

MEIHIN SUOMI SILLOIN KATSOI

MEIHIN SUOMI SILLOIN KATSOI

SOTA-AIKA JA SOTIEMME VETERAANIT MUHOKSELLA
VAPAUS-, TALVI- JA JATKOSODASSA

ISBN 952-90-4241-8

Pohjois Pohjanmaan Sotaveteraani
Piirille 3.12.1992.

Kalevi Keinänen.

MEIHIN SUOMI SILLOIN KATSOI
Muhoksen veteraanimatrikkeli

MEIHIN SUOMI SILLOIN KATSOI
Muhoksen veteraanimatrikkeli

Toimittaja: Juhani Inkala
Toimitussihteeri: Martti Kiviharju

Julkaisija: Muhoksen veteraanimatrikkelitoimikunta

SISÄLLYS

ALKUSANAT, matrikelitoimikunta.....	7
LUKIJALLE, Juhani Inkala.....	9
VETERAANIMARSSI	10
ISÄNMAA, Martti Lukka	11
SANKARIVAINAJIEN MUISTOLLE, Aino Keränen	12
PIONEERIASELAJI SUOMESSA VUOSINA 1918-1944, Paavo Aho, eversti	13
HAVUVAARASTA PETROSKOIHIN, Kauno Heinonen, apulaisjohtaja	16
VELJEÄ EI JÄTETTY, Kauno Heinonen	25
PÄIVÄKIRJA TALVISODASTA, Pauli Holappa, maanviljelijä	27
VARMISTUSTEHTÄVÄ, Mauno Honkakoski, ohjaaja	34
SOTILASPAPIT TALVI- JA JATKOSODASSA, Juhani Inkala, kirkkoherra, lääninrovasti	36
KAUKOPARTIOSSA JATKOSODASSA RUKAJÄRVEN SUUNNALLA, Johannes Jerkkola, ylikersantti	40
TULIMYRSKYN KESKELLÄ, Pentti Kantola, pankinjohtaja	45
KORPIEN KAUTTA KANNAKSELLE JA LAPPIIN Iikka Kassinen, maanviljelijä	48
POLTTOPULLOSTA PANSSARINYRKKIIN, Kalevi Keinänen, maanviljelijä, pitäjänneuvos	52
SUOSITTU KOMPPANIANPÄÄLLIKKÖ, Martti Kesäniemi, maanviljelijä	54
SUOMEN ENSIMMÄINEN ITSENÄISYYSPÄIVÄ JA ITSENÄISYYDEN ALKUKUUKAUDET, Martti Kesäniemi	55
LUVATTU MAA, Martti Kesäniemi	57
ASEKÄTKENTÄÄ OULUN SUOJELUSKUNTAPIIRISSÄ, Erkki Lukka, ylivääpeli	58
ASEKÄTKENNÄSTÄ OULUN SEUDULLA, Erkki Lukan haastattelu	61
SUOJELUSKUNTATYÖTÄ MUHOKSELLE, Martti Lukka, maanviljelijä, kotiseutuneuvos	62
SOTAORVON MIETTEITÄ, Pertti Marttinen, tiemestari	64
UNTAKO VAIN, Anna Saari, kanslisti	66
KUVAT KERTOVAT	67
MATRIKKELIOSA	101
- lyhenneluettelo	103
- vapaussodan veteraanit	105
- talvisodan sankarivainajat	111
- jatkosodan sankarivainajat	115
- talvi- ja jatkosodan veteraanit	129
- karjalaiset sankarivainajat ja veteraanit	221
- lotat ja rintamanaiset	227

ALKUSANAT

Vuoden 1991 alussa syntyi ajatus Muhoksen veteraanimatrikkelin julkaisemisesta. Muhoksen sotaveteraanien kutsusta koontui 7.3.1991 seurakuntatalossa järjestelytoimikunta, johon edustajia olivat lähettäneet Muhoksen seurakunta, Muhoksen Kotiseutuyhdistys, Muhoksen Rintamamiesveteraanit, Muhoksen Sotaveteraanit ja Pohjois-Suomen Rintamanaiset. Kokouksessa päätettiin pyytää muhoslaisia yhteisöjä valitsemaan edustajansa varsinaiseen matrikkelitoimikuntaan, joka saisi tehtäväkseen matrikkelin toimittamisen.

Matrikkelitoimikunnan järjestäytymiskokous pidettiin 11.4.1991. Kokouksen puheenjohtajaksi kutsuttiin kirkkoherra Juhani Inkala ja sihteeriksi rakennusmestari Väinö P. Karppinen. Edustajia oli nimetty kokoukseen seuraavista yhteisöistä: Muhoksen seurakunnasta Juhani Inkala ja Pentti Heikkinen, Muhoksen Rintamamiesveteraanit ry:stä Kauno Heinonen ja Olavi Määttä, Muhoksen Sotaveteraanit ry:stä Väinö P. Karppinen ja Kalevi Keinänen, Muhoksen kunnasta Riitta Halonen ja Anna Saari, Muhoksen Karjalaiset ry:stä Pertti Marttinen, Pohjois-Suomen Rintamanaiset ry:n Muhoksen alaosastosta Lahja Keränen, Sotainvalidien Veljesliiton Muhoksen paikallisosastosta Tauno Koskela, Muhoksen Kotiseutuyhdistys ry:stä Martti Lukka sekä Tervareitti-lehdestä Arto Nenonen.

Edustajat päättivät järjestäytyä Muhoksen sotaveteraanimatrikkelitoimikunnaksi ja valitsivat toimikunnan puheenjohtajaksi pitäjänneuvos Kalevi Keinäsen, varapuheenjohtajaksi emäntä Lahja Keräsen ja sihteeriksi rakennusmestari Väinö P. Karppisen. Edustajat valitsivat toimikun-

nalle työvaliokunnan, johon puheenjohtajien ja sihteerin lisäksi tulivat Juhani Inkala ja apulaisjohtaja Kauno Heinonen. Työvaliokunnan tehtäväksi annettiin hoitaa käytännön asioita ja valmistella päätöksiä edellyttävät asiat toimikunnalle.

Matrikkeliin päätettiin pyytää kirjoituksia ja kuvia sekä henkilötiedot ja kuvat Muhokselta sotiin vuosina 1939-1944 lähteneistä miehistä ja naisista, Muhoksella sotien jälkeen asuneista veteraaneista ja vuoden 1926 ikäluokasta. Sankarivainajista ja vapaussotaan osallistuneista päätettiin koota matrikkeliin luettelo. Matrikkeliin päätettiin laatia luettelo myös kaatuneista karjalaisista ja karjalaisveteraaneista, joiden yhteydet Muhokselle ovat jääneet vähäisiksi, mutta joiden omaiset ovat muuttaneet Muhokselle.

Työvaliokunta sai tehtäväkseen laatia lomakkeen henkilötietojen keräämistä varten. Yhdyshenkilöiksi ja tietojen kerääjiksi eri kylille valittiin Pentti Heikkinen, Väinö P. Karppinen, Iikka Kassinen, Kalevi Keinänen, Lahja Keränen, Kaarlo Kinnunen, Kaarlo Lusikka, Veikko Maaninen, Kaarlo Manelius, Pertti Marttinen, Olavi Määttä, Leevi Nykänen, Väinö Ojala ja Lasse Rontu. Tietojen luovuttajien toivottiin ostavan matrikkelin sen valmistuttua.

Kokouksessaan 25.4.1991 työvaliokunta hyväksyi lomakkeen tietojen keräämistä varten, päätti avata pankkitilin ja antoi puheenjohtajalle ja sihteerille oikeuden käyttää tiliä. Seurakunnan edustajat ilmoittivat, että keruulomake monistetaan seurakunnan taloustoimistossa ja että matrikkelin toimittamisen tukemiseksi voidaan kerätä kolehteja sopivina juhlapyhinä. Toi-

mikunta arveli, että avustukset huomioonottaen kirjan myyntihinta tulee olemaan noin sata markkaa.

Muhoksen kunnanhallitus päätti 20.8.1991 työvaliokunnan esityksestä, että kunta luovuttaa työtilan ja työllisyysvaroin palkatun työntekijän matrikkelitietojen kokoamiseksi tietokonelevykeille. Tästä toimenpiteestä matrikkeli-toimikunta lausuu kunnalle erityiskiitoksen.

Useissa kokouksissa sekä toimikunta että työvaliokunta käsitelivät henkilötietojen keräämistä. Tavoitteena oli saada matrikkeliosastosta mahdollisimman kattava. Kalevi Keinäsen ehdotuksesta toimikunta valitsi matrikkelin nimeksi "Meihin Suomi silloin katsoi". Sanat ovat Muhoksen vapausoturiin hautamuistomerkistä. Kirjan toimittajaksi kutsuttiin kirkkoherra Juhani Inkala ja toimitussihteeriksi fil.lis. Martti Kiviharju. Toimikunta hyväksyi kuvaliitteeseen tulevat kuvat sekä artikkeliosaan tulevat kirjoitukset. Kannen päällyspaperiin tulee kuva Muhoksen kirkon sankarihauta-alueesta.

Taloudellisesti toimikunnan työtä ovat tukeneet:

Kuva-Markkeri
Laitasaaren kalastus- ja jakokunta
Lions Club Muhos
Muhoksen Karjalaiset ry
Muhoksen Kotiseutuyhdistys ry
Muhoksen kunta
Muhoksen Maamiesseura
Muhoksen Osuuspankki
Muhoksen Rintamamiesveteraanit ry
ja naisjaosto
Muhoksen seurakunta
Muhoksen Sotaveteraanit ry ja naisjaosto
Muhoksen Sähköosuuskunta
Muhoksen Säästöpankki

Muhoskylän jakokunta
Osuuskauppa Koskiseutu
Oulujoki Oy
Jussi Ovaska
Sotainvalidien Veljesliiton Muhoksen paikallisosasto ja naisjaosto
Tervareitti

Matrikkeli-toimikunnan tilejä ja varainkäyttöä valvomaan on kutsuttu Esa Autti ja Pentti Kantola sekä varalle Ilkka Paulamäki ja Eila Ojala. Matrikkeli-toimikunta on kiitollinen saamastaan taloudellisesta tuesta. Kiitoksen ansaitsevat myös tietojen kerääjät ja luovuttajat, muistojaan ja kirjoituksiaan luovuttaneet, valokuva-albuminsa avanneet ja vapaa-aikaansa antaneet. Kaikki työ on tehty talkoilla.

Toimikunta toteaa, että huolimatta monista vetoimuksista kaikista veteraaneista ei saatu tietoja, joten matrikkeli ei ole aivan täydellinen. Useimmissa tapauksissa matrikkelitiedot perustuvat yksinomaan tietojen antajilta saatuihin tietoihin, joiden tarkastamiseen toimikunnalla ei ole ollut mahdollisuutta. Tasapuolisuuden ja yhtenäisen esitysasun saavuttamiseksi joitakin tietoja on saatettu joutua karsimaan. Monissa tapauksissa puutteellisia tietoja on täydennetty mm. sotilaslääkintäarkistosta ja Muhoksen kirkonarkistosta saaduilla tiedoilla.

Toimikunta omistaa Muhoksen veteraanimatrikkelin sodissamme kaatuneiden muistolle ja kunnioituksen ja kiitoksen osoituksena keskellämme vielä eläville veteraaneille.

Muhoksella itsenäisen Suomen juhluvuonna kesällä 1992

Matrikkeli-toimikunta

LUKIJALLE

Edessäsi on Muhoksen veteraanimatrikkeli. Se julkaistaan sodissamme kaatuneiden muistoa kunnioittaen ja vielä eläville veteraaneille kiitollisuuden osoitukseksi. *Heihin kaikkiin Suomi silloin katsoi – Suomi kesti.*

Mieluisa tehtäväni on ollut toimittaa tämä kirja. Yhteistyö matrikkeli-toimikunnan kanssa on ollut saumatonta, ja talkootyöhön on kaikilla ollut suuri valmius.

Aluksi ajateltiin ottaa matrikkeliin vain Muhokselta vuosien 1939-1944 sotiin lähteneet veteraanit – naiset ja miehet. Pian kuitenkin päätettiin ottaa mukaan myös Muhokselle sotien jälkeen muuttaneet ja täällä asuneet veteraanit, sillä näin varmistettiin mm. Muhoksen karjalaisveteraanien mukaantulo.

Kirjan kuvituksen kannalta antoisia ovat olleet valokuvaamo Tyrväisen, Lahja Keräsen ja Veikko Pohjolan kuvakokoelmat sekä Kuva-Markkerin lahjoittamat kuvat. Olen valinnut kuvat siten, että niistä syntyy kokonaiskuva sotavuosisista lottia, kotirintamaa ja rintamapalvelua unohtamatta. Koska valtaosa muhoslaisista oli pioneereja, on pioneerieläimiä niin kuvissa kuin kirjoituksissakin vahvasti esillä.

Paavo Ahon, Kalevi Keinäsen, Martti Lukan ja minun kirjoitukseni valaisevat pioneerikoulutusta, panssarintorjuntaa, suojeluskuntaa ja sotilaspapista. Kersantti Pauli Holapan päiväkirja talvisodasta on autenttisenä puhutteleva. Kauno Heinosen ja Iikka Kassisen omiin muistiinpanoihin perustuvat kirjoitukset ovat vauhdikkaita sodan arjen kuvauksia. Kaikki kirjoitukset ovat persoonallisia puheenvuoroja vakavalta ajalta.

Minulla on toivomus, että nuoret lukijat tämän kirjan kautta saisivat tietoa sotiemme ajasta ja oppisivat arvostamaan isänmaata, joka tarvitsi uhrimiehiä ja pyyteetöntä palvelua itsenäisyytensä turvaamiseksi. "Uhrin ansiosta lippu liehuu."

Monista ponnisteluistamme huolimatta kirja ei ole matrikkelitietojen osalta aivan täydellinen. Vain hyvin harvat jättäytyivät pois. Joistakin ei saatu tietoa. Tästä huolimatta Muhoksen veteraanimatrikkeli on nyt lukijoiden käsissä. Se on kuvausta muhoslaisista naisista ja miehistä isänmaan asialla.

Jumala isänmaata varjeloon.

Juhani Inkala

Veteraanimarssi

Martti Lukka

1. Me vaalimme voittoa vapauden
ja vannoinme uskollisuutta.
Me taattojen tannerta suojaten
ja uskoen, toivoen, taistellen,
loimme Suomelle vastaisuutta-

2. Pois orjan kaiho ja hengen yö
meidän onnemme aurinko loisti.
Valon voimasta voimamme kasvava on,
oli vapaudentahtomme sammumaton,
joka orjuuden kahleet poisti.

3. Veren, henkemme Suomelle uhraten
kova kohtalo määräsi tiemme.
Veteraanien muistoa siunaamaan
sinivalkeisen lippumme hulmuamaan,
rauhan, vapauden viitaksi viemme.

Urho Ollikainen

Isänmaa

Mikä on se maa, jonka kansa virran varsia vaelsi?
Asettui asumaan korpeen, sinne pirtin rakensi.
Kivestä aseet takoi, metsänriistalla eli.
Kuuli kosken kohinan, verkot sinne asetteli.

Mikä on se maa, jossa tuhannet järvet kimaltelee?
Missä metsät aavan meren lailla tuulessa aaltoilee?
Missä kotoinen sauna lauantai-iltaisain savuaa,
jossa ihmisen sydän uuden sykkeen suoniin saa?

Missä on se maa, joka on paljon taistellut,
moni sukupolvi kalliit uhrinsa antanut?
Missä kantele herkimmin kansan sielussa soi?
Jossa halla pellonpiennarta usein kainaloi?

Mikä on se maa, joka tuhkasta nousi kerran,
rakensi uudet kodit, luotti apuun taivaan Herran?
Kylvi siemenen peltoon, tuoretta laihoa kasvamaan.
Se on tunnettu sisustaan, ei löydä se vertaistaan.

Se maa on Suomi, meidän armas synnyinmaa.
Täällä saloissa siniristiliput hulmuu.
Tämä kansa on vakaa, sen juuret ovat syvällä maassa.
Sellainen maa on Suomi, kansa kaukana Pohjolassa.

Sun kasvojasi olen täällä kauan katsellut,
laaksoa, joka silmiäni eteen on auennut.
Se on osa raivattua, rakennettua isänmaata.
Herra, johda kansaamme, siunaa synnyinmaata.

Martti Lukka

Sankarivainajien muistolle

Kevät taasen on saapunut Pohjolaan,
valon ikuisen vuoro on voittaa.
Sitä laulaa ilmojen lintuset,
kotikirkkomme kellot soittaa.

Nyt tuoksussa suvisen sunnuntain
ja äärellä kukkivan puiston,
miten suurena sielumme tuntee kaan
jalon sankariveljien muiston.

Nämä tienoot tutut nähneet on
jo lapsuusleikkinne armaan.
Kotikirkkomme alttarin äärehen
vie nuoruusmuistonne parhain.

Vuoks' totuuden, uskon ja isänmaan,
sen kaiken mi kallist' on meille,
jäi kodit ja omaiset rakkahat,
te lähditte taistojen teille.

Se tie vei vaaroihin tuhansiin,
vei mannulle vierahalle.
Se päättyi voittajain seppelin
kotikummulle ristien alle.

Oi veljet, siunaten syntymämaa
sen tuntee min saanut on teiltä.
Jalo muistonne uusien polvien taa,
se vaatisi paljon meiltä.

Oi Herra, suojana Suomenmaan
ole vielä ja armosi anna.
Suo rauhassa meidän rakentaa,
pois vilppi ja vääräys panna.

Kuin vartijain meidän valvoa suo,
suo voimaa tahtosi tiellä.
Kun iltamme ehtii, meille suo
isänmaa, mi on luonasi siellä.

Aino Keränen

*Runo on esitetty Muhoksen rintamamiesten ja -naisten
kotiuttamisjuhlassa Pyhänlinnassa 6.12.1944.*

Paavo Aho

PIONEERIASELAJI SUOMESSA VUOSINA 1918-1944

Pioneerikoulutus vuosina 1918-1941

Muhos on ollut ns. pioneeripitäjä. Monen miehen tie itsenäisyyden alkuaajoista lähti on vienyt Korialle pioneerien kehtoon tai välirauhan aikana liissä olleeseen pioneeripataljoonaan. Vielä 1960-luvulla Muhokselta määrättiin asevelvollisia Pioneerirykmenttiin Korialle. Kun Pioneerirykmentti lakkautettiin 15.7.1967, vain harvat pioneerikoneenkäyttäjäksi koulutettavat muhoslaiset on määrätty "teit isäin astumaan" Napanojan rinteillä.

Tässä lyhyessä esityksessä tarkastellaan pioneerikoulutuspaikkoja ja -aiheita ennen talvi- ja jatkosotaa, joissa pioneerikoulutus testattiin.

Pioneerien koulutuspaikat vuosina 1918-1939

Vapaussodan jälkeen nähtiin pioneerien tarve. Puolustusrevisioni esitti, että teknillisiin joukkoihin pitäisi tulla 6,2 % asevelvollisista. Nykyinen viestiaselaji kuului pioneerien lisäksi teknilliseen aselajiin aina talvisodan kynnykselle saakka. Mitä pitemmälle ajallisesti edettiin, sitä vakuuttavammin pioneeriaselaji pystyi täyttämään paikkansa muitten aselajien rinnalla.

Pioneerikoulutus aloitettiin Hämeenlinnassa vuonna 1918 pioneerikoulutuspataljoonassa, joka pian hajotettiin Viipurissa toimivaksi Pioneeripataljoona 1:ksi (PionP 1) ja Pioneeripataljoona 2:ksi (PionP 2). PionP 2 toimi Haminassa vuosina 1919-1923. Tällöin siitä muodostettiin Rautatie-

pataljoona. Neljä vuotta myöhemmin siitä muodostettiin Terijoen Kellomäkeen Erillinen Pioneerikomppania.

PionP 1 saapui Korialle Viipurista 9.12.1920. Sen nimi on muuttunut, mutta vuodesta 1920 lähtien on monen muhoslaisen tie kulkenut Korialle riippumatta siitä, onko ollut kyseessä Pioniiri-, Pioneer- vai Pioneeripataljoona tai sitten Pioneerirykmentti. Vuodesta 1935 lähtien Koriolla koulutettiin muhoslaisia pioneereja erityisesti sodan ajan joukkoihin.

Pioneerien tarve nähtiin suuremmaksi kuin PionP 1:n ja Erillisen Pioneerikomppanian koulutustuotos oli. Merkittävän avun tilanteeseen toivat pioneerisuojeluskunta-alueet ja pioneerisuojeluskunnat. Tällainen muodostettiin Muhoksen-Utjärven alueelle vuonna 1932 aluepäällikönään F. I. Rinta. Hänen jälkeensä toimivat ko. tehtävässä V. M. Alatalo vuosina 1937-1938 ja E. A. Kontula vuosina 1938-1939.

Kertausharjoitusten pitäminen aloitettiin kesällä 1925 upseereille ja seuraavana vuonna aliupseereille. Vasta vuonna 1935 kutsuttiin miehistökin kertausharjoituksiin. Tämä olikin hyvin tarpeellista, sillä suunniteltuihin sodan ajan joukkoihin tuli paljon sotilaita, jotka eivät olleet palvelleet pioneerijoukoissa. Näin nämä Koriolla pidetyt kertausharjoitukset olivat samalla pioneerikoulutuksen peruskoulutusjaksoja. Vuonna 1938 oli suunnitelmien mukaan sijoitettavista upseereista pioneerikoulutettuja vain 68 %, aliupseereista 52 % ja miehistöstä 28-38 %. Pioneereista oli huutava pula.

Pioneerikoulutuksen sisällöstä

Itsenäisyyden alkuvaiheessa pioneerikoulutus perustui pitkälti saksalaisuuteen ja jääkärien perintöön. Koulutuksen yleisiksi suuntaviivoiksi oli käsketty jalkaväkikoulutuksen ohella vesistöjen ylittäminen, hävityksen toimeenpano ja kenttävarustustyöt. Kun jääkäripioneerit olivat Saksan itärintamalla joutuneet kenttävarustustoihin, tuli alkuvaiheessa pioneerien painopistealaksi kouluttaminen näiden laitteiden käyttämiseen.

Vielä 1930-luvulla materiaalin puute, upseerien vähälukuisuus, ohjesääntöjen puuttuminen ja runsaat työkomennukset vaikeuttivat pioneerien koulutusta. Tällöin jouduttiin kehittelemään erilaisia tilapäisratkaisuja. Iivari Kauranen kehitti vuonna 1932 oman pikasiltaratkaisun, johon tutustutaan pioneerikoulutuksessa vieläkin. Vuonna 1935 ostettiin ranskalaista ponttonikalustoa, johon perehdyttäminen sai merkittävän osan pioneerien koulutuksesta.

Kaikki ikäluokat saivat hävityskoulutuksen, ja vuodesta 1923 lähtien koulutuksen taisteluun omin välinein panssarivaunuja vastaan. Vuonna 1936 kehitettiin hyökkäysvaunumiina m/36, jota pidettiin niin salaisena, että kantahenkilökuntakin pääsi tutustumaan siihen vasta lähellä talvisodan syttymistä. Samana vuonna kapteeni E. Kuittinen sai kehityksi valmiiksi polttopullon.

Tiettävästi ensi kerran pioneerit pääsivät kokeilemaan taktillisen tilanteen puitteissa ansa- ja miinakenttiä vuonna 1937 Laatokan-Karjalan suurissa sotaharjoituksissa. Vaikka materiaalin puute häiritsikin, oli tärkeintä, että miinakentät rakennettiin aidoissa maasto-olosuhteissa.

Sotien välinen aika

Välirauhan aikana pioneeriaselajissa kehitettiin organisaatioita, kalustoa, välineitä sekä koulutusmenetelmiä.

Sotien välisenä aikana puolustuslaitoksen organisaatioon kuuluivat seuraavat pioneerijoukot:

- Pioneeripataljoona 1 Savitaipaleen kirkonkylässä, jossa ei ollut ennalta rakennuksia tukeutumiseen
- Pioneeripataljoona 2 perinteisellä Korian varuskunta-alueella
- Pioneeripataljoona 3 Savonlinnan lähellä Säämingin kunnan Ahoniemessä, jossa ei myöskään ollut rakennuksia
- Pioneeripataljoona 4 Liperissä, jossa pataljoonan majoitusalue oli rakentamattomana metsää
- Pioneeripataljoona 5 toimi Iissä Etelä-Iin kylässä entisissä höyrysaunan tiloissa
- kolme erillistä pioneerikomppaniaa ja kolme pioneerivarikkoa.

Välirauhan ajan koulutusta häittivät puutteelliset majoitusolot. Parhaassa asemassa olivat PionP 2 ja PionP 3. Muut pataljoonat joutuivat rakentamaan tiestöstä lähtien omat majoitusparakkinsa ja varastonsa. Sen lisäksi pioneerien tehtävänä oli lujittaa puolustusasemia.

Talvisodan kokemuksista johtuen sultuskoulutus (sulkupalvelu) sai korostetun merkityksen. Siihen kuului hävitystöiden, miinoittamisen ja ansoittamisen lisäksi pioneerien osuus panssarintorjunnassa. Tienrakennus- ja vesistökuutus oli säilyttänyt asemansa pioneerien koulutuksessa. Kevättalvella 1941 aloitettiin saksalaisista vaikutteista alkusysäyksensä saanut taistelupioneerikoulutuksen voimakas kehittäminen. Koriolla järjestettiin erityinen taistelupioneerikurssi, jonka keskeytti jatkosodan syttymisen uhka. Kuitenkin siemen oli kylvetty otolliseen maaperään, ja niin toiminnan harjoittelu sekä soveltaminen tapahtuivat tositalanteessa.

Talvisodan aikana pioneerit olivat kehittäneet uusia välineitä. Sotien välisenä aikana kehittäminen oli tuottoisaa ja se suuntautui sulutusvälineisiin. Tällöin kehitettiin tärkeimpiä mainiten mm. jäämii-

na ("arsapullo"), hyökkäysvaunumiina m/40, valohälytyn, nestesytytin ja kitkasytytin m/40.

Lopuksi

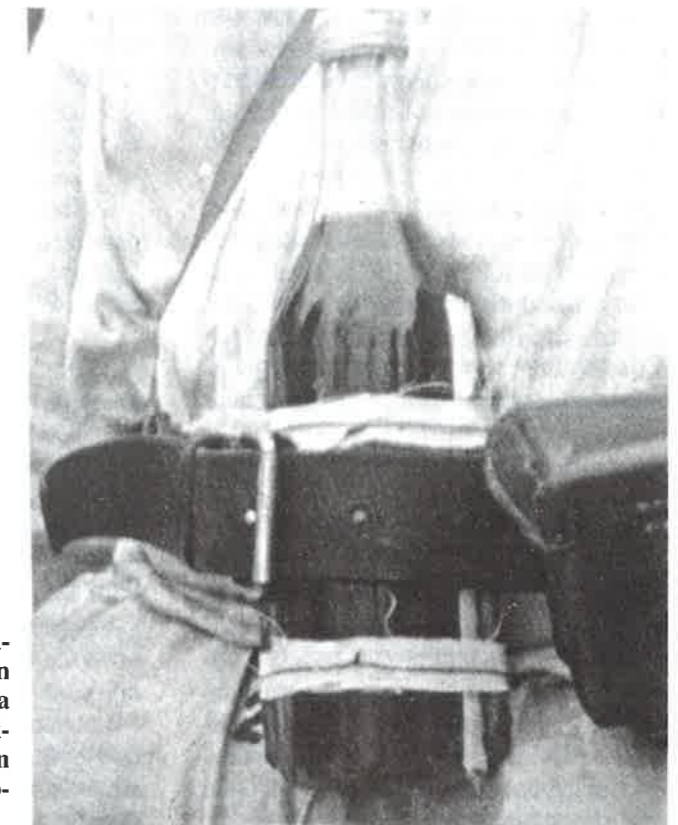
Itsenäisyyden alkuaikoina pioneerikoulutus oli paljolti jääkäriperinteistä. Vuosien vieressä siihen tuli omaleimaisuutta ja ranskalaisia vaikutteita etenkin ponttonikaluston m/35 myötä. Talvisodan uhatessa pioneerien välineistöön oltiin tekemässä parannuksia, mutta se oli myöhäistä.

Välirauhan aikana pyrittiin voimakkaasti kouluttamaan lisää pioneereja eri pataljoonissa. Perinteisen Korian lisäksi oli neljä muuta pataljoonaa, mutta vain Pioneeripataljoona 5:llä Iissä oli kohtalaiset olosuh-

teet. Kouluttamisen painopiste oli voimakkaasti muuttunut suluttamiseen, jonka mahdollisti lisääntynyt kalusto.

Muhoslaiset pioneerit ovat kantaneet vastuunsa tämän maan puolustamiseksi. Talvisotaan Muhoksen-Utajärven alueelta perustettiin 17. ja 18. Pioneerikomppania ja Pioneeripataljoona 9. Jatkosotaan Muhokselta perustettiin Pioneeripataljoona 34, 4. Siltakomppania, 2. Auras-komppania, 12. Pioneerivarastokomppania ja 34. Pioneerikolonna.

Viime sodissamme kaatui paljon muhoslaisia. Moni heistä oli palvellut pioneerina. Kuinka monta miestä olisikaan säästynyt, jos koulutusolosuhteet ja kalusto olisivat sallineet parhaan mahdollisen koulutuksen.

Kapteeni E. Kuittisen kehittämä polttopullo oli talvisodan salainen ase, joka sisälsi tervaa ja bensiiniä sekä bengaalitikkua muistuttavan sytytystikun (Kuva kirjasta Suomen puolustusvoimat ennen ja nyt).

Kauno Heinonen

HAVUVAARASTA PETROSKOIHIN

Siitä on jo täydet viisikymmentä vuotta. Aihetta muisteloille. Tiedoksi nuoremmille, jotka eivät nyt näistä ajoista tiedä – mitä nyt vähän lukeneet – jos sitäkään.

Kevyt Osasto 10, peitenimeltään *Velu*, johon minut silloin sijoitettiin, perustettiin Keski-Suomen pohjoisista pitäjistä (Kivijärvi, Kinnula, Kannonkoski). Miehet nuorehkoja talvisodan taistelijoita. Paikkoina Taipale, Suomussalmi, Kuhmo. Kovia paikkoja. Sitä todistavat sankarihautojen nimikilvet. Prosenteissa kaatuneita huomattavasti yli maan keskiarvon. Jo talvisodassa. Ja jatkosodassa lisää. Kaksi kolmannesta ainakin.

Miehistö ja aliupseerit löytyivät noista pitäjistä. Upseereita oli pari, kolme. Komentaja ja komppanian päälliköt tulivatkin kadettiupseereista. Loput ympäri Suomea (Helsingistä, Suolahdesta).

Minä kuuluiin vuosiluokkaan 1917. Olin palvellut jo talvisodan suojajoukkoihin kuuluneessa III/3. Pr:ssa, joka oli muodostettu juuri vakinaisen palveluksensa lopettaneista silloisen Pohjan Rykmentin sotilasta. Koulutukseni: Radio- ja puhelinaliupseeri. Tullessa sodan ensimmäisestä päivästä sen loppuun. Kannakselta Orjansaarrelta alkaen Karisalmeen asti.

Kevyt kymppissä minut sijoitettiin radiojoukkueeseen, B-asemalle. Siinä meitä oli viisi alikersanttia. Se oli yli määrävahvuuden, ja siksi kai jouduinkin usein komppanioiden mukana kulkevan C-aseman ryhmänjohtajaksi, joskus komentajan taistelulähetiksi ja kerran Gorankylän ja Pertjärven taisteluiden aikana esikuntakirjuriksi. Vihollishävittäjä oli ampunut edeltäjäni jalattomaksi.

Juhannusaattona nousimme pyörille, meidän olimme jääkärijoukkoja. Kukin yksikkö perustamispitäjästään kohti lähintä rautatieasemaa. Se oli Äänekoski. Saarijärvellä kokoonnuttiin yhteen. Ruokailu ja lepotauko. Komentaja piti puhuttelun. Sanoi suunnilleen näin: – Me menemme nyt suojelemaan maamme rajoja. Meillä on nyt asiat paljon paremmin kuin talvisodassa. Meillä on aseetkin paremmat ja meillä on aseveli Saksa, joka heiluttelee nyt koko Eurooppaa. Olemme nyt kuu-kauden pari tällä reissulla. Ja sitten tämä on ohi.

– Ja veljeä ei sitten jätetä, huusi joku jääkäri rivistä.

– Se jäi minulta mainitsematta. Tämä olkoon sääntönä, sanoi komentaja, kapteeni Väänänen.

Hän joutui vaihtamaan tehtävänsä heti ensimmäisen taistelun jälkeen. Divisioonan mielestä se ei mennyt tarpeeksi hyvin.

Yöllä olimme Äänekoskella. Heti junaan ja liikkeelle. Sivutettiin Jyväskylää ja käännyttiin itään; mihinkäs muualle. Matka jatkui Joensuuhun ja yhä etelään.

Tikkalaa lähestyttäessä saimme niskaamme pommeja. Koneet olivat jo pommittaneet Joensuuta ja useita Suomen kaupunkeja, mutta säästäneet muutamia pommeja meidänkin varallemme. Ainakin ratavalliin kuoppia tuli ja reikiä vaunujen seiniin. Juna seis ja miehet metsään. Henkilövahinkoja ei tullut.

– Pyörät vaunuista ja ajetaan niillä, kun ei kerran rataa pitkin päästä, totesi komentaja.

Lähdettiin. Pitkä letka meistä tulikin, yli 600 pyörämiestä ja kolonnan autoja 28 siihen päälle. Maantielle päästyämme totesimme, että meillä oli jo ilmasuojaakin.

Neljä Mersua keltaisin siivenkärjin lenteli päällämme. Eipä ollut pommareilla nyt asiaa meidän niskaamme. Eivät ne ilma-voimat yksin meitä varjelleet. Tiet olivat täynnä omia joukkoja; tykistöä, jalkaväkeä, kuormastoja. Oli siis varjeltavaakin.

Tohmajärvelle, Kiteelle ja sieltä kiireesti takaisin ylöspäin, Kenraalikylään, Öllölään. Olimme jo aivan rajan pinnassa. Siellä oli jo *Ukko JR 8* aloittanut "tunnustelut". Me majoituimme Öllölässä muutaman lammen rannalla olevaan pieneen mökkiin. Totesimme lammenrannalla olevassa aitauksessa olevan lampaita. Nukuimme kuitenkin yön mökissä ja rakentelimme aamulla leivinuuniin tulet. Ilma oli koleahko, ja sataa tuherteli. Huoltomme oli vielä Kutsu-nimisessä paikassa, ja siksi keittiön antimet tulivat myöhässä. Kuivamuonaa oli kuitenkin jaettu. Varsinainen nälkä ei juuri vaivannut, vaikka nuorilla liikkuvilla sotilailta on käsitykseni mukaan aina nälkä.

Tuli uunissa riittyi ja mukava hiillos hohti lämpöä. Hirvonen ja Huttunen, alikersantteja molemmat, katselivat siinä uunin hiillosta ja korviini tarttui osa heidän keskustelustaan.

– Tuossa ne jo paistuisivat vaikka päs-sinlihat.

– Vaan kun meillä ei ole päs-siä.

– Pojat sanoivat kyllä tietävänsä, missä on.

– Älä - meinaatko että...

Joukkueenjohtajamme, nuori kersantti, puuttui nyt keskusteluun. Hän oli nähtävästi saanut hyvän kotikasvatuksen koska "koveni" kaveruksille: – Älkää kuvitelko-kaan että varastaisitte tuolta aitauksesta päs-sin. Siitähän pääsee sota-oikeuteen. Eihän yksityisen omaisuuden saa puuttua. Ja toisekseen, kaikkalainen ampuminenhan on ankarasti kielletty.

Kuusituumaisen patteriston yhteislaukaus jyrähti. Se vähän säikäytti meitä, vaikka lähes kaikki olimmekin jo talvisodan

kokeneet ja huomasimme kohta, että oma tykistö valmisteleekin tuonne Saarivaaraan *Ukon* hyökkäystä. Viestimiehinä me tiesimme käsketyistä operaatioista lähes sen mitä komentoporraskin. Tavoitteena oli Korpiselän-Värtsilän välinen tie ja sen valtaaminen.

– Eipä tuo näytä olevan kaikilta kiellettyä – tuo ampuminen, arveli Hirvonen. Ja mekö varastaisimme? Ei kuule, me pannaan päs-sin kellon pantaan lappu jossa lukee, että *Velun* pojat söi päs-sin. Valtio maksaa...

Hirvonen oli poliisi siviilissä. Hän nousi ylös, taputteli takataskuaan, jossa kuvasteli pistooli ja vinkkasi Huttusen mukaansa. He palasivat hetken kuluttua takaisin. Ei sieltä ulkoa kuulunut muuta kuin tykistön jyrä. Miten se nyt pistoolin laukaus olisikaan kuulunut, kun sen vielä sovitti tykistön yhteislaukauksiin.

– Mene sinä maanviljelijänä ja teuras-tuksiin oppineena miehenä ja nylje ja paloittele se päs-si, sanoi Hirvonen Mietalan Viljolle.

– Sinä Kauno, hae Akilta suoloja. Aki oli talousaliupseeri.

– Se nyt on niin nuukasti puhuteltava herra, etten minä hänen puoleensa käänny. Arvaavat vielä, mihin suoloja on käytetty. Katsotaan, eikö nyt talosta löydy, vastasin.

Löytyi sieltä suolasalkkari, komerosta uunin vierestä. Siellä oli vielä kasa kivikuppeja, savesta valettuja, poltettuja ja uuninkestäviä. Liekö olleet muolaalaisia. Sieltä niitä kuljetettiin Keski-Suomeen saakka.

Lammaspaistiin tarvittavat vehkeet olivat kasassa, uuni valmiiksi lämmin, lammas lihoina, ruukut, suola ja vettä. Nälkäkin omasta takaa. Lihat pantiin uuniin paistumaan. Parin tunnin perästä pistetään lihaa vanikan päälle ja kastellaan palasta lämpimään lihaliemeen.

Näin oli ajatus. Ja niinhän tapahtuikin, vaikka välissä oli asiaa vaikeuttava näytös.

Tuli nimittäin esikuntakomppanian vt. päällikkö, muuan vänrikki, mökkiin pistooli kädessä ja heti oven avattuun kilju:

– Te jumalattomat ja käskyjä noudattamattomat ootte ampuneet lampaan ja nyt paistatte sitä. Kuka, ketkä sen tekivät. Sanokaa heti. Tunnustus lievittää rangaistusta.

Onneksemme meillä oli sakissa kersantti "Hyväkäs", joka loikkasi ja joka hoksasi sanoa:

– Voi hyvä vänrikki, ei me olla niitä jumalattomia, joita sinä etsit. Mutta tuolla konekiväärikompaniassa sitä on syntistä sakkia, mekastavat ja puhuvat "rumia" ja pelaavat korttia näin pyhäaamunakin. Käypä katso sieltä.

– Mutta täällähän haiseekin paistuva liha, yritti vänrikki vielä.

– Joo, kuule. Pojat siivosivat vähän nurkista luita. Panimme ne uuniin, nyt ne sieltä haisee.

Vänrikki uskoi. Hän oli muuten valmis pappi, ei tosin ollut virassa.

– Kuka nyt "luiden poltosta" tuommoisen elämän nostaa, tuumi "Hyväkäs".

Lihat paistuiivat, ja porukalla me syötiin ihan makeina paloina. Joukkueenjohtajakin oli mukana.

Kohta tämän jälkeen tuli radiosanoma: "Kevyt Osasto hyökkää heti välittömästi Havuvaarasta kaakkoon metsän halki Soanjärven eteläpäähän tasalle, katkaisee siellä tien ja motittaa järveä vasten Korpiselästä perääntyvän vihollisen. Siirtykää sinne heti. 11. Divisioonan esikuntapäällikkö V. Aho."

Aho oli majuri ja myöhemmin JR 50:n komentaja ja kaksinkertainen Mannerheimristin omistaja.

Tuli vipinä. Jaettiin kahden päivän kuivamuona. Ja lisäksi keittoruokaa korvaamaan kilon lihasäilykepurkki, yksi viiteen mieheen. Se tuli minun reppuuni. Jouduin sen myöhemmin luovuttamaan partioon lähtevälle porukalle Soanjärven taistelun jälkeen. Meille kun uskottiin tien avautuvan aivan kohta. Vihollinen oli kyllä toista

mieltä, viivytti tien avautumista ja meidän ruoan saantia. Oltiin sitten viisi vuorokautta kahden päivän kuivan muonan varassa. Tosin pieni kantoporukka toi selässään täydennystä – 100 g leipää ja vähän voita ja sokeria miestä kohti.

Lähdettiin yöllä kohti tavoitetta. Matkaa ehkä 20 kilometriä. Karttojakin oli, ja kompassit ainakin joukkueenjohtajille asti. Kartat olivat tarkkoja suomalaisia, vaikka oltiinkin uuden rajan taakse menossa. Maasto oli sitä samaa vanhaa Suomea. Kartat pitivät paikkansa.

Maasto oli koskematonta metsää. Soita ja puroja kierreltiin, ja se tietysti pidensi matkaa. Keitettiin saikatkin välillä. Taisi joiltakin huveta kuivamuonajo siihen syötiin. Kantamukset alkoivat painaa. Meillä radisteilla oli C-asetat. Kaksi 18 kg:n laatikkoa. Ryhmän vahvuus oli 1 + 3. Voitiin siis vaihdella kantajaa tarpeen mukaan. Mutta ainahan oli heikompia joukossa. Näitä auttamaan joutuneet kaverit kantoivat sitten lähes kaksinkertaisen taakan. Tietysti konekiväärin ja varsinkin pst-kiväärin kantajat olivat vielä lujemmalla. Pst-kivääri painoi jotakin 70-80 kg, kantajina kyllä kaksi miestä, mutta pitkä ase oli metsässä vaikea sovitella oikeaan puunkakoon. Niinpä pst-joukkue tulikin tavoitteeseen vasta illalla klo 22 kun muut olivat jo paikalla klo 18.

Siihen järven rannalle pysähdyttiin. Tie kulki läheltä rantaa, sorapäällysteinen kaapehko maantie. Taistelujoukot alkoivat katsella asemia, tekivät poteroita ja raivasivat vähän ampuma-alaa. Se oli "puskajussien" hommaa, ei radistien. Menimme lähellä olevalle mäelle. Antenni nakattiin muutamaan kuuseen ja koneet lähellä olevan kiven viereen, viritettiin asema ja otettiin yhteyttä divisioonaan. Se saatiinkin, ja kuulimme vihollisen olevan tulossa, joskaan ei vielä aivan lähellä tätä väijyntäkohtaa. Ne on väsyneitä, ja tie on huonoa. Niillä on tykistöä mukana. Sitten kun ne alkavat olla kärkensä puolesta järven ete-

löpään kohdalla, on sinne pohjoispäähän varattava vähintään joukkue sulkemaan niiden perääntymistie.

Siinähän niitä ohjeita olikin. Yritettiin vähän nukkuakin. Radiopäivystäjät tietysti valvoivat. Aamu alkoi sarastaa. Yö oli kylmä. Koetettiin siinä kukkulalla vähän nukkuakin, mantteli alle ja toinen päälle ja kaksi miestä selät vastakkain. Tuli siinä uni joillekin, minullekin, kunnes kello 4.20 alkoi kuulua hevosten himuntaa sieltä edestä. Tykistön ja kuormaston hevosilla oli varsojakin mukana, ja emät niille hirnuiivat.

Se oli meille hälytys. Niskavaaran joukkue lähti kiireesti metsän kautta kiertäen niitä vastaan tulevan rivistön loppupäähän. Muut komppaniat asettuivat ketjuun siihen tienvarsimetsikköön. Sitten odotettiin. Meni varmaan runsas parituntinen ennen kuin siihen radiokukkulalle sirahti Emman suihku, 4-5 laukausta ja kohta uudestaan sama ja vieläkin. Sälöt vain kuusen tyvestä sinkoilivat. Pojat olivat kukkulalla matalana, niin minäkin. Edestä alkoi kuulua konepistoolin surinaa.

Taisi jo olla kosketusta komppanioillakin vihollisiin. Niiden tunnustelija oli kaikesti huomannut meidät radistit siinä kukkulalla ja ohjeittensa mukaan tulitti.

– Eihän me nyt tässä tapettavina olla, pannaan vastaan, sanoin pojille ja vieritin itseni alas kukkulalta.

Tunnustelija oli päässyt ohi meidän ketjujen selkäpuolelta kiertäen, mutta törmäsi radiomiehiin, jotka tulivat hänen eteensä. Näin minäkin hänet. Pitkä nuori mies, ruskea mantteli päällä, suikka päässä ja Emma, se venäläinen pikakivääri kainalossa. Hän oli ilmeisesti huomannut minutkin, koska heti sarja surahti, onneksi yli. Mutta minullakin oli paukku piipussa enkä ollut "jäätä". Piippua pitkin vaan, en siis tähtäimen kautta, osoitin kohti ja laukaisin. Mies hujautti. Emma kirposi. Ensimmäinen laukaukseni tässä sodassa oli täysosuma. Ei hänellä ollut kokardia.

En ampunut sinä päivänä muita laukuksia, enkä moneen päivään. Ei ollut malleja. Enhän minä ollut varsinaisiin taistelujoukkoihin kuuluva.

Toiset kyllä joutuivat ampumaan. Sotaa pidettiin aina tuonne kello 14:ään saakka. Silloin tuli Niskavaara pois, ja sanoi tien olevan aution ja tyhjän elävistä. Romua ja kampeita kuin Raatteen tiellä siellä kuului olevan.

Niskavaaralta kaatui 6 miestä. Vanjoja ei oltu laskettu. Vankeja oli 40. Hevosia tuo metsä oli täynnä, eläviä ja raatojakin. Tykkejä saatiin ainakin 6 kappaletta. Tämä taistelu oli meille ensimmäinen ja täysi voitto. Terveitä hevosia koottiin 104 kpl. Vihollisen tappiot eivät tulleet meidän tietoon. Osan tuosta jo Korpiselällä hajalle lyödystä porukasta tiedettiin päässeen kiertämään sen järven pohjoispäähän kautta ja meidän joukkueen läpi jonnekin idänpuoleisiin metsiin. Siinä läpimurtautuessaan ne olivat nuo kaatuneet meille tuottaneetkin. Osa oli myöskin rantaa pitkin kahlaten kiertänyt kuolleessa kulmassa – ja uidenkin tuon kapean lahden yli – omalle maalleen. Osa oli hukunutkin.

Taistelun tulos ilmoitettiin divisioonaan. Voitto tuli, mutta eväät ja patruunat olivat vähissä. – Kerätkää vihollisilta, oli käsky.

– Huomenna hyökkäätte n. 10 km päässä olevaan kylään ja avaatte sen ja Värtsilän välisen tien. Raskas tuli ei sinne vielä yllä, mutta ne ovat sekaisin ja paniikissa. Hyökätkää!!!

Ja me hyökkäsimme. Edettiin murrostettua ja miinoitettua tietä tuon kylän laitaa. Partiot lähetettiin tunnustelemaan. Ne palasivat ja kertoivat, että on siellä eloa ja oloa. Lapiot heiluvat, kun pesäkkeitä ja juoksuhautoja kaivavat. Niitä on jo valmiinakin ja bunkkereita. Ei sinne noin vaan mennä.

Komentaja kutsui komppanioiden päälliköt luokseen ja kysyi heidän mielipidettään hyökkäyksestä kylään.

Vanhin päällikkö, myöhemmin erittäin kunnostautunut, oli sitä mieltä, että meillä ei ole riittävästi ammuksia. Lähinnä kppatruunoista on puute. Miehet ovat väsyneitä ja nälkäisiä. Raskas tulituki puuttuu. Käskystä menemme. Minä en käskisi.

On siis saatava täydennystä; ammuksia, ruokaa ja raskasta tulta. Nyt palaamme takaisin.

Palattiin lähtöpaikalle. Radiolla sanoma eetteriin 11. Divisioonan esikuntaan: – Käytiin kylänlaidassa. Se on lujasti varustettu. Meiltä puuttuu ammuksia, raskaiden aseiden tulituki ja ruokaa.

Vastattiin, että ruokaa tulee aamulla. Sinne kylään hyökkäisi nyt JR 50:n pataljoona. Kapteeni Väänäsen tuli ilmoittautua divisioonan esikunnassa. Tilalle tulisi kapteeni Sarmalkorpi. Oikeastaan vain yritykseksi jäänyt hyökkäys korjattiin divisioonan mielestä vaihtamalla komentajaa.

Viisikymppisen pataljoona hyökkäsi, ja se lyötiin takaisin. Tie oli kiinni, ja meillä nälkä. Tiedustelimme, mitä tehdään.

– Tullaanko täältä pois, vai?

– Ei. Kyllä te siellä pari päivää kestätte. Onhan teillä rautaisannokset ja kantopurkka tuo aamulla evästä, meille vastattiin.

Me jäimme odottamaan. Meni vielä kaksi päivää, nälkäpäiviä. Oltiin kahden päivän muonalla viisi päivää. Täydennyksenä rautaisannokset ja kahdeksan miehen kantamat tavarat. Neljällä miehellä oli patruunoita ja neljällä laatikko leipää selässä. Laatikossa oli 16 kiloa vanikkaa. Siitä tuli sata grammaa miestä kohti.

Viimein tie aukesi, ja pääsimme siihen kylän laitaan. Saimme ensi hätään lusikalisen hienoa sokeria, joka juotiin teehen sekoitettuna. Vähän myöhemmin saimme vähän kauravelliä. "Ettette itseänne halaise..." Seuraavana päivänä saatiin jo täydet annokset. Tuo korpi oli meidän puheis-

sa "Nälkäkorpi". Kartoissa se on Kitsunkorpi.

Eteneminen jatkui Soanlahteen. Kylä paloi, ja vihollinen pakeni. Oli täysi sota. Vihollinen oli jäädä mottiin, sillä sen takana oli jo JR 22 mutta se pääsi jostakin raosta karkuun. Leppäsyryssä oli vanjalla varastoituna vehnäjuhoja ja laardia ainakin autokuorma. Se olisi pitänyt luovuttaa kaiketi divisioonaan saakka. Osan jätimme itsellemme, ja räiskäleiden paisto tuli sitten suurimmaksi vapaa-ajan huviksi. Maistuivat myöskin ne marmelaadikaramellit, jotka olivat unohtuneet meille. Rysä oli noussut maihin, Lunkulassa ja Mantssissa. Divisioonan voimia ohjattiin Uuksalon päähän ja Laatokan rannalle. Lähinnä oli JR 8 ja *Velukin*. Metsäpalot lähimetsissä vähän häiritsivät ja niitä piti käydä sammuttamassa. Sammutusreissuista oli kuitenkin se hyöty, että löydettiin nevoilta hilloja. Niitä oli lähes joka suolla. Kantastiat vain olivat pieniä. Koivuja kasvoi Karjalankin metsissä ja tuohi vielä irtosi. Ropposten teko kävi ja hillakantamuksien kanssa me kulonsammuttajat palasimme. Räiskäleet maistuivat hillojen kera.

Laatokan rannalla meni kymmenen päivää. Siinä piti vähän vetää henkeä, kun mairinnousut uhkasivat sivustoja. Sitten lähdettiin Salmista Tulemajärven kautta Hirsylään. Matkaa oli kartan mukaan 155 km. Se meni vuorokaudessa. Kerran syötiin ja kahdesti tapeltiin. Matka ajettiin pyörillä. Suurin osa oli ajettavaa tietä, mutta välillä piti koukata metsien läpi tieltä toiselle. Pyöriä jouduttiin kantamaankin. JR 29, *Susi* peitenimeltään, oli siellä Suojujoen varressa linjassa. Me jäimme vielä reserviin. Seuraava kohde oli sitten jo Hirsylän kylä. Sinne hyökättiin Venäjän puolelta. Sinne oli jo edellämme mennyt JR 50 Suojjärvelle ja JR 8 Tsalkkiin. Me olimme siinä varalla.

Seuraava iso paikka oli Veskelys, kirkonkylä aikoinaan. Kirkkoa en tosin nähnyt, mutta hautausmaa oli suurehko.

Parin päivän kuluttua sitten jo *Veluakin* tarvittiin. Piti puhkaista Säämäjärven-Sotjärven kannas. JR 29 tuli osillaan etelästä ja me lännestä päin. Pariin kertaan tapeltiin ja saatiin yhteys vastaantulevaan JR 29:n osastoon.

Säämäjärvi oli mahtava. Se on tuollainen Oulujärven kokoinen ja sen kylät vanhoja karjalaisia, talot koristeellisina päättyin. Toteutui jo ennenkin koettu juttu. Eväät loppuivat. Onneksemme perunakolhoosilaiset olivat hoitaneet hommansa keväällä, ja pottumaissa oli ihan syötäviä pottuja. Niitä voi paistaa tai keittää jos sattui löytymään jotakin särpimeksi. Rantaitoissa oli suolakalaa ja mikä parasta, löytyi muutama lammas. Löytyi patakin ja lihat pantiin kiehumaan. Perunankaivajia ja -kuorijoita oli riittävästi. Suolojakin löytyi. Parissa tunnissa keitto oli kypsää.

Ruokailun loputtua kerääntyi miehiä rantapenkalle tupakalle. Jossakin rakennuksen solassa ollut vihollisen soltaatti heittää posautti miessakkiin käsikranaatin. Onneksi ei meikäläisiä ketään kuollut, haavoittui kyllä.

Odotettiin uusia määräyksiä. Niitä tuli ja mieluisia. *Susi* ottaisi asemat Säämäjärven rannalta, komppania palaisi takaisin lähtöpaikalle. Samana päivänä jouduimme palaamaan samoja jälkiä takaisin, JR 8 oli nimittäin koukannut *Suen* pohjoispuolelle vaikeiden suotaipaleiden kautta, vallannut Säämäjoen sillat ja kirkonkylän ja lähtenyt sieltä jatkamaan Petroskoihin päin Kintaan kylään. Mutta venäjänmies oli hoksannut, että nyt isketäänkin finkipoikien selkään ja sivustaan ja hyökkäsi pohjoisesta käsin, motitti 2. prikaatin Onkamuksen tienoille, valtasi Lahti-nimisen paikan Säämäjärven pohjoispuolella ja tuli jo Niemijoen yli järven itäpuolelle. Eikä siellä enää meikäläisiä ollut. Nehän painuivat Petroskoita kohden. Mutta oli tuo pieni ja vilkasliikkeinen, hyvän tappelijan maineessa oleva *Velu*. Sen tuli mennä kii-reesti tukkeeksi sinne Säämäjärven koil-

lispäähän. Sinne mentiin ja oikein huolto mukana. Siellä tuli tappelu. Vihollisella oli raskaita hyökkäysvaunujakin, ja me olimme ihan hätää kärsimässä. Onneksemme metsäinen maasto ja talvisodan kouluttamat polttopullo- ja kasapanosmiehet taisivat tehtävänsä. Kun esimiehet lupasivat tuhotusta vaunusta 10 vuorokauden loman, niin kesken ne ryssä tuli vaunut loppuivat. Saatiin vielä ratsuväkiprikaatin I JP avuksi, niin jo selvisivät Onkamuksen motit ja tuo meidän omien joukkojen sivustavarmistus. Leikkisotaa se ei kuitenkaan ollut.

Meille tuli nyt lähtö *Ukon* perään. Se oli jo lähellä Prääsää, tiesolmua, jossa Anuksesta ja Suojjärveltä tulevat tiet yhtyivät jatkuen sitten yhtenä "Tiltun viertotienä" Petroskoihin.

Velun tehtäväksi tuli, *Ukolle* alistettuna, ottaa yhteys I. D:n joukkoihin. Ensiksi oli vallattava Mangan kylä. Se oli kovasti varustettu, kaivantoja, bunkkereita, pesäkeitä ja korsuja täynnä. Tämä oli jo divisioonankin tiedossa, koska meille tuli avuksi tykistöä, kokonainen patteristo raskasta ja toinen kevyempää, lisäksi pst-tykkejä. Tykistö oli majoittunut parin kilometrin päähän kylästä. Pistäneet putket aseisiin, pienemmät eteen ja ne raskaammat taakse, tehneet mittauksensa ja jääneet odottelemaan H-hetkeä. Eihän *Velu* sinne kylään sutena hyökännyt. Siinä piti ryhmittyä ja vähän tiedustellakin. Me radistitkin pistimme teltat pystyyn ja asemat paikoilleen. Ilmoitimme vielä "ylös" että valmista oli meidän puolestamme. Meille tuli vielä keittiöautokin siihen. Hätäisimmät jo saivatkin hernesoppansa ja istuskelivat syömään. Suurin osa miehiä oli kuitenkin vielä jonossa keittiön edessä, kun sieltä tykeiltä päin kuului komentoja: – Koko patteristo huomio! Korotus xx sivusuunta x. Kranaatteja herkkinä. Huomio. Tulta!!!

Herra Jumala sitä humausta, räjähdystä ja jytkäystä. Ei se sitä uskokaan, joka ei ole tuommoisen raskaan patteriston yhteislaukauksen alla ollut. Teltat oli lentoon läh-

dössä. Soppajono lakosi ja pakit kaatuivat. Ei heti ymmärretty että omiahan ne on ja meille vaarattomia. Säikähdin sitä minäkin vaikka noita komentoja kuuluikin. Luulin valmisteluiksi. Toimuttiin kuitenkin pian. Ensi kertaa minäkin sain katsella kranaattien lentorataa. Ne näkyivät selvästi muutaman sekunnin ajan siellä lakikorkeudessaan. Ei heti putkenuusta lähdön jälkeen eikä alaspäin painuessaan, vaan siellä missä ne lensivät lähes vaakasuoraan. Tykistön tuli lakkasi ja komppania lähti hyökkäämään. Ensimmäisen komppanian kohdalla oli vastusta. Mm. päällikkö kaatui, mutta toinen pääsi sivustaan ja selän taakse, ja Mangankylä oli sinä iltana vaihtanut omistajaa.

Mutta edessä riitti vielä kyliä. Oli Blosskoilaa, oli Kokoilaa ja oli Lismaa, ennen kuin yhteys 1. D:n joukkoihin oli saatu. Siellä oli JR 56. Meidät alistettiin nyt sille. *Velu* oli edessä – alistettu joukko kun oli – kun hyökkättiin Aunuksen-Petroskoin tielle ja siitä ylöspäin Ison Pyhäjärven sivua kohti Prääsään, jossa jo oli 11. D:n joukkoja. Piti saataman iso motti. Ja osin se saatiinkin, vaikka loput vihollisen elävästä voimasta jätti kalustonsa ja valui Pyhäjärven pohjoispäästä itäisiin korpiin.

Ne olivat kovia vuorokausia *Velulle*. Alistetuille joukoille käy usein, että kunnia ja teot kirjataan isäntäporukalle. En minäkään nähnyt noista kevyen kymppin taisteluista mainintoja muualla kuin siinä 11. D:n komentajan kirjelmässä, jossa esitetään eversti Autille Mannerheimristiä. Siinä sanotaan jotenkin näin: "Prääsän ja Pyhäjärven kovissa mottitaisteluissa eversti Autti käytteli taitavasti pataljooniaan ja Kev.Os.10:tä pitäen motitettunakin puoliaan ja rohkeasti ja taitavasti toimien niin, että voitto jäi aina lopuksi hänen johtamilleen joukoille."

Kun siellä Pyhäjärven tiellä työt loppuivat, koottiin joukot ja lähdettiin kohti Prääsää. Venäjän miehillä oli kuitenkin vielä muutamia maataistelukoneita. Pitihän nii-

den seurata minne ne "suhnat" nyt on menossa. Samalla ne pommittivat ja kurnuttivat konekivääreillä ja 20 mm:n tykeillä meidän marssirivistöämme. Meille annettiinkin käsky: – Koko osasto siirtyy heti noin 50 metriä tiestä lentosuojaan hajaan-tuneena.

Eihän tuota matkaa askelilla mitattu ja minä jäinkin tienvarteen, koska huomasin siinä vierellä mukavan, litteän kiven.

– Alikersantti Heinonen! Mitä te jätte sinne tienvarteen kuppamaan. Käskyhän oli 50 metriä tiestä. Mars-mars tänne!

Se oli alikersantti Mesiäinen, koiranleuka, mutta mies täyttä rautaa. Huutelin hänelle, että istuinkivi oli mukava.

– Tule, tule, minulla on vielä siviilipaketin pohjia – tehdään voileivät.

– No joo – nyt kuuluu jo paremmin, huutelin vastaan.

Maataistelukone palasi taas, ampui ja pommitti sitä tienvartha. Kun koneet tuntuivat jo menneen, käskettiin tielle ja matkaan. Siellä oli kivi palasina.

– Resunen mies se Kauno olisi, jos olisi tähän jäänyt, sanoi Mesiäinen.

– Mikä sinut panikin huutelemaan?

– Katos, kun miehellä on muka mela kädessä, mutta Jumala sitä venettä viepi – miten kenenkin. Sinut se kuitenkin ohjasi kiveltä pois.

Marssi jatkui. Prääsän kylään ei enempää mahtunut miehiä. *Velu* joutui järven itäpuolelle telttamajoitukseen. Pitihän rykmentejä vartioida ja samalla vähän partioida itäänpäin. Siitä oli 90 km kartan mukaan Petroskoihin sydänmaata. Sen *Velu* joutui kulkemaan siinä rykmentin sivulla. Siinä meni kaksi viikkoa, raskasta matkaa. Tarvikkeet kannettiin. Mutta suurempia taisteluita kohdallamme oli vain pari.

Järven takana teltat pystytettiin. Olimme järven takana syyskuun puoliväliin saakka. Rintama oli paikoillaan ja JR 29 sitä puolusti. Armeija keräsi voimia.

Tykistöäkin tuli kovasti lisää. Sanoivat, että nyt ammutaan tie auki Petroskoi-

hin. Kyllä se tulen edestä repeää. Jalkaväen tarvitsee vain miehittää. Taisi olla 16.9.1941, kun tulitus alkoi, tosi mahtavat keskitykset ja ne uusiutuivat. Edessä olleet linjat läpäistiin, mutta ei helposti eikä vai-vatta. Syyinä oli metsä ja lähekkäin olevat linjat. Eihän sinne jokaista poteroa voinut tykeillä ampua. Jalkaväen tehtävä oli edetä. Se onnistui. Vaan ei ruskipoika yhteen linjaan uskonut, ei toki. Edessä oli uusia ja tuhatta vahvemmin varustettuja. Oli Matrosa, Polovina, Vilka, Suolusmäki ja muita pienempiä. Näiden läpäisemiseksi uskottiin vanhan koetun motituskonstin olevan varmin ja tehokkain tapa. Niin tehtiin. Rykmentit koukkasivat vuoron perään linjojen taakse, ja muutamassa vuorokaudessa ne aina selvisivät. Ei noita motteja milloinkaan täysin puhdistettu. Ei meillä ollut niin paljon voimia, että jokainen saarro-stus olisi saatu pitäväksi. Sivustat vuotivat, ja erämaa katki nopeasti sinne pujahtaneet. Motista karanneet sitten olivat meidän vastuksina ja eliminoitavina. Siksi meidän tehtävänä oli kulkea siinä muutamien kilometrien päässä valtatiestä ja suojata sitä pitkin eteneviä rykmenttejä.

Olisiko ollut neljäs päivä Järvenpäästä lähdön jälkeen, kun olimme edenneet noin 30 km. Edessä oli JR 50:n tekemä motti. Se laukeili hiljakseen, että sieltä pimeän aikana valui miehiä ja niitä meidän pojat innolla metsästäivät ja pidättivät. Osa niistä oli jo taistelutahtonsa menettäneitä, osa taas mitä fanaattisimpia ja niille ei antautuminen tullut kysymykseenkään.

Meillä oli teltat pystyssä muutaman lammen rannalla, paikalla oli noin 150 miestä. Komppanijat partioivat sitä ympäröivää maastoa. Metsä oli lammen lähettyviltä hakattu, näkyvyys lähiympäristöön oli ihan auttava. Kauempana idänsuunnassa oli hakkaamaton kuusikko.

Sieltä kuului muutama laukaus. Jouk- kuenjohtajamme kersantti Halttunen, nuori riuska mies hihkaisi: – Kauno, nyt lähdemme ottamaan kokardeja. Minä olin

valmis. Otin kiväärin käteen ja patruuna-taskun, siinä oli 45 patruunaa, käsikranaa-tin, unkarilaisen, peltikuorisena. Sitten men-tiin. Mukaan lähti Huttusen Onni, jonka suonissa virtasi pohjalaista verta – sellaista tappelunhaluista. Juostiin kolmisin lauka-usten suuntaan ja osuttiin alikersantti Mu-hoseen. Hän oli vartiomiehiä, nähnyt liik-kuvia vihollisia ja avannut tulen. Häntä itseäänkin tulitettiin, ja hän makasi reidet läpi ammuttuina verissään maassa. – Pojat varokaa. Niitä on useita ja niillä on koneki-väärin mukana. Ne ovat tuossa heti vasem-malla.

Siellä ne olivat, tuskin 50 metriä meistä. Me kuitenkin jo takaviistossa niiden taka-na. Eivät meistä välittäneet. Olihan edessä lihava maali, yli sata miestä suppealla alal-la ja huolimattomasti levossa. Niitä nämä kaverit himoitsivat ja aikoivat ampua aukon läpi päästäkseen. Ilman eri käskyä se tappelu alkoi meidän puoleltamme. Pitkä heinä esti ampumisen polvelta. Vain sei-soaltaan näki. Matkaa oli vähän, ja pian huomasin työntäväni viimeistä kappaa kiväriini. Säpsähdin, tästähän olisi irtau-duttava. Silloin Halttunen heitti käsikra-naatin. Ei se aivan tarkasti kohteeseen sat-tunut. Räjähdtikin minun puoleisen mies-ryhmän ja konekiväärin sivussa. Sitä ta-kimmaista porukkaa tulitti Huttunen ja joku Suojärven poika. Minäkin kaivoin kranaattini. Halttunen huomasi ja huusi: – Kauno! Heitä se minulle! Hän oli hyvä pesäpallomies, ja minä luotin häneen. Hei-tin kranaatin hänelle. Hän heitti. Siellä konekiväärin alla ja miessakissa se tupsah-ti. Jotenkin ymmärsin, että yllätystä on käytettävä hyväksi ja loikkasin mieska-saan. Sieltä nousi pitkä yliluutnantti pistooli minua kohti. Minullakin oli panos piipussa. En hakenut "jyvää" vaan piippua pitkin ojensin aseeni kohti, puristin ja ki-vääri laukesi, nagaani ei. Siinä aukesi pari porttia. Elämän ja kuoleman. Tajusin sen vasta myöhemmin. Taistelun kiihkossa potkaisin aseeni yliluutnantin kädestä pois ja ammuin aseeni tyhjäksi. Konekiväärin vyöstä täydensin puuttuvat patruunat.

Tämä kohtaaminen alkoi olla selvä. Teltoilla-kin oli havaittu, että jotakin isompaa pojat siellä ovat huomanneet. Ensimmäisenä minun luokseni tuli komentajan lähetti-poika, 17-vuotias vapaaehtoinen, joka kävi heti nagaaniin käsiksi.

– Älä koske siihen, se on latingissa, sanoin ja sysäsin poikaa vähän kauemmaksi.

– Kuule, anna se minulle, lähettinä tarvitsen lyhyemmän ase. Poimi sinä kokardeja.

Minä poimin kokardeja. Niitä oli 12 miestä, joista 7 upseeria, ja kaksi konekivääriä. Nämä viholliset olivat niin keskittyneet teltoilla oleskeleviin meikäläisiin, että meitä heidän selkäänsä hyökänneitä ei juuri ammuttu. Ne käsikranaatit lähtivät oikeaan aikaan. Sitä venettä vei meidän kohdalla jokin muu kuin me. Muhosen lisäksi meistä ei haavoittunut kukaan.

Emme me tästä mitään "laulua" tehneet, mutta jälkimaininkeja näkyi ja kuului. Komentajan lähetti-pojasta tekivät alikersantin ja minulle ojensivat Vm 2:n sitten Petroskoissa. Nämä toiset kaverit eivät saaneet mitään. Vaikka oli sama työ niin yksi vain palkittiin.

Kev.Os.10 hajotettiin talvella 1942. Suomen puolesta mekin tuota "peistä taitettiin" omalta pieneltä osaltamme. Petroskoihin saavuimme lokakuun 1. päivänä kello 4.20 ensimmäisenä suomalaisena joukko-osastona yhdessä Kev.Os.8:n kanssa. Komentajamme oli ratsumestari Rönqvist. Tätäkään ei juuri kirjoissa mainita. Kilpaahan kenraalit sinne menivät, Lagus etelästä, Paalu, meidän silloinen komentajamme lounaasta ja Heiskanen lännestä. Yhteisvoimin.

Kauno Heinonen

VELJEÄ EI JÄTETTY

Siitä on melko tarkalleen viisikymmentä vuotta. Olin joukko-osastoni Kev.Os.10:n mukana edennyt jo Aunuksen Syvärille ja sen eteläpuolelle siihen laajaan sillanpää-asemaan, joka alkoi Äänisen rannasta Ostan läheltä ja jatkui 20-30 km Syvärin eteläpuolella aina Syvärin voimalaitokselle saakka. Kev.Os.10 eli *Velu* oli ollut 11. D:n mukana Havuvaarasta Petroskoihin. Tosin tuon kaupungin valtauksen aikana 1.10.1941 olimme alistettuna 1. D:lle. Tuosta meidän osastosta oli se kärkikomppania, joka ensimmäisenä klo 4.20 tunkeutui kaupunkiin. Sinnehän melkein pä kilpaa eteni meikäläisiä joukkoja kolmelta suunnalta. Lokakuun lopussa kävimme Kuutilahdessa Syvärin alajuoksulla työntämässä Vanjan sillanpääaseman takaisin joen taakse.

Meidän piti päästä sen jälkeen armeijakunnan reserviksi, mutta se tapahtui vasta joulun aluspäivinä. Oli jo käynnissä vanhempien ikäluokkien kotiuttaminen. Taisivat olla ennen vuotta 1908 syntyneet ikäluokat, joille piti "häämöttää siviiliin". Heiltä jo kerättiin talvivarusteetkin pois. Olimme silloin siirtyneet Kuittisiin. Kotiuttamista ei kuitenkaan tapahtunut. Syytä oli se, että siellä Itä-Syvärillä – 7. D:n lohkokolla – oli vihollinen hyökännyt jo marraskuusta lähtien ja piti tiukilla omia joukkojamme. Sinne piti lähettää apua ja kiireesti. Miehet siis autonlavoille ja matkaan. Pakkasta oli lähes 30 astetta, ja matkaa kertyi lähes 170 km. – Paleli, paleli varsinkin niitä vanhoja, joilta talvivarusteet oli jo kerätty pois.

Yö siinä kului. Viimein tulimme Barani-nimiseen kylään, jonka laitaan meidät purettiin. Teltat pystytettiin tienvarsimet-sikköön ja valmistauduttiin vastaiskuun.

Siinä odoteltiin joulunpyhät ja uusivuosi-kin, ennen kuin päästiin tosi tappeluihin. Edessä oli nimittäin surullisen kuuluisa Goran kylä, joka piti vallattaman takaisin. Lisävoimia oli 7. D. saanut 11. D:lta jo kuusi pataljoonaa ja tietysti lisäksi ne omat voimat, joita 7. D:lla vielä oli. Vastassa oli tuore siperialainen divisioona, hyvin talvi-taisteluihin varustettu, toppatakeissa ja huopatossuissa. Pikkuisen ne olivat jäyk-käliikkeisiä, vaan eiväthän ne pojat paljon liikkuneetkaan, kun kerran poteroihinsa olivat asettuneet. Suorat hyökkäykset eivät onnistuneet niitä vastaan, ei *Velulta* enempää kuin muiltakaan pataljoonilta. Tappioita tuli paljon. Jäljellä oli motittamismahdollisuus. Tiet ja polut pantiin poikki sieltä vanjojen selän takaa, niin niiltä loppui ammusten ja eväiden saanti. Niiden oli pakko lähteä, ja ne murtautuivat josta-kin metsäsaarekkeesta läpi meidän saartorenkaasta.

Kosketus viholliseen oli poikki ja eihän se, niin mukavaa kuin se meille tavallisille sotilaille olikin, ollut korkeimpien portaiden herrojen mieleen. Pitihän toki tietää, missä vihollinen oli ja mitä se touhusi. Vahvassa metsässä eivät lentotiedustelut saaneet siitä selvää; piti turvautua vanhaan hyvään konstiin, partioihin.

Minä olin saanut loman heti kun Goran taistelut olivat päättyneet, siinä tammi-kuun kolmannella viikolla. Se oli ensimmäinen lomani jatkosodassa. Olinhan nuori ja poikamies. Perheellisillä ja vanhemmilla oli etuoikeus. Talvisota ja sitä edeltänyt ruotuväki olivat menneet myöskin ilman lomaa. Ruotuväen aikana oli kaksikin kertaa jo keritty lomaperit kirjoittaa, mutta lomat peruttiin. Ja sitten sodan alettua ei lomaa saanut anoakaan. Mutta nyt

tuli minun vuoroni. Kävi vielä niin hyvin, että pääsin komentajan autossa poikki Aunuksen kannaksen Uuksuun saakka, josta nousin junaan.

Olin palaamassa lomalta Äänislinnan asemalla, jossa oli junan vaihto Syvärille. Tapasin osastoni poikia. He olivat menossa Koti-Suomeen, ja minä olin sieltä tulos. Morjestin kavereita:

– No hei, terveisiä Suomesta. Mitä nyt sotaan kuuluu?

– No siellä ne linjat ovat mistä sinäkin lähdit – vaan Einolta se meni näkö.

Eino-veljeni oli toisen komppanian komentoryhmässä. Se oli minulle raskas isku... Olihan minultakin kuollut omaisia, tietysti niin kuin muiltakin, mutta niistä oli vähän ennakolta varoitettu. Ei ne niin "säikäyttäneet" kuin tämä. Veli oli minua kolme vuotta vanhempi, naimisissa ja jo kolmen lapsen isä, joka asui kotonani vanhempien kanssa. Isä oli jo vanha. Miten he, jos nyt Eino toipuukaan, tulevat pärjäämään, ajattelin.

– Miten se tapahtui? kysyin.

– Joutui partioon ja menivät latumiinoin. Kersantti Lassi Puisto oli vetämässä, hiihti edellä ja meni miinaan. Jalka meni palasiksi. Eino rienti pelastamaan. Oli vielä toinenkin miina. Se räjähti hänen jalois- saan ja vahingoitti toista jalkaterää. Pahinta oli kuitenkin se, että sattui kasvoihin ja silmiin. Näkö meni. Mutta kuule, niillä oli ahkio mukana, ja Lassi, joka ei päässyt kävelemään, oli pantu siihen ja Eino vetämään ahkiota karvalakki silmille, muka siteeksi. Pikku-Paavo oli sitten suksisauvoilla taluttanut ja nämä kolme olivat läheneet rämpimään tukikohtaan. Kaksi tervettä kaveria oli lähtenyt hakemaan apua, tulleet teltoille. Sieltä oli lähtenyt heti kaksi ryhmää vastaan. Pojat pääsivät irti niin, ettei ryssä lähtenyt perään. JSP:llä antoi

osaston lääkäri ensiavun ja Eino vietiin sairaalaan. Enempää emme tiedä.

Muutaman päivän perästä sain kirjeen veljeltäni Lahdesta sotasairaalaan, hoitajan kirjoittaman. Hän kertoi kirjeessään lyhyesti, että pää oli kääreessä ja silmät leikattu, toisesta silmästä kolme, toisesta kahdeksan sirpaletta. Lääkäri (en muista nimeä) uskoo vielä ainakin toiseen silmään näköä tulevan. Hän pyysi, etten kirjoittaisi kotiin, että silmiin on käynyt, kerkiääpä tuon sanoa myöhemminkin. Jalasta tulisi vielä liikkumakelpoinen, vain iso-varvas on poissa ja jalkapöydän luita poikki, mutta ne paranevat ja uskotaan niiden silmienkin paranevan.

Sain häneltä toisen ja kolmannenkin kirjeen, runsaan kuukauden kuluttua tapahtuneesta. Oli jo otettu kääreitä sen verran pois, että hän voisi katsoa, mitä nyt näkyy. Oli näkynyt jo tupakkalaatikon oikea puoli, Saimaata.

Veli toipui niin, että jo 1943 talvella hän pääsi pois sairaalasta ja sai passituksen Rovaniemelle Ilmavalvontakeskukseen, sieltä Taivalkoskelle, josta välirauhan tultua syyskuussa 1944 hänet kotiutettiin.

Tuosta partiosta ei ole enää jäljellä muuta kuin veljeni. Pikku-Paavokin kuoli keuhkokuumeella 1991. Paavo oli hiljainen ja vaatimaton, noin puolitoistametrinen kaveri, sotilaana kuitenkin kestävä ja parempi kuin monet kookkaammat. Kun partioihin ei enää loppuaikoina tahtonut löytyä vapaaehtoisia, Paavo oli sanonut, että "Pikkutikki" lähtee. Miehet olivat vetäneet pitkää tikkua vuoroista. Ei se Paavollekaan aina pikku tikku olisi tullut, vaan hän ilmoittautui vapaaehtoiseksi noilla sanoilla.

Tässä kuvatussa tapauksessa ei veljeä jätetty.

Pauli Holappa

PÄIVÄKIRJA, sota-ajan muistoja vuosilta 1939-1940

Viisas mies ei tartu pikkumaisuuksiin. Rintamalla 20.1.-40 Alik. Sipola E. Kuivaniemi

13.1.-40 Hiljainen rintamantakainen päivä. Eilen haavoittui joukkueenjohtajamme. Ajatukset rientävät kotiseutuja kohti.

Ehkä vielä kerran aurinko on nouseva yli vapaan Suomen kohottaen kukat kasvamaan niitten haudoille, jotka ovat antaneet isänmaalle sen mitä mies voi antaa.

Alik. Urho Kaitera. Liminka

SOTAPÄIVÄKIRJA V:na 1939-40

Suomeen hyökkäsi Neuvosto-Venäjän armeija 30.11.1939, jolloin alkoi Suomen ja Neuvostoliiton välinen sota.

16. päivänä lokakuuta kutsuttiin reservi kertausharjoituksiin. Jouduin YD-komppaniaan. Harjoituspaikka Pateniemi. Komppanianpäällikkö luutnantti Listo Tapio, joukkueenjohtajat vänrikit Lankinen, Laitinen, Eskola. Varajohtajat alik. Kiviharju, kers. Holappa P. ja kers. Oilinki.

7.12.-39 Komppaniamme sai jättää Pateniemen harjoituskentät ja lähteä sinne missä miestä tarvittiin. Meidän II joukkue sai määräyksen lastata kolonnat ja kaiken meillä olevan sotakalustuksen Pateniemen vaihteella junaan. Lastaus sujui hyvin jännittyneestä mielialasta

huolimatta. Ja niin juna hihkaisi ja läksimme joulukuussa yössä kohti tunteimatonta kohtaloa...

Komppaniamme mieliala oli hyvä. Nurkumatta velvollisuuttaan täyttämään. Tiesimme mitä velvollisuuteemme kuuluu. Edestä uskonnon, kodin ja isänmaan.

8.12.-39 Matkalla rintamalle. Vaalassa saimme odottaa 10 tuntia, sillä edellämme ajanut juna oli Kontiomäessä ajanut yhteen siviilijunan kanssa ja rata mennyt rikki. Saimme varustusta.

9.12.-39 Saavuimme Hyrynsalmen kirkolle, jossa yövyimme. Saimme varusteita lisää.

10.12.-39 Erosimme komppaniasta, ja joukkueemme läksi hevosilla ja suksilla kohti Suomussalmen kirkonkylää, missä taistelu parhaillaan riehui. Vastaamme tuli pakoon rientävää siviilikansaa. Uupuneet lehmät oli tapettu ja niitä oli maantienlaidoilla. Ensimmäiset havainnot sodan seurauksista. Harhailimme pimeässä hiukan harhaan, joten saavuimme vasta aamuyöstä Suomussalmen Alanteeseen. Pystyimme teltat, joissa lepäsimme nälkäisinä 3 tuntia.

11.12.-39 Alistettiin joukkueemme kapt. Kontulan pataljoonaan ja lähdimme suksilla kiertämään Kiantajärveä. Matka oli pitkä ja rasittava nälkäisille miehille, joten joukkueemme miehiä oli uupunut taipaleelle. Saavuimme Tuliniemen taloon yöllä. Joukkueemme sai käskyn hävittää Kuomajoen silta, joka oli Palo-

vaaran maastossa Suomussalmen kk:n ja Raatteen välillä.

Joukkueemme saapui sillalle ja saimme sen käyttökelpottomaksi. Paikalle ajoi vihollisen autokolonna, edellä panssariauto. Avasimme kivääritulen. Aseita meillä oli vain parillakymmenellä miehellä. Aloitimme ensimmäisen taistelun paruskin kanssa. Meidän ammusvarasto oli pieni, mutta tarkkoina ampujina teimme selvän vihollisesta autoineen, joten panssariautokin meni käyttökyyttömäksi. Taistelun aikana aseettomat sotaurhot hajaantuivat pois tappelupaikalta. Kun meiltä loppuivat amukset, lähdimme uusia hakemaan ja saatuamme panoksia Tuliniemen talosta läksimme uudelleen sanotulle sillalle, missä totesimme vihollisen kärsineen tappion. Meille ei tullut mitään vahinkoa. Rakensimme esteen tielle ja sitten saimme palata lepäämään Palovaraan, jonne rakensimme teltat. Ruokaa ja lepoa.

12.12.-39 Joukkueemme harhautuneet saapuivat joukkueeseen, paitsi pion. O. Mertaniemi. Hänen kohtalonsa tuntematon.

13.-14.12.-39 Puolustuslinjan tekoa Kuomajoella. Kokeiltiin viholliselta saatuja pst.kiväärejä ryssän lentokoneisiin. Joukkueemme jaettiin kahtia. Jäin Palovaaraan III ryhmän kanssa. Saimme tehtävän räjäyttää 8 km vihollisen puolella oleva silta. Läksimme suksilla mukana jalkaväkiosasto. Saavuimme sanotulle sillalle vihollista kohtaamatta. Räjäytimme sillan ja niin tehtävän suoritettua palasimme majapaikkaan, jossa lepoa.

16.12.-39 Joukkueemme yhtyi jälleen. Saatiin toinen pk. ja kivääreitä.

17.12.-39 Vartiotoimintaa, murroksen tekoa tulossa, piikkilankaesteitä pimeässä.

18.12.-39 Vartiotoimintaa, puolustuslinjan tekoa illalla. Tykin räjäyttäminen ryssän hyökkäysvaunusta. Saimme kovaa kranaattitulta. O. Mertaniemi saapui omiensa luo. Harhailtuaan metsissä. Pojalla oli ollut kovat koettelemukset.

20.12.-39 Vartiotoimintaa, aitaesteen rakentaminen. Osa joukkueesta partioitokellä.

21.12.-39 Viholliskoneita 13. Kk. tulta. Alik. H. partioimassa. Aamuyöstä esteen rakentamista.

23.12.-39 Kapt. Lassilan pataljoonalle alistettuna teimme sotaretken Mattilaan. Tehtävämme oli sillan räjäytys, jonka oli ryssä rakentanut uudelleen. Hyökkäys epäonnistui, sillä vihollisen tankit ja kk. vartioivat siltaa. Alik. E. Sipola räjäytti yhden hyökkäysvaunun. Taistelussa kaatui luutn. Vanninen Karungista ja yksi jalkaväen korpraali. Toinen p-joukkue asemissa. Niille oli ollut kovaa kranaattitulta.

24.12.-39 Jälleen joukkue yhdessä. Saimme joululahjoja.

25.12.-39 Joulu. Pieni kuusi teltassa. Siinä kolme kynttilää. Aamu rauhallinen, mutta klo 10 alkoi soitto. Lentokoneita paljon ja kova tykistötuli. Kranaatteja satoi. Poissa oli joulun rauha. Poissa ihmisiltä hyvä tahto. Teemme uudet teltat pahvista, joista tuli hyvät ja lämpimät. Saimme viina-annokset, se virkisti poikia aika paljon jopa vähän lauluksi.

26.12.-39 Tapaninpäivä. Aamu rauhallinen. Kävimme taisteluun meissä olevia pikku paruskeja vastaan Kuivajärven saunassa. Joten ne kärsivät täydellisen tuhon. Kiitos pion. Pesolalle saunan lämmityksestä ja selän pesusta. Illan hämärtyessä puolustuslinjalla Kuomajoella.

27.12.-39 Molotoffin ilmakoneita. Niistä niskaan vähän rakeita. Osa joukkueesta oli Kuivasalmen takana. Luulimme vihollisen ne saartaneen. Alik. Sipola lähetti niitä etsimään. Kaikki palasivat takaisin onnellisesti.

28.12.-39 Ryssän lentokoneita 28 kpl. Lentopommitusta. Vauriot olemattomat. I, II, III ja IV ryhmien kanssa piikkilankaaitaa Kuivasalmen takana tekemässä. Laitoin reet tykistön vientiä varten. Sängen hankalaa. Ne vietiin meidän hevosilla. K-salmen suojahaudan aloitus. Ryssä poistunut Suomussalmen kirkolta lentokoneiden tukemana. Vahvuus noin 3000, 4 km pitkä kuormasto. Meikäläiset ajavat takaa.

29.12.-39 Puolustuslinjan tekoa K-salmen eteläpuolelle. Ruokailu keskellä tietä. Yö nuotiolla.

30.12.-39 Puolustuslinjan tekoa samassa paikassa. Ryssä tuhottu Kiantajärvellä. Sotasaaliit huomattavat. Tykkitulta illalla majapaikkaan. Ei vaurioita.

31.12.-39 Viimeinen päivä vanhasta vuodesta 1939. Aamu rauhallinen. Puolustuslinjan tekoa. Asemiin meno klo 23. Kauhean kylmää. Joukkueemme lähti hyökkäykseen. I, II ja IV ryhmä lähtivät Kontulan pataljoonan matkaan. Pataljoonat hyökkäsivät Kuivasalmen suunnasta Haukilaan päin. Hyökkäys epäonnistui. Meillä haavoittui pion. Paso, Aarne. Yhdyimme Kuivasalmen takaisessa maastossa.

UUSI VUOSI 1940 Alkoi Sotaisena. Ken elää, se näkee, mikä on lopussa. Siirryimme Kuomaojan linjalta Tyynelän maastoon, jossa aloitimme hyökkäyksen Lassilan pataljoonan kanssa. Ensimmäinen uhri meidän joukkueesta, pion. Nuojua V. Vaalasta, kaatui. Haavoittui alik. Tuhkanen Jaakko ja pion. Paso A. Palasin puolijoukkueen kanssa

teltoille. Olimme väsyneitä ja nälkäisiä. Saimme Alatalon Jaskan kanssa evästä, joka virkisti meitä ja pääsimme teltalle.

2.1.-40 Taisteluun jääneet pian oli kurjuudessa. Taistelua, kylmä nuotiolla. Käsky tuli linjoille, vaan olin sairas. Pion. Holappa Pauli haalasi minut Kuivasalmen taloon. Eräältä luutnantilta sain viinaa joka virkisti paljon.

3.1.-40 Lepäsin.

4.1.-40 Etulinjoille kuormaston kanssa. Suoraan tappelukseen luutn. Kaipaiselle alistettuna. Meitä oli 5 pioneeria. Saimme käskyn hävittää hyökkäysvaunut käsikranaateilla. Me pioneerit lähdimme. Onneksi ne olivat ryssän autoja. Tuohsimme ne ja ryssät tapoimme.

Palasimme teltoille, jotka joukkue teki. Vaan heti saimme luvan palata taakse. Hiihdimme Pihlajamaastoon. Kova väsymys. Kylmät teltat.

5.1.-40 Lepäsimme. Kävin töpinässä.

6.1.-40 Lähdimme etulinjoille. Väliaikainen majoitus Palovaarassa.

8.1.-40 Kuomaojaan silta 2 tunnissa. Josta alkoi heti sotasaaliskolonnia vyöryä Suomussalmen kirkolle. Kyllä oli valtava voitto. Hevoskaravaaneja loppumattomiin. Kaikkea tavaraa toi ryssä meille ja raskaasti.

9.1.-40 Siirryimme Mäntylään. Meno oli vaikeaa. Ryssän ruumiita tiet täynnä ja kuolleita hevosia. Hyökkäysvaunuja. Tie piti raivata ravin takaa.

10.1.-40 Teltan tekoa. Pioneerit opettivat jalkaväkeä tekemään pahviteltoja. Pojilla vodkaa. Jota "Stoole" jakoi. Pojat sai ryssiä vangiksi aseina kirveet.

11.1.-40 Kaivoimme Purasjoella puolustuslinjaa. Gramofonimusiikkia teltassa.

- 12.1.-40 Vänrikki Eskola, alik. Melakari lähtivät majoitustiedusteluun. Se päättyi onnettomasti. Eskola haavoittui pahasti. Ryssän lentopommitus kova. Joukkue jäi johdolleni. Majoittuminen Purasjoelle. Teimme teltat. Lepoa.
- 13.1.-40 Osa joukkueesta lähti Hyrynsalmelle komennukseen. Osa jäi edelleen Purasjoelle. Komennus tien tekoon Venäjän puolelle, mutta se peruttiin.
- 14.1.-40 Hyrynsalmelta palasi osa joukkueesta takaisin. Olin vahingoniloinen heidän kivan komennuksen mentyä myttyyn. He olivat aivan jäässä kun tulivat.
- 17.1.-40 Puolustuslinjan tekoa Puraksen ojan linjassa.
- 18.1.-40 Työt entiset. Lentokoneita. Kävimme lottakanttiinissa kahvilla Liko-harjun talossa.
- 19.1.-40 Edellistä. Muuten rauhallista. Alik. Kaiteralta valmistui korsusauna. Kylpy siinä oli suloinen.
- 20.1.-40 Puolustuslinjoilla töissä.
- 21.1.-40 Illalla lähdimme Suomussalmelta Kuhmoon. Päivällä siviilitalossa. Emäntä teki meille rieskaa ja keitti tupipotut. Juhlavaa. Söimme, joimme ja lauloimme. Jatkoimme matkaa autoilla kohti Kuhmoa. Kylmää kyytiä. Kävimme Sotkamon suojeluskuntatalossa kahvilla. Sain lotilta sokeria. Kaupoista täydensimme reppuja.
- 22.1.-40 Saavuimme Kuhmoon, jossa majoituimme erääseen taloon Korpisalmen kylään Aisankoskella.
- 23.1.-40 Lähetettiin partio Lammasperälle tiedusteluun. Se palasi pian takaisin. Tiedustelu kun oli jo aikaisemmin suoritettu.
- 24.-25.1.-40 Suloista lepoa.

- 26.1.-40 Lepo loppui. Lähtö kohti rintamaa. Saavuimme Venäjävaraan. Talvitien tekoa Kähkölästä Luhjaan.
- 27.1.-40 Sivutuspaikkojen tekoa maantielle.
- 28.1.-40 Samaa.
- 29.1.-40 Lähtö rintamalle klo 1. Saavuimme Kähkölään klo 5. Keitimme kahvit riihessä. Joukkue jaettiin kahtia. Osa jäi Lehtovaaraan. Meidän matkamme jatkui Niskavaaraan erään jalkaväkijoukkueen jäljessä.
- 30.1.-40 Miinoitus tielle.
- 31.1.-40 H.T. tykki vedettiin asemaan. Joku ampui ryssän korsukaupunkia. Täällä saimme tutustua sellaiseen, niitä ei ollut Suomussalmella, ei näin vahvoja ja mahtavia.
- 1.2.-40 Tänäpäin oli I ryhmä linjoilla jalkaväen matkassa. Joutuivat saarroksiin. Alik. Kaitera kaatui. Korpr. Ukkola kunnostautui tuomalla ryhmän ja osaston jalkaväkijoukkueen pois saarroksista.
- 2.2.-40 Olin III:n ryhmän kanssa mukana hyökkäyksessä osasto Vierimäen kanssa. Ensimmäinen tavoite Ukonvaara. Miinoitus tielle. Kova taistelu. Kylmää. Riihessä keitimme kahvia. Vartiotoimintaa.
- 3.2.-40 Vihollisten lentokoneita. Osastolta koneisiin. Yksi koneista savuten häipyi pois. Jatkoimme matkaa Löytövaaraan. Miinoitus maantielle. Osastomme sai yhden ryssän luutnantin vangiksi. Saavuimme Löytövaaraan klo 17. Olimme nuotiolla klo 24. Lähtö hyökkäykseen Löytövaarasta Losoon viivästyi klo 6:een. Oli kylmä olla suksilla yhdessä kohti 6 tuntia. Nukutti kovasti. Lähtö. Kun oli menty noin 1 km alkoi

sataa rakeita, joista haavoittuivat vänrikki Vuoristo ja vänrikki Junes. Hyökkäys keskeytyi kk.joukkueen johtajan haavoittuessa. Palasimme Löytövaaraan. Lähdimme Löytövaarasta takaisin joukkueeseen. Tulimme Kähkölään. Mentyämme keittämään kahvia sisälle, lensi vihollisen hävittäjälaivue. Huomattuaan meidät se teki hyökkäyksen mainittuun taloon. Ikkunat alas. Haavoittui vain eräs vänrikki. Meidän osastomme taaskin säilyi vahingoitta ja jatkoimme matkaa Niskavaaraan, jonne saavuimme klo 19.

- 4.2.-40 Läksimme korjaamaan tietä Niskavaara-Kähkölä. Olimme Männikössä yötä. Kylvimme. Saimme joukkuepalkan 1.400 mk.
- 5.2.-40 Takaisin Niskavaaraan korjaamaan tietä.
- 6.2.-40 Asemassa oloa vuorotta kolme vaihtoa. Vaihto 2-4 tuntiin. Näihin aikoihin paljon kuumesairaita.
- 7.-9.2.-40 Asemassa oloa edelleen.
- 10.-11.2.-40 Vartiotoimintaa.
- 12.2.-40 Karin pataljoona lähti Reikko-vaarasta jotain vihollisosastoa vastaan. Alik. Melakari seuraa I ryhmän kanssa mukana.
- 13.2.-40 Ryssän vahva osasto teki hyökkäyksen Raukkovaaraan. Missä meitä oli vain joitakin pieniä osastoja puolustamassa. Torjuttiin hyökkäys. Meiltä lähti tiedustelupartio. Alik. Sipolan ryhmä ottamassa selvää vihollisosaston vahvuudesta. Partion palattua lähdimme auttamaan sivustaiskua, joka onnistui täydellisesti. Vänrikki Laitinen ja Evertti Sipola luulivat ampuneensa paljon ryssiä. Sitten palattuamme olimme asemassa maantien laidassa. Kuutamoinen pakkasyö, jossa kuului ryssien huutoja. Suomalaisten ankara hyökkäys jos-

ta kaikui "tunnussana" ja taas vain konepistoolin rätinä ja kiväärin pauke. Samaan aikaan ryssän suuri hiihtopartio teki hyökkäyksen Kähkölään maastoon yllättäen meidän joukkueen, surmasi kersantti Kulmalan, pion. Karjalaisen, Perttusen ja eräitä muitakin. Taistelut kesti 3 vrk. Vihollispartion 2100 ryssä tuhottiin Kähköläjärven laiteilla.

- 14.-16.2.-40 Vartiotoimintaa pitkässä montussa.
- 17.2.-40 Lähtö Kuusijoen linjalle Löytövaaran kautta. Saavuimme perille kello 3 yöllä. Teimme teltat.
- 18.2.-40 Heräsimme kello 6 kovaan kranaattituleen, josta haavoittuivat alik. Siira E. ja pion. Heikkinen A. Oli määrä tehdä puolustuslinjoja, mutta emme joutaneet. Oli oltava asemassa. Illalla haravoimme oikealle erään rämeikön. Pala-tesa kovaa kranaattitulta.
- 19.2.-40 Rakensimme korsuja aamupäivän. Illalla olimme asemassa. Sitten ryssä hyökkäsi takaa päin meidän etulinjoille. Meidän pioneerien piti lähteä hävittämään ryssiä. Saimme kosketuksen ryssään noin puolivälissä Löytövaaraan päin. Saimme kiivasta pk. ja k-tulta, mutta etenimme vaan hiljalleen. Vänrikki Laitinen haavoittui, ja joukkue jäi taas minulle. Sain vänrikki Lankiselta määräyksen ryhmittää joukkue tien oikealle puolelle avuksi toisille joukkueille. Meiltä oli jo kaatuneita; pion. Aitta H., Moisala Matti, Roonholm A. ja Laurila. Haavoittuneita korp. Niemi L., Keränen E., Tervonen. Sitten alkoi loppuryntäys, joka vaati meiltä uhreja edelleen. I komppaniasta pion. Väinö Saarelan. Meiltä Paso J. ja Hongisto Otto. Haavoittui alik. Niinimäki O. Taistelu loppui 20.2.-40 kello 5.

- 20.2.-40 Asemassa koko komppania. Kovaa tykistöä. Kauheaa. Koko Kuole-

mankukkula silloin vapisi. Meiltä haavoittui pion. Seppänen Sulo. Näihin aikoihin sairastuivat alik. Alatalo ja alik. Poikola, jotka joutuivat sairaalaan. Että meitä silmätekeviä alkoi olla aivan vähän.

21.2.-40 Kiihvasta tappelua. Kranaattitulta. III joukkue rakensi telttaa. Täysosuma, 2 kaatui, 6 haavoittui. Asemissa meiltä muitakin haavoittui.

23.2.-40 Alistettiin meidät vänrikki Härön komppanialle. Teimme korsun.

24.2.-40 Majoituimme Löytövaaraan. Kävimme kylpemässä.

25.2.-40 Konekivääripesäkkeitten tekoa etulinjoilla ja korsujen rakennusta. Puolikymmentä miestä teki itselleen korsun. Saimme joukkueeseen täydennystä 5 miestä, joht. alikersantti Arvelmo.

27.2.-40 Samaa taistelua. Osa pojista saunassa. Täitä kauheasti pojissa.

29.2.-40 Aamu selkeni kirkkaana. Lentokoneet jo kello 6 alkoivat kiertää Löytövaaran päällä ja häiritsivät meidän poikain saunasta paluuta. Tykistötulta. Lentopommitus kovaa.

1.3.-40 Osa joukkueesta oli Kuusijoki-linjalla. Asemiin hälytys. Kova tykistötuli, jonka jälkeen vihollisen jalkaväkihyökkäys. Kaatui pion. Erkki Roininen, haavoittuivat Pauli Holappa ja Erkki Honkanen. Sinne jäi myös pion. Paso E., ja Leponen. Haavoittui alik. Sipola Eevertti.

2.3.-40 Paljon rauhallisempaa. Alik. Tuhkasan sakkii etulinjoille. Palasi täysilukuisena. Ukkola lähti poikineen ryntäämään ja tehtävänsä suoritetuana palasi takaisin kaikki mukanaan.

3.3.-40 Aamupäivä rauhallista. Tykistötulta hiljalleen. Puolenpäivän aikaan al-

koi vihollisen hurja hyökkäys. Rintamamme murtui yhdestä kohti. Kuorimastokolonnat siirtyivät pois Löytövaarasta. Meidän hevosista joitakin kuoli. Korp. Pieniniemi haavoittui. Asemissa.

4.3.-40 Puolustuslinjan tekoa Löytövaarassa. Lentokoneita, jotka silloin tällöin heittävät pienen pommituksen Löytövaaran kankaille.

5.3.-40 Taistelu jatkuu. Vihollinen hyökkää. Uuden valkoiset lumipukuiset viholliset hyökkäävät massana Löytövaaraa kohti. Meidän tulemme lakaisee heitä. Monen kohtalo ratkaistaan vaaran rinteillä. Paljon meikäläisiä haavoittui siellä.

6.3.-40 Kävin kylpemässä. Pesola toi kahvit saunaan. Miten voin palkita sen hänelle. Olin yötä töpinässä. Aamulla hevosella rintamalle.

8.3.-40 Sota ja meteli jatkuu. Ankaraa tykistötulta.

Ankaraa ollut on taistomme tie
Koskaan ei hurme näin viirannut lie
Räiskyi ja jyskyi – leiskui leimahtaen
Mies miestä päin
Ylös syöksyimme vain

9.3.-40 Puolustuslinjain tekoa Humauksella. Korsuja Löytövaarassa.

Äiti kallis ei itkeä saa
Kuolo ei meitä voi pois erottaa
On elo ainaista, kautta kalmiston
Suutele lasta – nyt yö kohta on

10.3.-40 Kovat taistelut etulinjoilla. Ukkolan kanssa hyökkäsimme kranaattitulesa. Joukkue alistettiin Valttiin. Ilialla menimme Valttiin.

11.3.-40 Koko komppania Valttiin tekemään puolustuslinjoja. Hassu yö. Lähdin II ja III joukkueen lähettien kanssa tuomaan viestiä Löytövaaraan, jonka

päällä leimusi tykistötuli yön hämärässä. Etenimme kohti Löytövaaraa kranaattien lentäessä ympärillämme. Kiva kohtaus kapt. Schönbergin (Sööperin) kanssa.

Äiti – kas tuolla nyt saapuvu ken
Enkeli voiton niin ihmeellinen
Kas, rauhan palmuja kädessä on
Luoja – ah kansamme vie voittohon

Höökyn kans tiplomaattiset välit rikki

VUONNA 1940. SODAN ASEVELJET
2/9. Pion P. II joukkue Suomussalmen /
Kuhmon rintamalla

Kersantti Pauli Holappa	Rova
Alikersantti Eino Johannes Siira	Vaala
“ Eevertti Sipola	Kuhmoinen
“ Artturi Arvelmo	Turku
“ Uuno Unhola	Sotka
“ Jaakko Alatalo	Utajärvi
“ Jaakko Porkola	“
Kapteeni Aarne Palkki	Sotka
Pioneeri Erkki Keinänen	Muhos
“ Ilmari Mannila	Utajärvi
“ Kaarlo Kiviharju	Muhos
“ Iikka Rekinen	“
“ Martti Vimpari	“
“ Mauri Mustonen	Utajärvi
“ Johan Suorsa	“
“ Pauli Holappa	“
“ Kalle Tervola	Hyrkäs
“ Juho Kolehmainen	Niska
“ Viljo Kokko	Sotka
“ Jaakko Kontio	Utajärvi
“ Alvar Merro	Turku
“ Jukka Ståhl	Oulu
“ Juho Halonen	Vaala
“ Otto Mertaniemi	Muhos
“ Artturi Mertaniemi	“
“ Tauno Koponen	Utajärvi
“ Johan Kukkonen	Sotka
“ Heikki Väisänen	Utajärvi
“ August Virkkunen	Hyrkäs
“ Johan Siren	Turku
“ Gunnar Hjelman	“
“ Eino Pyykkö	Ahmas

“ Johannes Pieniniemi	“
“ Aarne Lippo	Utajärvi
“ Ilmari Huusko	“
“ Emil Mustonen	Muhos
“ Pauli Veijalainen	Muhos
“ Artturi Suomi	Lapalahti
“ Vihtori Tervo	Vaala
“ Lauri Myllykangas	Muhos
“ Feelis Aitta	Utajärvi
“ Urho Tuovinen	“
“ Iikka Korva	Muhos
“ Hannes Poikola	Utajärvi
Alikersantti Juuso Nissilä	Ahmas
Lääk.alikers. Pauli Kallio	Utajärvi

JÄÄ HYVÄSTI JA NÄKEMIIN
NÄIN USEIN ERKANEMME
JOKA HETKI VOI OLLA VIIMEINEN
JA JOKA JÄÄHYVÄINEN – IKUINEN

KAATUIVAT II JOUKKUEESTA:

Vänrikki	Eskola O.
Alikersantti	Kaitera U.
Pioneeri	Aitta H.
“	Nuojua V.
“	Hongisto O.
“	Paso J.
“	Paso E.
“	Moisala M.
“	Matero E. J.
“	Roininen E.

SANKARIT, MUISTONNE ELÄÄ!

Edellä esitetyn talvisodan aikaisen päiväkirjan on pitänyt Muhoksen Laitasaaresta oleva kersantti Pauli Holappa. Kirjoittajan leski Ida Holappa on luovuttanut päiväkirjan julkaistavaksi Muhoksen veteraanimatrikelissa. Tekstin on kirjoittanut puhtaaksi alkuperäisestä lähteestä Väinö P. Karppinen.

Mauno Honkakoski

VARMISTUSTEHTÄVÄ

Per Evind Svinhufvud eli Ukko-Pekka liittyy hyvin läheisesti valtakuntamme 75-vuotisjuhlaan, olihan hän ensimmäinen valtionhoitajamme juuri itsenäistyneessä Suomessa 75 vuotta sitten. Hänen aikaisempi ja myöhäisempi toimintansaakin on meille maamme historiasta hyvin tuttua, joten keskityn tässä nyt vain hänen viimeiseen matkaansa, jossa sain osaltani olla mukana.

Taivallettuamme hiihtoratsain koko yön olimme aamunkoitteessa Luumäellä. Edellämme tuli Kannakselta kaksi ilmatorjuntapanssarivaunua, jotka ottivat asemat tien molemmin puolin taajaman itäpuolella. Me jatkoimme taajamaan, jossa jalkaanuttiin lähimetsikköön. Hevoset ja miehet saivat sissimuonansa, hevoset sellukakunsa ja miehet pomminkestävää, jonka jälkeen kokoonnuttiin käskynjaolle. Täällä vasta selvisi tehtävämme laatu. Vastuutehtävämme oli varmistaa edessä oleva hautaustilaisuus.

Kirkkoa vastapäätä oli maalaistalo, josta saimme käyttööme yhden kamarin tien puolelta. Sieltä olikin hyvä näköala koko kirkon alueelle ja sieltä tuleva toiminta johdettiin.

Partiomme miehittivät kaikki taajamaan tulevat tiet ja polut. Kun presidentin juna diplomaattivaunuineen saapui, taajama oli jo tyhjennetty ja liikenne katkaistu. Maantiehän kulki vielä silloin aivan kirkon portin vierestä.

Kun hautaustilaisuus alkoi, oli väkemme niin vähissä, ettei meitä ollut kuin kaksi lähettiä vartiotuvassa. Katseltiin ikkunas-

ta, ja radiosta tuli suora lähetys sekä hautaustilaisuudesta että seppeleenlaskusta. Hitlerin seppeli oli ylitse muiden, puolitoistametrinen, täynnä kultapunoksia, ja sen Saksan diplomaattikunnan edustajat laskivat hautakummulle.

Ryhdyin siinä ennustajaksi, kun tulin sanoneeksi, että tulemme saamaan vielä sellaiset radiot, joista kuulemme ja näemme niin kuin nyt tästä ikkunasta. Leikistähän kaveri sen otti ja vielä jälkeinkin päin minut nähdessään vitsaili: – Tuohan Mauno se radiosi, niin katsotaan mitä maailmalla tapahtuu.

Nythän meillä on jo ruutu (televisio) ja kun tekniikka vielä kehittyy, voitaneen se rakentaa ikkunan kokoiseksi ja nostaa olohuoneen seinälle.

Tilanteen kuluttua nopeasti ja saattoväen mentyä taholleen, kuka junaan kuka Kotkanniemeen, vartiot kutsuttiin pois ja niin liikenne pääsi kulkemaan. Koko keskeytys oli noin tunnin mittainen. Palattiin hevosille – "ensin hevonen ja sitten mies" – tuo vanha sääntö piti nytkin paikkaansa. Hevoset saivat ruokansa. Niiden jalat tarkastettiin, ettei niissä ollut kavionpolkemia eikä löysiä kenkiä. Jos sattui jotain olemaan, niin kyllä mukana ollut kengitysseppä-eläinlääkintämies sellaiset hoiti.

Olimme saaneet kutsun lottien tarjoamille virvokkeille suojeluskunnantalolle, jonne mentiin komeasti suljetussa. Siellä pikkulotat tarjosivat mehulasin ja niin ihanan ja niin ohuen viipaleen maukasta maa-laisletikkaa. Jonon ensimmäiset miehet lähtivät vapauttamaan hevosvartiot mehulle, ja kun he sitten tulivat jonon hännil-

le, alkoi luultavasti ryhmänjohtajana oleva pikkulotta tivaamaan: – Te santsaatte, te olette toista kertaa.

Hän haki jostain ison lotan uudistaen väitteensä. Silloin esimiehemme puuttui asiaan, ja tilanne selvisi.

Sitten tuli miesten vuoro aterialle. Oma soppatykkimme ei ollut mukana, mutta saimme kuitenkin padallisen hernesoppaa palan painikkeeksi.

Päivä oli vaihtunut illaksi. Alettiin lähtövalmistelut, kiitettiin talonväkeä, johon näytti kuuluvan vain nuori, hyvin surullinen nainen. Suru oli tullut taloon jäädäkseen, sillä kaikki hänen kolme veljeään olivat kaatuneet.

Illan jo hämärtyessä satuloimme hevoset ja nousimme ratsaille. Suksimiesten liukuessa perässä katosimme kevättalven pimentyvään ja pimennysmääräysten vuoksi valottomaan yöhön. Elettiin sota-aikaa.

Kuvassa kirjoittaja ratsumiehenä Lappeenrannassa syksyllä 1943.

Juhani Inkala

SOTILASPAPIT TALVI- JA JATKOSODASSA

Armeija ottaa ihmisestä kokonaisvastuun. Siihen kuuluu Suomessa vaatetuksen, muonituksen ja koulutuksen lisäksi myös sielunhoito. Sotilaspapisto oli olemassa jo kuninkaiden ja keisareiden aikana.

Tasavaltaisessa Suomessa tämä perinne jatkui. Valtio palkkasi puolustusvoimien papiston. Talvisodan alkaessa puolustusvoimien kirkollista työtä johti päämajan sotarovasti alaisinaan parikymmentä sotilaspappia ja ortodoksinen matkasaarnaaja.

Ylimääräisten kertausharjoitusten (YH) aikana syksyllä 1939 todettiin, että reservin papiston kutsuntajärjestelyissä oli suuria puutteita. Tuomiokapituleissa oli kyllä laadittu palvelukseen kutsuttavista papeista luettelot, mutta ne eivät olleet armeijan tiedossa. Tästä seurasi, että armeijassa oli puutetta papeista koko talvisodan ajan.

Vakinaisista sotilaspapeista tuli ylimpien esikuntien ja suurten sotatoimiyhtymien johtava sotilaspapisto. Joukko-osastojen papit tulivat reservistä. Sekaannusta syntyi mm. siitä, että sotilaspäiirit määräsivät pappeja asevelvollisuusajan koulutuksen mukaisesti tehtäviin ja määräsivät sotaan palveluksesta vapautettuja pappeja. Sekaannusta selvitti sotarovasti tuomiokapitulien kanssa. Talvisodan päättyessä armeijassa oli 316 luterilaista ja 11 ortodoksisista sotilaspappia. Sodassa oli kaatunut 11 pappia, joista kahdeksan oli toiminut reserviupseerin tehtävissä.

Ohjesäännön mukaan sotilaspappien tehtävänä oli varsinainen hengellinen työ. Lisäksi kuului ns. mielialan muokkaus eli

valistustyö ja kaatuneiden huolto sekä yhteydenpito koteihin ja kotiseurakuntiin. YH:n aikana syksyllä 1939 oli helppo kutsua joukot jumalanpalveluksiin ja hartaus-tilaisuuksiin kirkkoihin ja muihin tiloihin. Sodan puhjettua työn painopiste siirtyi pienimuotoisempiin kokoontumisiin ja henkilökohtaisiin keskusteluihin. Papit rohkaisivat ja lohduttivat sotilaita karuissa oloissa. Kokoonnuttiin korsuissa, teltoissa ja jopa ampumahaudoissa.

Papisto koki olevansa nimenomaan sielunhoitotehtävissä, niin kuin ohjesääntö edellytti. Sodan alussa sille oli kuitenkin annettu tehtäväksi myös mielialan muokkaus sotilaiden keskuudessa. Se tarkoitti sodan oikeutuksen korostamista puolustussodassamme. Sielunhoito- ja valistustyön raja selkiytyi siten, että mielialan hoito ja "ikäväntorjunta" kuului erikseen määrätuille valistus- ja propagandaupseereille. Näin papisto sai keskittyä sielunhoitotyöhön. Talvisodassa kansa ja kenttäarmeija oli hyvin yksimielistä, joten tarvetta mielialan muokkaukseen oli hyvin vähän.

Sotarovasti oli antanut ohjeen, ettei saarnasta saanut tehdä propagandapuhetta. Papit puolestaan vetosivat siihen, että varsinkin upseerit, mutta myös miehistö odotti heiltä myös isänmaallista julistusta. Sotilaspappien sopi siis viljellä isänmaallisuutta yleisellä, aatteellisella tasolla ottamatta kantaa poliittisiin kysymyksiin.

Talvisodan syttyessä oli ratkaisematta kaatuneiden huollon järjestely. Ohjesääntö määräsi kaatuneet haudattavaksi joko rintamalle perustettaviin kenttähautausmai-

hin tai kotiseurakuntien sankarihautoihin. Määrittelemättä jäi, keille kuului vastuu kaatuneiden huollosta.

Jonkin aikaa perustettiin sekä kenttähautausmaita että lähetettiin kaatuneet kotiseudulle. Huolto ja papisto koettivat työntää vastuuta toisilleen. Tammikuussa 1940 tehtiin ratkaisu: Päämaja määräsi perustettavaksi armeijakuntaportaisiin kaatuneiden evakuoimiskeskuksia, joita sotilaspapit johtivat ja joiden tehtävänä oli huoltaa kaatuneet kotiseudulle, jossa suojeluskuntajärjestö oli valmis sankarihautajaisten järjestämiseen. Tämän jälkeen rintamalla siunattiin kaatuneita vain poikkeustapauksissa. Jos miehistö tuhoutui korsuun tulleesta täysosumasta tai laiva miehistöineen upposi, sotilaspapit siunassivat uhrin kentälle jääneinä.

Mainittakoon, että päämajan määräyksen mukaan vihollisen kaatuneet oli haudattava ilman ruumiinsiunausta. Tammikuussa 1940 määräystä muutettiin niin, että kaatuneiden vihollisten haudalla oli pidettävä lyhyt rukous ja että kristillinen haudaus siunaaminen oli toimitettava niille sotavankeudessa kuolleille, jotka olivat sitä pyytäneet.

Sotilaspappien tietojen mukaan talvisodassa oli kaatuneita noin 19 370, joista saatiin omalle puolelle 17 035 eli 88 %. Kaatuneiden huolto siis kesti tulikokeensa talvisodassa hyvin.

Talvisodassa papisto tunsi asemansa muuttuneen papillisuudesta aseveljeyteen. Pappi oli elänyt miesten kanssa ilot, surut ja huolet. Yhteisen vaaran alla solmittiin aseveljeyden lujimmat siteet.

Välirauhan aikana sotilassielunhoidon organisaatiota kehitettiin, vakinaisten sotilaspappien lukumäärää lisättiin ja papiston liikekannallepanon kokonaissuunnitelma luotiin. Reservin papit jaettiin kolmeen ryhmään: taistelujoukkojen papit, esikuntien papit ja kotiseudun papit. Kent-

täarmeijaan laskettiin tarvittavan 370 pappia, kun pataljoonat ja patteristotkin saivat oman papin. Sodan varalta luotiin yksityiskohtainen pappien sijoitussuunnitelma.

Jatkosodan syttyttyä vuonna 1941 palvelukseen oli kutsuttu 436 luterilaista ja 12 ortodoksisista sotilaspappia. Vuoden 1941 loppuun mennessä heitä oli jo 500, kun mukaan luetaan kotirintamalla olleiden sotasairaaloitten ja joukko-osastojen papit.

Jatkosodan alkuvaiheessa ylipäällikkö, sotamarsalkka Mannerheim, antoi kaksi päiväkäskyä, joista heijastuu sodan tavoite. Kesäkuun 1941 lopulla ylipäällikkö kutsui joukkojaan "pyhään sotaan" ja "vakain mielin ristiretkelle". Heinäkuun 10. päivänä antamassaan poliittisestikin suurta huomiota herättäneessä "miekantuppipäiväkäskyssään" hän julisti Vian ja Aunuksen vapauttamisen alkaneen. Tavoitteena ei enää ollut vain talvisodan rauhassa luovutettujen alueiden takaisin valtaus, vaan Suur-Suomen luominen.

Tällainen kansallisen innostuksen huumatempasi luonnollisesti mukaansa myös sotilaspapisto. Useat heistä muistivat puheissaan ja kirjoituksissaan vielä Inkerinmaankin. Karjalan armeijan pappi kirjoitti alaisilleen: "Jumalan aika on tullut. Suomalaiset sotilaat yhdessä saksalaisten aseveljien kanssa pääsevät vapauttamaan heimolaistemme asuma-alueet; Vian, Aunuksen ja Inkerin sorron yöstä..." Muutamat papit sanoutuivat irti saksalaismielisyydestä. Suur-Suomi näyttää pappien ajattelussa olleen enemmän aatteellisen innostuksen kuin sodan konkreettisten päämäärien tasolla. Totta kuitenkin on, että saarnoihin sisältyi ainakin aatteellisella tasolla propagandaa Suur-Suomesta, bolsevismin hävittämisestä ja Suomen heimojen yhteenliittämisestä.

Sotilaspapisto sai arvostusta ylipäällikön päiväkäskyssä. Armeijan keskuudessa arvostus näkyi myös sotarovastin ase-

man muuttamisessa. Kirkon johto oli suhtautunut kielteisesti erityisen sotilashiippakunnan luomiseen, jota kenttäpiispa olisi johtanut. Kun kirkkolakiin ei saatu määräystä kenttäpiispan virasta, hoidettiin asia niin, että opetusministerin esityksestä tasavallan presidentti antoi sotarovasti Björklundille kenttäpiispan nimen ja arvon. Tämän jälkeen myös kirkkolakiin kirjattiin säädös kenttäpiispasta, ei kuitenkaan hiippakuntapiispasta. Laissa säädettiin, että puolustusvoimien kirkollista työtä johtavaa pappia sanotaan kenttäpiispaksi ja että hänellä on puolustusvoimien pappeihin nähden sama asema kuin lääninrovastilla papistoonsa.

Sykyä kohti mentäessä sotilaspappien poliittinen innostus selvästi laski. He keskittyivät jo talvisodan aikana vakiintuneisiin tehtäviinsä. Sotilaspappien käskettiin liikkua ahkerasti miesten parissa. He saivat sielunhoitotyössään tärkeää materiaalia, mm. seurakuntien rahoittamia virsikirjoja sekä niiden luovuttamia ehtoollisvälineitä. Pian papisto havaitsi, ettei jatkosodan alussa syntynyt samaa uskonnollis-isänmaallista mielialaa kuin talvisodan aikana. Tosin "kenttäseuroihin" kokoonnuttiin. Ehtoollistilaisuuksia järjestettiin varsinkin ennen hyökkäystä. Niitä kuitenkin kritisoitiin "viimeiseksi voiteluksi", kun miehet arvelivat, että ehtoollisen vietto merkitsi aina hyökkäykseen lähtöä. Siksi ehtoollista ei tullut tyrkyttää. Taistelutoiminnan aikana työ rajoittui keskusteluihin miesten kanssa. Papit huolehtivat varsinkin haavoittuneista. Hyökkäysvaiheen suuret tappiot ja alituinen kuoleman läheisyys herkistivät kuitenkin miesten mieltä. Halukkuus osallistua sananharjoitukseen ja ehtoolliselle kasvoi.

Kaatuneiden huolto työllisti papistoa. Hyökkäyssota piti tappiot korkeina, suurimmillaan heinä-elokuussa 1941. Osa yhtymistä hautasi kaatuneet väliaikaisesti rintamalle. Syksyyn mennessä kenttähautausmaihin oli haudattu 8 500 kaatunutta, jotka myöhemmin siirrettiin kotiseudun

sankarihautoihin. Papisto piti tärkeänä kaatuneiden omaisten kanssa käytyä kirjeenvaihtoa. Rintaman ja kotiseudun yhteydenpitoa tehostettiin vierailuilla. Kotiseurakunnan papisto kävi rintamalla tapaamassa seurakuntalaisiaan, ja sotilaspappi vieraili miesten kotiseurakunnissa.

Sotilaspapit ja valistusupseerit keskustelivat yhä työnjaosta. Monet papit kokivat viihdytystilaisuudet vastenmielisinä. Valistusupseerit pitivät pappien työtä yksipuolisena, vaikka heidän oma panoksensa osoittautui miesten mielialakriiseissä tehottomaksi. Eräs divisioonan komentaja rohkaisi sotilaspappeja utteraan työhön, sillä pitkällä tähtäyksellä sotilassielunhoito loi kenttäarmeijaan kestäväää siveellistä ja moraalista kuntoa, eivätkä "ne kaiken maailman sätkyttäjät" voineet luoda lujaa pohjaa (kenraali Blick).

Sotilaspapistoa täydennettiin maaliskuussa 1942 siten, että päämaja antoi ohjeen teologian ylioppilaiden käytöstä sotilaspappeina. Kenttäpiispa oli neuvotellut kirkon piispojen kanssa. Kirkkolakia tulkittiin niin, että näillä ylioppilas-sotilaspapeilla oli oikeus saarnata ja opettaa sekä jakaa ehtoollista. Enimmillään heitä oli palveluksessa 90, ja he vapauttivat pappeja lomille ja seurakuntatyöhön.

Asemasotavaiheessa papiston työmahdollisuudet paranivat, kun miehet oli helpompi saada koolle. Puolustusvoimat joko rakensi tai kunnosti ainakin kahdeksan kirkkoa ja rukoushuonetta omaan käyttöönsä. Sotilaskodit, joita oli rintamalla 60, olivat myös käytettävissä pappien työssä. Työtä olikin, sillä sodan jatkuessa miesten moraalit laski. Raporteissaan papit valittivat mm. kiroilusta, uhkapelistä, juoppotellusta ja sukupuolimoraalin laskusta. Uutena työmuotona kokeiltiin "hengellisiä kiertueita" vaihtoehtona viihdytyskiertueille. Näitä tuli myös kotiseurakunnista. Ohjeessa kehoitettiin perustamaan neljän papin ryhmiä tällaiseen toimintaan osas-

toissa ja yksiköissä. Merkittävän työvoiman lisän kirkollinen työ sai kevästä 1943 lukien, kun sotapalveluksessa olleet kanttorit siirrettiin kirkolliseen työhön sotilaspappien avuksi. Heiltä saatiin myös kiertueille musiikkiohjelmaa. Kenttäpiispa kehotti papistoa keskittymään puheissaan evankeliumin julistamiseen, koska se oli heidän tehtävänsä.

Siihen olikin aihetta, sillä kesäkuussa 1944 vihollinen hyökkäsi, ja suomalaisten vetäytyminen alkoi. Uskonnollis-isänmaallinen Suur-Suomen historiatulkinta joutui kriisiin. Saksan näkyvissä ollut tappio oli sitä jo ennakoitua.

Papeilla olikin riittävästi omia tehtäviä. Perääntymisvaihe tappioineen ruuhkautti kaatuneiden kokoamiskeskukset. Joukkosidontapaikoilla oli paljon haavoittuneita. Kirjeitten kirjoittamista kaatuneiden omalle riitti. Papisto kritisoi julistustaan; Jumalan sana oli "kansallistettu". Historiantulkinnassa oli yliammuttu. Martti Simojoen mukaan Suomen kansa oli nyt "Jumalan tuomion alla, mutta ei Jumalan vihan

alla". Hän uskoikin vastoinkäymisistä ver-sovan uutta hengellistä siunausta. Suomalaiset menettivät jatkosodassa kaatuneina ja ilmapommituksissa kuolleina noin 60 000 ja haavoittuneina lähes 160 000 miestä ja naista.

Rauhanehdot koettiin katkeran kovina. Lapin sota saksalaisia vastaan oli vaikea, sodittiinhan äskeitä aseveljeä vastaan, mutta miesten ja pappien kuuliaisuus toteella poliittista johtoa säilyi. Nuorimmat sotilaspapit seurasivat joukkoja Lapin sotaan.

Valtaosa reserviläispapeista kotiutettiin marraskuussa 1944. He veivät seurakuntiansa sota-aikana löytämänsä työnäyt ja aseveljeyden. Se toi uusia näköaloja seurakuntatyöhön. Papisto oli löytänyt miehet ja miehet papiston. Tältä pohjalta alkoi Suomen henkinen ja hengellinen jälleerakentaminen. Haluttiin rakentaa kansankirkkoa, joka yhdistäisi kaikkia kansalaispiirejä ja jolle sosiaalinen työkään ei olisi vieras. Tämä on asevelipappien perintö kansankirkolle.

Johannes Jerkkola

KAUKOPARTIOSSA JATKOSODASSA RUKAJÄRVEN SUUNNALLA

Olin ennen talvisotaa Saksassa elektroniikkaa opiskelemassa, kun Saksan yleisradio aamulla 30.11.1939 ilmoitti Suomen olevan sodassa Venäjän kanssa. Loikkasin Ruotsiin. Tukholmassa kuulin, että sellainen homma on käynnissä kuin vapaaeh-

toisten värvääminen Suomeen. Siksi tulin talvisotaan Ruotsin vapaaehtoisten mukana Sallan rintamalle. Olin siellä konepistooliampujana. Kaukopartioporukkaan jouduin, koska joukko-osastossa sattui olemaan kaveri, joka tiesi niistä hommista.

Miehistöä saapumassa Tsirkka-Kemijoen rannalla olevaan Kellovaaran kylään, josta tiedustelupartiot lähtivät linjojen taakse.

Kerron eräästä heinäkuisesta kaukopartioreissusta jatkosodan ajalta. Lähtö oli Kellovaara-nimisestä paikasta Rukajärven pohjoispuolelta korpeen. Siellä oli suomalaisilla ja venäläisillä korvessa vain kenttävartioita ja pääsimme melko helposti läpi. Noin kahdeksan kilometriä kuljettuumme tulimme Hiisijärvi-nimiseen kylään. Täyhystimme kylään ja siellä oli venäläisiä kuin "Vilkkilän kissoja". He olivat nähneet meidät Kellovaarassa, kun olivat tulossa Suomeen päin. Eksyttääkseen meidät he lähtivät itää kohti.

Menimme kylään. Pian täyhystäjämme ilmoitti, että nyt ne tulevat takaisin. Pääsimme avaamaan tulen väjyksistä, mutta vain yksi heistä haavoittui. Jännitys kاپani kädet tärisemään.

Kaverit pitivät meitä vuorokauden motissa. Ajateltiin, että ei me aleta tässä olla,

kun meillä on tulivoimaa. Alettiin rymistellä ja tavattiin tuliylläkön aikana se yksi haavoittunut, jota lääkintävääpeli oli sitomassa. Saimme vääpelin vangiksi.

Meiltä kaatui siinä kuhmolainen kersantti Riipponen. Omasta kenttävartiosta oli kuultu rähinä ja sieltä tultiin apuun. Venäläiset olivat jo menneet ja omien tehtäväksi jäi kaatuneen vieminen takaisin Kellovaaraan.

Ruokailimme ja läksimme eteenpäin polkua pitkin. Etenimme ehkä varomattomasti, sillä polulle oli asetettu miina. Ylikersantti Saastamoinen tallasi miinaan. Oli selvää, että jalkaterä meni. Jouduimme tekemään parit ja kantamaan hänet kahdeksan kilometriä Kellovaaraan. Sieltä oma kenttävartio vei hänet Tsirkka-Kemijoen yli edelleen. Saastamoinen oli kotoisin Lieksasta.

Haavoittuneen ylikersantti Martti Saastamoisen kantajat. Edessä vänrikki "Mölsä" Räsänen ja alikersantti Falin.

Tämän jälkeen me saimme käskyn men-
nä yli kaksi kilometriä yläjuoksulle väijy-
mään Suomesta palaavaa venäläisten par-
tiota. Se oli saanut vihiä väijytyksestä eikä
tullut siitä kautta.

Lähdimme yrittämään uudelleen Muur-
mannin radalle. Menimme 30 kilometriä
ilman mitään hankaluuksia, kunnes johta-
jamme luutnantti Hämäläinen loukkasi
louhikossa jalkansa. Lähetimme kaksi
miestä viemään häntä takaisin Kellovaa-
ran kenttävartioon.

Läksimme itään päin ja tulimme Voijär-
ven eteläpuolen suosaarekkeelle, jossa
partiomme jakaantui kahtia. Väepeli Nyys-
sönen meni Vienan Kemiin menevälle
maantielle. Minä jouduin menemään toi-
sen puolen kanssa Suikujoen yli menevälle
rautatiesillalle tiedustelemaan vartion-

Suikujoen ylitys kahlaamalla. Edessä vasemmalla kersantti Johannes Jerkkola ja oikealla
väepeli Väinö Nyysönen.

vaihtosysteemejä ja muita edellytyksiä sil-
lan räjäyttämiseksi. Tämä kaikki sujui hy-
vin.

Paluumatkalla sain radioviestin, että
muutamalla metsäsaarekkeella oli sairaa-
na kaksi A-miestä. He olivat vangiksi jou-
tuneita puna-armeijalaisia, jotka tieduste-
livat meidän hyväksi. Nämä olivatkin
menneet omiensa luokse ja tekivät meille
väijytyksen. Kun lähestyimme saareketta,
huomasimme pikakiväärien piippujen
kääntyvän meitä kohti, ja niin me sieltä
suohaudasta juoksimme kuin kanaparvi
pikakiväärisuihkujen saattamana joka
suuntaan. Tämä oli suunnitelmallista, sillä
kenen perään he lähtisivät, kun me kaikki
juoksimme eri suuntiin.

Siinä kiireessä jäivät minun kengät suo-
hon eikä niitä ollut aikaa ruveta ottamaan.

Piti paljain jaloin juosta Kellovaaran kent-
tävartioon. Sinne oli matkaa 130 kilomet-
riä. Siinä aukenivat minulta jalat niin, että
kantapäistä ja varpaista näkyivät luut. Tästä
johtuen partiomatka jäi minulta viimei-
seksi. Tosin tällä 130 kilometrin matkalla
oli venäläisillä meihin tulikosketus useita
kertoja, joten se lisäsi vielä vauhtia, kun
ilman saappaita joutui juoksemaan.

Tietysti partion mukana pysyminen edel-
lyttää hyvää yhteishenkeä. En tiedä onko
se sankaruutta, mutta kun tuo henkikulta
on ainoa, jos sen menettää, niin se pistää
juoksemaan.

Tämä partiomatka kesti 43 vuorokautta.
Pisin tietämäni kesti 73 vuorokautta. Itse
tein kymmenen matkaa, mutta ne kestivät-
kin pitkiä aikoja. Tuo jalkojen särkyminen
lopetti matkat ja jouduin toisenlaiseen
joukko-osastoon.

Huollon toiminnassa 40-50 vuorokautta
kestävillä partiomatkoilla oli erilaista käy-
töntöä. Kun mies on nuori, hän kantaa
helposti noin 30 kiloa, mutta silloin mielel-
lään välttää kosketusta viholliseen. Reppu
kevenee kyllä päivittäin. Myös lentohuol-
to toimii. Siitä huolimatta tuli pitkä nälkä
toisinaan, ja marjoillakin on eletty. Uistin
kuuluu varusteisiin ja pitipä käydä peruna-
varkaisakin. Huolto oli moninaista...
Muonan lisäksi varusteisiin kuuluu suo-
malainen sotilaspuku. Oli siellä meidän
miehiä venäläisissäkin sotilaspuvuissa ja
siviliivaatteissakin. Minun osalle ei sellais-
ta tullut.

Aseistus oli aina tehtävän mukainen. Jos
oli tuhoamistehtävä ja iso partio, niin mu-
kana oli pikakiväärikin. Jos oli kymmen-
miehinen partio, niin oli pari kivääriä ja
muilla konepistoolit. Kyynelmiehillä oli
parabellumit ja sitten saattoi olla pienika-
liberisia (6.35) pistooleja kumirenkailla
hihoihin piilotettuna tiukan paikan tullen
käytettäväksi. Patruunoita ja varaparistoja
oli tarpeen mukaan. Lentokone toi täyden-
nystä, jos matka kesti kauan.

Yleensä yöllä kuljettiin ja päivällä ve-
dettiin lonkkaa auringon paisteessa ja kui-
vateltiin vaatteita. Täytyihän joskus tehdä
nuotiokin. Aina se ei ollut mahdollista.
Yllätysten varalta oli sovittu aina kokoon-
tuminen määrättyssä karttapisteessä.

Kun sen A-miesten yllätyksen jälkeen
hajaannuttiin, niin oli ihme, että löydettiin
toisemme, vaikka ei oltu ehditty sopia
mitään. Viluissamme menimme kuusten
juurille nukkumaan. Karjalan kuusissa on
ne oksat alaspäin muodostaen ikään kuin
sadetakin. Erään tällaisen luona raapaisin
tulitikun katsoakseni karttaa, niin kuusen
alta kömpi oman partion mies. Oli sattumalta
osunut kohdalle ja tunsu minut. Her-
ra varjele, ettei hän ampunut konepistoolilla,
vaikka meinasi.

Linjain taakse mentiin useimmin jalkai-
sin. Rukajärven suunnalla se onnistui meil-
tä yhtä hyvin kuin venäläisiltäkin. Oli vain
kenttävartioita harvaksen. Sitä joskus saa-
tiin mennä herroiksi vesitasolla tai lasku-
varjoilla potku takapuoleen. Niin se oli!

Lentomestari Parikan lupaama palkinto
oli: "Jos pääsee juoksemalla tason nok-
kaan, saa konjakkipullon palkinnoksi." Sitä
ei kukaan saanut, vaan ilmavirta pyyhkäisi
miehen tasolta pois sitä ennen.

Kannaksella ei linjain ylitys ollut helpo-
a. Esimerkiksi luutnantti Rastaan partio
joutui ryömimään ruispellossa kahden var-
tiomiehen välistä Vuoksen rantaan. Väliä
oli tuskin viittätoista metriä. Miehet jou-
tuivat menemään uimalla 1,5 kilometriä
leveästä kohdasta Vuoksen yli. Tämä on-
nistui muille, mutta kersantti Määttänen
hukkui 150 metrin päässä rannasta!

Tiedustelupartioihin mentiin vapaaeh-
toisesti. Ei siinä tarvittu fanaattista luon-
netta. Tiedustelu on kaikille armeijoille

ensiarvoisen tärkeää. Semmoinen armeija, jolla ei ole tiedustelua, on kelvoton armeija. Tiedustelu säästää verta taistelevissa joukoissa, kun tiedetään vihollisen aikeet.

Kaukopartioitten tehtävät eivät aina ole tiedustelua. Kyllä sitä pantiin miinoja sinne ja tänne. Varsinkin Muurmannin rata katkaistiin useamman kerran, ja junat arvokkaine lasteineen vyöryivät jokeen. Mielestäni huomattavin kaukopartion saavutus oli Petrowski Jamin huoltokeskuksen tuhoaminen. Pohjoisen armeijan huoltokeskuksen tuhosi 100-miehin luutnantti Honkasen kaukopartio. Useita satoja autoja tuhoutui, kalustoa sekä tärkeää heinää hävitettiin sissi-iskussa. Moskovan Tiltukin ilmoitti tappioluvut suuremmiksi kuin itse arvioimme.

Venäläiset käyttivätkin tehtävän suorittamista koulutuksessaan esimerkkinä miten sissi-isku on suoritettava.

Toimin radistina siellä rajan takana häärättäessä. Piti saada lähetettyä viestejä ja vastaanottaa niitä. Meillä oli viestipataljoona ja radiokomppania, jonka miehet oli sijoitettu kaukopartioihin. Sitten oli varikokomppania jossa tehtiin "Kyynel"-sisiradio.

Kyynel-radiot 1-3 olivat yksipuolisia. Vastaus kuultiin Lahden yleisradion kautta "Töpö"-vastaanottimella. Itse muistan kun Lahden radioasema kuulutti: – SS Telkkä, määräsatama muuttunut...

Se viesti oli juuri meille. Tuskin kuuluttajaneiton tiesi sanoman merkitystä.

Kyynel-radiot 6-10 olivat jo sellaisia, joissa oli vastaanotin ja molemminpuolinen yhteys toimi.

Miltä nyt tuntuu kymmenien vuosien perästä muistella näitä retkiä, jolloin tuli annettua vapaaehtoisesti aikaa elämästään ja nuoruudestaan isänmaan puolesta?

Niin, Herra varjelkoon sodista, ettei niitä tulisi enää minkään kansakunnan osalle. Mutta jos olisin nuori mies ja sellaiset kohtalon hetket olisivat edessä ja maa olisi vaarassa, tekisin ne retket uudestaan.

Esitetty Oulu-radiossa 21.5.1990. Haastattelun tekivät Utissa laskuvarjojääkärikoulussa olevat Antti Saari ja Veli-Pekka Heikkinen.

Muhoksen veteraanimatrikkelia varten ääninauhalta kirjoittanut Väinö P. Karpinen.

Pentti Kantola

TULIMYRSKYN KESKELLÄ

Ville Jokimaa syntyi lokakuussa 1924 Muhoksen pitäjässä. Hän oli 15-vuotias kylmänä sotatalvena; sitä sotaa sanottiin talvisodaksi. Siitä selvittiin, mutta sitten isänmaa joutui kesällä 1941 uuteen sotaan, jota sanottiin jatkosodaksi. Vuonna 1943 Ville joutui ensin kutsuntaan ja sitten palvelukseen. Kutsunta oli yksinkertainen toimitus. Jokainen meni nimenhuudon jälkeen lääkärin eteen.

– Hengittäkää syvään... Oletteko terve?... A yksi. Kelpaa mihin vaan.

Ja Ville kelpasi. Ensin hän oli pioneeri-koulutuksessa, mutta siirrettiin sitten jalkaväkeen. Hän palveli JR 53:ssa Uhtuan suunnalla. Asemasotavaiheen aikana oli yleensä rauhallista. Kuolema oli kuitenkin läsnä, eikä koskaan tiennyt, kenen vuoro olisi lähteä noutajan mukaan.

Kerran sattui merkillinen tapaus. Ville seisoi ryhmänjohtajan kanssa korsun edessä, ja hänestä alkoi tuntua, että tästä oli lähdettävä.

– Lähdetään tästä pois, sanoi Ville alikersantille.

– Ei lähdetä, miksi tästä nyt pitäisi lähteä?

– Lähdetään, tule nyt vaan pois.

He lähtivät, ja kun he olivat noin neljäkymmenen metrin päässä, tuli kranaatti juuri siihen missä he olivat olleet. Sukset menivät säpäleiksi.

Maaliskuussa 1944 tuli komennus Kannakselle Kotselkään linnoitustöihin. Aika kului, töitä tehtiin, lumikin jo sulii ja koi-vuihin tuli lehti. Oli tullut jälleen kesä. Ville kuunteli vanhempien miesten juttuja.

– Ryssä keskittää joukkoja Kannakselle.

– Kapu kertoi, ettei sieltä ketään ole tulossa. Huonohermoisten juttuja sellaiset hyökkäystarinat. Päämajakin on sanonut, ettei hyökkäystä ole odotettavissa.

Varhain aamulla kesäkuun 9. päivänä linnoitustyömaan miehet heräsivät valta-vaan, taukoamattomaan jylinään. Neuvostoliitto oli keskittänyt Kannakselle yli 20 jalkaväkidivisionaa ja 2 tykistödivisionaa, joita tukivat raskailla panssarivaunuilla varustetut panssariyksiköt ja erittäin voimakkaat ilmavoimat. Sieltä oli nyt tulossa Neuvostoliiton ylpeys, niin sanottu Läpimurtoarmeija.

Lauantaina kesäkuun 10. päivänä Villekin joutui etulinjaan. Heidät vietiin tärkeästä Kuuterselän solmukohdasta, joka oli rintaman tukipiste, hieman oikealle Sahakylän kohdalle.

Maanantaina kesäkuun 12. päivänä Ville oli vartiossa joenrannalla, kun hän näki merkillisen näyn. Vastarannalle ilmestyi vihollisen upseeri kunniamerkit rinnassaan. Hänellä oli karttoja, joita hän näytti vertailevan maastoon. Kaikki ryhmän miehet katselivat upseeria vuorollaan kiikarikiiväärin avulla. Sitten joku ampui, eikä ihmeteltävää enää ollut.

Keskiviikon vastaisena yönä kuului ajoittain kovaa jyrinää vihollisen ajaessa tankkeja ja tykistöä aseisiin hyökkäystä varten. Sarastus itäisellä taivaanrannalla alkoi voimistua, ja poutaisena valkeni kesäkuun neljästoista vuonna 1944. Hälyänet yön jälkeen lisääntyivät, kuului miten mootto-reita käynnistettiin.

– Kuolema aamunkoitteessa, joku nau-rahti.

– Niillä on uusia panssarivaunuja mallia T-34 Sotkia ja sitten Klimejä, niitä talonkokoisia, kertoi vänrikki hiljaisella äänellä.

Joku aikoi juuri nousta ylös katsoakseen näkykö mitään, kun ensimmäisten lähtölaukausten kumu alkoi humista ja tulipeite iskeytyi maastoon.

– Pitkäksi menee, huusi joku, niillä menee ensimmäiset sarjat aina pitkäksi.

Ammunta jatkui kiivaana vähän aikaa. Sitten tuli keskitys, joka ei mennyt pitkäksi. Maaryöppysi korkealle kranaattien osuessa aseisiin. Ville tunsu miten käteen sattui. Hetken kuluttua tuli taukosi. Näky oli karnea. Onko tämä ollenkaan ihmisten hommaa, Ville ajatteli. Ainakin kymmenen miestä oli kaatunut, ja kaikki oli yhtä moskaa.

– Piiska perkele, suojautukaa, huusi vänrikki.

– Jumalauta nyt tulee stormoviikit.

Ja sitten tulivat maataistelukoneet. Ne ampuivat edestä ja takaa kaikkea mikä liikkui ja kaikkea mikä ei liikkunut, jos se vaan näytti kohteelta. Amerikkalainen sodankäyntitapa ja amerikkalaisten lahja kuulemma. Silloin Villeä osui jalkaan.

– Viekkää joukkosidontapaikalle, huusi vänrikki nähtyään miten Villelle oli käynyt.

Joku saattoi Villeä vähän matkaa. Lopputaipaleen hän pomppi yhdellä jalalla. Jsp:llä oli kaikki sekaisin. Lääkäri sitoi Villeltä ensin käden ja sitten jalan.

– Ai, ai, pahasti on mennyt. Kyllä tästä vielä jalka tulee, kun saadaan ajoissa hoitoon. Kuljettakaa pois.

Villeä vietiin taaksepäin tietä pitkin. Metsikössä näkösuojassa oli armeijan ambulanssi. Siellä oli kaksi kuljettajaa, jotka auttoivat Villen autoon.

– Viettehän te pois, Ville katsoi kysyvästi miehiä.

– Saatana, siinä heti kysele.

– Me odotellaan, että tulee muitakin, sanoi toinen miehistä ja katseli peloissaan

taivaalle. Pelkäsivät maataistelukoneita. Sitten tulikin kaksi lievemmin haavoittunutta, jotka pystyivät itse kävelemään.

– Ei sitä enää kannata kuljettaa, kun se on niin vaikeasti haavoittunut.

Ville kuuli, kun toinen kuljettajista puhui vasta tulleille. Samassa hän näki, miten tietä tuli ravia juosten suomalaisten hevonen ja sitten venäläisten hevonen vetäen rattaita, joilla oli konekiväärejä. Miinoja varten, ajatteli Ville. Lähestyvien tankkien jyrinä kuului. Molemmat haavoittuneet olivat lähteneet, ja myös kuljettajat olivat ottaneet karkupietin. Vaikeasti haavoittunut Ville, jota ei enää kannattanut kuljettaa oli jätetty yksin.

Ville näki auton ikkunasta, miten kaksi talon kokoista Klimiä jyräsi tietä pitkin. Sitten tuli taas kaksi, ja viimeisen vaunun päällä istui neljä miestä. Nähdessään Villen kurkkivan auton ikkunasta taaimmainen mies ampui autoa kohti, mutta ei osunut. Taistelujen melu kuului kauempaa. Ville lamaanui.

Sitten hän ajatteli, että parempi on mennä metsään. Hän tuli ulos autosta ja alkoi ryömiä, kompuroida ja kontata länttä kohti. Suunta on oikea, hän ajatteli. Yhdeksäntoistavuotias, vaikeasti haavoittunut pääsi metsäpolulle ja jatkoi tuskaista taivalta. Sitten äkkiä edessä olivat oman tykistön asemat.

– Ryssä tulee, kuului voimakas huuto.

– Ei ole ryssä, vaan oma haavoittunut, huusi Ville.

Hän huomasi tulleensa erään kansakoulun pihalle. Kaksi upseeria kantoi kovalla kiireellä papereita pihalla olevaan nuotioon, johon aina lisättiin sytykettä. Tykkimiehet kaivoivat suurta monttua lapiolla. Kukaan ei kiinnittänyt Villeen mitään huomiota.

Edessä oli pahainen kylätie, ja Ville päätti vielä kerran jatkaa taivalta, niin pitkälle kuin voimia riittäisi. Matkan päämäärästä hän ei tiennyt mitään. Sitten tuli-

vat sotilaat takaa ja juoksivat huohottaen hänen ohitse, niin että metsä rytisi. Pankokahu oli tarttunut joukkoihin.

– Apua, älkää jättäkö, huusi Ville.

– Tankit tulee, ne ovat murtautuneet.

– Kukaan ei enää auta ketään...

Panssareitten jyrinä kuului jostakin.

Ville joi purosta vettä ja lepäsi. Haava-kuume oli noussut, ja kaikki tuntui tyhjältä. Hänen ruumiinsa löytyisi joskus täältä puron varresta. Jos löytyisi, samantekevää... Jotain kirkasta kihosi silmään. "Minä vaivainen oon mato matkamies maan..."

Lepo teki kuitenkin hyvää, ja vielä kerran Ville terästyi. Viimeisillä voimillaan hän laahautui edessä olevaan vähäisten teiden risteykseen. Jossain ampui tykistö harvakseen. Taivaanranta kaakossa punersi. Ilta alkoi hämärtää. Ville näki, että joku tuli ratsastaen. Silmät tahtoivat sumentua. Ratsumies tuli lähemmäksi ja näytti tutulta. Pataljoonankomentajan taistelulähetti.

– Yksinkö sinä täällä olet?

– Yksin, tänne jättivät. Kaikki ovat jättäneet.

Villen ääni sortui. Yhdessä ponnistaen Ville saatiin hevosen selkään ja yhdessä lähdettiin länteen.

Vain hämärästi Ville tajusi, miten hänet nostettiin kuorma-auton lavalle.

– Sairaskuljetus Viipuriin lähtee...

Junassa Ville heräsi, kun joku isolla äänellä huusi hänen korvaansa. Ville avasi silmänsä.

– Jaa te olette hengissä.

Junassa Ville myös ymmärsi, että siellä oli huonompiakin kuin hän. Tampereen sotasairaalassa Ville asui pitkään.

– Olisi paljon helpompi hoitaa, jos jalka amputoitaisiin, sanoi osastonlääkäri.

– Ei kun on niin nuori vielä, sanoi ylilääkäri.

Sairaaloissa päättävät ylilääkärit. Toukokuussa 1945 Ville pääsi kotiin. Oli tullut jälleen kesä.

Iikka Kassinen

KORPIEN KAUTTA KANNAKSELLE JA LAPPiin

Pian viisikymmentä vuosikertaa on peittänyt viimeisiäkin jatkosodan muistojamme, ja ihmisielen rakenne on haudannut syvimmälle katkerimmat ja raskaimmat kokemukset. Silloin nuo vuodet, kolme ankaraa talvea välikesineen, tuntuivat nuorena mielessä loputtomilta, myyrän elämäältä maaseinäisissä korsiissa yötä päivää vaihtuvin vartiovuoroin, etumaastoa tähyämässä, "pelkäämässä", kuten sitä vit-sailtiin.

Ensimmäiseen talveen Kiestingin takana toivat vaihtelua saksalaiset, joiden loh-kolla "piiskamme" oli asemassa ja korsi-summe puolustuslohkojen rajalla. Itäval-lan pojat olivat siellä kesävarusteissaan ja vilkas kanssakäyminen virisi. Armeija- ja sotasaalistossut sekä äitien ja vaimojen rakkaudella, kaipuulla ja rukouksin kuto-mat villaiset vaihtuivat usein nestemäisiin lämmikkeisiin. Saksalaiset ottivat siellä sitten rintamavastuun, kun me siirryimme Röhön kautta Uhtuan maastoon. Siellä vain asemien siirtely rikkoi rutiinia – masenta-van piikkilankasotkun tuijottamista – kun-nes saksalaiset maaliskuussa 1944 vapaut-tivat meidät Kannakselle siirrettäviksi.

Kolmen ikäluokan pojilla oli joukkuet-tamme täydennetty korpivaelluksen aika-na, kun huhtikuussa joukkueellamme nuorennettiin JR 45:n pst-komppaniaa. Alkoi varustautuminen Kannaksen puolustuk-seen, joka niin rajusti pian alkoikin. Oli jo rivimiehenkin aivoituksessa selvä, että jou-tuisimme tavalla tai toisella osalliseksi Saksan luhistumiseen.

Ehkä jossakin oli tehty vakavia virheitä ja laiminlyöntejä puolustuksen suhteen.

Oman aselajini kohdalla koettiin kauhun hetkiä ja menetyksiä, kun suomalaiset (35 mm) ja venäläiset (40 mm) panssarintor-juntatykit olivat tehottomia uusiin venäläi-siin panssareihin. Siitä oli puolustuksen murtokohdissa tuhoisia seurauksia ja tap-pioita.

Kuitenkin maamme osuus oli ratkaistu jo vuonna 1939 Moskovassa, kun Euroop-pa oli jaettu. Vaikka järkyttävien menetyk-sin asemat saatiin vakiintumaan, mieltä jäi ahdistamaan maamme kohtalo. Muistoon ovat jääneet heinäkuiset yöt Noskualla, kun tähystin kranaattien repimää kangasta poterostamme luutnantin ja toisen lähetin nukkuessa vuorollaan. Olin joutunut lähe-tiksi edellisen kaaduttua viereisen luhistu-neen korsun luona. Piti tehdä tiliä elämästään, kun edessä tuntui olevan tunneli, johon ei valo kajastanut.

Kun Ihantalassa sain tehtäväksi viedä tiedon tulitauon alkamisesta asemassa ole-van tykkimme miehille, tuntui aamu sil-loin historialliselta. Vapautuneesti vilku-tin hyvästit saksalaisen rynnäköytykin miehille, jotka olivat jo lähdössä tukiasemastaan. Ihantalalan ihmeeseen, torjunta-taistelun menestykseen, he olivat osallis-tuneet merkittävästi, myös Saksan ilma-voimat. Saksalaisia olivat aseemmekin, 75 mm:n pst-tykit, -nyrkki ja -kauhut.

Tohkeissani työnnyin tykkimiesten kor-suun ja huikkasin huomenet ja jatkoin: "Kamraatit" lähtevät länteen.

– Nuoko tuosta?, kysyi kersantti, viita-ten päällään tien suuntaan.

– Nepä, niin. Tietävät jo tästä.

Kaivoin kirjettä taskustani. Kersantin

luettua tuomani tiedon tulitauon alkami-sesta syntyi korsussa toiveikas arvailun pulina ja myös pessimistisiä luuloja niin Stalinista kuin Hitleristäkin. Oma mieli-alani valui apeaksi muistaessani talviso-dan ankarat ehdot.

– Stalin tapattaa meitä saksalaisilla, kuu-lin itseni julistavan.

Juuri silloin luutnantti työntyä selkäni takaa korsuun. Sanomastani oli seurata ikävyyksiä. Siksi muistan sen ikäni.

Siinä odotellessa aseiden vaikenemis-hetkeä kersantti kertoi minulle luutnantin tivanneen muita sanomisiani sekä muiden lausumia. Otti sisulle, koska en muistanut keidenkään omien kanssa riidelleeni. Kah-den luutnantin hengen olin varmasti pelas-tanut. Maltoin kuitenkin odottaa, kunnes pääsin luutnantin kanssa kahden kesken korsuumme, jossa pohdimme omaa, maamme ja maailman tilannetta. Kättä lyöden sovittiin, ettei kukaan ollut vaaran-tanut taistelutahtoa ja että ystävydessä jatkamme eteenpäin, mitä sitten Korkein tai nämä maanpäälliset marssittajamme kohdallemme määräävätkin. Vihanpito itään oli päättynyt, ja näillä eväillä oli lähdeittävä uuteen suuntaan. Jumalako vai saatana oli antanut vallan näille vuosisa-tamme pedoille; sitä emme osanneet arva-ta. Totesimme vain, ettei aikamme ollut jalojen voittajien aikaa. Mikä määrää tääl-lä yksilön kohtaloita? Miksi viereen lentä-nyt kranaatinheittimen ammus ei lauen-nut? Joku tahtoi vartiovuoron vaihtoa ja kuoli toisen puolesta. Näitä "läheltä piti"-tilanteita löytyy jokaisen siellä olleen muistoista.

Enkelit, elämisen usko, äitien rukoukset vaiko vain tuuri, nekö vaikuttivat? Muis-taakseni vain kolme oli meitä enää muka-na keväisestä vaihtojoukkueesta, kun las-taannuimme junaan pohjoiseen siirrettä-väksi.

– Stalin on nyt "ylin päällikkömme", ajattelivat varmaan upseeritkin, joilla oli ollut lähemmät kosketukset aseveljiimme,

kieltäkin osasivat. Varmaan hartain toi-vomme oli, ettei aseita tarvitsisi käyttää vaan voisimme Oulusta suunnata Pudas-järvelle, jossa luopuisimme aseista "Mo-lopojan" määräämään päivään mennessä.

Toppilassa majoituimme saksalaisparak-keihin. En uskaltanut puntata kotiin Päl-liin. Pressulla katetuilla kuorma-autoilla suuntasimme Kemin tietä pohjoiseen. Kuusamolaisyyntyinen Määttä istui vie-relläni. Hän oli ainoa, jonka kanssa olim-me vedelleet "piiskatykkiä" jo Hämeen maastossa ja sitten rintamalla samat korsut kolonneet. Silmäilimme uuden vihollisen tekemiä tihutöitä.

– Sakuja, edessä vasemmalla, joku hih-kaisi keulalta.

Todellakin, heidän selkiään lipui auton perän ohi. Määttä puisti olkapäätäni ja muisti:

– Sinä sen sanoit Ihantalassa, että näin tässä käy. Vankeja ne ovat.

– Nix topak, nix konijak, huikkasi peräl-lä istuva tykkimies.

Räjäytettyjen jokisiltojen ja muiden vas-tusten jälkeen tulimme vapautettuun Kemiin, jossa joukkueemme majoittui lentokentän tienvarteen kahteen mökkiin. Joka hökkelissä köllötti pioneerien vaarattomaksi tekemiä lentokonepommeja. Täältä oli-vat Stukat rahdanneet kuormiaan itään. Varsinkin Jelettijärven taistelun aikaan ihailimme kiitollisina niiden sukeltelua kohti venäläisdivisioonaa, joka yllätys-hyökkäyksellään uhkasi motittaa meidät Sohjanan taa. Ilma- ja maavoimien yhteis-pelillä divisioona tuhottiin ja vihollisen katala kelirikon aikainen yritys torjuttiin.

Suuntasimme Kemijoen vartta ylös syk-syn räntäsateessa, ja poltetun maan näky-mät katkeroittivat mieliä.

– Voe Suomi äitee, mihi suotoit poi-koos, väänsi savolaiskersantti, kun pudis-teltiin sohjoisia havuja teltan alusiksi.

Jaatilassa Kemijoen korkealla törmällä olivat talot polttamatta. Komppanian sil-

määtekevät ja huoltoporras majoittuivat päittäin jokeen olevaan taloon. Miten koitoiselta tuntui, kun sai vetää luunsa maalaispirtin lattialle ja unohtaa teltat ja muut syksyisen metsän vaivat. Aamulla kaikilla oli kaipuu kaupunkiin, sen raunioille rai-vaustöihin. Tornion suuresta viinalöydös-tä oli tietoa. Raittiusmiehenä minut mää-rättiin jäämään kotiin laittamaan talo ko-toiseksi, koska oli ilmeistä, ettemme use-aan päivään pääsisi raskaalla kalustollam-me eteenpäin.

Tein määrättyjä töitä. Kun hain uunipui-ta, näin usvan häipyneen, ja törmän alla virtasi Kemijoki. Jäin sitä tuijottamaan, sillä näkyä oli niin tutunomainen kuin Oulujokea olisin katsonut. Vesi vain virtasi väärään suuntaan. Virrassa näkyi kolme lohiverkon suojakolmiota, kuten kotinkin ikkunasta katsottuna syksyisin. Lohia, jo-essa on lohia ja rannassa vene. Mikä pidät-täisi joen kasvattia? Juoksujalkaa tein urak-kaani ja ajattelin järjestää pienen yllätyk-sen esimiehille. Elokuussa lepoviikolla Antreassa uurastin yhden yön järvellä kis-sanraadon ja rapumertojen kanssa. Hankin upseereille ja heidän siviilinaisilleen rapu-kestien aineksen. Huomenaamuna viimeis-täänkin syödään lohta, jos vain löydän verkon. Onhan niidenkin jossakin oltava.

Löysin kaksi verkkoa ja laitoin ne mie-lestäni parhaisiin apajiin. Verkkojen kans-sa ja joella oli aikaa tuhraantunut. Talossa oltiin jo ruokalevolla, kun reippain ilmeini astuin pirttiin yllätys mielessäni.

– Missä sinä olet kupannut? ärähti luut-nantini synkkänä.

– Tuolla vaan, katselin kotoisia maise-mia.

– Voi helvetti. Mitä pirua minä teen tommoiselle jermulle, lähetilteni.

– Lähetä joukkueeseen.

– Mene perkele, hän karjaisi ja marssi kamariin.

Kokosin kampeeni ja tein asennontai-paisen ovella. Huomasin rehdin kapteenin ja toisen luutnantin huvittuneet ilmeet sul-

kiessani oven. Painuin joukkueeni taloon ja ilmoittauduin palvelukseen. Isäntämies kersanttimme kertoi toisella puolen jokea olevan kunnan verkkoja. Löysin verkot, ja kun noin tunnin kuluttua soudin laituriiin, minulla oli neljä komeaa lohta veneessä ja iloinen sakki vastassa. Kersantti määräsi kalat sauvoimeen kitusistaan. Itse sieppa-sin pienimmän ja aioin viedä sen luutnan-tille kiitokseksi viimeisestä.

– Ei ruotoakaan siihen taloon, oli yle-i-nen mielipide.

Kersantti määräsi minut keulille ja pe-rääni lohisauvoimen kantajat. Marssimme laituria ylös komentotalon päätyikkunoi-den ohi joukkueemme talolle. Totuuden sanoakseni, tunsin ylpeyttä, enkä maltta-nut olla vilkaisematta syrjäsilmillä lasin-takaisia naamoja. Oli se jonkinmoinen ohimarssi, sieltäkin katsottuna. Vielä näyt-tävämpi ohimarssi tehtiin seuraavana aa-muna. Kuusi, eilistäkin komeampaa lohta roikkui kahdessa sauvoimessa. Lohisopat pantiin tulelle, mutta kesken kaiken tuli lähetti ilmoittamaan komppanian jär-jestytyksestä. Se oli poikkeuksellista ja omatunto soimasi, että mitä kuulumaan piti. Muodollisuuksien jälkeen kapteenim-me kävi liikuttavassa puheessaan läpi komppaniansa vaiheet korpisotineen, Kan-naksen teräsmyrskyn kautta törmälle, jolla seisoiimme. – Katsokaa edessämme olevaa vapaata virtaa, tuolla kohoavia metsäisiä vaaroja. Tämä on synnyinmaamme. Tätä, vain tätä, me olemme puolustaneet, puhe jatkui.

Havahduin, kun sivuilla ja takaa tuupitiin. Kapteeni puhui juuri sotilaan oma-aloitteisuudesta ja aktiivisuudesta.

Johdon toimesta oli päätetty perustaa kalastusryhmä, jonka kokoojaksi ja vetä-jäksi määrättiin minut. Haravoimme joki-vartta ja löysimme lisää pyydyksiä, mutta aamulla saimme vain kaksi pienoisempaa lohta. Olin todella pettynyt ja pahoillani epäonnistumisestani, kun tuli vielä tieto, että seuraavana aamuna matkamme jat-

kuisi saksalaisten perään. Veimme verkot takaisin varastoihin.

– Jätetään kaksi verkkoa veteen ja käy-dään aikaisin kokemassa.

Näin tehtiin.

Kolmen maissa Iikka Viik veti molem-mat verkot, kaksine lohineen veneeseen minun hoidellessa venettä. Viimeksi nos-tettu lie ollut itse Kemijoen-Ahti. Se pon-kaisi kaimani sylistä jokeen. Vene heilahti ja pienehkö Viik oli mennä mukana. Ma-naillen kömpelyyttään hän nuiji jäljelle jääneet kolme kōrilästä hengiltä.

– Lopeta, karjaisin. Puhkot vielä ve-neenkin.

Päästelin irti verkon kiinnityskapulasta ja meinailin:

– Annetaan nämä herroille, onhan meil-lä.

– Paskat, tässä oli henki mennä. Ne luulisivat, että sinä yrität lahjoa ja päästä takaisin lähetiksi, hän purki harmiaan.

Kuormatessamme aamulla vinkkasin kersantin luoksesi ja nostin ammuslaati-ikon kantta: – Katso yön saalis suoloissaan.

Röhönauru hytisiytti vankan miehen har-toita: – Olet velmu, olet uskomaton.

Ounasjokivarressa tapasin tuttuja mu-hoslaisia pioneereja, joiden taival oli ollut työntäyteinen miinavaaroinen ja -vahin-koineen. Röytän pommituksessa oli kaa-tunut naapurin isäntä, miehistä parhaim-pia. Häntäkin olin jututtanut Toppilassa ennen heidän laivautumistaan.

Stalinin sanelema ja Molotovin hoput-tama, turha, nöyryyttävä ja kostonhakui-nen verisavotta oli lisäämässä uhriemme ja taloudellisten menetystemme määrää. Emmekä voineet iloita komppaniamme tueurista tai ylemmän johdon päätöksistä,

kun ennen Muoniota teimme täyskään-nöksen kohti siviiliä.

"Emme tienneet kun läksimme silloin, kuka joskus palata voi." Tuo laulu tuntui saaneen uuden pohjavireen. Mutta emme tuolloinkaan tienneet, mihin taistoon olim-me palaamassa - noiden sankarinaisten ja muiden kotirintamalla itsensä ylittäen raa-taneiden joukossa, kaiken puutteen kes-kellä.

Kansallamme oli edessä kymmenien vuosien tuomio. Piti korvata työllä ja sääs-tämisellä suunnattomat menetykset ja maksaa sotakorvaukset suurvallalle siitä, että asetuimme puolustamaan maatamme niillä vähäisillä voimilla ja mahdollisuuksilla, joita käytettävissämme oli. Sadoilta tuhansilta kansalaisilta riistettiin kotiseu-dutkin. Pommituksissa ja Lapissa tuhattu-jen kotien tilalle oli rakennettava uudet, samoin uusille perheille. Se, maamme ase-man muistaen, on jo sinänsä historiaan merkittävä saavutus.

Ehkäpä tämä kirjoitus muistuttaa tule-via siitä, kuinka pienikin kansa voi puolus-taa olemassaoloaan kaikin voimin koette-lemusten vuosina. Nämä muistot kertovat muhoslaisten kattavasta osuudesta ja tuo-vat mieleen joukostamme poistuneiden osan. Kuinka monen ystävän tapaaminen ja käden puristus on jäänyt tekemättä työn täyttämässä elämässä. Nimi ja osoite on unohtunut ja hukunut.

"Joudumme luovuttamaan aluettamme, mutta Suomi säilyttää itsenäisyyden." Sa-nat ovat tuntemattoman, luumäkeläisen nuoren tytön kirjeestä minulle ennen Kan-naksen taistelua vuonna 1944. Tuolla lau-seella on tärkein sotiemme vuosista sanot-tu.

Kalevi Keinänen

POLTTOPULLOSTA PANSSARINYRKKIIN

Kun Suomi vuoden 1939 lopulla joutui Neuvostoliiton sotavoimien hyökkäyksen kohteeksi, oli Suomen armeijan varustelu peräti puutteellinen. Esimerkiksi panssarintorjuntaan oli sodan alussa käytettävissä vain täysin vanhentuneita, raskaita rautamiinoja.

Vihollinen löysi nämä etukäteen asetetut miinat uudella miinaharavalla helposti. Niinpä oli nopeasti keksittävä uudet keinot panssarivaunuja vastaan.

Tehokkaaksi aseeksi jäi polttopullo, tavallinen Alkon puolen litran lasipullo täytettynä seoksella, josta pääosa oli bensiiniä, lisäksi hiukan tervaa ja jotakin rasvasekoitetta. Pullon ulkopuolella oli tulitikun sytytysmateriaalista tehty puikko eristysnauhalla kiinnitettyä.

Panssarivaunun tuhoaminen ei ollut mikään helppo tehtävä. Kohde oli päästettävä aivan lähelle ja lisäksi tavallisesti vihollisen jalkaväki seurasi välittömästi vaunun mukana. Heiton oli osuttava vaunun peräosaan kuuman moottorin kohdalle. Heittäessä oli pakko kohottaa osuman varmistamiseksi. Tekele nimitettiin Molotovin koktailiksi. Nimitys on nopeasti yleistynyt yhteiseksi kansainväliseksi tavaramerkiksi.

Tammikuussa 1940 tuli rintamajoukkojen käyttöön ns. laatikkomiina. Lataus tässä laatikkomiinassa oli varsin tehokas, n. 4 kg rotulia vastaten 8 kg:aa dynamiittia. Tätä mallia ei miinaharava löytänyt. Tämä

malli oli pioneereille varsin vaarallinen ja vaatikin raskaan veron monelta pioneeriryhmältä.

Karjalan kannaksen kesän 1944 suurtaistelut toivat panssarintorjuntaan aivan uudentyyppisen ase, saksalaisten kehittämän panssarinyrkin. Panssarintorjunta oli nimittäin joutunut umpikujaan. Panssarintorjunta oli lisätty ja kevyet torjuntatykit olivat käyneet tehottomaksi. Raskaat torjunta-aseet olivat hankalasti liikuteltavia, ja usein väärissä paikoissa, jos niitä yleensä oli käytettävissä. Uuden ase, jota piti olla kevyt ja helposti liikutettava, ja sitä piti voida valmistaa suuria määriä.

Panssarinyrkki oli tällainen ase; yksinkertainen metalliputki, pituus vajaa metri, paino 5 kiloa. Ammus, joka asetettiin putken päähän, painoi vajaat 3 kiloa. Ase läpäisi vihollisen yhä vahvemiksi käyneet panssarivaunujen kyljet. Kokeissa panssarinyrkki oli läpäissyt 200 millimetrin panssarin. Kuuluisan venäläisen T-34:n, Sotkan, panssarin paksuus oli vähän yli 100 mm. Suuren läpäisyn salaisuutena oli se, että ammuksia olivat niin sanottuja onteloammuksia. Ontto ammus oli muotoiltu siten, että räjähdysvoima keskittyi yhteen pisteeseen valtavalla nopeudella (noin 8000 metriä sekunnissa). Yhdelle neliösentille iski silloin kymmenen miljoonan kilon voima, eikä sitä voinut mikään panssari kestää.

Panssarinyrkillä oli myös huonot puolensa. Paras osumisetäisyys oli kymme-

nen metriä, joten sitä käytettiin vain lähitorjuntaan. Kulmalla, jolla ammus osui panssarivaunun kylkeen oli myöskin merkitystä. Kovin vinosti osuva saattoi kimmahtaa sivuun. Tottunut ampuja saattoi käyttää asetta jopa 30 metrin päästä edellyttäen, että panssarivaunu oli kylki suoraan ampujaan päin.

Ase oli myös vaarallinen tottumattomalle käyttäjälle, sillä putkesta purkautui taaksepäin voimakas tulisuihku. Se poltti helposti ampujan pahoin, jos takana sattui olemaan heijastava este. Poterosta oli vaikea ampua, sillä sieltä oli kohottauduttava. Vihollinen huomasi helposti voimakkaan tulisuihkun.

Ensimmäiset panssarinyrkit saapuivat Suomeen kesäkuussa 1944. Venäläisten suurhyökkäyksen alettua niitä oli noin 10 000. Myöhemmin niitä saatiin Saksasta lisää 14 000 kappaletta. On kiistatonta, että näillä uusilla aseilla oli selvä osuus kesän 1944 torjuntavoiton saavuttamisessa.

Minäkin sain kesä-heinäkuun vaihteessa pikakoulutuksen panssarinyrkin käyttöön. Suomen sodanjohdosta pelkäsi vihollisen syvää läpimurtoa, panssarikiilan hyökkäystä etulinjan selustaan. Palvelin autoporukassa, joten myös näille yksiköille luotiin valmiuksia varautua panssarivaunutorjuntaan.

Pari tuntia kesti ase, jota esittely. Vaikutelmaksi jäi, ettei luutnantti itsekään ollut oudon ase, jota esittely. Vaikutelmaksi jäi, ettei luutnantti itsekään ollut oudon ase, jota esittely. Vaikutelmaksi jäi, ettei luutnantti itsekään ollut oudon ase, jota esittely.

nään. Tehossa ei ollut epäilystä, sillä ammus meni läpi. Kivi murtui kuin vanha pahvinen laatikko.

Asekätkentään ryhdyttiin syksyllä 1944 suurtaistelujen vielä riehussa, jotta taistelua voitaisiin jatkaa sissisotana mikäli vihollinen miehittäisi maamme. Aseiden kätkentä jatkui vielä aseleposopimuksen solmimisen jälkeenkin. Haluttiin varmistaa kättä pitempää, mikäli sopimukset eivät olisi pitäneet. On huomattava, että aseiden hajakätkentä ei ollut siihen aikaan mitenkään Suomen lakien mukaan rangaistava teko. Laki, jolla asekkajijöitä rangaistiin, laadittiin valvontakomission painostuksesta vuonna 1947 ns. takautuvana lakina.

Valpo, silloinen valtiollinen poliisi, pääsi kätkennästä selville ilmiannon perusteella toukokuussa 1945.

Muhos tuli kuuluisaksi Pyhänlinnan asekkätkön paljastuessa niinkin myöhään kuin 26.10.1987. Television iltauutisissa kerrottiin asekkätkön löytymisestä heti alussa. Pohjan prikaatin pioneerit olivat jo mainitun päivän iltana tyhjentäneet kätkön, josta löytyi todella suuri räjähdyslataus. Panssarinyrkkä löytyi kaikkiaan 51 kappaletta, eri mallisia käsikranaatteja 527 kappaletta, trotyylia 156 kg, erilaisia sytyttimiä 1500 kappaletta ja muuta pienempää pioneerimateriaalia.

Asekkätkön löytäminen Pyhänlinnan kellarikerroksesta oli minulle täydellinen yllätys. Olin kätköstä tietämättä istunut lukemattomissa kokouksissa aivan kätkön yläpuolella olevassa kokoushuoneessa.

Valitettavasti ne henkilöt, jotka tiesivät tämän asekkätkön sijaintipaikan, eivät saannallakaan vihjaisseet kätköstä, vaan veivät tietonsa mukanaan hautaan.

Martti Kesäniemi

SUOSITTU KOMPPANIANPÄÄLLIKKÖ

Muhoslaisista miehistä suurin osa lähti jatkosotaan Pyhänlinnasta. Minä lähdin Pohjolan poikakodista, jonne oli kokoon-tunut yksi komppania, suurin osa puolan-kalaisia. Meitä muhoslaisia oli vain kymmenkunta. Komppanian vääpeli oli puo-lankalainen kunnallismies Lauri Junkkari. Päälliköstä ei silloin ollut tietoa.

Aluksi tulimme suurelle pioneerivari- kolle, jonka otimme haltuumme. Sinne saapui päällikkömmekin. Hän oli hyvin merkittävä mies, Otto Iivari Meurman, professori ja ehkä Suomen kuuluisin asemakaava-arkkitehti. Hän oli laatinut kaikki Suomen suurimpien kaupunkien asemakaavat, mm. Oulun.

Kurinpitovelvollisuudet olivat varmasti hänelle vaikeita, koska hän oli erittäin ys- täväallinen ja kohtelias mies, eikä olisi tah- tonut pahoittaa kenenkään mieltä. Tuskin- pa mekään mitään pahinta joukkoa olim- me, vaikka emme kyllä mitään rippikoulu- poikiakaan.

Puolangan miehet, joista suurin osa oli metsä- ja savottamiehiä olivat kovia kort- timiehiä. Tästä ei meidän päällikkömmen pitänyt. Hän saikin miehiltä lupauksen että he eivät enää pelaisi. Olisihan hänellä ollut valta kieltääkin, mutta hän ei halunnut käyttää pakkoa. Eivät miehet lopettaneet kortinpeluuta, vaan keräsivät kolehdin ra- hansa hävinneelle, jonka piti mennä para- kin nurkalle vahtiin ja hälyttää korttimie- het, jos Otto Iivari tulisi.

Varikolta oli pari kilometriä huonokun- toista tietä, johon ajoimme soraa ja kiveä. Kun nakkelimme lapiolla auton lavalle soraa, oli joukossa myös tupakkamiehiä, joilla joskus oli tupakka hampaissa soraa

luotaessa. Kun Otto Iivari sen näki, oli hän jyrkkänä: työaikana ei saa tupakoida. Hän olisi voinut kieltää tupakanpolton, mutta ei niin tehnyt. Sen sijaan hän määräsi ryh- mänjohtajan valvomaan, että aina puolen tunnin kuluttua saa pitää viiden tai kolmen minuutin pituisen tupakkatauon. Kyllä meitä tahtoi naurattaa, kun alikersantti is- tui montun reunalla kello kourassa, ranne- kelloja ei vielä ollut.

Myös tervehtimisestä päällikkö oli tark- ka. Hän kutsui komppanian kokoon ja sanoi olevansa pahoillaan, jos häntä ei tervehditä. Hänelle sopi kaikki tervehti- mistavat; sai nostaa kättä, nyökätä tai nos- taa lakkia. Kaikki miehet oppivat pitä- mään hänestä ja varoivat pahoittamasta hänen mieltään.

Vähän ennen meidän Kiestinkiin lähtö- ämme Otto Iivari sai siirron muihin tehtä- viin. Hän piti meille jäähyväispuheen. Muistan siitä vain lopun. Hän sanoi: – Jos tulette joskus käymään Helsingissä, niin teidän tulee ehdottomasti etsiä minut esiin. Vaikkaminä olisin kuinka korkea-arvoisten herrojen ympäröimänä enkä sattuisi teitä huomaamaan, niin teidän täytyy tulla ja nykäistä minua takin helmasta niin kovaa, että varmasti huomaan.

Sellainen mies oli meidän päällikkö- me Otto Iivari Meurman. Hän oli todelli- nen herrasmies.

Pari vuotta sitten näin televisiosta, että Otto Iivari Meurman täytti 100 vuotta. Olin suuresti hämmästynyt. Ketterästi hän liikuski huoneessaan. Hänellä oli kes- keneräisenä muistelmateos, kirja elämän- työstään.

Martti Kesäniemi

SUOMEN ENSIMMÄINEN ITSENÄI- SYYSPÄIVÄ JA ITSENÄISYYDEN ALKUKUUKAUDET

Kun Suomen itsenäisyyspäivää on nyt juh- littu 74 kertaa, ja ensi joulukuussa on 75-vuotisjuhlapäivä, muistelen tässä Suo- men ensimmäistä itsenäisyyspäivää ja sitä, kuinka se otettiin vastaan kotikylälläni. Olin vasta 7-vuotias, mutta muistan silti siitä jotakin.

Sitä en varmaan muista, kuinka tieto itsenäistymisestä saatiin. Koko suuressa Laitasaaren kylässä ei ollut yhtään puhe- linta, eikä postikaan joka päivä kulkenut.

Mutta kulkipa sanoma miten tahansa, se kuitenkin tänne saapui, ja kuultiin, että eletään itsenäisessä Suomessa. Se tieto otettiin riemuiten vastaan.

Silloin juhlittiin Suomen itsenäisyyttä ensimmäisen kerran. Minulla on sellainen muistikuva, ettei itsenäisyyden juhlimi- nen rajoittunut yhteen päivään. Suuri on- gelma oli, ettei voitu vetää lippuja salkoon, koska niitä ei ollut olemassakaan. Mutta innostus asiaan oli niin suuri, että useim- piin taloihin valmistettiin lippu heti paikal- la. Tuskinpa oli kahta ihan samanväristä lippua koko kylässä. Toiset puhuivat leijo- nalipusta, toiset siniristilipusta.

Muistan, että sisareni valmistivat kotiini lipun. Siinä oli yläosa valkoinen ja alaosa sininen; ei siis sinirististä. Siihen kuului pa- rimetrinen salko, joka naulattiin raken- nuksen pirtinpuoleiseen päähän harjalau- tain kohdalle. Olimme ylpeitä lipustam- me, eikä haitannut yhtään, vaikka kyläläis- ten liput poikkesivat aiheeltaan ja väril-

tään. Juuri tämän liputuksen takia totesin, että ensimmäisen itsenäisyyspäivän vietto jatkui pitempään kuin yhden päivän. Muis- tan lippujen olleen saloissa useita päiviä.

Vaikka täällä Laitasaaren kylälläkin tie- to Suomen itsenäisyydestä otettiin riemui- ten vastaan, piti meidän, samoin kuin ko- ko Suomen kansan, juoda katkera kalkki ennen kuin itsenäisyys varmistui. Tarkoi- tan vapaussotaa. Muistellessani aikoja, jolloin Suomi oli ollut itsenäisenä valtiona vain muutaman kuukauden, totean, että aika oli levotonta ja pelkojen ahdistamaa. Sanomalehdet eivät ilmestyneet, ja kai- kenlaiset huhut olivat liikkeellä.

Oulussa olivat vihollisuudet alkaneet ja myös täältä Laitasaaresta lähti retkikunta sinne, mies talosta, suojaamaan vasta saa- tua itsenäisyyttä.

Meidän törmällä oli silloin kaksi taloa. Kun miehet läksivät Ouluun, jäi naapurita- lon vanha isäntä näiden talojen vartijaksi. Hänen lisäksi täällä oli vain naisia ja meitä lapsia. Ukko kierteli illat pihamaan tuntumassa ja oli siis aina vartiopaikal- laan. Melkein päivittäin kulki jokivartha jokin sanansaattaja, joka toi jos jonkinlais- ta viestiä ja käskyä, jotka melkein aina osoittautuivat perättömiksi.

Sitten tuli tieto, jonka piti olla vuoren- varma; Oulussa vangittu venäläinen sota- väki tullaan lähettämään Oulujoen jäätä pitkin ja edelleen lyhintä tietä rajan taakse. Päiväkin oli tiedossa. Kun naapurin ukko

sen kuuli, tuli hänelle kiire. Taloista löytyi pari jäätuuraa, jotka hän tahkosi teräviksi. Sitten hän keräsi kaikki heinähangot, joita taloista löytyi ja laittoi niihin pitkät varret. Ukko pelkasi, että venäläiset eivät pysy jäällä vaan pyrkivät talojen kohdalla nousemaan törmille.

Sitten hän selitti suunnitelmansa. Kun venäläiset ovat näkyvissä, pitää kaikkien

rientää jokitörmälle. Ukko itse ottaisi tuuran ja naiset pitkävartiset heinähangot. Jos venäläiset yrittäisivät nousta törmälle, olisi näiden aseiden turvin heidän yrityksensä torjuttava. Koskaan ei saatu tietää, kuinka ukon strategia olisi onnistunut, sillä venäläinen sotaväki lähetettiin aivan toista tietä omalle maalleen. Arvelen vaan, että Ähkylän törmälle he eivät olisi päässeet nousemaan.

Martti Kesäniemi

LUVATTU MAA

On maaliskuun päivä kun tätä kirjoitan. Katselen ulos ikkunasta. Lunta ei tänä talvena aina ole ollut, mutta nyt näen hanget puhtaan valkoisina. Nyt, niin kuin monesti ennenkin, vievät nuo valkoiset hanget ajatukseni kauas taaksepäin. Jos sanoisin tarkasti, niin aina 49 vuoden taakse. Niin, sehän oli toiseksi viimeinen jatkosodan talvi. Taisipa olla vielä maaliskuun päivä.

Joukko-osasto, johon silloin kuuluin, oli Aunuksen suunnassa eikä kovin kaukana Suomen rajalta. Sanottuna päivänä olimme tärkeätä huoltotietä kunnostamassa. Siellä oli korkea mäki. Sen nimikin oli Suurimäki. Sen laelta oli mahtavat näköalat eri suuntiin.

Oli aurinkoinen päivä, valkoiset hanget, kaunis huurteinen metsä. Mäen laelta näkyi kauas niin että näkökentän takarajalla metsä alkoi sinertää. Kun tiesin, että tuon näkökentän sisällä kulki Suomen raja, veti se katseeni sinne, jossa otaksuin Suomen rajan kulkevan. Samalla minulle tuli polttava ikävä päästä Suomeen, edes tuon rajan toiselle puolelle. Syynä tähän alakuloiseen mieleen oli osaksi se, että porukka, johon kuuluin oli vähän aikaisemmin hajotettu ja olin joutunut outojen kavereiden joukkoon. He vaikuttivat vierailta ja ikävöin entisiä aseveljiä, joiden kanssa oli jaettu ilot ja surut kaksi vuotta. Iloja oli tosin ollut niukanlaisesti.

Nyt jälkeinpäin tuo päivä on monta kertaa ollut mielessäni ja sitä muistelllessani on ajatuksiini tullut eräs raamatun koh-

ta. Tarkoitan sitä tapahtumien sarjaa, kun Mooses johti Israelin kansaa pois Egyptin orjuudesta omaan luvattuun maahan.

Tämän pitkän korpivaelluksen aikana sai Mooses rikkomuksistaan Jumalan tuomion: hän sai silmillään katsella luvattua maata mutta ei saanut sinne jalallaan astua. Niinpä hän ennen kuolemaansa sai Nebon vuorelta katsella luvattua maata.

Aina kun muistan tuon aurinkoisen kirkaan kevätpäivän Suurimäen laella ja tähyilyni Suomen rajan suuntaan, huomaan, että Suomi oli ja on minulle luvattu maa, johon silloin kaipasin; luvattu maa meille kaikille, jotka olimme siellä rajan takana. On varmaa, että koko Suomen kansa tunsi suurta hätää tämän luvattun maan puolesta. Se oli silloin kun suomalaiset sotilaat rai-vokkaasti taistelivat syksyllä 1944 olemassaolomme puolesta, pystyivät suurin uhrauksin asettamaan sulun miljoona-armeijalle. "Vapaaksi maaksi he Suomemme loi." Tätä taistelua emme saa unohtaa. Siitä pitää puhua ja sitä muistella. Kun lähes 50 vuotta niistä ajoista on kulunut, valmistuu Muhoksen oma veteraanikirja. Olkoon se edes pienenä kunnioituksen ja kiittollisuuden osoituksena sotien sankarivainajille, sotainvalideille, viimeiseen il-tahuutoon ehtineille ja vielä elossa oleville veteraaneille, miehille ja naisille.

Suomalaiset. Ajatelkaa tunnoissanne, minkälaista meillä olisi, jos puolustus vuonna 1944 olisi murtunut ja Suomi olisi miehitetty? Kukaan ulkopuolinen ei olisi meitä auttanut.

Erkki Lukka

ASEKÄTKENTÄÄ OULUN SUOJELUSKUNTAPIIRISSÄ

Olin suojeluskuntapiirin palveluksessa alisotilasohjaajana ylemmän palkkausluokan vääpelin vakanssilla. Olin aikaisemmin suorittanut voimistelunohjaajakurssin sekä sotilaspoikien ohjaajakurssin. Piiripäällikön pyynnöstä tulin piirin palvelukseen heinäkuussa 1940.

Toimin toimisto ykkösen apulaisena. Suoritin voimistelunjohtajan kurssin kertausten, mäkihyppyjen tuomarikurssin ja pujottelun koulutuskurssin Vierumäen Urheiluopistossa. Sain todistukseeni kaikissa aineissa kympin. Kävin lisäksi Terijoella sotilaspoikaohjaajien täydennyskurssin sekä suojeluskuntien päällystökoulussa Tuusulassa alisotilasohjaajien kuukauden kestäneen koulutuskurssin, jolloin toimin myös kranaatinheitinkouluttajana.

Talvella 1941 minut komennettiin Talvalkosken suojeluskuntaan toimialana kyläosastojen sotilasharjoitus- ja kilpailutoiminta sekä sotilaspoikien harjoitusten johtaminen.

Jatkosota alkaa vuonna 1941

Sodan alettua minut komennettiin Kuusamoon ja sieltä edelleen Kiestingin suunnalle JR 53:n raskaaseen kranaatinheitinjoukkueeseen. Kolmea raskasta heitintä (paino 400 kg) oli hankala kuljettaa tietämässä väliin soisessa maastossa, mutta eteenpäin mentiin heti kärjen takana. Kanalaisen kylän valtasi joukkueemme. Vasta kolmen vuorokauden kuluttua jalkaväki hyökkäsi sinne ja ihmetteli, että täälläkö olettekin. Rykmentissä oli luultu, että olimme koko joukkue joutuneet vangeiksi. Kun

vänrikki Vääätäjä halusi toimia tulenjohtajana, jäivät joukkueen tehtävät minun huolekseni.

Kun kaksi veljeäni kaatuivat, vanhempani anoivat minulle vapautusta rintamatehtävistä, joten joulun alla vuonna 1941 minut komennettiin kotirintamatehtäviin.

Asekätkentään kutsutaan

Ensimmäinen yhteys asekätkentään otettiin syksyllä vuonna 1944 toimiessani sotilaspoikien ryhmänjohtajakurssin kouluttajana Oulujoen Väinölässä kapteeni Oikarisen toimiessa johtajana. Eläinlääkintäeversti Lauri Syväri ja majuri Keravuori (josta tuli myöhemmin USA:n armeijan eversti) pyysivät ulos puhutteluun. He kysyivät ensiksi, osaanko pitää suuni kiinni tärkeästä asiasta. Saatuaan myöntävän vastauksen Syväri kertoi asekätkennän tarkoituksen ja kysyi, voisinko osallistua siihen. Minä olin heti valmis. Ei ollut mahdollistakaan kieltäytyä, koska olin vakainainen Oulun sotilaspiirin (ent. suojeluskuntapiiri) palveluksessa.

Toiminta alkaa

Pian ilmestyikin autokuorma laatikoita, jotka purettiin aikaisemmin katsomiini paikkoihin. Kaivoin ne heti välittömästi maahan, ja pienemmät laatikot sekä ruokatarvikkeet riiheen, osan jopa lattian alle. Lisäksi vänrikki Sulo Uitto toi samanlaisia laatikoita useampia autokuormia läheiseen tiheään mäntytaimikkoon. Vänrikki Sulo Uitto toimi jakeluosaston johtajana. Jou-

lun aikaan oli sattunut joulukuusen haku-
matkalla Leo Leino osumaan siihen laatik-
koläjään. Minut tavattuaan ihmetteli, mitä
sinä olet sinne kerännyt. Sanoin, että niistä
ei saa mainita kenellekään, eikä sinunkaan
ole terveellistä tietää mitä niissä on.

Käry käy

Keväällä vuonna 1945 soitti majuri Keravuori, että nyt on käry käynyt. Salaisuudet ovat paljastuneet ja seuraa etsinnät ja mahdolliset kuulustelut, joissa et tiedä näistä asioista mitään.

Mainittu hälytys johtui siitä, että Uiton eräs apulaisista (Kumpulainen) oli keväällä innostunut varastelemaan kätköpaikoita elintarvikkeita kaupitellen niitä mm. Oulun kaupungin sähkölaitoksen työmaalla. Kävipä minunkin kätköjäni etsimässä, mutta ei löytänyt. Satuimme tuonne metsikköön yhtäaikaan, mutta hän kuuli minun liikkumiseni ja hiipi karkuun tiheässä pusikossa.

Soitin Uitolle, että täällä se luikki liikkuu ja olisi syytä sitä kovistella. Uitto tulikin meille, ja katsoimme asialliseksi toimittaa hänet turpeen alle. Uitolla oli mukanaan inkeriläismies. He olivat kuitenkin aseettomia. Annoin heille kaksi Parabellum-pistoolia. He aikoivat mennä Maikkulan viinavaraston nurkalle vahtiin ja lopettaa miehen siellä. Hän oli kuitenkin vaistonnut vaaran. Ehkä hän näki poikien tulon, poikkesi radalle ja pääsi siellä lipsahtamaan kaupunkiin, jossa teki ilmoituksen valvontakomissiolle.

Niin sitten asiat alkoivat rullata. Majuri Keravuori soitti, sanoi häipyvänsä ja pyysi mukaansa. En kuitenkaan ollut halukas lähtemään. Ajattelin, että katsotaan kuinka äijän käy.

Soittelin vanhalle ystävälleni Akseli Tyynelälle Muhokselle: – Tulepas hevos-

kyydillä tänne. Saat kuormaksi vähän lämmintä tavaraa.

Akseli tuli, ja löimme elintarvikkeet kyytille, ja niin ne matkasivat Muhoksen Suokylään.

Sitten tulivat etsivät ja löysivät riihen alta 5000 kappaleen laatikon konepistoolin panoksia ja veivät ne mennessään. Etsiviä poliiseja olikin 11 miestä. He piirittivät talon. Joukossa oli venäläinen everstikin.

Isäni kutsui etsintää johtavan komisario Korkealehdon, venäläisen everstin ja minun kamariin. Meiltä kysyttiin, olimmeko kätkeneet aseita ja onko niitä meillä. Vastasin, etten tiennyt kyseisestä asiasta mitään. Siihen isä sanoa paukautti: – Onhan sinulla se pistooli, jolla olet aina sikoja teurastanut.

Minun täytyi myöntää. Se oli minulla housun liitingin alla kaulasta riippuvassa narussa (niinkuin oli ollut koko talven). Korkealehto pyysi nähdäkseen aseensa. Sanoinkin käyväni hakemassa sen (en halunnut sen olinpaikkaa paljastaa). Menin keittiöön, ja kaivoin sen käsiini ja menin kamariin. Venäläinen halusi nähdä sen omissa käsissään. Lipsautin patruunalippaan käteeni, ojensin sen hänelle ja patruunat perässä. Hän katseli ja kysyi tulkin välityksellä Korkealehdolta, miten oli mahdollista, että siviili-ihmisellä voi olla tällaisia aseita. Korkealehto vastasi, että se on Suomessa mahdollista poliisin luvalla, jonka saa tavallinen Suomen kansalainen.

Venäläinen ojensi aseensa ja panokset takaisin. Pistin panoslippaan paikoilleen pistooliin, vetäisin panoksen piippuun ja lasin aseensa käden ulottuville pöydälle, johon selkäpuolellani nojasin.

Katsahti se venäläinen taakseen, kun kuuli lukkojen liikettä. Hän seisoi edessäni selkä minuun päin eikä huomauttanut mitään, eikä Korkealehtokaan. Tarkastus loppui. He veivät mukanaan isäni ja veljeni. Minä sain jäädä kotiin.

Minutkin pidätetään

Pari päivää myöhemmin palatessani Ylikylän Väinölästä maastojuoksukilpailuista poliisiauto pysäytti minut Madekoskella, ja minut määrättiin nousemaan autoon. Sanoin: – Ajakaa perässäni, vien pyörän kotiini.

Ei ne meinanneet hyväksyä tarjoustani, mutta hyppäsin pyörän selkään ja aloin polkea. He ajoivat autolla perässä. Jätin pyöräni kotikujan suuhun ja kiipesin autoon. Se reissu kesti Oulun poliisilaitoksella ja Oulun lääninvankilassa ajan 10.5.1945-19.1.1946 (8 kk ja 9 pv). Poliisilaitoksella minut vietiin melkein suoraan putkaan.

Pidätysaikaa

Minua ei kuulusteltu eikä pantu paperille henkilötietoja. Jouduin semmoiseen täikoppiin, jossa pidettiin näköjään juopuneita. Valitin täitä, ja tuttu poliisin sihteerityttö toi sitten seuraavana päivänä täipulveria. Sitten siirrettiin minut yksin niin pieneen ikkunattomaan koppiin, että rautasänky ei sopinut lattiaan saakka vaan riippui kiviseinistä päittänsä varassa jalat hieman irti lattiasta. Oli siellä sentään 5 watin sähkölamppu katossa killumassa. Kun uusi asekatkijämies tuli, sijoitettiin hänet eri koppiin, mutta minut toimitettiin aina muutamaksi tunniksi tulijan juttusille, jotta saimme vähän suunnitella yhteisiä juttuja kuulustelijoille. Kyllä meitä kuu-

lusteltiin, mutta ne jäivät lyhyiksi, kun jokainen väitti, ettei tiedä asiasta mitään. Näin jatkui kuukauden verran, kunnes miehiä alettiin laskea kotiinsa.

Oulun lääninvankilaan

Olin jäänyt viimeiseksi, kun tuli määräys linnaan. Kysyttiin, osaanko sinne. Sanoin osaavani ja niin sain yksinani käveluskellä sinne. Linnan portti avautui, ja kohteliaasti ilmoitettiin sekä neuvottiin, mistä löytyy toimisto, jossa voi ilmoittautua. Kohta sinne rupesi kerääntymään muitakin saman tehtävän saaneita miehiä. Enimmillään oli meitä Oulun, Lapin ja Raahen piirin miehiä yhteensä yli neljäkymmentä, useita tuttuja joukossa. Oltiin runsas puoli vuotta, ennen kuin kuulustelijoita alkoi ilmaantua. Ei niillä ollut mitään rutiinia tehtävässään. Yksi kysyi yhtä, toinen toista.

Olin minäkin niiden vaivattavana puolitoista päivää. Tosin ruokatunnit ja yöt saatiin olla kämpässä omassa rauhassa. Sitten alkoi vuodenvaihteen tienoilla tulla siirtoja Helsinkiin, ja minäkin pääsin 19. päivänä tammikuuta 1946 vihdoon kotiin. Eihän siellä ollut vapaana olon veroista, mutta aika kutakin aikaa.

Muuten, se isokin varasto katosi Uiton ja porukan toimesta tammi-helmikuun aikana määrättyihin sijoituspaikkoihinsa.

Erkki Lukan haastattelu

ASEKÄTKENNÄSTÄ OULUN SEUDULLA

Kun Erkki Lukkaa pyydettiin asekatkentaan mukaan syksyllä 1944, oli tilanne Suomessa epävakaa. Saksalaiset olivat Oulun seudulla, jälkijoukot Haukiputaalla. Venäläiset olivat tulleet saksalaisten jäljessä mm. Kuusamoon. Kuoliovaarassa Kuusamon tiellä oli puomi. Oli vaara, että vastoin sopimuksia vihollinen miehittää maan, eikä armeijan asevarastojen menetyksen jälkeen olisi aseita. Siksi pyrittiin saamaan aseita, sillä tappelematta tätä maata ei luovutettaisi.

Asekatkennän ohella pyrittiin luomaan "nyrkkipostiviestilinjat" siltä varalta, ettei voitaisi soittaa, eikä kirjeitä lähettää. Erkki Lukka kertoo, että jo aikaisin syksyllä 1944 Hekanaho kuljetteli häntä suojeluskuntapiirin komentajan autolla lähipitäjien asekatkentaamiesten juttusilla järjestelemässä "nyrkkipostiviestin" kuljettajia pitäjien välillä. Oletettiin, että puhelinyhteydet ja maanteitä kulkeminen oli vaarallista.

Mieliala ja ruokatilanne vankilassa

Ruokatilanne Oulun lääninvankilassa oli hyvä. Ruoka tuotiin Karjapohjolan keittiöstä. Joku kempeleläinen vanhapiika oli siellä ruokaemäntänä ja toimitti ruuan. Lukka lihoi vankilassa 14,5 kiloa. Se lihavuus häipyi vapautumisen jälkeen, kun hän meni Jaalankaan tukin kaatoon noin kuukauden ajaksi.

Mieliala vankilassa vaihteli päivittäin. Oli siellä kuorokin. Ylikiiimingin kanttori johti, ja laulettiin asevelihenkisiä lauluja.

Linnan naiset eivät näistä tykänneet vaan järjestivät metelin.

Ulkona saatiin olla päivittäin yksi tunti. Höyrysauna kerran viikossa ja sitten nopeasti koppeihin.

Erilaisia ammatteja edustavia oli koppeissa, joihin sijoitettiin 12 miestä kuhunkin. Kerran katsottiin sivusta, kun Kajaanin kirkkoherra Ruskomaa valmisteli saarnaa ja Piippolan asekatkija Partanen pelasi pasianssia saman pöydän ääressä. Partanen siirsi Raamattua vuoroin ja Ruskomaa pelikortteja. Tilaa tehtiin pöytään kummankin arvomaailman järjestyksessä.

Muhoksella olleen Pyhänlinnan asekatkion järjesti ja vartioi Heikki Vesa. Sulo Uitto hoiti miehineen jakelun. Vänrikki Sulo Uitto asui lähellä, Syvärin huvilassa kymmenen miehensä kanssa ja jakeli satoja laatikoita. Materiaalin saannista ei ollut puutetta. Sai piilottaa vaikka hyökkäysvaunun tai lentokoneen, jos sai sen piiloteuksi.

Arvostuksen palautus

Lukan mielestä tuntuu mukavalta valtiiovallan tunnustus asekatkentaan osallistuneille. Historia on todistanut, että sissisotakin on pannut miehittäjän harkitsemaan hintaa, jolla vapaus riistetään sitä puolustavilta. Suomenkin asekatkentaan osallistuneet tuomittiin valvontakomission painostuksesta säädetyllä lailla.

Haastattelija Kalevi Keinänen

Martti Lukka

SUOJELUSKUNTATYÖTÄ MUHOKSELLA

Suojeluskuntajärjestö syntyi ensimmäisen maailmansodan aikana vuonna 1917. Jo aikaisemmin oli Suomesta lähtenyt nuoria miehiä Saksaan saamaan sotilaskoulutusta. Heidän päämääränään oli riisua aseista Suomessa olevat venäläiset sotilaat ja julistaa Suomi itsenäiseksi. Kesällä 1917 alettiin valmistella yleistä kansannousua venäläisen sotaväen karkottamiseksi. Tämän toteuttamiseksi ryhdyttiin perustamaan suojeluskuntia.

Vaikka Suomi oli julistautunut itsenäiseksi 6. päivänä joulukuuta 1917, venäläisen sotaväki jäi maahamme. Punakaartit esiintyivät mielivaltaisesti hallituksen määräyksiä vastaan. Järjestyksen palauttamiseksi maahan, sekä venäläisten joukkojen karkoittamiseksi julistettiin suojeluskunnat hallituksen joukoiksi. Kenraali Mannerheim määrätti 16. päivänä tammikuuta niiden ylipäälliköksi. Pari päivää myöhemmin hän perusti Vaasaan esikuntansa, jonka rungon muodosti sotilaskomitea.

Muhoksen suojeluskunnan perustamisaika ei ole tiedossani. Se tapahtui ehkä pian Oulun valtauksen jälkeen. Muhoksella oli kahdet sankarihautajaiset, joissa molemmissa ammuttiin kunnialaukauksia. Aseet oli saatu venäläisiltä sotilailta. Ehkä jo kunniavartiossa olleet miehet kuuluivat suojeluskuntaan, eihän aseita voitu antaa järjestäytymättömälle joukolle. Suojeluskunnat oli vapaaehtoinen maanpuolustusjärjestö. Ylipäällikkönä oli tasavallan presidentti. Työtä johti suojeluskuntain komentaja alaisenaan yliesikunta. Maa jaettiin suojeluskuntapiireihin ja paikallisiin suojeluskuntiin.

Muhoksen suojeluskunnan ensimmäisenä paikallispäällikkönä toimivat poliisi Alametsä ja liikennöitsijä Hannes Vuorisalo. Suojeluskuntien päätehtävänä oli antaa aseellista koulutusta, mutta sen rinnalla oli muutakin toimintaa. Täällä perustettiin torvisoittokunta. Oulun VPK:lta ostettiin käytetyt torvet. Soittokunnan johtajana toimi kapellimestari Svedberg. Perustettiin myös seka- ja mieskuorot, harjoiteltiin näytelmiä sekä järjestettiin juhlia ja iltamia.

Kilpailuja oli paljon amunnassa ja sotilasottelussa. Kesällä järjestettiin myös urheilukilpailuja ja talvella hiihtokilpailuja. Muhoslaiset voittivat niistä useita. Siitä todistavat vielä tallessa olevat komeat pokaalit. Muhoksella oli juoksijalahjakkauksia kuten Hartikan veljekset. Hyviä ampujia ja hiihtäjiä oli myös, mm. Vesan Heikki ja Uiton Jussi. Talkootyötä oli paljon, vaikka se tehtiin harjoituspäivien merkeissä. Rakennettiin ampumarata Kärnän kankaalle majoineen, ampumavalleineen ja suoja-hautoineen sekä noin kilometrin pituinen tie metsän halki.

Leiripäivät oli isompi tapahtuma. Niihin kokoontui useita suojeluskuntia, ja miesvahvuus nousi moniin satoihin. Siellä sai tavata naapurikuntien miehiä ja solmia tuttavuuksia heidän kanssaan. Kohokohdaksi muodostuivat itsenäisyyspäivän paraatit. Soittokunnan johdolla marssittiin kirkkoon musiikin tahdittamana. Suojeluskunnat järjestivät kautta maan ohjelmaltaan arvokkaita itsenäisyyspäiväjuhlia.

Välirauhan aikana vuonna 1941 valmistui Muhoksella suojeluskuntatalo, joka sai nimekseen Pyhänlinna. Rakentamispäätöksiä oli tehty useissa suojeluskunnan syyskokouksissa, mutta vastustajia oli löytynyt aina sen verran, että taloa ei saatu. Siksi esikunta uusittiin. Se pani toimeksi samassa yhteydessä valitun rakennustoimikunnan kanssa ja etsi rakennukselle tonttimaata. Käännettiin Tikkala Oy:n puoleen, ja sieltä saatiinkin suostumus rakentaa talo sen omistamalle maalle. Hinta oli kohtuullinen. Lopulta tontti saatiin ilmaiseksi, kun oli neuvoteltu omistajien kanssa. Koska suojeluskunnalla ei ollut rahavaroja, puut kerättiin, samoin tarvittava raha, jotta voitiin ryhtyä rakentamaan. Puut sahattiin talkoilla. Rakennuksen salvominen ja sisustustyöt annettiin urakalla tehtäväksi. Urakoitsijat oli Haukiputaalta.

Talo ehti olla vain kolmisen vuotta suojeluskunnan käytössä, kun suojeluskunnat lakkautettiin valvontakomission määräyk-

sestä. Talo siirtyi Muhoksen maamiesseuran omistukseen. Pyhänlinna paloi 22. päivänä huhtikuuta 1990. Palon syttymisen syytä ei ole saatu selville.

Suojeluskunnat olivat laillisen esivallan tukena pientä joukkoa lukuunottamatta Mäntsälän kapinan aikana. Sielläkään ei suojeluskuntalaisten toimesta tullut ihmishuhreja. Järjestö oli demokraattisen hallituksen takana ja tuomitsi kapinoitsijat. Suojeluskuntien tilaisuuksissa ei politikoitu, vaan oltiin yksimielisesti turvaamassa rauhaa maassa. Talvisodassa nähtiin se hyöty, jonka suojeluskunnissa saatu koulutus oli saanut aikaan. Reserviupseerien ja aliupseerien johtamistaito oli korkeaa luokkaa. Ilman sitä Suomen pieni armeija olisi sortunut suuren armeijan hyökätessä maahamme. Kunnia kuuluu kaikille maamme puolesta taistelleille; suojeluskuntajärjestössä koulutusta saaneet olivat vain osa heistä.

Pertti Marttinen

SOTAORVON MIETTEITÄ

Marraskuun viimeisenä päivänä vuonna 1939 Karjalassa leimahti. Aamuhämärissä syttyi talvisota. "Punainen on kaakon kulma, tulta, verta ennustaa." Rintama levisi kulovalkean tavoin Karjalan kannakselta aina Petsamoon asti.

Jo alkuminuuttien aikana sodan julma viikate niitti ensimmäiset uhrin. Surusanomat lähtivät liikkeelle sankarivainajien omaisille. "Emme tienneet kun läksimme silloin, kuka joskus palata voi." Tuo pelätty suruviesti saavutti perheemme joulukuun puolivälissä. Isämme oli kaatunut Tolvajärven ankarissa torjuntataisteluissa 8. p:nä joulukuuta 1939. Isän sota kesti yhdeksän päivää. Hän oli kaatuessaan 27 vuoden ikäinen. Isä siunattiin sankarihaudan lepoon Viinijärvellä. "Ei muuta kunniaa, kuin kuulla kummultansa sun kuusiesi kuiskintaa."

Voin vain kuvitella millainen isku sanoma oli 26-vuotiaalle äidillemme, hänen jäädessään yksin kolmen pienen lapsen kanssa. Meistä lapsista vanhin, Terttu oli tuolloin viisi vuotta vanha. Itse olin kaksi ja puoli -vuotias, ja kuopuksemme Martti oli vasta yhdentoista kuukauden ikäinen.

Äidillemme kirkastui heti tuon traagisen tapahtuman jälkeen selkeä päämäärä. Perhe ei saa hajota. Hän on valmis uhraamaan vaikka oman elämänsä meidän lasten vuoksi. Näin myös kävi. Äiti kantoi soteleskeyden raskaan taakan valittamatta hautaan asti.

Kysyin kerran äidiltä, miksi hän ei mennyt uudelleen naimisiin kuten niin monet sotelesket tekivät. Äiti vastasi, että ottajia

olisi kyllä ollut, mutta hän halusi sulkea pois huonon isäpuolen mahdollisuuden. Toisaalta äiti halusi olla uskollinen isälle loppuun asti. Asetankin äitini korkeimmalle jalustalle niiden ihmisten joukossa, joita kunnioitan.

On kaksi asiaa, jotka nousivat eniten esille sotaorpoudessa. Ensinäkin taloudellinen tilanteemme pysyi huonona. Äiti ei voinut hakeutua ansiotyöhön, koska hänellä oli kolme pientä lasta huollettavanaan. Tuohon aikaan ei ollut päiväkoteja eikä lastentarhoja. Niinpä elimmekin isästä tulevan pienen sotaeläkkeen varassa.

Tarpeelliset käyttöesineetkin piti jättää hankkimatta. Esimerkiksi radion pystyimme ostamaan vasta 50-luvun puolivälin paikkeilla. Katselimme kateellisena ja katkerina, kun kaverimme pyyhälsivät omilla tai vanhempiansa polkupyörillä. Ensimmäisen pyörän sain hankituksi omalla tienestillä 17-vuotiaana. Nämä pari esimerkkiä valaisevat ehkä jollakin tavoin silloista taloustilannettamme.

Toinen orpouden aiheuttama seikka oli, että meidän lasten oli vaikeaa ymmärtää ja hyväksyä isän puuttuminen. Pikkuisina kyselimme usein äidiltämme, miksi meillä ei ole isää, kun kaikilla kavereillamme on. Isän puuttuminen tuli esille lapsuusaikana lähes päivittäin monissa asiayhteyksissä.

Tällä hetkellä elämme hyvinvointivaltiossa. Suomi on maailman kärkimaita, jos mittapuuna pidetään elintasoja. Minulla menee myös hyvin. Valmistuin ammattini 30 vuotta sitten, josta lähtien toimeentulo on taattu. Perheasiani ovat tasapainossa.

Minulla on useita mieluisia harrastuksia. Mielestäni elämisen arvot ovatkin kohdallani tänä päivänä järjestyksessä.

Talvisodan kohtalonajoista on elämän tiimalasi valuttanut hiekkaa jo lähes ihmisiin verran. Aika on arpeuttanut sielun haavat umpeen. Sotaorpouskin on painunut jo vuosia sitten taka-alalle alitajunnassani. Kuitenkin vielä yksi säie pitää minut kiinni orpoutteen johtaneissa tapahtumissa. Työhuoneeni seinällä pöydän vieressä on isäni suurennettu sotilaskuva. Kuvan alla riippuu taulu, jossa on virallinen suruviesti isäni kaatumisesta. Kuva ja taulu ovat äidin jäämistöstä. Istuessani pöydän ääreen luen miltei aina vaistomaisesti taulun tekstin, vaikka muistankin jo sisällön. Ja joka kerta pusertuu kyynel silmänurkkaan. Tau-

luun on tekstattu suruviesti seuraavin sanoin:

8.12.39 Velvollisuutenani on ilmoittaa, että Aleksei Marttinen on kaatunut taistelussa Isänmaan vapauden ja kaiken sen puolesta, mikä meille on pyhää ja kallista. Valitan syvästi suruani, mutta lohduttakoon Teitä tietoisuus, että olette saaneet antaa Suomelle kalleimman uhrin. Vahvistakoon Teitä kaikkivaltias ja armollinen Jumala.

Mannerheim

Toivon hartaasti, ettei kansamme joutuisi kokemaan talvisodan kaltaisia kohtalonaikoja ja ettei yhdenkään lapsen tarvitsisi kokea sotaorpoutta.

Anna Saari

UNTAKO VAIN

Näen tutun kotimetsän, jonka laidassa kulkee tie. Täällä leikimme lapsena, minä usein karjaa paimentaen. Minä kelpasin toveriksi vaikka olinkin tyttö. Et hyljeksinnyt minua etkä pelotellut sammakoilla kuten toiset pojat. Sinun kotonasi kipaisin usein oman äitini asialla, nämä äidit kun vaihtoivat lämmintä leipää keskenään. Minun kotonani leivottiin hapanruisleipää. Sinun äitisi leipoma hiivaleipä oli hyvin makoinen. Sen tekotapa on salaisuus minulle vieläkin. Kuin aurinko – niin lämmin ja siisti koti se oli, tämä tunnelma on säilynyt muistoissani läpi elämän.

– Olen menossa vihille, saavut vierelle, lämmin onnen tunne ailahtaa mielessäni mutta katoaa saman tien, koska huomaan sinun kadonneen. Putoan kontalleni metsäpolulle, jossa havuneulaset pistelevät kun yritän ryömiä eteenpäin. Siihen herään. Niin, unihan se vain, mutta kovin merkillinen. Tiedän olevani vaikeuksissa, eksyksissä kuten tuossa unessakin. Vuosikymmenten kuluessa tieni on seestynyt. Kuljen ikääntyvän isoäidin askelin rakastamani kotiseudun kamaralla. Avaan tutun seurakuntasalin oven ja näen kullatuin kirjaimin koko seinän peittämän nimilistan.

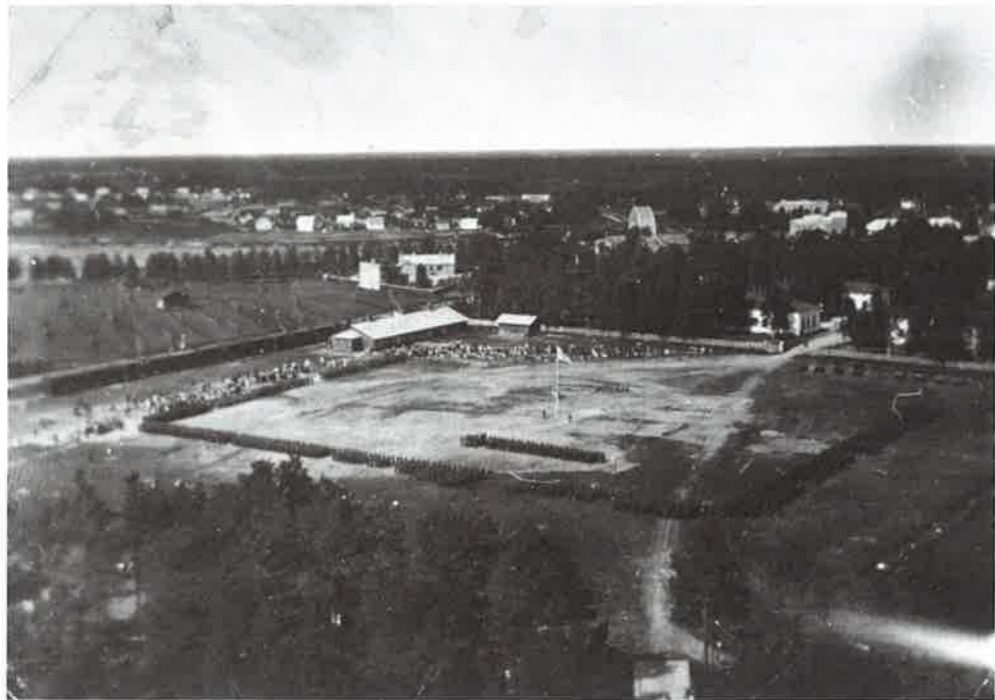
Sieltä löydän monien joukosta nimesi, olen sitä usein katsonut.

– Muistan tapauksen lapsuudestamme. Minä pieni tyttö pelästyin sisiliskoa, Sinä otit kepin ja painautit sitä otusta joka katkesi, tilanne oli pelastettu. Muutuit silmissäni prinssi Rohkeaksi. Sitten muistan tumman syksyisen illan. Sinut oli kutsuttu nuorukaisena sinne jonkekin. Olit lomalla ja seuraavana aamuna kerroit lomasi loppuvan. Kuljimme kotiemme välistä tietä hämärtyvässä illassa. Valo ei tuikkinut sota-ajan kotien pimennetyistä ikkunoista ja apeus asui myös meissä nuorissa. Arasti pitelimme toisiamme kädestä, emme paljon puhelleet mutta ehkä aavistelimme jotain. – Tuskinpa sinulla tyttöystävää olikaan, tiesinhän sinun olevan hyvin vaatimaisen ystäväienkin suhteen. Isona poikana et juuri etsinyt seuraani enää, usein näin sinun kalastelevan yksiksesi. Tulitpa lomallasi kuitenkin käymään. Emme tavanneet enää. Sinä tulit sitten kotipitäjäsi sankarihaudassa saamaan viimeisen leposijasi. Minun elämäni varjostivat tummat pilvet, jotka väistyivät aikanaan. Näinä raskaina aikoina näin tuon unen, vaikka herättyäni tiesin sinun saavuttaneen rauhan, minun sotani oli vielä kesken.

KUVAT KERTOVAT

Sotilaskoulutus

Valaparaati Oulun kasarmilla 1930-luvun lopulla. Tuohon aikaan Oulun kasarmille oli sijoitettu jääkäripataljoona ja joitakin erikoisyksiköjä. Siellä palveli komppanianpäällikkönä kuuluisa kapteeni Nikke Pärmi, sittemmin everstiluutnantti. (Veikko Pohjola)

Sotilaspoikien ryhmänjohtajakurssin kouluttajia Rokualla vuonna 1941. Sotilaspoikien ryhmänjohtajiksi koulutettavat olivat Oulujokilaaksosta. Sotilaspojat toimivat läheteinä, vartiomiehinä, ilmavalvonnassa ja jopa desanttien etsinnässä. (Pentti Heikkinen)

Vuoden 1926 ikäluokan 17-vuotiaita muhoslaisia pioneerialokkaita Koriolla huhtikuussa 1944. Osa tästä ikäluokasta ehti rintamalle, osa taas sodan päätyttyä kotiutettiin, mutta joutui myöhemmin jatkamaan kesken jäänyttä asevelvollisuuttaan. Kuvan omistaja Pentti Heikkinen viides oikealta.

Panssarikoulutuksessa Hämeenlinnassa syyskesällä 1940. Valtaosa muhoslaisista oli pioneereja, kuten eversti Ahon artikkelista käy ilmi, mutta muutamat palvelivat muissa aselajeissa. Kuvan omistaja Veikko Pohjola vasemmalla.

Muhoslaisia pioneereja

Pioneereja Kylmälänkylästä. Kolmantena vasemmalta Eino Karppinen, joka kaatui 2.12.1939 Kivennavalla ensimmäisenä muhoslaisena talvisodan uhrina. Muut vasemmalta ovat Olavi Pekkala ja Aimo Kukkonen, toinen oikealta Väinö Alakylmänen. (Väinö P. Karppinen)

Taisteluissa pieneksi kulunut ryhmä Heinjoella 10.2.1940. Kuvan omistaja Olavi Määttä toinen oikealta.

Kenttävartiossa Jyväskylässä Kuittijärven rannalla. Muhoslaisia ovat ainakin takana kolmantena vasemmalta oleva Ilmari Kylmänen ja edessä vasemmalla istuva Kaarlo Kiviharju. (Vappu Kiviharju)

Siellä jossakin Uhtuan suunnalla jatkosodan aikana. Väinö Kylmänen ja kuvan omistaja Olavi Määttä.

Laitasaaren pioneereja. Vasemmalta Yrjö Rahko, Toivo Holappa ja Janne Rahko. (Martta Kesäniemi)

Rintamalla

Pioneerit vetämässä piikkilankaestettä Sohjanan-Tuoppajärven suunnalla. (Valokuvaamo Tyrväinen)

Pioneerien painajaisunta. Tietä lähellä Vasovaaran kasarmeja (Valokuvaamo Tyrväinen)

"Jermu" tien korjaustöissä Röhön tiellä. Jermu suostui vetämään kuormaa vain säkki päässä. (Jussi Mankinen)

Liekinheittimen käyttöä harjoitellaan. (Valokuvaamo Tyrväinen)

Pioneerien kenttäsaha. (Valokuvaamo Tyrväinen)

Tie aukeaa Vapun päivänä 1943. Pioneerijoukoissa oli mm. auraus-, silta- ja tienhoitokompanioita. (Valokuvaamo Tyrväinen)

Vesistöjen ylitysjärjestelyt ovat pioneerien toiminta-alueita. Kuvassa ponttonilossi Pistojoella. (Valokuvaamo Tyrväinen)

Asevelihenkeä ilmentävä Sohjanansilta vihkimispäivänään 1.5.1942. (Valokuvaamo Tyrväinen)

Talvella käytettiin mahdollisuuksien mukaan jäätietä. Kuva Tuoppajärveltä. (Valokuvaamo Tyrväinen)

Syöksyvenettä, lempinimeltään rokotili, koeajetaan. Sopivien vesistöjen tuntumassa joukkojen kuljetus näillä veneillä joudutti etenemistä. (Valokuvaamo Tyrväinen)

Kevättulvan aikaansaatoi liikkuminen olla erityisen hankalaa. (Valokuvaamo Tyrväinen)

Kalastuskomennuskunta saaliineen. Muhoslainen kunnallismies Väinö Mustonen toinen oikealta. (Valokuvaamo Tyrväinen)

Taistelu on tauonnut Pistojoella. (Valokuvaamo Tyrväinen)

Vihollispartio oli vähällä yllättää Hevoslamella elokuussa 1941. Oikealla kuvan omistaja Kalevi Keinänen.

Raskas ilmatorjuntapatteri asemassa. (Martti Lukka)

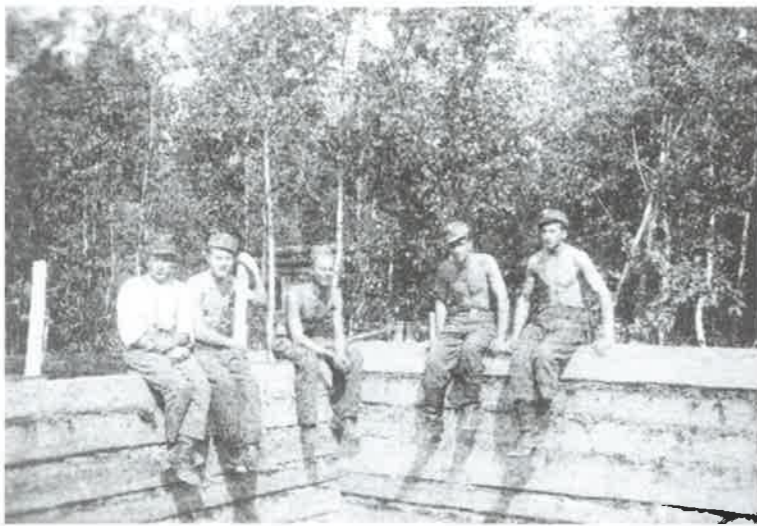

70 miestä palaamassa 200 kilometrin mittaiselta kaukopartiomatkalta helmikuussa 1942. (Tauno Koskela)

Miehet varuillaan taisteluhaudassa. (Martta Kesäniemi)

Pioneerit salvamassa asevelitaloa rintamalla. Toisena vasemmalta Esko Pirttikoski. Valmistumisen jälkeen talo purettiin ja merkityt hirret tuotiin armeijan toimesta kotirintamalle. Muhoksellekin pystytettiin ainakin kaksi tällaista taloa, toinen Honkalaan ja toinen Kylmä-länkylään. (Irja Pirttikoski)

Korsu Kenttjärven Korpikoskelta vuodelta 1943. (Vappu Kiviharju)

Korsuelämää. Hämärässä korsussa oli vaikea ottaa kunnollisia valokuvia. (Vappu Kiviharju)

Karjalan armeijan komentaja kenraali Heinrichs ottamassa vastaan Petroskoin valtausparaattia. Paraatissa marssi Petroskoin vallanneiden joukkojen osastoja. Ruben Lagus johti paraatissa panssarivoimia. Suomalaiset kutsuivat Petroskoita Äänislinnaksi. (Veikko Pohjola)

V. I. Leninin patsas Petroskoissa. Suomalaiset purkivat patsaan ja asettivat jalustalle suomalaisen kenttätykin. Muhoslaisia pioneereja oli mukana tässä tehtävässä. (Kaarina Korpikallio)

Laskuvarjohyppääjien harjoitustorni Petroskoissa. (Eeva Isokangas)

Saksalaisen Valtherin osaston hyökkäysvaunu liukui laualta Pistojokeen syksyllä 1942. Kuvassa sitä vedetään rannalle viiden puskutraktorin voimin. (Väinö P. Karppinen)

Venäläisiä sotavankeja. Jatkosodan aikana suomalaiset ottivat yhteensä 64000 vankia. Suomalaisia joutui venäläisille sotavankileireille noin 3800, joista kolmisen tuhatta selvisi takaisin kotimaahan. (Valokuvaamo Tyrväinen)

Karjalaisia siviilejä Rukajärven suunnalla. (Jussi Ovaska)

Sotakoneita

Vallattu venäläinen panssariauto tutkittavana Pistojoella. (Valokuvaamo Tyrväinen)

Wickers-panssarivaunu miehistöineen. Vasemmalla vaunun ajaja alikersantti Pekka Soini, keskellä vaunun johtaja kersantti Pekka Peltari ja oikealla vaunun ampuja Martti Markus (kuvan omistaja).

Kesällä 1941 sotasaaliiksi saatu panssarivaunu T-34 eli Sotka. Sotkaan eivät suomalaisten panssarintorjunta-aseet tehonneet. Vasta ontelokranaattien tultua käyttöön voitiin Sotkakin pysäyttää. Valtuista Sotkista muodostettiin panssarivoimiimme raskas panssarikomppania. (Martti Markus)

Vallattu raskas panssarivaunu Klim Petroskoin "Ukonkasarmilla" kesällä 1942. Klim oli järein venäläisten panssareista. (Martti Markus)

Alasammuttua viholliskonetta tutkitaan Sohjanassa. (Valokuvaamo Tyräinen)

Näkymiä sotaretkeltä

Karhumäen asema. (Eeva Isokangas)

Tienristeys viittoineen Vieljärvellä. (Veikko Pohjola)

Jyväskylän karjalaiskylää Kuittijärven rannalla. Taustalla olevissa rakennuksissa oli komentopaikka. (Kaarina Korpikallio)

Sota-aikaisesta laulusta tunnetuksi tullut Eldankajärvi. (Lahja Keränen)

Kiestinkiläistä omakotialuetta. (Valokuvaamo Tyrväinen)

Vanha Kananaisten hautausmaa, jossa oli käytössä vanha ortodoksinen hautaustapa kropsnitsoinen. (Valokuvaamo Tyrväinen)

Viihdytystä ja vapaa-aikaa

Kapteeni Jussi Mankisen johtama mieskuoro Uhtuan Pioneerilammella. (Jussi Mankinen)

Leppoisaa illanviettoa Pioneeripataljoona 34:n Esikuntakomppanian korsussa talvella 1941-1942 Uhtuan suunnalla. Painimassa Pauli Valve ja Väinö Puhakka, useimmat muista miehistä ovat myös muhoslaisia. (Väinö P. Karppinen)

Annosviinoja jaetaan ja jonotetaan Tetrivaarassa. Ylipäällikkö tarjosi syntymäpäivänään koko armeijalle pullon leikattua konjakkia aina viittä miestä kohti. (Valokuvaamo Tyrväinen)

Kirjeitä kotiin Mutkalasta jatkosodan aattona. Kirjeitä sensuroitiin, kotirintamalle ei saanut kertoa asemapaikkaa, tappioita eikä varsinkaan tappiomielialoja. Postin kulusta huolehtivat joukko-osastojen omat postiasemat. (Valokuvaamo Tyrväinen)

Jatkosodan aikainen juhannusjuhla talvisodassa tuhoutuneessa Suomussalmen kirkonkylässä. (Valokuvaamo Tyrväinen)

Vienan hiihdon osanottajia. Kilpailua seurasi mm. kenraali Raappana. (Valokuvaamo Tyrväinen)

Itsenäisyyspäivä vuonna 1941 Kaakkurilammella. (Lahja Keränen)

Liisa Tuomi rintamavierailulla. Armeija organisoii viihdytyskiertueita, joilla oli mukana monia tunnettuja taiteilijoita. Vierailuja tekivät myös kunnat ja seurakunnat oman pitäjän miesten yksikköihin. (Lahja Keränen)

Huolenpitoa haavoittuneista

Joukkosidontapaikka Kies-
tingin suunnalla. Ensiavun
jälkeen haavoittuneet kul-
jetettiin kenttäsairaalaan.
(Lahja Keränen)

Kenttäsairaalan kolonna
matkalla rintamalla Tier-
maksessa. (Lahja Keränen)

Joulupukki tonttuineen
kenttäsairaalan joulujuh-
lassa vuonna 1941 Kaakku-
rilammella. (Lahja Kerä-
nen)

Sairaslentokone
Valkeajärvellä ke-
sällä 1942. (Lahja
Keränen)

Sotasairaalan toipi-
laita ja lottia vuonna
1940. Sotasairaalat
olivat kotirintamal-
la sairaaloissa, oppi-
laitoksissa ja muissa
tilavissa rakennuk-
sissa. Kuvan omista-
ja Kerttu Pohjola
toinen vasemmalta.

Norjalainen vapaa-
ehtoisambulanssi eli
sairaalayksikkö Päi-
värinteen sairaalas-
sa vuonna 1940 läh-
dössä kotimatkalle
saksalaisten miehi-
tettyä Norjan. (Mu-
hoksen kotiseutuyh-
distys)

Sodan uhrin

Kaatuneita pannaan arkkuun Salan suunnalla kotiin lähettämistä varten. Suomi oli ainoa maa, jossa, jos suinkin mahdollista, kaatuneet tuotiin kotiin. Tätä varten armeijakuntaportaassa oli erityinen pappin johtama yksikkö, KEK (Kaatuneiden EvakuoimisKeskus). (Lahja Keränen)

Suomalainen kenttähaudausmaa ja siunaustilaisuus Pistojoella vuonna 1941. Jatkosodan alussa perustettiin kenttähaudausmaita, mutta jo syksyllä 1941 ne purettiin ja vainajat siirrettiin kotiseurakuntiin. (Valokuvaamo Tyrväinen)

SS-osastojen hautausmaa Kiestingissä. Näiden papittomien joukkojen hautamuistomerkki ei ole risti, vaan ikivanha germaani symboli. Tietyvästi Saksan SS-joukkojen ainoa pappi oli suomalaisen SS-pataljoonan pastori. (Valokuvaamo Tyrväinen)

Saksan maavoimien hautausmaa Pistojoella elokuussa 1941. Hautamuistomerkkinä rautaristi. Saksalaiset kokosivat 1960-luvulla Suomen puolelle jääneet kaatuneensa yhteishautoihin. Tällainen on mm. Rovaniemen Norvajärvellä. (Kalevi Keinänen)

Kersantti Toivo Holapan leski Martta miehensä haudalla, taustalla Muhoksen kirkko. Martta Holapan (sittenmin Kesäniemi) omistama kuva.

Seitsemän sankarivainajan siunaustilaisuus Muhoksen kirkossa talvella 1940. Sepelettä ovat laskemassa paikallispäällikkö Martti Lukka ja aluepäällikkö Gabriel Ala-Kojola. (Martti Lukka)

Kotirintama

Elämä jatkui sota-aikanakin - tulevaisuuteen uskottiin ja perheitä perustettiin. Veikko Pohjolan ja Kerttu Kinnusen häät juhannuksena 1942. (Kerttu Pohjola)

Raskaimmatkin maataloustyöt olivat suurelta osaltaan naisten harteilla sodan aikana. Vappu Tolonen ja Aune Tikkanen tekevät myllykuormaa Oulujoen Pikkaralassa eräänä sunnuntai-iltana keväällä 1942. Varhain seuraavana aamuna kuorma tuotiin jauhattavaksi Muhokselle. (Vappu Kiviharju)

Lottien työsaralta

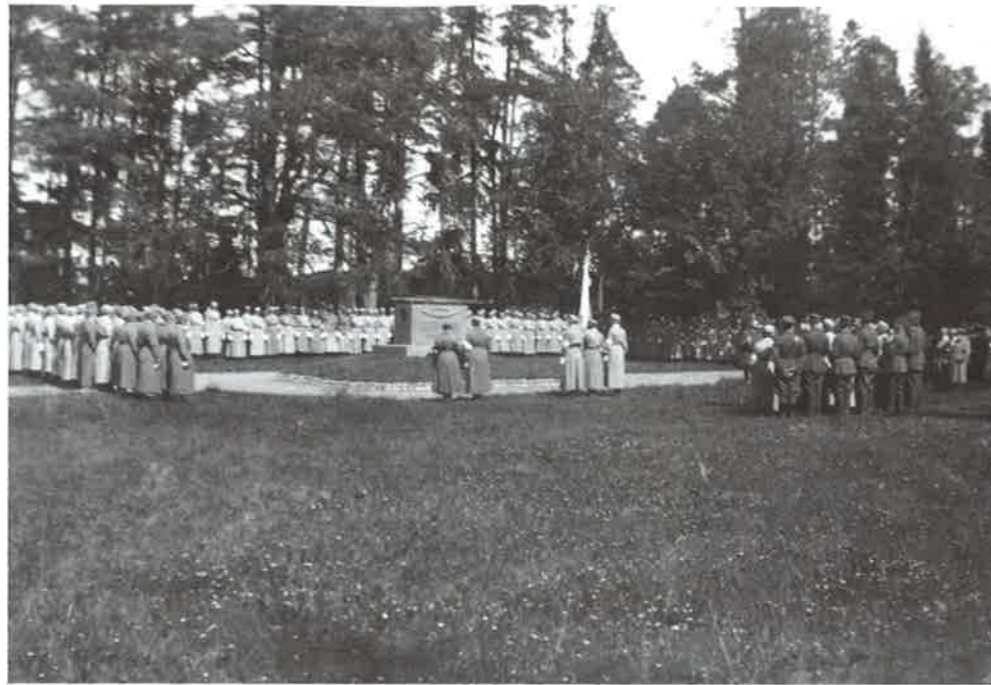

Lotta Svärd -järjestö oli valtakunnallinen suojeluskuntien rinnakkaisjärjestö. Sekä talvi-että jatkosodan aikana lottatehtäviin osallistui noin 90000 naista. Kuvassa muhoslaisia pikkulottia ohjaajineen vuonna 1939. (Muhoksen kotiseutuyhdistys)

Muhoksen lottien johtokunta vuonna 1939. Takarivissä vasemmalta Sylvi Helanen, Sylvi Puupponen, Katri Näsi ja Salli Kärnä. Eturivissä Aino Kinnunen, Armida Klasila, Hanna Ervasti, Amalia Kakko ja Alli Könni. (Kerttu Kärnä)

Lottia juhlassa Muhoksen kirkkopihassa. (Kerttu Pohjola)

Ilmavalvontalottia Päivärinteen sairaalan katolla vuonna 1939. Norjan lippu osoittaa, että norjalaisvapaiehtoiset olivat tuolloin avustamassa suomalaista lääkintähenkilökuntaa. Oikealla Helga Karppila (o.s. Tomperi) ja vasemmalla kuvan omistaja Martta Rahko, nykyisin Kesäniemi.

Lotat vapauttivat miehiä rintamalle huolehtimalla mm. lääkintä-, muonitus-, valvonta-, viesti- ja toimistotehtävistä. Kuvassa rintamalotat kaivamassa korsunsa monttua Puikkilammella marraskuussa 1941. (Lahja Keränen)

Lotat munkinpaistossa Valkeajärvellä kesällä 1942. (Lahja Keränen)

Sotilaskodin kanttiini Valkeajärvellä. (Valokuvaamo Tyrväinen)

Uhreja ei unohdeta

Muhoksen vapaussodan sankarivainajien muistomerkki kirkon pihassa. Miesten syntymäpäivä on osoitettu hakaristillä. (Martti Lukka)

Vapaussodan sankarivainajien muistomerkin tausta. Tästä saatiin matriikkelimme nimi Meihin Suomi silloin katsoi. (Kuva-Markkeri)

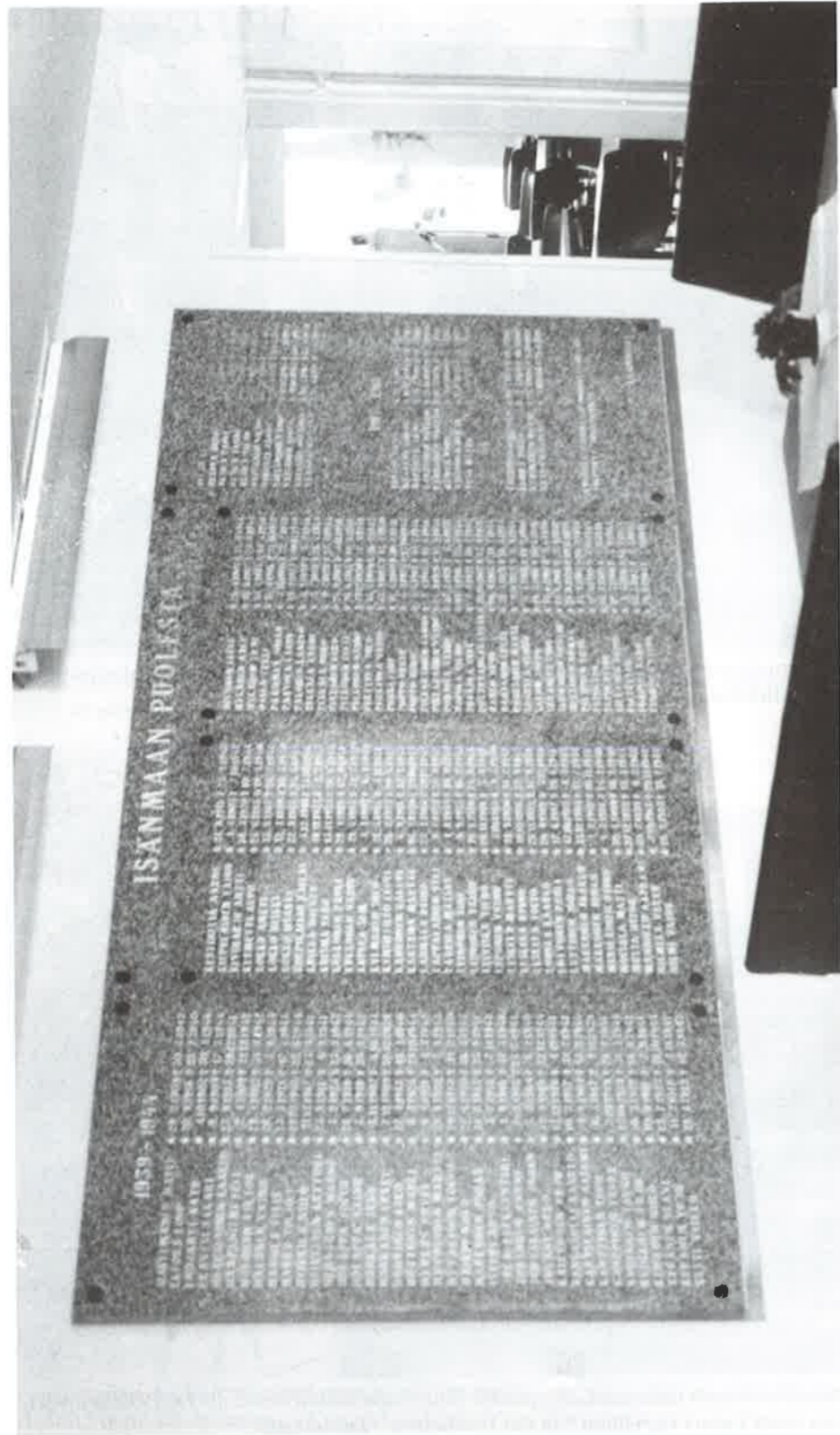

Suomen armeijassa taistelleita inkeriläisiä veteraaneja oululaisten ja muhoslaisten isäntien kanssa Muhoksen kirkon portailla 7.6.1992. (Tervareitti)

Inkeriläiset veteraanit laskemassa seppelettä Muhoksen sankarihaudalle 7.6.1992, seppelettä kantaa Antti Paturi vierellään Nikolai Hokkanen. (Tervareitti)

ISÄNMAAN PUOLESTA. Muhoksen Lions Clubin lahjoittama muistotaulu seurakuntatalon aulassa. Oikealla on luettu vuoden 1918 sodan uhrin, sekä valkoiset että punaiset.

Kers. Toivo Holapan muistolle.

Kesän ollessa kauneimmillaan saapui viesti akkiarvaamatta, että sinäkin, Toivo, olet poissa. Sodan julma, armoton käsi on katkaissut nuoren elämäsi. Korkeimman uhrin, mitä mieheltä vaaditaan, let antanut taistelussa isänmaan puolesta.

Kun keväällä lähdit lomaltasi, eivät vanhempasi, veljesi eikä nuori vaimosi voineet aavistaa, että lähdit viimeisen kerran. Ja sinun pieni Kaarina-tyttösi, mitä niin suuresti rakastit, osannut aavistaa, että se oli viimeinen kerta, kun sai olla oman isän sylissä.

Poismenosi tuntuu sanomattoman raskaalta. Paikkasi on nyt tyhjä. Kuka voi keventää isän surun. Hänen, joka valmistausi rauhan tullen, luovuttamaan auran ja kuokan sinun käteesi. Sillä töilläsi jo ehdit näyttää, että olet kelvollinen hänen vakonsa jatkajaksi. Olithan itsekin, ikäänkuin maahan kiinni luotu.

Kirjoitit kotiisi aina rohkaisevia kirjeitä ja toivoit, että kaikki menisi hyvin. Käsittelemättömältä tuntuu ajatella, että sinunkin nuoren elämäsi piti sammua ennen rauhan aamun koittoa.

Raskas on vapautemme hinta. Parhaat vain uhriksi kelpaavat.

Erinomaisen luonteesi vuoksi olisimme kaikki aseveljesi toivoneet, että olisit sodan loputtua voinut palata omaistesi luo rauhan töihin jatkamaan aloittamaasi sarkaa. Mutta toinen oli Luojan tahto. Turhaako on ollut nuori elämäsi, turhaako kilvoittelu, työ ja taistelusi.

Näin kyselköt surevat omaisesi. Mutta Toivon on nyt hyvä olla. Tämä tietoisuus ja hänen valoisa muistonsa on tuova lohdutusta omaisten sureviin sydämiin.

Sinun sankarihennesi kauneimmat kukat elävät, eivätkä milloinkaan haihdu.

Nuku rauhassa, toisten aseveljiesi rinnalla Muhoksen sankarihaudassa.

Muistoasi kunnioittaen

Aseveljesi J. R.

Alikers. Yrjö Rahkon muistolle.

Oli kaunis heinäkuun ilta, kun sain tiedon, että Sinäkin, Yrjö, olet saanut antaa kalleimpasi suuresti rakastamasi isänmaan edestä. En osannut keväällä ajatella, kun olimme lomalla yhtä aikaa, että se kädenpuristus erotessamme ja hyvänonnontovotukset toisillemme jäivät viimeisiksemme.

Miksi Sinut, Yrjö, riistettiin meiltä pois! - Emme tule enää koskaan näkemään Sinun reipasta ja itseäsi säästämätöntä toimintaasi yhteisen kotimme hyväksi. Olit iältäsi nuori, mutta silti jo kaikissa asioissa niin perillä. Olit isämme kaltainen, joka vuosi sitten meidät jätti. Olit kaikissa asioissa oikeudenmukainen ja suora. Ja juuri näiden hyvien ominaisuuksiesi tähden sait jo nuorella iälläsi joidenkin itsekkäiden taholta nurjia silmäyksiä. Mutta Sinä annoit heille anteeksi heidän ymmärtämättömyytensä. Vielä viimeisellä elosi hetkellä rukoilit siunausta omaisillesi, koko Suomen kansalle sekä itsellesi.

Mutta nyt olet, Yrjö, poissa. Olet siellä, missä eivät sodan äänet soi, eikä kavalat miinat väijy. Monet vuodet ehdit jo miinoja viritellä viholliselle. Itse pyysit kompaniasii päälliköltä sen paikan miinoittamista. Et arvannut, Yrjö, että se reissu oli viimeisesi, sillä viimeinen, viallinen miina räjähti käsiisi.

Vaan tämä oli Herran tahto. Tällaisen kuoleman kautta Hän Sinut korjasi pois. Miten suureen suruun jäitkään oman rakkaan Ainosi, vanhan äitimme, siskosi ja meidät veljet täällä rintamalla. - Mutta Korkein antaa meille voimaa kestäämään tämän raskaan surun, minkä poismenosi meille aiheutti. Ja samasta lähteestä saamme voimaa vaeltaa elämässä eteenpäin tämän raskaan taakan painamana.

Lepää rauhassa Yrjö toisten aseveljien rinnalla Muhoksen sankarihaudassa.

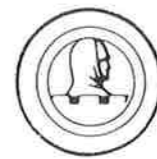
Me muistamme Sinua kaivaten, me kaipaamme hyviä hyviä. Eivät kukaan antaa lunnaksi, unes-alkoon kääntä, syvä.

Veljesi Janne

Vapautemme hintaa. Sanomalehdessä julkaistuja muistokirjoituksia. (Martta Kesäniemi)

MATRIKKELIOSA

Lyhenneluettelo

Sotilasarvoista, joukko-osastoista yms. käytetyt lyhenteet:

AK	=	armeijakunta	PionP	=	pioneeripataljoona
alikers.	=	alikersantti	pk.	=	pikakivääri
aliups.	=	aliupseeri	PM.	=	päämaja
A.Var.K	=	ampumatarvike- varikkokomppania	pp.	=	polkupyörä
			PPP	=	polkupyöräpataljoona
			Pr.	=	prikaati
D.	=	divisioona	Ps.	=	panssari
E	=	esikunta	pst.	=	panssarintorjunta
Er.	=	erillinen	psto	=	patteristo
Esik.	=	esikunta	psv.	=	panssarivaunu
ETP	=	elintarviketäyden- nyspaikka	Ptri	=	patteri
			R	=	rykmentti
EV	=	elintarvikevarikko	Rak.K	=	rakennuskomppania
HTK	=	henkilöstötäyden- nyskeskus	Rats.Ptri	=	ratsastava patteri
			Raut.Liik.K	=	rautatie liikenne- komppania
JK	=	jääkärikomppania	Rj.K	=	rajajääkärikomppania
JP	=	jääkäripataljoona	Rj.P	=	rajajääkäripataljoona
JR	=	jalkaväkirykmentti	Rj.R	=	rajajääkäri rykmentti
JSP	=	joukkosidontapaikka	RK	=	rintamakomennuskunta
Jv.	=	jalkaväki	RT	=	rannikkotykistö
K	=	komppania	RUK	=	reserviupseerikoulu
kapit.	=	kapteeni	sk	=	suojeluskunta
kers.	=	kersantti	SotaS.	=	sotasairaala
Kev.	=	kevyt	S.Pol.	=	sotapoliisi
kiv.mies	=	kiväärin mies	stm.	=	sotamies
kk.	=	konekivääri	Sv.	=	sotavanki
KKK	=	konekiväärikomppania	TK	=	täydennyskomppania, tiedotuskomppania
Kol.	=	kolonna	T-P	=	täydennyspataljoona (talvisota)
kompp.	=	komppania	TR	=	tykistörykmentti
Korj.	=	korjaamo	tst.	=	taistelu
Koul.K.	=	koulutuskeskus	Tyk.	=	tykistö
kp.	=	konepistooli	TyK	=	tykkikomppania, tykistökomppania
krh.	=	kranaatinheitin	Täyd.P	=	täydennyspataljoona (jatkosota)
kss.	=	kaasusuojelu	ups.	=	upseeri
KT-P/LR	=	kenttätäydennys- pataljoona, Lapin ryhmä	Var.	=	varikko
			VK	=	viestikomppania
KTR	=	kenttätykistörykmentti	VP	=	viestipataljoona
Liik.K	=	liikennekomppania	VT-linja	=	Vammelsuu- Taipale -linja
luutn.	=	luutnantti	VTP	=	varustätäydennyspaikka
Os.	=	osasto	Yht.E.Roi	=	yhteysesikunta, Rovaniemi
P	=	pataljoona			
Pans.	=	panssari			
pion.	=	pioneeri			
PionK	=	pioneerikomppania			

Kunniamerkeistä käytetyt lyhenteet:

amr.	= ansiomerkki
ar.	= ansioristi
K	= komentajamerkki
krk	= kultaristin kera
M	= mitali
mk.	= miekkojen kera
R	= ritarimerkki
Saksan K.Fr.	= Saksan Kotkan 3. luokan risti miekkoineen
SL	= Suomen Leijonan ritarikunta
SVR	= Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunta
	tlk. tammenlehvän kera
Vm.	= Vapaudenmitali
VR	= Vapaudenristi
XXX	= valtion virka-ansio- merkki 30 vuoden palveluksesta

Vapaussodan veteraanit

A

ALAKANGAS, Janne, s. 20.3.1893, työ-
mies. Vapaussodassa Pohjois-Pohjanmaan
I Jääkäripataljoona.

ANTTILA, Yrjö, s. 31.12.1893, talonpoi-
ka. Vapaussodassa Pohjois-Pohjanmaan I
Jääkäripataljoona.

D

DAHLMAN, Jaakko, s. v. 1897. Vapaus-
sodassa suksiasastossa.

E

EKROOS, Niilo, s. v. 1901, lyseolainen.
Vapaussodassa Pietarsaaren TyK.

G

GALLA, Otto Iisak (Iikka), s. 12.6.1893,
suutari. 1. puoliso Lydia Elisabet o.s. Kuk-
konen, 2. puoliso Anna Kaisa o.s. Väyry-
nen. Lapsia 12. Vapaussodassa Pohjois-
Pohjanmaan I Jääkäripataljoona. Haavoit-
tunut 28.4.1918 Viipurissa. Kuollut
29.12.1967 Lohjalla.

H

HAATAJA, Nestori, s. 10.12.1894, työ-
mies. Vapaussodassa I Krenatöörirykment-
ti III Oulun pataljoona. Haavoittunut
29.3.1918, kuollut haavoihinsa 31.3.1918
Ylöjärvellä.

HARTIKKA, Valdemar, s. 31.3.1900. Va-
paussodassa Oulun III RK.

HARTIKKA, Yrjö Edvard. Kaatunut
29.3.1918 Epilässä 23-vuotiaana.

HEIKKINEN, Adam Immanuel, s.
25.12.1896, maanvilje-
lijä. Puoliso Aino o.s.
Rinta-Säntti. Lapsia 2.
Vapaussodassa Oulun
komennuskunta. Taiste-
lupaikat: Oulu, Tampe-
re. Haavoittunut Tam-
pereella. Kuollut 9.3.

1934. Kunniamerkit: Vapaussodan muis-
tomitali (4 kpl).

HEIKKINEN, Juho Aleksanteri, s. v. 1890,
maanviljelijä. Puoliso Hilja o.s. Luoti.
Vapaussodassa Oulun komennuskunta.
Taistelupaikat: Tampere. Kunniamerkit:
Vapaussodan muistomitali.

HEIKKINEN, Kaarlo, s. 8.8.1894. Vapa-
ussodassa I Krenatöörirykmentti III Oulun
pataljoona.

HONKAVIRTA, Juho, s. 29.2.1892, suu-
tari. Vapaussodassa Pohjois-Pohjanmaan
I Jääkäripataljoona.

HYYRYLÄINEN, Matti, s. 25.10.1898
Puolangalla. Vapaussodassa ollut vapaa-
ehtoisena Lilierin suksikomppaniassa,
kuulunut suojeluskuntaan. Kuva ja tar-
kemmat henkilötiedot osassa talvi- ja jat-
kosodan veteraanit. Kunniamerkit: Vapa-
ussodan muistomitali soljen kanssa, muis-
tomitali Tampereen valloituksesta.

I

ISONIEMI, Johan Arvid, s. 22.10.1898,
työmies. Vapaussodassa Oulun III RK.

K

KALILA, Pekka, s. v. 1892, talonpoika. Vapaussodassa suksiosastossa.

KARPPINEN, Jaakko, s. 29.11.1894, työmies. Vapaussodassa Pohjois-Pohjanmaan I Jääkäripataljoona. Haavoittunut 15.4.1918 Lempäälässä, kuollut Tampereen sairaalassa.

KARPPINEN, Kaarlo, s. 1.1.1897, työmies. Vapaussodassa I Krenatöörirykmentti III Oulun pataljoona. Haavoittunut 19.3.1918 Kyröskoskella.

KERÄNEN, Heikki, s. 5.3.1891, suutari. Vapaussodassa III RK.

KESTI, Väinö, s. v. 1899, työmies. Vapaussodassa Lapin Jääkäreissä Petsamossa.

KINNULA, Kaarlo, s. 19.3.1901. Vapaussodassa I RK.

KINNUNEN, Yrjö Jaakko, s. 23.5.1895

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Fanni Eliisa o.s. Kesäniemi. Lapsia 7. Vapaussodassa III Rintamakomennuskunta. Taistelupaikat: Viiala. Kuollut 6.4.1978, haudattu Muhokselle.

Sot.arvo kersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Herastuomari, kansanhuoltolautakunta, kunnanvaltuuston jäsen 1929 - 1938, kunnanhallituksen jäsen 1945 - 1956, lautamies, Muhoksen Osuuskaupan hallituksen jäsen.

KORPIKALLIO, Albert Nestor, s.

13.2.1880 Yläneellä, maanviljelijä. Puoliso Hilma o.s. Kaakko. Lapsia 4. Vapaussodassa aseiden kuljetus öisin hevosella rannikolta pohjoisesta Oulun valkoisille joukoille. Osal-

listunut Tampereen valtaukseseen. Kuollut 30.10.1924, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vapaussodan muistomitali.

KÄRNÄ, Aarne Veikko, s. 27.10.1892. Vapaussodassa suksiosastossa.

KÄRNÄ, Artturi Simeon, s. 6.12.1893

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Aino Katarina o.s. Puhakka. Lapsia 3. Vapaussodassa Tornion Rajavartiopataljoonassa v. 1918. Kuollut 29.3.1970, haudattu Muhokselle. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen Säästöpankin isännistössä ja hallituksessa, erilaisissa kunnallisissa luottamustoimissa.

KÄRNÄ, Väinö Iisakki, s. 7.11.1896. Vapaussodassa Oulun III RK.

KYLMÄNEN, Jaakko Abram, s. 7.3.1902. Vapaussodassa Oulun III RK.

L

LAIHIAINEN, Jaakko Valdemar, s. 16.1.1895, työmies. Vapaussodassa Pohjois-Pohjanmaan I Jääkäripataljoona. Haavoittunut 15.4.1918 Lempäälässä, kuollut Tampereen sairaalassa.

LAITINEN, Kalle, s. v. 1897. Vapaussodassa suksiosastossa.

LAUNONEN, Jukka, s. 1.1.1896, maanviljelijä. Vapaussodassa Pohjois-Pohjanmaan I Jääkäripataljoona.

LESKELÄ, Yrjö, s. 27.11.1894, työmies. Vapaussodassa I Krenatöörirykmentti III Oulun pataljoona.

LOTVOMAA, Heikki, s. 15.2.1894, talonpoika. Vapaussodassa Pohjois-Pohjanmaan I Jääkäripataljoona.

LOTVOMAA, Jukka, s. 15.8.1896, maanviljelijä. Vapaussodassa Pohjois-Pohjanmaan I Jääkäripataljoona.

LOTVONEN, Aapo, s. 16.6.1894, työmies. Vapaussodassa Pohjois-Pohjanmaan I Jääkäripataljoona. Haavoittunut 15.4.1918 Lempäälässä.

LOTVONEN, Uno Henrik, s. 3.2.1893 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Helli Maria o.s. Kesäniemi. Lapsia 2. Vapaussodassa taistelupaikat: Lempäälä. Kuollut 17.4.1966 Muhoksella.

LUSIKKAKOSKI, Heikki, s. 29.10.1891, talonpoika. Vapaussodassa I Krenatöörirykmentti III Oulun pataljoona. Haavoittunut 20.3.1918 Kyröskoskella.

LUUKKA, Antti, s. 19.9.1896, työmies. Vapaussodassa Pohjois-Pohjanmaan I Jääkäripataljoona.

M

MOILANEN, Juho, s. 2.10.1896, työmies. Vapaussodassa Pohjois-Pohjanmaan I Jääkäripataljoona. Haavoittunut 15.4.1918 Lempäälässä.

MUSTIKKA, Perttu, s. 15.3.1895, talonpoika. Vapaussodassa Pohjois-Pohjanmaan I Jääkäripataljoona.

MUSTONEN, Juho, s. 4.3.1895, työmies. Vapaussodassa Pohjois-Pohjanmaan I Jääkäripataljoona. Haavoittunut 24.4.1918 Säimiöllä.

MUSTONEN, Matti, s. 6.5.1895 Muhoksella. Osallistunut taisteluihin Lempäälässä v. 1918. Kuva ja tarkemmat henkilötiedot osassa talvi- ja jatkosodan veteraanit.

MUSTONEN, Väinö Augusti, s. 18.3.1899 Muhoksella. Osallistunut vapaussotaan. Kuva ja tarkemmat henkilötiedot osassa talvi- ja jatkosodan veteraanit.

MÄNNIKKÖ, Väinö Pietari, s. 2.11.1893

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Hilja Maria o.s. Väänänen. Lapsia 11. Haavoittunut vapaussodassa, sotasairauksessa Vaasassa. Kuollut 27.1.1969, haudattu Muhokselle.

MÄÄTTÄ, Antti Einari, s. 28.12.1890, työmies. Vapaussodassa Oulun III RK.

MÄÄTTÄ, Kalle, s. 2.5.1894, työmies. Vapaussodassa Oulun III RK.

MÄÄTTÄ, Pekka. Vapaussodassa Lapin Jääkäreissä Petsamossa.

MÄÄTTÄ, Santeri, s. 15.6.1898. Vapaussodassa Lapin Jääkäreissä Petsamossa.

MÄÄTTÄ, Väinö, s. 2.11.1893, työmies. Pohjois-Pohjanmaan I Jääkäripataljoona. Haavoittunut.

N

NIEMELÄ, Väinö, s. 11.11.1896, talonpoika. Vapaussodassa I Krenatöörirykmentti III Oulun pataljoona.

NYKYRI, Aarne Jaakko, s. 16.12.1892. Vapaussodassa Oulun III RK.

O

OINAS, Mauno, s. v. 1887, työmies. Vapaussodassa Oulun III RK.

P

PAKONEN, Kaarle Emil, s. 4.9.1898 Muhoksella. Vapaussodassa Lapin Jääkärireissä Petsamossa. Tarkemmat henkilötiedot osassa jatkosodan sankarivainajat.

PAKONEN, Yrjö, s. 4.7.1895, työmies. Vapaussodassa Pohjois-Pohjanmaan I Jääkäripataljoona. Kuollut 16.4.1990, haudattu Muhokselle.

PELLIKKA, Johan Artturi, s. 31.10.1898, työmies. Vapaussodassa Oulun III RK.

PIENINIEMI, Heikki Arvid, s. 8.7.1896

Utajärvellä, poliisi, maanviljelijä. Puoliso Työne Veera o.s. Viitanen. Kuollut 27.4.1976, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Tampereen valloitusmitali, Aunuksen risti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen maanlunastuslautakunta.

PUTAALA, Yrjö, s. 8.5.1896, työmies. Vapaussodassa Pohjois-Pohjanmaan I Jääkäripataljoona. Haavoittunut.

PÄHTI, Aappo, s. 24.9.1877, maanviljelijä. Vapaussodassa I Krenatöörirykmentti III Oulun pataljoona. Haavoittunut 19.3.1918 Viljakkalassa.

R

ROININEN, Juho, s. 26.5.1893, työmies. Vapaussodassa Pohjois-Pohjanmaan I Jääkäripataljoona.

RUNNI, Aarne Hemminki, s. 7.6.1901, työmies. Vapaussodassa Oulun III RK.

S

SIEKKINEN, Jonne, s. 9.3.1902 Tyrnävällä. Vapaussodassa Pohjois-Pohjanmaan Jääkärirykmentin II pataljoona (Kuolajärven pataljoona). Taistelupaikat: Kuivitsatunturi, Kilislampi. Heimosodissa Aunuksen Vapautusarmeijan 2. K/III P:n mukana Aunuksessa. Tarkemmat henkilötiedot osassa talvi- ja jatkosodan veteraanit.

T

TIKKANEN, Lauri, s. 30.7.1901, talonpoika. Vapaussodassa I Krenatöörirykmentti III Oulun pataljoona.

TUOHINO, Verner, s. 20.3.1901. Vapaussodassa Oulun I RK.

TUOMINEN, Reino Martti, s. 29.9.1903 Hattulassa. Osallistunut vapaussotaan Evollaja Tampereella. Kuva ja tarkemmat henkilötiedot osassa jatkosodan sankarivainajat.

TYLLINOJA, Yrjö, s. v. 1893. Vapaussodassa suksiosastossa.

U

UITTO, Antti, s. 13.3.1898, työmies. Vapaussodassa I Krenatöörirykmentti III Oulun pataljoona.

V

VALKONEN, Heikki, s. 30.12.1894, työmies. Vapaussodassa Pohjois-Pohjanmaan I Jääkäripataljoona. Haavoittunut.

VESA, Matti Johannes, s. 4.11.1894, talonpoika. Vapaussodassa Pohjois-Pohjan-

maan I Jääkäripataljoona. Kaatunut 1.4.1918 Lempäälässä.

VIINIKANOJA, Aarne Henrik, s. 15.1.1897. Vapaussodassa III Komennuskunta. Taistelupaikat: Oulu, Tampere. Kuva ja tarkemmat henkilötiedot osassa talvi- ja jatkosodan veteraanit.

VIKIÖ, Yrjö Antero, s. 23.10.1892 Tyrnävällä, maanviljelijä.

Puoliso Aino o.s. Klemetti. Vapaussodassa stm., Tampere. Jatkosodassa ilmavartiosta Muhoksella. Kuollut 8.12.1952 Muhoksella.

VÄYRYNEN, Väinö, s. 26.9.1894, työmies. Vapaussodassa Pohjois-Pohjanmaan I Jääkäripataljoona. Haavoittunut.

Y

YRJÄMÄ, Kaarlo Emil, s. 14.6.1900 Muhoksella. Vapaussodassa vapaaeht. sotilas, Oulun I Rintamakomennuskunta, Aunuksen retki v. 1919. Kunniamerkit: Tampereen valloitusmitali, Aunuksen risti. Tarkemmat henkilötiedot osassa talvi- ja jatkosodan veteraanit.

YRJÄNÄ, Juho, s. 11.7.1892, työmies. Vapaussodassa Pohjois-Pohjanmaan I Jääkäripataljoona. Haavoittunut 10.4.1918 Lempäälässä.

YRJÄNÄ, Niilo, s. 18.8.1901. Vapaussodassa Oulun I RK.

Talvisodan sankarivainajat

E

EKFORS, Eino Kalervo, s. 10.9.1916 Jyväskylä, kanslisti. Talvisodassa res.vänr., pion.joukk.joht., 28. PionK. Kaatunut 25.2.1940 Autiokorpelan kylässä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

H

HONKANEN, Erkki Aaprami, s. 7.9.1909 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Helvi Elisabeth o.s. Savolainen. Lapsia 2. Talvisodassa kers. Taistelupaikat: Nurmeksen mlk. Kaatunut 10.12.1939 Nurmeksen maalaiskunnassa. Haudattu Muhoksen sankarihautaan.

HUOVINEN, Esko Johannes, s. 27.1.1917 Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa pion., 1. Er.Pion.joukkue/JP3. Haavoittunut 11.1.1940 Karjalan kannaksella, kuollut haavoihinsa 12.1.1940, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

HYVÄRINEN, Toivo, s. 29.11.1913 Muhoksella, pienviljelijä. Puoliso Linda Maria o.s. Siekkinen. Lapsia 2. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Karjalan kannas. Kaatunut 11.2.1940, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

J

JURVAKAINEN, Johan Jakob, s. 5.2.1904 Muhoksella, työmies. Talvisodassa kaartilainen, ajomies, PionP9. Kaatunut 4.2.1940 Hyrynsalmella ilmapommituksessa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

K

KARJALAINEN, Aatami, s. 1.4.1902 Muhoksella, työmies. Puoliso Toini o.s. Hentunen. Talvisodassa pion., PionP9. Taistelupaikat: Kuhmo. Kaatunut 13.2.1940 Kuhmon Kesselissä, haudattu Muhokselle.

KARPPINEN, Eino Vilho, s. 6.3.1917 Muhoksella, maatyömies. Talvisodassa pion., 1. Er.Pion.joukkue. Kaatunut 2.12.1939 Kivennavalla, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

KESTIHელიA, Aarne Matias, s. 21.8.1911 Muhoksella, metsätyömies. Talvisodassa pion., ajomies, 18. PionK/Er.Pr.W. Kaatunut 22.1.1940 partiomatkalla, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

KLEMETTI, Alpo Johannes, s. 24.6.1915, työmies. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Kuhmo. Kaatunut 29.1.1940 Kuhmossa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

KOKKO, Heikki Viljam, s. 12.1.1899 Pudasjärvellä, työmies. Talvisodassa matruusi, komennuskomppania Oulu. Kuollut 10.5.1940, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

KUPELA, Sem Urho Kustaa, s. 1.1.1902 Honkilahdella, maatalousneuvoja. Puoliso Aili o.s. Louhi. Lapsia 2. Talvisodassakorpr., tiedustelutehtävissä. Taistelupaikat: Joutsijärvi. Kaatunut 4.1.1940 Joutsijärvellä, haudattu Mu-

hoksen sankarihautaan.

L

LAURILA, Matias Erik, s. 1.8.1904 Muhoksella, työmies. Puoliso Aino. Talvisodassa stm., 2/PionP9. Taistelupaikat: Kuhmo. Kaatunut 18.2.1940 Kuhmon Saunajärvellä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

LEPONEN, Väinö Johannes, s. 3.10.1913 Muhoksella, sekatyömies. Talvisodassa pion., 2/PionP9. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Kaatunut 1.3.1940 Kuhmon Saunajärvellä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

M

MERILÄINEN, Reino Iisakki, s. 4.3.1912 Utajärvellä. Talvisodassa sairastunut Rovaniemellä varuskuntaoloissa ja kuollut 24.2.1940 SotaS. 33:ssa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

MOISALA, Matti, s. 30.4.1909 Muhoksella, seppä. Puoliso Ida. Talvisodassa pion., PionP9. Taistelupaikat: Kuhmo. Kaatunut 18.2.1940 Kuhmon Saunajärvellä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

MÄNNIKKÖ, Aaprami, s. 30.7.1899, tilallinen. Puoliso Martta Helena o.s. Pikkarainen. Lapsia 4. Talvisodassa stm., kiv.mies. Kaatunut 8.3.1940 Kuhmossa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

N

NYKÄNEN, Yrjö Viljami, s. 23.4.1913 Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa pion., ajomies, 18. PionK, PionP9. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., PionP34. Taistelupaikat: Suomussalmi. Kaatunut 13.8.1941 Ruhtinaansalmella, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

P

PARVIAINEN, Risto, s. 30.1.1918 Taivalkoskella, maanviljelijä. Puoliso Riitta. Talvisodassa stm., kk.mies, III/3. Pr. Taistelupaikat: Nurmijärvi, Muolaanjärvi. Kuollut 16.5.1940, haudattu Muhokselle.

PERTTULA, Väinö Aleksanteri, s. 12.9.1913 Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa pion., PionP9. Taistelupaikat: Kuhmo. Kaatunut 13.2.1940 Kuhmossa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

S

SAARELA, Tenho Väinö Sakari, s. 5.5.1918 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Marjatta Elina o.s. Rahko. Lapsia 1. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Kuhmo. Kaatunut 19.2.1940 Kuhmossa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

SARANIVA (Ent. SYRÉN), Eino Artturi, s. 12.6.1907 Oulaisissa, metsätalousneuvoja. Puoliso Alma. Lapsia 2. Talvisodas-

sa korpr., JR 28, JR 19. Taistelupaikat: Karjalan kannas. Kaatunut 6.3.1940 Taipaleessa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

T

TALVINEN, Yrjö, s. 15.9.1903 Muhoksella, pienviljelijä. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Suomussalmi. Kaatunut itärintamalla 20.2.1940, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

Jatkosodan sankarivainajat

A

ALAKYLMÄNEN, Matti Johan, s. 29.2.1908 Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa korpr. Jatkosodassa korpr., pion. Taistelupaikat: Uhtuan suunta. Haavoittunut 29.3.1942 Jyväskylällä.

Kuollut 30.3.1942 sotasairaalassa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

E

ENOJÄRVI, Aatu Kustaa, s. 1.10.1902 Kuusamossa. Puoliso Riika. Lapsia 5. Jatkosodassa kiv.mies, I/JR 31. Taistelupaikat: Rukajärvi. Sairastunut 2.10.1941 Rukajärvellä. Vapautettu 15.8.1943 sairauden takia. Kuollut 30.1.1946, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

ERÄVESI, Sakari Kalevi Juhani, s. 9.9.1909 Rovaniemellä. Puoliso Anna Elisabet o.s. Piippo. Jatkosodassa alikers., kiv.ryhmänjoht., moottorikelkan ja -veneen kulj., 5/JR 60, 7/JR 60. Taistelupaikat Juhiväärän lohko. Kaatunut 17.3.1944 Seesjärven etelärannalla, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

H

HAAPALAINEN, Kaarlo Arvi, s. 27.9.1913 Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Kuhmon rintama. Jatkosodassa taistelupaikat: Uhtuan lohko. Kaatunut 28.12.1941, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

HAAPANIEMI, Eeli Alfred, s. 2.1.1909

Haukiputaalla. Puoliso Eeva o.s. Lehtola. Jatkosodassa työpalvelumies, Linn.Rak.P. Kuollut 21.12.1942 Karjalan kannaksella, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

HALONEN, Viktor Henrik (Heikki), s.

29.1.1902 Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa pion., ajomies, PionP9. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa pion., ajomies, PionP34. Taistelupaikat: Vuokkiniemi, Pistojoeki, Uhtua. Kaatunut 31.5.1942 Pistojoella, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

HALONEN, Väinö Johannes, s. 26.2.1921

Muhoksella, maanviljelijä. Jatkosodassa: pion., PionP15, PionK/19. Pr. Taistelupaikat: Kiestinki, Karjalan kannas. Kaatunut 5.6.1944 Metsäpirtissä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

Kunniamerkit: Vm. 2.

HASSILA, Eelis Olavi, s. 23.3.1921 Mu-

hoksella, maatyömies. Jatkosodassa stm., pk. ampuja, JR 30. Taistelupaikat: Syvärin rintama. Haavoittunut, kuollut 17.4.1944 Kenttäsairaala 28:ssa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

HAURU, Viljo Johannes, s. 29.10.1910 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Hilda. Lapsia 3. Jatkosodassa stm., lähitorjuntamies, JR 36. Taistelupaikat: Lempaala, Vuosalmi. Kaatunut 22.6.1944 Vuokselassa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

HEIKKILÄ, Niilo Henrik, s. 11.2.1917 Muhoksella, seppä. Talvisodassa stm., laivan koneenhoitaja, 2. Er.RannikkotykistöPsto. Taistelupaikat: Kotkan lohko. Jatkosodassa stm., kiv.mies, JR 12. Taistelupaikat: Raate, Uhtua. Kaatunut 23.9.1941, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

HEIKKINEN, Artturi Simeon, s. 23.9.1911 Muhoksella, kirvesmies. Puoliso Tyne Maria o.s. Klemetti. Lapsia 1. Talvisodassa pion., 18. PionK. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa korpr. Taistelupaikat: Uhtuan suunta. Kuollut haavoihinsa 6.9.1941 SotaS. 31:ssä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

HENTTUNEN, Mauno Leo Matias, s. 3.2.1924 Muhoksella, sekatyömies. Jatkosodassa stm., Pion.Koul.K. Kuollut 29.4.1943 SotaS. 8:ssa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

HOLAPPA, Toivo Bernhard, s. 28.7.1918 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Martta Maria o.s. Rahko. Lapsia 1. Jatkosodassa alikers., pion.ryhmänjoht., 3/PionP34. Taistelupaikat: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Vuonniemi, Uhtuan pohjoispuoli, Karjalan kannas. Haavoittunut 12.7.1941 Vuonnisissa. Kaatunut 16.6.1944 Väärämäessä ilmapommituksessa, haudattu Muhoksen sankarihautaan. Sot.arvo kersantti.

HOLAPPA, Väinö Henrikki, s. 5.9.1919, puhelinasantaja. Talvisodassa taistelupaikat: Kiestingin pohjoispuoli. Jatkosodassa stm. Puhelinmies. Kaatunut 30.8.1942 Kiestingissä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

HONKALA, Johannes Aadolf (Hannes), s. 5.11.1907 Oulussa, sekatyömies. Puoliso Sylvi. Lapsia 3. Jatkosodassa stm., kiv.mies, Tienrak.P/III AK, JR 32, JR 53. Taistelupaikat: Kiestinki, Uhtua, Karjalan kannas, Tornio. Kaatunut 8.10.1944 Torniossa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

HUTTUNEN, Mauri Kalervo, s. 6.5.1925 Muhoksella, opiskelija, maanviljelijä. Jatkosodassa korpr., pion.ryhmänjoht., PionP34. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Lapin sota. Haavoittunut 7.7.1944 Kuparsaareissa ja 29.9.1944 Rovaniemellä. Kuollut haavoihinsa 29.10.1944 Kenttäsairaala 24:ssä Rovaniemellä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

HYRKÄS, Antti Sakari, s. 8.1.1921, maanviljelijä. Jatkosodassa stm. Taistelupaikat: Itä-Karjala, Maaselkä. Kaatunut 1.3.1942 Maaselällä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

HYVÄRINEN, Martti Vilhelmi, s. 29.8.1922, maanviljelijä. Jatkosodassa stm., ajomies, PionK/12. Pr. Kuollut 3.8.1943 SotaS. 55:ssä, haudattu Muhoksen sankarihautaan. Kunniamerkit Vm. 2.

HÄIKIÖ, Niilo Olavi Antero, s. 27.4.1920 Muhoksella, hattutyöntekijä. Talvisodas-

sa KTR 11. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Maaselkä. Jatkosodassa korpr., radiomies. Haavoittunut 3.12.1941 Suurlahdessa. Kaatunut 28.3.1943 Syvärillä, haudattu Muhoksen sankarihautaan. Kunniamerkit Vm. 2.

HÄRKÖNEN, Johan Henrik, s. 12.5.1915 Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa pion., 18. PionK, PionP9. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., PionP34. Taistelupaikat: Vuokkiniemi, Pistojoiki, Uhtua. Haavoittunut 24.9.1941 Uhtualla, kuollut haavoihinsa 25.9.1941 Uhtualla, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

I

ISTERI, Arvo Johannes, s. 3.7.1915 Ylikiimingissä, työmies. Talvisodassa pion., 18. PionK, 3/PionP9. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., 2/PionP34, PionK/11. Pr. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoiki, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestingin itäpuoli, Lohivaara. Haavoittunut 1.10.1942 Uhtuan pohjoispuolella, kuollut haavoihinsa 7.11.1942 SotaS. 20:ssa, haudattu Muhoksen sankarihautaan. Kunniamerkit: Vm. 2.

J

JUKA, Aleksanteri, s. 1.9.1918 Salmissa, maanviljelijä. Jatkosodassa alikers., tst.lähettiläiups., talousaliups., ryhmänjoht., RajaJP3. Taistelupaikat Hangon rintama, Syväri, Kuutilahti, Pisi - Alavoinen, Tuuloksen sillanpäätäistelut. Haavoittunut 27.6.1944 Viteleessä. Kuollut 17.3.1948, haudattu Muhoksen sankarihautaan. Kunniamerkit Vm. 1 ja Vm. 2. Sot.arvo kersantti.

JUNTUNEN, Aarne Paavali, s. 2.1.1915 Oulujoella, maatyömies. Puoliso Tyne o.s. Korkala. Talvisodassa pion., 18. PionK/Er.Pr., 3/PionP9. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., PionP34, PionK/11. Pr. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoiki, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestingin itäpuoli, Lohivaara. Kuollut haavoihinsa 24.5.1943 kenttäsairaalassa, haudattu Muhoksen sankarihautaan. Kunniamerkit: Vm. 2.

JUVANI, Aaro Johannes, s. 15.9.1919 Muhoksella. Jatkosodassa korpr., pion., varastonhoit.apul., PionP24. Taistelupaikat: Kolvasjärvi, Repola, Omelia, Ontrosenvaara, Rukajärvi. Kuollut 22.12.1944 Pohjois-Suomessa, haudattu Muhoksen sankarihautaan. Kunniamerkit: Vm. 2.

K

KAIKKONEN, Yrjö Eino, s. 13.12.1921 Puolangalla, maanviljelijä. Jatkosodassa pion., valonheitinmies, PionP15. Kaatunut 4.11.1941 Kiestingissä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

KANGASOLLI, Kaarlo Iisakki, s. 10.3.1917 Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa alikers. Taistelupaikat: Summa, Säiniö, Ryövälinso, Suur-Pero, Ukonmäki, Juustila, Viipuri. Jatkosodassa alikers., Tyk.K/JP 3. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Ala-Vuokki, Vasovaara, Latvajärvi, Kivijärvi, Pöy-

liönvaara, Vuokkiniemi, Ponkalahti. Kaatunut 31.7.1941, haudattu Muhoksen sankarihautaan. Kunniamerkit: Vm. 2.

KARJALAINEN, Johan Henrik, s. 24.7.1921 Muhoksella, maanviljelijä. Jatkosodassa panssarijääkäri. Kadonnut Karjalan kannaksella Kärstilässä 28.6.1944. Kadonneena siunattu Oulussa.

KAUPPINEN, Tuure Kalevi, s. 2.10.1919 Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa korpr. Jatkosodassa korpr., pion., tiedustelutehtävissä. Taistelupaikat: Rukajärvi. Kaatunut 28.7.1941 Rukajärvellä tiedustelutehtävissä. Haudattu Muhoksen sankarihautaan.

KEINÄNEN, Tauno Kalevi, s. 23.10.1922, työmie. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Karhumäki. Haavoittunut Seesjärvellä. Kuollut haavoihinsa 31.1.1944 sotilassairaalassa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

KEINÄNEN, Yrjö Juhani, s. 30.5.1922 Muhoksella, työmie. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Karhumäki. Kuollut 28.8.1942 sotilassairaalassa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

KERÄNEN, Aino Johanna, s. 1.2.1922 Muhoksella. Jatkosodassa sotilaskotisisar. Kaatunut 2.1.1942 Salan Alakurtissa tykistökeskityksessä, haudattu Muhokselle.

KERÄNEN, Niilo Lauri, s. 10.8.1911 Tyrnävällä, työmie. Puoliso Eliina. Talvisodassa stm., autonkulj., 4. HuoltoK, Huoltojoukkue. Jatkosodassa kiv.mies, seppä, JR 12. Taistelupaikat: Kirakkalampi, Polkuvaara, Kelsinkäinen, Mäntykangas, Nurmitunturi, Tuorevaara, Tuutsajoki, Voitajoki. Kaatunut 7.9.1941 Voitajolla, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

KERÄNEN, Olavi Abraham, s. 25.7.1923 Muhoksella, talonpoika. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Tornio. Kaatunut 12.10.1944 Tornion valtauksessa. Haudattu Muhoksen sankarihautaan.

KERÄNEN, Yrjö Veikko, s. 11.3.1917 Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa korpr., pion., 18. PionK/Er.Pr.W, 3/PionP9. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa korpr., ryhmän varajoht., 2/PionP34. Taistelupaikat: Vasovaara, Ponkalahti, Vuonninen, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoiki, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan pohjoispuolella, kuollut haavoihinsa 3.11.1941 Kenttäsairaala A/17:ssä, haudattu Muhoksen sankarihautaan. Kunniamerkit: Vm. 2.

KESTI, Veikko Matias, s. 28.4.1922 Muhoksella, maataloustyömie. Jatkosodassa stm., kiv.mies, Linn.P15, 2/Linn.P15.

Haavoittunut 11.3.1942 partiokahakassa Vaarankylässä, kuollut haavoihinsa 12.3.1942 Kenttäsairaala B/12:ssä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

KILPELÄINEN, Väinö Einari, s. 1.7.1905, metsätyömie. Talvisodassa stm., pion., 18. PionK/Er.Pr.W. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa stm., auton apumies, 4. SiltaK. Taistelupaikat: Yläkuittijärvi. Kuollut 7.10.1942 Yläkuittijärvellä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

KIVIHARJU, Antti, s. 30.3.1920 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Eeva Birgitta o.s. Komulainen. Jatkosodassa alikers., pion., ryhmänjoht. Taistelupaikat: Ilomantsi, Suojärvi, Äänislinna, Karhumäki. Haavoittunut kesäkuussa 1944 Ihantalassa, kuollut haavoihinsa 10.7.1944 sotilassairaalassa Tampereella, haudattu Muhoksen sankarihautaan. Kunniamerkit: Vm. 1, Vm. 2 ja Saksalainen rautaristi.

KOKKO, Antti Aleksanteri, s. 13.9.1917 Muhoksella, maatyömie. Talvisodassa KTR 14, Os. Wiehman (Kss.K:sta Ryhmä Talvelaan). Taistelupaikat: Ilomantsinrintama. Jatkosodassa kss.mies, kiv.mies, Esik./Er.Os.P, 2K/Er.Os.P. Taistelupaikat: Lapin sota. Kuollut 25.7.1944 saksalaisten sotilassairaalassa Petsamossa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

KOKKO, Iisakki, s. 22.8.1915, tilallisen poika. Kaatunut 14.6.1944, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

KUIKKA, Holger Kullervo, s. 18.11.1922 Turussa, työmie. Jatkosodassa korpr., kiv.mies, 2/Kiv.Os.14, tst.lähettilä, 7/JR 5. Taistelupaikat: Länsikannaksella: Kuparsaari, Lyykylä, Karisalmi, Kämärä, Rairovola, Vammelsuu, Tyrisevä, Aunuksessa: Patojärvi, Äänislinna, Kentjärvi, Pyhäniemi, Semojärvi, Suojärven loh-

ko, Maaselkä. Haavoittunut 1.2.1943 Maaselässä, kuollut haavoihinsa 2.2.1943 Kenttäsairaala 25:ssä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

KUISMA, Eero Vihtori, s. 13.11.1923 Muolaassa, konttoriapulainen. Jatkosodassa vänr., tj.mies, tj.ups., 13/JR 12. Taistelupaikat: Kiisjärvi, Ihantala. Kaatunut 26.6.1944 Ihantalassa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

KUKKONEN, Pauli Aleksanteri (Antti), s. 29.1.1919 Muhoksella, tiilenpolttaja. Talvisodassa stm., KT-P/LR. Jatkosodassa JR 31. Taistelupaikat: Pistojoiki, Kiestinki. Kaatunut 12.8.1941 Kiestingissä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

KUKKONEN, Väinö Verneri, s. 21.4.1914 Muhoksella, maatyömie. Talvisodassa stm., lääkintämies, lähetti, 18. PionK. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa korpr., lähetti, 2/PionP34. Kaatunut 31.7.1941 Eldankajärvellä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

KYLMÄNEN, Sulo Pietari, s. 21.3.1914 Muhoksella, talollisen poika. Puoliso Anna o.s. Holtinkoski. Talvisodan taistelupaikat: Karjalan kannas. Jatkosodassa stm., lääkintämies. Taistelupaikat: Uhtuan suunta. Kaatunut Uhtualla 3.11.1941, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

KYNSILEHTO, Leevi Matias, s. 26.2.1923 Muhoksella, maanviljelijä. Jatkosodassa pion., 1/PionP25, Jääk.K/JR 5. Taistelupaikat: Asemasota Maaselän suunnalla, Karjalan kannas. Kadonnut 20.6.1944 Pilppulan maastossa (Vääräkoski), siunattu Muhoksen sankarihautaan. Kunniamerkit: Vm. 2.

KÄHKÖNEN, Kalevi Iisakki, s. 6.9.1918 Muhoksella, maanviljelijä. Jatkosodassa

korpr., pion., PionP15. Taistelupaikat: Sohjana, Kiestinki, Lohivaara, Ahvenlah-ti. Kaatunut 13.1.1943 Limosaassa, hau-dattu Muhoksen sankarihautaan. Kunnia-merkit: Vm. 1 ja Vm. 2.

KÄRSÄMÄ, Martti, s. 14.1.1920 Muhok-sella, sekatyömies. Jatkosodassa pion., 3/PionP13, 2/PionP3, 6. TienhoitoK, 2/PionP28. Taistelupaikat: Louhivaara, Tolvajärvi, Kontupohja, Karhumäki, Ää-nisenniemi, Tuulosjoen sillanpäätäistelut, Tornionjokilaakso. Haavoittunut miinaan 22.1.1942 Äänisenniemessä. Kaatunut 29.10.1944 Muoniossa, haudattu Muhok-sen sankarihautaan.

L

LAHNALA, Reino Nikolai, s. 25.1.1915 Muhoksella, maatyömies. Talvisodassa pion., 18. PionK/Er.Pr.W. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., perämootto-rin kulj., 2/PionP34, 3/PionP34. Taistelu-paikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojo-ki, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan poh-joispuoli, Kiestingin itäpuoli, Lohivaara. Kuollut haavoihinsa 29.12.1942 Juntus-rannassa matkalla Kenttäsairaala 12:een, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

LAPPALAINEN, Veli Matias, s. 9.7.1922 Oulujoella. Jatkosodas-sa sot.arvo SS Schüdze. Kaatunut 26.9.1942 Kaukasuksella, siunat-tu Muhoksen sankari-hautaan.

LEINONEN, Eine Marjatta, s. 9.9.1925 Muhoksella, SPR:n apusisar. Jatkosodas-sa apuhoitaja Kajaanin ja Oulun sotasai-raaloissa. Kuollut 16.2.1943, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

LEINONEN, Väinö Viljam (Viljo), s. 18.8.1910, maanviljelijä. Puoliso Eeva.

Jatkosodassa stm., I/JR 11. Taistelupaikat: Uhtuan lohko. Kaatunut 24.9.1941 Kis-kisjärvellä kranaatista, haudattu Muhok-sen sankarihautaan.

LEIVISKÄ, Vilho Aleksanteri, s. 20.11.1918 Muhoksella, metsätyömies. Jatkosodassa kiv.mies, 3/JR 31. Taistelu-paikat Kolvasjärvi, Repola, Omelia, Ont-rosenvaara. Kaatunut 3.8.1941 Ontrosen-vaarassa.

LESKELÄ, Martti Johannes, s. 21.9.1900 Muhoksella, työmies. Puoliso Martta. Tal-visodassa korpr., pion., 18. PionK/Er.Pr.W. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa 18. PionK/JR 25. Kaatunut 17.7.1941 Pidis-järvellä, haudattu Ponkalahdelle.

LESKELÄ, Reino Johannes, s. 18.10.1916 Muhoksella, työmies. Puoliso Signe o.s. Aitta. Lapsia 1. Talvisodassa stm., pion. Taistelupaikat: Itärintama. Jatko-sodassa taistelupaikat: Kiestinki. Haavoittunut kranaatista v. 1940.

Kaatunut 29.9.1943, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

LESKELÄ, Toivo Ilmari, s. 26.11.1921 Muhoksella, sekatyö-mies. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Kiestinki. Kaatunut 17.9.1941, haudattu Muhoksen sankari-hautaan.

LOHELA, Kaarlo Henrik, s. 20.9.1919 Muhoksella. Talvisodassa Pion.Koul.K. Jatkosodassa pion., PionP5. Taistelupai-kaat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojo-ki, Uhtua. Haavoittunut 2.11.1941 miinarä-jähdyksessä Uhtuan pohjoispuolella, ko-tiutettu sairaalasta 14.3.1946. Kuollut 3.12.1958, haudattu Muhoksen sankari-hautaan. Sot.arvo korpraali.

LOTVONEN, Pauli Johannes, s. 17.6.1917 Muhoksella, maatyö-mies. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Muolaanjärvi. Jatkoso-dassa pion., 2/PionP34. Taistelupaikat: Uhtuan suunta. Kaatunut 28.8.1941 Uhtuan suun-nalla kranaatista, haudattu Muhoksen san-karihautaan.

LYTTINEN, Johan Vihtori, s. 17.10.1915 Muhoksella, maanvilje-lijä. Puoliso Anna Ree-ta o.s. Tervo. Lapsia 4. Talvisodassa korpr. Taistelupaikat: Suo-mussalmi. Jatkosodas-sa korpr., PionP34, JR 11. Taistelupaikat: Lat-vajärvi, Vuokkiniemi, Pistojo-ki, Uhtuan pohjoispuoli. Kaatunut 5.5.1943, haudattu Muhoksen sankarihautaan. Kunniamerkit: Vm. 2.

M

MAKKONEN, Jaakko Vilhelm, s. 15.12.1904 Pyhännällä, maanviljelijä. Puoliso Enni Elisabet o.s. Sipo-la. Lapsia 7. Talvisodas-sa stm., pion., PionP9. Taistelupaikat: Suo-mussalmi, Raate, Kuh-mo. Jatkosodassa stm., pion., vartiomies, 1/PionP34, 2/PionP34, 7/JR 45. Taistelupaikat: Vasovaara, Lat-vajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Vuon-ninen, Pistojo-ki, Uhtuan pohjoispuoli, Käsnäselkä, Katitsanlampi, Koivuselkä. Haavoittunut lievästi 12.3.1940 Löytövaa-rassa. Kaatunut 17.7.1944 Koivuselässä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

MAKKONEN, Johan Petter, s. 1.2.1918 Muhoksella, puuseppä. Talvisodassa pion., 39. PionK. Taistelupaikat: Vuosalmi, Kylä-Paak-kola. Jatkosodassa pion., Esik.K/JR 11. Taistelupaikat: Vaso-vaara, Uhtuan suunta. Haavoittunut 9.11.1941 Keski-Kuitti-järvellä, kuollut haavoihinsa 10.11.1941 Kenttäsairaala A/24:ssä, haudattu Muhok-sen sankarihautaan.

MUSTA, Heino Viljami, s. 27.12.1922 Muhoksella, työmies. Jatkosodassa pion., kiv.mies, Pion.Koul.K, SotaS. 31, HTK 2, III/JR 33. Taistelupaikat: Rukajärvi, Maa-selän suunta, Perälähti, Krivi, Äänisenniemi, Hiisjärvi, Poventsä. Kaatunut 15.3.1944 Poventsassa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

N

NIEMELÄ, Valtu Henrik, s. 7.10.1914 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Ellen. Talvisodassa alikers., kaukopartiomies, 18. PionK/Er.Pr.W. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa alikers., pion.ryhmänjoht., 1/PionP34. Taistelupaikat: Juntusranta, Vuonninen, Uhtuan pohjoispuolella miinaräjähdyksessä, kuoli haavoihinsa 29.11.1941 Kenttäsairaala A/17:ssä, hau-dattu Muhoksen sankarihautaan.

NIEMI, Väinö Veikko, s. 28.8.1923 Nas-tolassa, sekatyömies. Jatkosodassa stm., kiv.mies, kk.pat. kantaja, Jv.Koul.K 15, 9/3. Pr., 2. KKK/JR 22. Taistelupaikat: Syvärin sillanpääasemain torjuntataistelut. Kaatunut 21.7.1943 Pitkäjärvellä, hauda-ttu Muhoksen sankarihautaan.

NISSINEN, Leevi Armas, s. 24.1.1902 Vihannissa, puuseppä, maanviljelijä. Puo-liso Lydia Katariina o.s. Laitinen. Lapsia 8. Talvisodassa jääkäri, sairaankantaja.

Jatkosodassa kiv.mies, 2/Er.P21. Taistelupaikat: Vuostjärvi, Onkamus. Kaatunut 24.9.1941 Onkamuksessa, haudattu Muhokselle.

NYKÄNEN, Aale, s. 16.6.1917 Muhoksella, rakennustyömies. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Kuhmon lohko. Jatkosodassa stm., partiomies. Kaatunut 23.8.1944 Luttojoella, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

O

OJALA, Erkki Mikael, s. 16.8.1916 Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa lääkintäaliups., PionP18. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa ylikers., joukk. varajoht., PionP34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestinki, Lohivaara. Kaatunut 28.11.1941 Lohivaarassa, haudattu Muhoksen sankarihautaan. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2.

P

PAASIMAA, Johan Henrik, s. 3.11.1905 Muhoksella, työmies. Talvisodassa kaartilainen, pion., 2/PionP9. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa kers., pion., 1/PionP34. Taistelupaikat: Itärintama. Kaatunut 22.7.1941, Pistojoella, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

PAAVOLA, Hugo Armas, s. 2.1.1919 Muhoksella, sekatyömies. Jatkosodassa ajomies, E/III/JR 13. Kuollut 23.3.1942.

PAAVOLA, Lauri Akseli, s. 19.9.1923 Muhoksella, työmies. Jatkosodassa työ-

velv., 2/8030. Kaatunut 10.12.1941 Kanaaisissa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

PAKONEN, Kaarle Emil, s. 4.9.1898 Muhoksella, työmies. Puoliso Iida Dagmar. Lapsia 5. Osallistunut vapausotaan. Talvisodassa jääkäri, jv- ja vartiopalvelusta, KT-P/LR, Er.P17. Jatkosodassa pion., 3/PionP34. Taistelupaikat: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Vuonniinen. Haavoitui 7.7.1941 Oinasniemessä Vuonnisissa, kuoli haavoihinsa 8.7.1941 Kenttäsairaala 24:ssä, siunattu Muhoksen sankarihautaan.

PEKKALA, Aarne Johannes, s. 2.7.1921 Muhoksella, työmies. Jatkosodassa pion., PionP15. Taistelupaikat: Jetetjärvi, Äänisjärvi, Pohjois-Suomi. Kuollut 28.4.1945 sodassa samaansa sairautteen, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

PEKKALA, Niilo Iisakki, s. 9.7.1922. Jatkosodassa pion., PionP36. Taistelupaikat: Karjalan kannas. Kaatunut 27.7.1944, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

PELKONEN, Eero Johannes, s. 24.9.1912 Muhoksella, sekatyömies. Talvisodassa pion., 2/PionP9. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa pion., auton varakulj., puhelinmies, 34Pion.Kol. Kaatunut 3.11.1941 ilmapommituksessa Eldankajärvellä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

PELKONEN, Feeti Vilhelmi, s. 26.6.1914 Muhoksella, maatyömies. Talvisodassa pion., 18. PionK/Er.Pr.W. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., 1/PionP34. Taistelupaikat: Itärintama. Haavoitui vaikeasti Uhtuan kylän sivussa 30.7.1941, kuoli haavoihinsa 10.8.1941 SotaS. 31:ssä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

PELKONEN, Väinö Andreas, s. 28.12.1920 Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa vapaaehtoisena, sotapoliisi, 10. S.Pol.K. Jatkosodassa korpr., joukk.joht., tst.lähetti, 2/SissiP2. Taistelupaikat: Alalampi, Hämekoski, Rysty, Tohmajoki, Helylä. Kaatunut 7.8.1941 Helylässä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

PERTTULA, Sulo Ilmari, s. 13.5.1908 Muhoksella, maanviljelijä. Jatkosodassa stm., keittiömies, Koul.K, 1/PionP34, 2/PionP34. Taistelupaikat: Lohivaara, Uhtuan pohjoispuoli. Haavoittunut 21.8.1941 Kiestingin itäpuolella. Kaatunut 26.2.1942 Röhön tiellä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

PIIKKI, Eino Elias, s. 17.4.1909 Juvalla, valvoja kasvatuslaitoksessa. Puoliso Linda. Talvisodassa pion., 18. PionK/Er.Pr.W. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa korpr., pion., 1/PionP34. Taistelupaikat: Itärintama. Kaatunut 30.7.1941 Uhtualla, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

PIIPPO, Erkki Ilmari, s. 5.2.1924 Muhoksella, maanviljelijän poika. Jatkosodassa pion., 1/PionP34. Taistelupaikat: Uhtuan pohjoispuoli. Kaatunut 15.10.1943 Röhön pohjoispuolella, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

PIIPPO, Niilo Matias, s. 4.5.1919 Muhoksella, maanviljelijä. Jatkosodassa alikers., 2/PionP5, 3/PionP5. Taistelupaikat: Kiestingin suunta. Haavoittunut lievästi 6.5.1941 Hautakylässä. Kaatunut 13.7.1941 Pistojärvellä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

PIKKARAINEN, Tauno Viljo, s. 1.4.1917 Oulujoella, maatyömies. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Kivennapa, Joutenselkä, Leipsisuo, Kämärä, Summa. Jatkosodassa pion., PionP34. Taistelupaikat: Uhtuan suunta. Kaatunut 15.8.1941, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

PIKKARAINEN, Väinö Edvard (Eetu), s. 24.9.1921, talollisen poika. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Syväri, Kiestinki. Haavoittunut heinä-elokuussa 1943. Kaatunut 15.9.1943 Syvärillä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

POHJOLA, Väinö Ilmari, s. 17.2.1921 Muhoksella, maanviljelijä. Varusmiesaikasyksyllä 1941, hoidettu sairauden vuoksi mm. SotaS. 32:ssa ja SotaS. 55:ssä. Kuollut 4.6.1945, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

POROLA, Vilho Heikki, s. 13.1.1911 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Hilja. Lapsia 1. Talvisodassa pion., 3K/ErP17. Taistelupaikat: Onkamo, Aatsinki. Jatkosodassa korpr., pion., ajomies, tst.lähetti, 1/PionP34, 2/

PionP34, 3/PionP34. Taistelupaikat: Juntusranta, Kuroma, Pajulampi, Vuonniinen, Pistojoiki, Uhtuan pohjoispuoli, Karjalan kannas. Kaatunut 22.6.1944 Heinjoella Karjalan kannaksella, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

PUTAALA, Veli Paavo, s. 7.9.1922 Muhoksella, maanviljelijä.

Jatkosodassa stm., tst.lähetä, 6/JR 11, II/JR 11, Esik.K. Taistelupaikat: Uhtuan länsipuoli, Kiestinki, Ahvenlahti, Jyvälahti, Kivennapa, Valkjärvi, Heinjoen pohjoispuoli. Haavoittunut 5.3.1942 Kiskisjärvellä ja 1.7.1944 Heinjoen pohjoispuolella. Kuollut haavoihinsa 10.2.1945 SotaS. 55:ssä, haudattu Muhoksen sankarihautaan. Kunniamerkit: Vm.1.

PÖYTÄKANGAS, Leevi Ilmari, s. 26.10.1915 Muhoksella, maatyömies. Talvisodassa pion., 18. PionK/Er.Pr.W. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., 1/PionP34. Taistelupaikat: Itärintama. Kaatunut 13.8.1941 Juntusrannassa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

R

RAHKO, Yrjö Pietari, s. 20.1.1915 Muhoksella, maanviljelijä.

Puoliso Aino o.s. Parviainen. Talvisodassa sotapoliisijoukkue. Partionti Laatokan koillispuolella eri rintamaloikoilla. Jatkosodassa alikers., PionP34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Uhtuan pohjoispuoli, Karjalan kannas. Haavoittunut 11.6.1944 Karjalan kannaksella, kuollut haavoihinsa 11.7.1944 sotasairaalassa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

RANTANEN, Erkki Olavi, s. 21.5.1921, sekatyömies. Jatkosodassa kiv.mies. Taistelupaikat: Syväri, Karjalan kannas. Jäänyt haavoittuneena kentälle 28.6.1944, julistettu kuolleeksi 16.9.1964, siunattu Muhoksen sankarihautaan.

RONKAINEN, Matti Antero, s. 9.11.1924 Muhoksella, metallityömies. Jatkosodassa korpr., ryhmänjoht., Pion.Koul.K, HTK 9, 1/PionP24. Taistelupaikat: Rukajärven suunta. Kaatunut 6.9.1944 Kontokissa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

S

SALOW, Toivo Armas Arvid, s. 19.3.1916 Muhoksella, varastonhoitaja, maanviljelijä. Puoliso Tyne. Talvisodassa pion., 18. PionK/Er.Pr.W. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., PionP34. Taistelupaikat: Kursma, Pajulampi, Vuonniinen, Pistojoiki. Sairastunut, hoidettu SotaS. 22:ssa, kuollut 16.6.1946, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

SAVOLAINEN, Anselmi Albert, s. 23.6.1911 Petsamossa, autonkuljettaja. Talvisodassa vapaaeht., rivimies, Pets. ErikoisautoK. Jatkosodassa stm., kiv.mies, 36. RajaK. Taistelupaikat: Pikselmjeff Petsamon rintamalla. Joutunut vihollisen vangiksi 30.7.1941 Pikselmjeffissa, kuollut Neuvostoliitossa 2.1.1942, siunattu Muhoksen sankarihautaan.

SIEKKINEN, Armas Henrik, s. 26.11.1920 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Vieno. Talvisodassa palvelut vapaaehtoisena 10. S.Pol.K:ssa. Jatkosodassa korpr. Taistelupaikat: Itä-Karjalassa: Hiisjärvi, Säemäjärvi, Kutismajoki. Haavoittunut 17.11.1941 Karhumäen suunnalla jalkaan

vihollisen miinasta, kuollut 19.11.1941 25. Kenttäsairaalassa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

SIRKKO, Aleksanteri, s. 11.5.1920 Salmassa, työmies. Jatkosodassa stm. Taistelupaikat: Laatokan koillispuoli, Jyskyjärvi. Kaatunut Laatokan koillispuolella 26.7.1944, haudattu Jalasjärvelle.

T

TAPIO, Leo Kalevi, s. 27.6.1918 Muhoksella. Talvisodassa rakuuna. Taistelupaikat: Summa. Haavoittunut Summan loholla. Jatkosodassa alikers., ryhmänjoht., 6/JR 11, 7/JR 11. Taistelupaikat: Uhtuan länsipuoli, Kiestinki, Ahvenlahti, Jyvälahti, Hiirelä, Metsäkylä, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Vuoksen lohko, Vuosalmi, Tornio. Kaatunut 1.10.1944 Tornion maihinnousussa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

TAPIO, Reino Paavali, s. 26.5.1910 Muhoksella, sekatyömies. Puoliso Fanni. Lapsia 2. Talvisodassa korpr., pion., 2/PionP9. Taistelupaikat: Hulkonniemi, Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa pion., auton varakulj., puhelinmies, 34Pion.Kol. Kaatunut 3.11.1941 ilmapommituksessa Eldankajärvellä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

TIKKANEN, Väinö Ilmari, s. 27.3.1910 Muhoksella, mylläri. Talvisodassa korpr., pk.ampuja. Taistelupaikat: Salla: Päävaara, Joutsijärvi, Märkävaara, Paikanselkä, Ristelinvaara. Jatkosodassa korpr., pst.ampuja,

pst.tykkimies, kk.mies, Tyk.K/JR 33, JR 54, KKK/Er.Os.P. Taistelupaikat: Polkuvaara, Uulantainvaara, Makiakuunvaara, Alakurtti, Hanhivaara, Voittojoki, Keski-Vilmajoki, Ala-Vilmajoki, Luton suunta. Kaatunut 3.8.1943 Lutolla, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

TOLKKI, Leo, s. 3.3.1921 Impilahdella, tehdastyömies. Jatkosodassa kuollut 13.7.1944, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

TOMPERI, Aaro Pietari, s. 23.3.1913 Muhoksella, maanviljelijä.

Puoliso Aune Kaarina o.s. Tihinen. Lapsia 2. Talvisodassa pion., 2/PionP9. Taistelupaikat: Hulkonniemi, Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa pion., 1/PionP34, 3/PionP34. Taistelupaikat: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Vuonniinen, Pistojoiki, Uhtuan pohjoispuoli. Kaatunut 3.3.1943 Uhtuan pohjoispuolella Röhön tiellä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

TUOMINEN, Reino Martti, s. 29.9.1903

Hattulassa, metsätalonusneuvoja. Puoliso Viivi o.s. Kangasvieri. Lapsia 4. Osallistunut vapaussotaan. Talvisodassa kers. Taistelupaikat: Kuhmo, Suomussalmi (Raateentie). Jatkosodassa ylikers., komppanian vääpeli. Taistelupaikat: Vuonniinen, Vuokkiniemi, Uhtua. Kaatunut 2.11.1941 Uhtuan Mustajärvellä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

U

UITTO, Yrjö Nestori, s. 6.2.1916 Muhoksella, maatyömies. Talvisodassa kaasusuojelijoukkueen ajomies, 11. Liik.K. Tais-

telupaikat: Sallanrintama, Säkkijärvenrintama. Jatkosodassa korpr., pion., 3/PionP34. Haavoittunut lievästi kaulaan 19.1.1940 Sallassa vihollisen miinasta. Kaatunut 12.7.1941 ilmapommituksessa Vuonnissa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

UKKOLA, Niilo Samuel, s. 14.5.1918

Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa pion., 2. Pion.T-R, 39. PionK. Taistelupaikat: Vuosalmi, Kylä-Paakkola. Jatkosodassa pion., Esik.K/JR 11. Taistelupaikat: Latvajärvi,

Vuoninen, Pistojoeki. Kaatunut 23.7.1941 Pistojoella, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

UKSILA, Pauli Antreas (Antero), s. 4.4.1916 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Maria o.s. Poutiainen. Lapsia 2. Jatkosodassa stm., auton apumies, 4. SiltaK, perämöötörin asennus- ja korjauskurssi, 2. Aur.K. Taistelupaikat: Ylä-Kuittijärvi, Vuonnisjoen ja Pistojoen ylitykset. Kuollut 6.11.1942 Vuokkiniemessä palvelustehtävissä, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

UKSILA, Tauno Valteri, s. 7.2.1918

Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Karjalan kannas. Jatkosodassa taistelupaikat: Jyväskylä, Rovaniemi. Kaatunut 14.10.1944 Muurolassa, haudattu Muhoksen

sankarihautaan. Kunniamerkit: Vm. 2.

UKSILA, Viljo Johannes, s. 27.9.1916

Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Vuoninen. Jatkosodassa taistelupaikat: Jyväskylä, Pohjois-Suomi. Haavoittui pohjoisessa, kuoli haavoi-

hinsa 30.10.1944 Kajaanin sotasairaalassa, haudattu Muhoksen sankarihautaan. Kunniamerkit: Vm. 2 ja VR 1.

V

VEPSÄNEN (ent. OSIPOFF), Vilho (Vasili, Viljo), s. 7.12.1910 Salmassa, sekatyömies. Puoliso Martta. Talvisodassa pk-mies, Er.P9. Taistelupaikat: Käsnäselkä, Uomaa, Tolvajärvi, Ristisalmi, Ignoilano, Ägläjärvi, Viitavaara. Haavoittunut 4.1.1940 rintaan Viitavaaralla. Jatkosodassa korpr., kk.mies, Jv.Koul.K. Taistelupaikat: Uhtuan suunta. Haavoittunut elokuussa 1941. Kuollut 28.6.1948, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

VIMPARI, Tauno Ilmari, s. 26.6.1921

Muhoksella, työmies. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Rukajärvi, Paatene, Karjalan Maaselkä, Karhumäki. Kaatunut 13.8.1944 Karjalan kannaksella, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

VIRKKUNEN, Väinö Johannes, s.

12.12.1915 Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa pion., 18. PionK/Er.Pr.W. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa korpr., pion., 2/PionP34. Taistelupaikat: Vasovaara, Latva-

järvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Vuoninen, Pistojoeki, Uhtuan pohjoispuoli. Haavoittunut 1.11.1941

Uhtuan pohjoispuolella. Kuollut haavoihinsa 4.11.1941 kenttäsairaalassa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

VÄISÄNEN, Toivo Allan Matias, s. 11.10.1913 Puolangalla. Puoliso Fanny Maria o.s. Männistö. Lapsia 3. Talvisodassa korpr., ryhmänjoht. Jatkosodassa korpr., ryhmänjoht. Taistelupaikat: Suomussalmi. Haavoittunut 26.2.1942, kuollut 30.4.1942 Kajaanin sotilassairaalassa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

VÄLIAHO, Johannes Ensio, s. 16.5.1917 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Sylvi. Talvisodassa pion., 2. PionK. Taistelupaikat: Kivennapa, Leipäsuu, Kämärä. Jatko-

sodassa pion., 1/PionP34. Taistelupaikat: Itärintama. Haavoittunut 23.2.1940. Kaatunut 13.8.1941 Juntusrannassa, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

VÄÄNÄNEN, Paavo Kustaa, s. 25.6.1919

Muhoksella, maanviljelijä. Jatkosodassa korpr., pion., ryhmän varajoht., ryhmänjoht., 8/JR 53, kiv.mies, 2/JR 53. Taistelupaikat: Kiestinki, Louhi, Jelettijärven tie. Kaatunut

5.5.1942 Jelettijärvellä Kiestingin pohjoispuolella, haudattu Muhoksen sankarihautaan.

Talvi- ja jatkosodan veteraanit

A

AHLSTRÖM, Johannes Samuli, s. 25.7.1926 Muhoksella, rakennustyöläinen. Puoliso Aino Maria Helena o.s. Hauru. Lapsia 3. Jatkosodassa pion., nostomiespalvelusta, PionP1/Korian koulutuskeskus. Kuollut 9.7.1989, haudattu Muhokselle.

AHO, Aappo Arvid, s. 15.10.1912 Oulussa, piirityönjohtaja. Puoliso Ida. Lapsia 4. Talvisodassa korpr. Taistelupaikat: Salla, Säkkijärvi. Jatkosodassa korpr., pion., puhe-
linnemies, PionP34. Taistelupaikat: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Vuonninen, Pistojoke, Kiestingin itäpuoli, Lohivaara, Uhtuan pohjoispuoli. Kuollut 10.11.1978, haudattu Muhokselle. Sot.arvo alikersantti.

AHVENLAMPI, Kauno Seth, s. 30.5.1917 Pyhäjoella, veturinlämmittäjä. Puoliso Ines Katariina o.s. Väänänen. Lapsia 2. Talvisodassa stm., JR 64. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Pitkäranta. Jatkosodassa JR 43, JR 11, ilmatorjunta- ja konepistoolimies. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Kiestinki, Syvälahti, Tornio, Rovaniemi. Haavoittunut

23.1.1940 oikeaan käteen. Kuollut 12.9.1978, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

AITAMURTO, Aarre Vilhelmi, s. 5.1.1916 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Elvi Mirjami o.s. Jääskelä. Talvisodassa pion., PionP18, PionP9. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., 2/PionP34, PionK/11. Pr.,

Yht.Esik.Roi. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoke, Tetrivaara, Lohivaara, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestinki, Länsikannas, Pohjois-Suomi. Kuollut 1.2.1981, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

AITAMURTO, Eino Isak, s. 29.10.1906 Muhoksella, sosiaaliministeriön työläistarkastaja. Puoliso Selma o.s. Siekkinen. Lapsia 3. Talvisodassa autostm., 17. SairasAutoK. Taistelupaikat: Laatokan koillispuoli. Jatkosodassa autostm., 17. SairasAutoK. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Karjalan kannas. Kuollut, haudattu Ouluun. Kunniamerkit: Vm. 2 ja SL ar.

AITAMURTO, Johannes, s. 24.7.1904 Utajärvellä, maanviljelijä. Puoliso Anna Maria Eliina. Lapsia 8. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Suomussalmi. Jatkosodassa stm. Taistelupaikat: Uhtua. Kuollut 23.12.1962, haudattu Muhokselle.

AITAMURTO, Martti Pietari, s. 16.5.1913

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Kerttu o.s. Pyykkö. Lapsia 5. Talvisodassa pion., 18. PionK, 3/PionP9. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa korpr., 2/PionP34, PionK/11.Pr.,

3/PionP34, 1. PionP. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Tetrivaara, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestingin itäpuoli, Lohivaara. Haavoittunut Karjalan kannaksella 1.7.1944, invalidi-% 50. Sot.arvo korpraali. Kunniamerkit: Vm. 2. Kuollut 16.3.1983 Uudessakaupungissa, haudattu Uuteenkaupunktiin.

ALA-KOJOLA, Gabriel August, s. 14.6.1894

Lapualla (Tiistenjoki), kansakoulun opettaja. Puoliso Kirsti o.s. Mäkelä. Lapsia 7. Talvisodassa luutn. Jatkosodassa talouspääll. Oulun sotilaspiirissä. Kuollut

20.4.1950, haudattu Muhokselle.

ALAKYLMÄNEN, Väinö, s. 12.2.1917

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Aili o.s. Rantakangas. Talvisodassa pion., Er.PionP. Taistelupaikat: Karjalan kannas. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Raivola, Kivennapa,

Kyrrölä, Muolaa, Leipäsuo, Kämäri, Heinjoki, Vuosalmi. Kuollut 30.8.1967, haudattu Muhokselle.

ALAPUKKI, Eero Olavi, s. 14.11.1918

Oulujoella, maanviljelijä. Puoliso Linnea o.s. Lusikkakoski. Lapsia 2. Jatkosodassa alikers., pion.ryhmänjoht. Taistelupaikat: Kiestinki, Karjalan kannas, Metsäpirtti, Taipale. Haavoittunut 8.8.1941 Kiestingissä, invalidi-%

30. Kuollut 21.8.1989, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 1. Sot.arvo ylikersantti.

ANTTILA, Väinö Matias, s. 10.9.1921

Nivalassa, vartija. Puoliso Irma o.s. Gummerus. Lapsia 10. Osoite 91560 Kylmälänkylä. Jatkosodassa korpr., kiv.mies. Taistelupaikat: Syvärin alajuoksu, Kärstilänjärvi, Lasola,

Tornio, Alavojakkala, Karunki, Martimo. Haavoittunut 6.2.1943 Vatjusjärvellä, invalidi-% 15. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

AROLA, Antti Jaakko, s. 19.6.1917

Muhoksella, rakennusmestari. Puoliso Aino Maria o.s. Pohjoisaho. Lapsia 4. Osoite Mäntytie 1 B, 91980 Lumijoki. Talvisodassa alikers., pion.ryhmänjoht. Taistelupaikat: Kuhmon suunta. Jatkosodassa kers., pion.joukk.varajoht., vänrikki, pion.joukk.joht., kompp.varapääll., aurasjoukk.joht. Taistelupaikat: Uhtuan ja Kiestingin suunnat. Kunniamerkit: Vm. 2 ja VR 4. Sot.arvo luutnantti.

AROLA, Martti Johannes, s. 13.7.1926

Muhoksella, autoilija. Puoliso Aune Kyllikki o.s. Paaso. Lapsia 2. Osoite Heinätorinkatu 11 - 13 B 12, 90100 Oulu. Jatkosodassa korpr., palvelutylimääräisissäharjoituksissa ja

liikekannalle pannuissa joukoissa, PionP1/Korian koulutuskeskus. Sot.arvo alikersantti.

AROLA, Reino Heikki, s. 29.6.1924 Muhoksella, aineenopettaja. Puoliso Kaija o.s. Kankaanpää. Lapsia 4. Osoite Sormikuja 3, 64700 Teuva. Jatkosodassa stm., PionP34, JR 11. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Karjalan kannas, Lapin sota. Kunniamerkit: Vm. 2.

AROLA, Veikko Jaakko, s. 25.10.1919

Muhoksella, verojohtaja. Puoliso Helli Kerttu o.s. Pärssinen. Lapsia 4. Osoite Virolahdenkuja 6, 04430 Järvenpää. Jatkosodassa korpr., 12. Pion.Var.K. Taistelupaikat: Kiestingin radan

suunta. Kunniamerkit: SL R1. Sot.arvo kersantti.

B

BERGMAN, Sulo Hemming, s. 20.4.1910

Pudasjärvellä, maanviljelijä. Puoliso Lilja o.s. Salow. Lapsia 5. Talvisodassa alikers., sotapoliisi, ryhmänjoht. Taistelupaikat: Suomussalmi, Kuhmo. Jatkosodassa ylikers., partiotehtävissä. Taistelupaikat: Rukajärvi, Uhtuan suunta. Haavoittunut 15.10.1941 Kangasvaarassa. Kuollut 4.4.1990, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 1.

BOGDANOFF, Vilho Vasili, maalari. Lapsia 4. Jatkosodassa huoltojoukoissa. Kuollut, haudattu Muhokselle.

BRUNNI, Reino Matias, s. 4.3.1909

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Eevi Kerttu o.s. Mannonen. Lapsia 4. Talvisodassa korpr., Tie- ja SillanrakennusK:ssatyöjoukkueessa. Jatkosodassa korpr., sairaankantaja, pioneerin tehtävät, PionP34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoeki, Kiskikkukula. Kuollut 1.12.1962, haudattu Muhokselle.

E

EKLUND, Olavi Johannes, s. 28.8.1924

Somerniemellä, sähköteknikko. Puoliso Leila Irmeli o.s. Lahdenkauppi. Osoite Ratatie 5, 97140 Muurola. Talvisodassa lähettinä kotijoukoissa. Jatkosodassa korpr., pion.ryhmän varajoht. Taistelupaikat: Rukajärven puolustustaistelut.

ERVASTI, Aarne Armas, s. 4.7.1911

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Kerttu Annikki o.s. Kinnunen. Lapsia 1. Osoite 91510 Rova. Talvisodassa pion., tst.lähetti. Taistelupaikat: Kuhmo, Maunvaara. Jatkosodassa alikers., PionP34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoeki, Korpivaara, Uhtua, Kiestinki, Lakivaara, Länsikannas VT-linja, Pohjois-Suomi. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo kersantti.

ERVASTI, Eino Jalmari, s. 9.6.1904 Oulujoella, maanviljelijä. Puoliso Aune o.s. Kosunen. Lapsia 2. Osoite 91510 Rova. Talvisodassa korpr. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa korpr. Taistelupaikat: Uhtua.

ERVASTI, Tauno Toivo Olavi, s. 27.6.1916 Haukiputaalla, kirvesmies. Puoliso Impi Irene o.s. Juvani. Lapsia 1. Talvisodassa tykkimies. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate. Jatkosodassa tykkimies. Taistelupaikat: Rukajärven suunta. Kuollut 26.2.1990, haudattu Muhokselle.

ERVASTI, Urho Emil, s. 3.1.1924 Oulunsalossa, kirvesmies. Puoliso Aili Ervasti-Romppainen. Lapsia 3. Osoite Hepojuusto H12, 91500 Muhos. Jatkosodassa PionP34. Taistelupaikat: Uhtua, Karjalan kannas, Lapin sota.

ERVASTI, Väinö Eerik, s. 12.1.1916 Siikajoella, liikkeenharjoittaja. Puoliso Toini o.s. Latvanen. Lapsia 1. Talvisodassa vartiomies Päämajassa Mikkelissä. Jatkosodassa väepeli, pion.aliups., PionP34. Taistelupaikat: Pistojoeki, Uhtuan pohjoispuoli, Kemi, Tornio, Kittilä. Kuollut 17.3.1985, haudattu Mu-

hokselle. Kunniamerkit: Vm. 2 (2 kpl). Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kirkkovaikkuusto.

ESKELINEN, Eino Johannes, s. 10.5.1909 Paavolassa, maanviljelijä. Puoliso Aili Johanna o.s. Siekkinen. Lapsia 3. Jatkosodassa korpr., lähetti, lääkintävar.hoit.apul. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Karjalan kannas. Kuollut 3.12.1975, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen sosiaalilautakunta ja kansakoulun johtokunta.

G

GALLA, Toivo Iisakki, s. 25.2.1920 Muhoksella. Puoliso Elsa o.s. Sironen. Lapsia 3. Osoite 92810 Pelsonsuo. Jatkosodassa korpr., lähetti, varasto- ja vartiopion. Taistelupaikat: Värtsilä, Kolatsekä. Sot.arvo alikersantti.

GALLA, Viljo Otto Petter, s. 11.9.1923 Muhoksella, tehtaantyömiehen. Puoliso Helvi Kaarina o.s. Laine. Jatkosodassa stm., kivimies, ajomies, Jv.Koul.K 12, HTK 8, 2/RajaJP 4. Taistelupaikat: Juksova, Itä-Karjala. Haavoittunut 16.2.1944, hoidettu SotaS.66:ssa ja SotaS. I/30:ssa. Kuollut 5.6.1972 Lohjalla.

H

HAAKANA, Johannes, s. 20.10.1911 Jaakkimassa, maanviljelijä. Puoliso Sylvi Maria o.s. Kopsa. Lapsia 4. Osoite 91510 Rova. Talvisodassa stm., 96/RTR 3, Valamo. Jatkosodassa stm., Krh.K/JR 12, Krh.joukkue/Er.P16. Taistelupaikat: Kelsinkäinen, Alakurtti, Louhen suunta, Ihantala, Pohjois-Suomi. Sot.arvo korpraali.

HAAPALAINEN, Väinö, s. 6.11.1909 Muhoksella. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Uhtuan lohko. Kuollut 30.4.1969, haudattu Muhokselle.

HAAPASALO, Johan Edvard, s. 16.5.1920 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Mirja o.s. Jokelainen. Lapsia 5. Osoite 10 Sipilä, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Itä-Karjala, Krivi, Tammisuo, Kanneljärvi, Peippola, Ventelä, Summa, Tienhaara. Haavoittunut 19.4.1942 Krivillä ja 27.6.1944 Juustilassa, invalidi-%20. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2.

HAAPASALO, Väinö Johannes, s. 23.9.1921 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Asta Eeva Elisabeth o.s. Piippo. Lapsia 6. Osoite Armintie 5 A 2, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Krivin lohko, Karhumäki, Ihantala, Lapin sota. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

HAATAJA, Eino Jalmari, s. 28.7.1912, maanviljelijä. Puoliso Elvi o.s. Honkarinta. Lapsia 5. Talvisodassa talousaliups. Taistelupaikat: Sallan ja Säkkijärven rinta. Jatkosodassa ase- ja talousaliups. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoeki, Lohivaara, Karjalan kannas, Lapin sota. Jalka loukkaantunut Pistojoella, invalidi-%25. Kuollut 23.1.1990, haudattu Muhokselle. Sot.arvo ylikersantti.

HAAVISTO, Aimo Johannes, s. 12.11.1924 Ikaalisissa, rakennusmestari. Puoliso Irja Mari o.s. Leinonen. Lapsia 5. Osoite Kenttätie 3, 91500 Muhos. Jatkosodassa korpr., lähetti, Täyd.P3, TyK/Ps.D. Linnoitustöissä Kuuterelässä alkuvuodesta 1944. Taistelupaikat: Vuosalmi, Jaakonsaari. Sot.arvo alikersantti.

HAKULA, Väinö Johannes, s. 18.10.1905 Nivalassa, maanviljelijä. Puoliso Kirsti Inkeri o.s. Kosunen. Talvisodassa stm., pk.ampujan apulainen, 3/JR 40. Taistelupaikat: Salla, Pelkosenniemi, Vilajoki. Jatkosodassa tykkimies, ammusajomies, 9/III/KTR 4. Taistelupaikat: Petroskoi, Pertjärvi, Juustila. Kuollut 4.3.1992, haudattu Muhokselle.

HALONEN, Veikko Väinö, s. 1.3.1923 Muhoksella, ylipostimies. Osoite Mäkelänkatu 13 A 15, 00550 Helsinki. Jatkosodassa stm., Kp.mies. Taistelupaikat: Syväri, Saarimäki, Vitele, Rajaselkä, Kantoisjärvi, Hanhiselkä, Varpaselkä, Likolampi, Uusikylä, Pitkäranta, Kemin valloitustaistelut. Haavoittunut päähän ja jalkaan Syvärillä 26.1.1944. Kunniamerkit: Vm. 2 ja SVR M1.

HALSINAHO, Erkki Ilmari, s. 29.3.1918

Muhoksella, rakennustyömies. Puoliso Elvi Johanna o.s. Vedman. Osoite Jokitie 5 as 11, 91500 Muhos. Jatkosodassa korpr., krh.amusmies. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Karjalan kannas, Tornion maihinnousu. Sot.arvo korpraali.

HANNUKARI, Armas, s. 31.3.1921 Jaakimassa, raudoittaja.

Puoliso Kaisu o.s. Lämssä. Lapsia 2. Jatkosodassa pion., valonheitinmies, 1/PionP15, 8. TienhoitoK, PionP34. Taistelupaikat: Pistojoiki, Kangasvaara, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Haavoittunut 20.8.1941 Kangasvaarassa. Kuollut 3.5.1984, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

HARTIKKA, Niilo, s. 23.4.1909 Muhoksella, maanviljelijä.

Puoliso Tyyne Sofia o.s. Kähkönen. Lapsia 2. Osoite 12 Hartikka, 91500 Muhos. Talvisodassa alikers., Muhoksen ilmavalvontapääll. Jatkosodassa alikers., tulenjohtoaliups., ilmatorjunta Oulussa. Harrastukset: Keskimatkojen juoksu: Suomen edustajana vuoden 1936 olympialaisissa, ME 4 x 1500 m viestinjuoksussa, SE 1500 m juoksussa v. 1939.

HARTIKKA, Pauli Isak (Iikka), s. 10.11.1902 Muhoksella, maanviljelijä.

Puoliso Siiri Elisabet o.s. Hahto. Talvisodassa korpr. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate. Jatkosodassa taistelupaikat: Kiestinki, Uhtua. Kuollut 9.2.1971, haudattu Muhokselle.

HARTIKKA, Valdemar, s. 25.3.1900, maanviljelijä. 1. puoliso Anna o.s. Kärnä, 2. puoliso Martta o.s. Similä. Lapsia 2. Kuollut 4.2.1969, haudattu Muhokselle.

HARTIKKA, Yrjö, s. 1.9.1902, maanviljelijä.

Puoliso Annikki o.s. Poutiainen. Lapsia 2. Talvisodassa alikers. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa alikers. Taistelupaikat: Uhtuan suunta. Kuollut 7.4.1986, haudattu Muhokselle.

HATTARA, Sergei, s. 18.6.1917, maanviljelijä.

Puoliso Helena o.s. Toivonen. Lapsia 3. Osoite Volantie 1 B 6, 91500 Muhos. Talvisodassa tykkimies, Kol./II/KTR 1., kivimies, ajomies. Taistelupaikat: Karjalan kannaksen Leipäsuo. Jatkosodassa kk.kompp. Taistelupaikat: Kitee. Haavoittunut 11.7.1941 Kiteellä, invalidi-% 30.

HAUTAKOSKI, Taavi Veikko, s. 7.8.1920 Ullavalla, maatyömies. Puoliso Annikki o.s. Jurvakainen. Jatkosodassa stm., ajomies, puhelinmies, ViestiP12, 2/ ViestiP25, E/JR 25. Taistelupaikat: Seesjärven Suurlahti, Karjalan kannas. Kuollut 2.3.1990, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

HAUTALA, Aarne Verner, s. 28.5.1925

Alahärmässä, maanviljelijä. Puoliso Kaarina o.s. Heikkinen. Lapsia 3. Jatkosodassa korpr., 1. Täyd.P. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Lapin sota. Haavoittunut 25.6.1944 Talissa ja 7.11.1944 Ivalossa. Ollut saksalaisten vankina. Kuollut 30.11.1971 haudattu Muhokselle. Yhteiskunnalliset tehtävät: Kunnallisia luottamustehtäviä Muhoksella.

HEIKKINEN, Antti, s. 19.4.1919 Muhoksella, kirvesmies.

Puoliso Elma Margareta o.s. Kukkonen. Talvisodassa Pion.Koul.K. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Karhumäki, Enso, Jääski, Juustsaari, Mäntyselkä. Kuollut 24.5.1964, haudattu Muhokselle.

HEIKKINEN, Martti Henriikki, s. 10.8.1921 Muhoksella, maanviljelijä.

1. puoliso Eila Loviisa o.s. Kinnunen, 2. puoliso Lyyli Marja o.s. Leiviskä. Lapsia 6. Talvisodassa stm., kk.mies. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa kk.mies, sotapoliisi. Taistelupaikat: Uhtuan länsi- ja pohjoispuoli. Kuollut 17.11.1988, haudattu Muhokselle.

HEIKKINEN, Pentti Kullervo, s. 25.9.1926 Muhoksella, maanviljelijä.

Puoliso Kaija o.s. Hyvärinen. Lapsia 7. Osoite Karhu, 91500 Muhos. Jatkosodassa korpr., Pion.-Koul.K. Sot.arvo alikersantti. Yhteiskunnalliset

tehtävät: Muhoksen kunnan ja seurakunnan luottamustoimet, hiippakuntakokousedustaja.

HEIKKINEN, Veikko Johannes, s. 3.12.1913 Muhoksella.

Jatkosodassa PionP34. Taistelupaikat: Maunuvaara, Sotkajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoiki, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtua, Kiestinki, Lohivaara, Pohjois-Suomi. Kuollut 4.2.1972, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

HEIMONEN, Väinö Eino, s. 28.1.1901

Vesannolla, maanviljelijä. Puoliso Olga o.s. Meriläinen. Lapsia 8. Jatkosodassa PionP34, SiltaK. Kuollut 3.3.1987, haudattu Muhokselle. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kunnanvaltuusto, sosiaalilautakunnan puheenjohtaja, yhteiskoulun johtokunta.

HEINONEN, Kauno Alfred, s. 29.10.1917

Kinnulassa, Osuuskaupan apulaisjohtaja. Puoliso Elma Elina o.s. Marttinen. Lapsia 2. Osoite Siirtolantie 4, 91500 Muhos. Talvisodassa alikers., viestijoukk.varajoht., puhe- ja radioaliups. III/3 Pr. Taistelupaikat: Nurmijärvi, Munasuo, Kiltakylä, Kämäri, Karisalmi. Jatkosodassa alikers., radiosähkötäjä, viestiryhmänjoht., Patalj.esik. kirjuri, kouluttaja-aliups., Kev.os 10, I/JR 8, VP32. Taistelupaikat: Soanjärvi, Jänisjoiki, Veskelys, Petroskoin tie, Syväri, Petroskoin kaupunki, Pertjärvi, Kivijärvi, Pohjois-Suomi. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2. Sot.arvo kersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Mm. Kemijärven kirkkovaltuuston ja matkailulautakunnan jäsen.

HEISKARI, Yrjö Aapram, s. 16.2.1902

Limingassa, maanviljelijä, seppä. Puoliso Vee-ra Maria o.s. Raumala. Talvisodassa lääkintämies, 8/JR 25. Taistelupaikat: Suomussalmi, Kuhmo. Jatkosodassa lääkintämies, 2/Pion-

P34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestingistä itään. Haavoittunut Kiestinki-Louhen suunnalla. Kuollut 19.6.1961, haudattu Muhokselle.

HIHNALA, Vilho Markus, s. 25.4.1922

Kalajoella, autoilija. Puoliso Kaino o.s. Hemmilä. Lapsia 3. Jatkosodassa autostm., aseellinen asentaja, autonkulj. Taistelupaikat: Aunuksen kannas, Laatokan koillispuoli. Kuollut

22.4.1981, haudattu Muhokselle.

HILJANEN, Hannes, s. 18.4.1915 Suomussalmella, työmies. Puoliso Vilma o.s. Heikkinen. Lapsia 4. Osallistunut talvi- ja jatkosotaan. Kuollut 17.8.1988, haudattu Muhokselle.

HILTUNEN, Ilmari Erkki, s. 14.9.1922

Utajärvellä, maanviljelijä. Puoliso Maija-Liisa o.s. Heikkinen. Lapsia 1. Jatkosodassa korpr., JR 12. Taistelupaikat: Vienan Karjala, Poventsa, Ihantala. Haavoittunut Ihantalassa v. 1944,

invalidi-% 44. Kuollut 7.11.1979, haudattu Utajärvelle Sotkan hautausmaahan. Kunniamerkit: Vm. 2 (2 kpl). Yhteiskunnalliset tehtävät: Kunnallisia luottamustoimia Muhoksella.

HILTUNEN, Johan Valtteri, s. 10.4.1923

Muhoksella, maalari. Puoliso Anni Irene o.s. Karjalainen. Lapsia 6. Osoite Armintie 8, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Kiestinki, Ahvenlahti, Röhö, Hanisen-

ranta, Syväri, Kuuterselkä, Vuosalmi, Pohjois-Suomi. Haavoittunut 15.6.1944 Kuuterselässä, invalidi-% 10. Sot.arvo korpraali.

HILTUNEN, Jorma Johan Edvard, s. 8.5.1919

Pielisjärvellä, kortistonhoitaja. Puoliso Aino Maria o.s. Huotari. Lapsia 6. Jatkosodassa alikers., komentopaikan kirjuri, I/KTR 18. Taistelupaikat: Kolvasjärvi, Repola, Omelia, Luusinka, Muujärvi, Ontrosenvaara, Rukajärvi, Ontajärvi. Kuollut 16.11.1990, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2 ja SVR M1. Sot.arvo ylikersantti.

HOHTI, Eljas Evert, s. 2.11.1905

Taivalkoskella, työnjohtaja. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Kuhmon Saunakangas. Haavoittunut v. 1940. Invalidi-% 50. Kuollut 10.11.1990 Kaunialassa, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

HOLAPPA, Aarne Jaakko, s. 4.4.1923

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Taimi Annikki o.s. Paldanius. Lapsia 2. Talvisodassa suojeluskuntatehtäviä ja vartiossa Muhoksen rautatieasemalla. Jatkosodassa pion., miinointustehtävät, autonasentaja. Taistelupaikat: Karjalan kannas. Haavoittunut lievästi käsiin 1942. Kuollut 4.9.1985, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

HOLAPPA, Johan Aleksanteri, s. 29.9.1900 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Impi Katariina o.s. Pitkäaho. Lapsia 4. Jatkosodassa pion., PionP34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestinki, Lohivaara. Kuollut 16.7.1978, haudattu Muhokselle.

HOLAPPA, Kalle Henrik, s. 31.12.1904

Muhoksella, pienviljelijä. Puoliso Anna Matilda o.s. Rautio. Lapsia 8. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Viipuri, Luumäen suunta. Jatkosodassa stm. Kuollut 27.8.1985, haudattu Muhokselle.

HOLAPPA, Pauli Vihtori, s. 30.11.1903

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Ida Katariina ent. Kärnä o.s. Pikkarainen. Lapsia 8. Talvisodassa ylikers. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Kuollut 16.11.1973,

haudattu Muhokselle.

HOMILA, Johannes (Ivan), s. 1.8.1910

Salmassa, maanviljelijä. Puoliso Klaudia (Laura) o.s. Siilin. Lapsia 5. Talvisodassa ilmavalvontakeskuksessa S.R:ssä. Jatkosodassa ajomies, vartiomies, Rats.-Ptri. Taistelupaikat:

Vellivaara, Tolvajärvi, Kiteelä, Ägläjärvi, Aittojoki, Suojärvi, Lahtikylä, Mundjärvi. Kuollut 14.12.1986, haudattu Muhokselle.

HONKAKOSKI, Mauno Matti, s. 12.1.1925 Tyrnävällä. Puoliso Aino Esteri o.s. Marttila. Lapsia 6. Osoite Jokipellontie 4 C 7, 91500 Muhos. Jatkosodassa taistelupaikat: Aunus, Lappi. Haavoittunut 11.11.1944 Lapsissa.

HONKALANOJA, Eino Jooseppi, s. 21.3.1922

Muhoksella, sekatyömies. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Krivin lohko, Hiisjärvi, Poventsa. Haavoittunut kesäkuussa 1944 Poventsan lohkolle, invalidi-% 20. Kuollut 21.4.1975, haudattu Muhokselle.

HONKANEN, Aarne Henrik, s. 19.11.1900,

maanviljelijä. Puoliso Elina o.s. Huovinen. Lapsia 3. Talvisodassa kers. Jatkosodassa taistelupaikat: Vuokkiniemi, Pistojoki, Syväri. Haavoittunut. Kuollut 28.2.

1984, haudattu Muhokselle. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kunnanhallituksen puheenjohtaja 15 v., Muhoksen Säästöpankin hallituksen puheenjohtaja 30 v., Muhoksen seurakunnan taloudenhoitaja.

HONKANEN, Lauri Jaakko, s. 7.8.1922

Muhoksella, pienviljelijä. Puoliso Selma Maria o.s. Sänkiäho. Lapsia 5. Osoite JL 12 Honkanen, 91500 Muhos. Jatkosodassa korpr., pion., PionP15, PionP2. Taistelupaikat: Kiestinki, Äänisniemi, Syväri, Karjalan kannas,

Pohjois-Suomi. Haavoittunut 13.7.1944 Vuosalmella, invalidi-% 10. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2. Sot.arvo alikersantti.

HONKANEN, Pauli Abraham, s. 4.5.1911

Muhoksella, maanviljelijä, maalari. Puoliso Saimi o.s. Moilanen. Lapsia 5. Talvisodassa alikers. Taistelupaikat: Salla, Säkkijärvi. Jatkosodassa kers., ryhmänjoht., joukk.varajoht.

Taistelupaikat: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Vuonnnen, Pistojoeki, Korpivaara, Tetrivaara. Kuollut 20.2.1979, haudattu Muhokselle.

HONKANEN, Tauno, s. 7.4.1915 Jyväskylässä, rataesimies. Puoliso Saimi o.s.

Kärkkäinen. Osoite Siirtolantie 10, 91500 Muhos. Talvisodassa stm., kp.mies, 1/JR 65. Taistelupaikat: Suomussalmi, Kuhmo. Jatkosodan aikana junamiehenä Sallassa.

HONKANEN, Toivo Iisakki, s. 26.1.1917

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Sylvi Katriina o.s. Pelkonen. Lapsia 1. Osoite Honkala, 91500 Muhos. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Muolaanjärvi, Leipäsuu. Jatkosodassa

pion., kotirintamajoukoissa esikuntakompaniassa Kuopiossa. Haavoittunut 17.2.1940 Leipäsuolla, invalidi-% 30. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

HONKARINTA, Eemil Petteri, s.

20.4.1910 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Rauha o.s. Kassinen. Lapsia 8. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Kuusjoki, Kuhmo. Jatkosodassa korpr. Tais-

telupaikat: Maaselän puolustustaistelut, Ihantala, Pohjois-Suomi. Haavoittunut Kuusjoella Kuhmossa, invalidi-% 20. Kuollut 29.4.1986, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Sotainvalidien kultainen ansiomerkki.

HONKARINTA, Paavo Arvid, s.

21.2.1914 Muhoksella, maanviljelijä. Lapsia 5. Osoite Palvelukoti, 91500 Muhos. Talvisodassa ajomies, pion. Taistelupaikat: Suomussalmi, Kuhmo. Jatkosodassa pion. Taiste-

lupaikat: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Pistojoeki, Vuonnnen, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestingin itäpuoli.

HOTTI, Pekka, s. 23.12.1921 Salmissa,

maanviljelijä. Puoliso Elvi o.s. Iivarinen. Lapsia 10. Osoite Hintanmutka 7, 90650 Oulu. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Kollaa, Siiran motti. Jatkosodassa stm. Taistelupaikat:

Uhtuan suunta, Petroskoi, Jessoila, Veskeleys, Loimola. Haavoittunut 24.4.1942 ja 20.3.1943, invalidi-% 30. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

HUJANEN, Pentti Armas, s. 22.9.1923

Pielavedellä. Puoliso Anna-Liisa o.s. Vikiö. Osoite Honkala, 91500 Muhos. Jatkosodassa stm., 7/JR 46. Taistelupaikat: Valkeasaari, Lempaala, Viipuri, Tolvajärvi.

HUOVINEN, Ahti Eemeli, s. 30.8.1924

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Julia o.s. Onatsu. Lapsia 5. Jatkosodassa autonkulj. Taistelupaikat: Laatokan koillispuoli. Kuollut 9.6.1983, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

HUOVINEN, Kaarlo Ossian, s. 24.1.1913

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Hilka Hellin o.s. Parviainen. Jatkosodassa pion., räjähdysaineryhmämies, varastomies, 12. Pion.Var.K, PionP15. Taistelupaikat: Vuosalmi, Pohjois-Suomi. Kuollut 2.9.1991, haudattu Ouluun. Sot.arvo korpraali. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen Maamiesseura, kirkkovaltuusto.

HUOVINEN, Lauri Olavi, s. 20.5.1918

Muhoksella, metsätönikko. Puoliso Minna Johanna o.s. Sundström. Talvisodassa pion., 33. PionK, Lemetti, Lavajärvi. Jatkosodassa pion., Esik.K/JR 11. Taistelupaikat:

Vasovaara, Uhtuan suunta. Haavoittunut vaikeasti 14.9.1941 Kuittijärvellä vasempaan käteen, hoidettu mm. SotaS. 31:ssä ja SotaS. 54:ssä, invalidi-% 60. Kuollut 13.7.1981, haudattu Ouluun. Sot.arvo alikersantti.

HUOVINEN, Mikko (ent. Nikolai), s. 14.8.1918 Suomussalmella, rautatieläinen. Puoliso Anna o.s. Kolehmainen. Lapsia 6.

Jatkosodassa korpr., VR:n palveluksessa, v. 1944 Raut.Liik.K. Kuollut 29.12.1964, haudattu Muhokselle.

HUTTUNEN, Juho Henrik, s. 23.6.1898

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Meimi o.s. Karsikas. Lapsia 5. Talvisodassa kers. Jatkosodassa 1/PionP34. Toiminut asevaraston hoitajana. Kuollut 13.11.1965, haudattu Muhokselle.

HUTTUNEN, Veli Alvar, s. 17.12.1926

Muhoksella, pankinjohtaja. Jatkosodassa alikers., nostomies, Korinan koulutuskeskus. Kuollut 4.11.1981, haudattu Muhokselle.

HUUSKO, Niilo Jaakko, s. 23.12.1908

Muhoksella, rikosetsivä. Puoliso Impi o.s. Mahlakaarto. Lapsia 2. Talvisodassa alikers., viestimies, 3/VP31, Esik.K/90. Taistelupaikat: Suomussalmi, Kuhmo. Jatkosodassa alikers., E/Kev.os. Taistelupaikat: Vasovaara, Vuokkiniemi, Pistojoeki, Uhtuan länsipuoli, Kiestinki, Noskua - Vuoksen lohko. Kuollut Oulussa, minne myös haudattu.

HUUSKO, Paavo, s. 25.1.1923 Muhok-

sella, betoniraidoittaja. Puoliso Tyyne o.s. Korvelainen. Lapsia 5. Osoite 12 Huusko, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion., PionP15, PionP2. Taistelupaikat: Kiestinki, Äänisniemi, Syväri,

Kuuterselkä, Perkjärvi, Tali, Ihantala, Vuosalmi, Pohjois-Suomi.

HYRKÄS, Toivo Matias (Matti), s. 12.7.1918 Muhoksella, muurari. Puoliso Liisa o.s. Mäkäräinen. Lapsia 4. Jatkosodassa stm., ajomies, kiv.mies, Jv.Koul.K. 15, JR 53, Linn.P15, 3/Linn.P15, Kol./15. Pr., 6/15. Pr. Taistelupaikat: Jyskyjärvi, Kemi. Kuollut 22.12.1977, haudattu Muhokselle.

HYRKÄS, Yrjö, s. 26.1.1916 Muhoksella, muurari. Puoliso Salli o.s. Sakaranaho. Lapsia 4. Osoite Laitilantie, 91500 Muhos. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Kuusamo. Jatkosodassa korpr. Taistelupaikat: Vasovaara, Latvajärvi. Haavoittunut 13.10.1944 Suomusalmen Perangalla, invalidi-% 60. Kunniamerkit: Vm. 1.

HYVÄRINEN, Eelis Johannes, s. 28.2.1917 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Helli Katariina o.s. Soronen. Lapsia 1. Talvisodassa pion., 3/PionP21. Taistelupaikat: Taipaleenjoki. Jatkosodassa korpr., pion., PionP34, PionK/11. Pr., 1/PionP34, 2/PionP34, 3/PionP34, 3.Div., Yht.Esik.Roi, 1. SiltaRak.K. Taistelupaikat: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Vuonninen, Pistojoiki, Korpivaara, Tetri-vaara, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestingin itäpuoli, Lohivaara, Pohjois-Suomi. Kuollut 10.12.1977 Muhoksella. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2.

HYVÄRINEN, Juho Petteri (Hannes), s. 8.9.1908 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Fanni Kustaava o.s. Valkonen. Lapsia 4. Osoite Leivontie 9, 91500 Muhos. Talvisodassa korpr., PionP9. Taistelupaikat: Suo-

mussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa alikers., PionP34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoiki. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo kersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Kunnanvaltuusto 17 v., sosiaalilautakunta 32 v., vaalilautakunta, kansakoulun johtokunta, Kylmälänkylän maamiessseuran puheenjohtaja 19 v.

HYVÄRINEN, Urho, s. 30.6.1906 Muhoksella, maanviljelijä. Jatkosodassa stm., hevosmies, Esik.K./IIIAK Esik. Kuollut 9.4.1982, haudattu Muhokselle.

HYVÄRINEN, Väinö Pietari, s. 23.8.1911 Muhoksella, vartija. Puoliso Vieno. Talvisodassa stm., ajomies, 18. PionK/Er.Pr.W. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa kiv.mies, tst.lähetäjä, ajomies, Jv.Koul.K. 15, 4/JR 53, 11/JR 32. Taistelupaikat: Kiestingin itäpuoli, Kangasvaara, Louhen suunta, Uhtuan pohjoispuoli, Lintula - Kivennapa, Suulajärven ympäristö, Muolaa, Heinjoki, Noskua - Vuoksen lohko, Pohjois-Suomi. Kuollut 2.8.1981, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

HYRYLÄINEN, Matti, s. 25.10.1898 Puolangalla, maanviljelijä. Puoliso Hilda Maria o.s. Kemilä. Lapsia 2. Osallistunut vapaussotaan. Talvisodassa syksyllä 1939 poliisin tehtävissä jakamassa palvelukseenastumismääräyksiä kirkkoherra Strömmerin kanssa. Oulun komentokomppania, KT-P/LR. Jatkosodassa alikers., 1/PionP34, 2/PionP34, pion.ryhmänjoht., konemestari. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Vuonninen, Pistojoiki, Uhtuan pohjoispuoli. Kuollut 1.6.1982, haudattu Muhokselle.

HÄIKIÖ, Juuso, s. 2.3.1917 Muhoksella, hovioukudenneuvos. 1. puoliso Helena Maria o.s. Jauhiainen, 2. puoliso Pirkko Inkeri o.s. Pasanen, 3. puoliso Eeva Kaarina o.s. Peltomäki. Lapsia 7. Osoite Kauppakatu 22 A 9, 70100 Kuopio. Talvisodassa vänr., luutn., joukk.joht., kompp.pääll., 27. PionK, 59. PionK. Taistelupaikat: Rautu, Kiviniemi, Vuosalmi. Jatkosodassa luutn., kapteeni, majuri, PionP12:n komentaja. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Karhumäki, Ilomantsi. Kunniamerkit: VR 3 mk., VR 4 mk., SVR R1, SL K ja XXX. Sot.arvo everstiluutnantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Kansanedustaja v. 1962-1983, perustuslakivaliokunnan puheenjohtaja v. 1966-1979, eduskunnan II varapuhemies v. 1979-1983, useiden komiteoiden puheenjohtaja ja jäsen, Kuopion kaupunginvaltuuston jäsen v. 1961-1984.

HÄIKIÖ, Pauli Jakob, s. 17.6.1907 Muhoksella, kirvesmies, laturi. Puoliso Hilja o.s. Moilanen. Lapsia 4. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Salla, Säkkijärvi. Jatkosodassa stm., JR 11, JR 12. Taistelupaikat: Uhtua, Pohjois-Suomi. Kuollut 10.10.1970, haudattu Muhokselle.

I

ISAKOFF, Yrjö, s. 14.6.1924 Muhoksella, kumityömies. Osoite 91410 Jokirinne. Jatkosodassa pk.mies. Taistelupaikat: Vuontele, Ägläjärvi, Tolvajärvi.

ISOAHO, Felix Kustaa, s. 18.11.1916 Muhoksella, autonkuljettaja. Puoliso Ulla o.s. Aitta. Lapsia 3. Osoite 91660 Ahmas. Talvisodassa stm., autonkulj., PionP7, JR 16 kolonna. Taistelupaikat: Tolvajärvi, Aittojoki. Jatkosodassa stm., autonkulj., pst.Koul.K. Taistelupaikat: Uhtuan lohko, Huuhanmäki. Invalidi-% 45.

ISOAHO, Kaarlo Olavi, s. 15.7.1921, suutari. Osoite Jokitie 5, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion., PionP15. Taistelupaikat: Kiestinki, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Haavoittunut 24.10.1944 Sallan Aholanvaarassa, invalidi-% 85. Kunniamerkit: Vm. 2 ja VR 4.

ISOAHO, Tauno Matias, s. 24.4.1918 Muhoksella, ostoasiamies. Puoliso Sylvi o.s. Tiainen. Lapsia 2. Osoite Suokyläntie, 91500 Muhos. Talvisodassa ei rintamapalvelusta, 5/KTR 1. Jatkosodassa korpr., puhelinmies, ammusmies. Taistelupaikat: Vansjärvi, Maaselkä, Perkjärvi, Leipäsuo, Kämäri, Ihantala.

ISOAHO, Viljo Matias, s. 25.8.1920 Muhoksella, pienviljelijä. Jatkosodassa pion., muonittaja. Taistelupaikat: Syväri. Kuollut 11.5.1950, haudattu Muhokselle.

ISOJÄRVI, Reino Aleksanteri, s. 5.8.1911

Kemijärvellä. Puoliso Aino o.s. Kuusela. Lapsia 13. Osoite Muhosie 19, 91500 Muhos. Talvisodassa työkompaniassa Sallan suunnalla, Mäntyvaarassa. Jatkosodassa stm., vartija, PM.Linn.Os, 34. Er.Linn.Rak.K, Linn.Rak.P461. Taistelupaikat: Alakurtti.

ISOKANGAS, Martti Johannes (Hannes), s. 21.10.1915 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Johanna o.s. Lohe-

la. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Karjalan kannas. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Uhtuan suunta. Haavoittunut 2.11.1941 Uhtuan suunnalla, invalidi-% 15. Sot.arvo korpraali.

ISOKANGAS, Reino Matias, s. 26.2.1922

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Eeva Senja Elina o.s. Aho. Osoite Rivikuja 1, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion., alikers., kk.komppania. Taistelupaikat: Seesjärvi, Ilmajärvi, Karhumäki, Tolvajärvi. Helmikuussa 1942 korvaleikkaus Kajaanin sotilassairaalassa, invalidi-% 15.

ISOKANGAS, Väinö Ilmari, s. 2.11.1917,

maanviljelijä. Puoliso Fanni Valpuri o.s. Pelkonen. Lapsia 8. Osoite PPA 2, 91300 Ylikiminki. Talvisodassa pioneeritehtävissä. Taistelupaikat: Vuoksi, Muolaanjärvi, Noskuanselkä. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Uhtuan suunta. Sot.arvo korpraali.

ISOLA, Jaakko, s. 2.9.1900 Muhoksella, suutari. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Kuhmon suunta. Jatkosodassa pioneerin tehtävissä. Taistelupaikat: Uhtuan suunta. Kuollut 9.10.1971, haudattu Muhokselle.

ISOLA, Niilo Henrikki, s. 30.11.1920 Muhoksella, sekatyömies.

Puoliso Hanna Margareta o.s. Oikarinen. Jatkosodassa pioneerin tehtävissä. Taistelupaikat: Syväri, Äänislinna, Pohjois-Suomi. Kuollut 18.11.1968, haudattu Muhokselle.

ISOLA, Urho, s. 27.6.1897 Muhoksella,

suutari. Puoliso Hilja o.s. Hamari. Lapsia 3. Jatkosodassa stm., pioneerin ja lääkintämiesten avustajan tehtävissä. Taistelupaikat: Uhtuan suunta. Kuollut 30.8.1964, haudattu Muhokselle.

J

JAARA, Jouko, s. 26.11.1926 Muhoksella, pankinjohtaja. Puoliso Leena Marja o.s. Liikanen. Lapsia 2. Osoite Kanervakuja 4, 90900 Kiiminki. Jatkosodassa pion., nostomiespalvelusta, PionP1/Korian koulutuskeskus. Sot.arvo korpraali.

JAKONEN, Matti, s. 23.2.1908, mylläri.

Puoliso Elvi o.s. Juvani. Lapsia 7. Talvisodassa stm., RajaK 35/JR 33. Jatkosodassa stm., 2/Rj.Os. 35. Taistelupaikat: Kostovaara, Sonkeilo, Lohivaara. Kuollut 20.12.1982, haudattu Muhokselle.

JAUKKA, Leo Pekka, s. 7.12.1917, maa-

työmies. Puoliso Eeva Birgitta o.s. Komulainen. Lapsia 2. Jatkosodassa pion., kiv.mies, 13. Rj.K. Taistelupaikat: Tyrjä, Sorjo, Elisenvaara, Kurkijoki, Mustola, Muolaa, Kyyrölä, Valkeasaari, Gorankylä, Kivijärvi, Pertjärvi, Tokkari, Niiralajoki, Salmi. Haavoittunut 21.12.1941 Gorankylässä. Kunniamerkit: Vm. 2. Kuollut 15.5.1948, haudattu Muhokselle.

JAUKKA, Sulo Aukusti, s. 28.6.1911

Rovaniemellä, kirvesmies. Puoliso Kirsti o.s. Henttunen. Lapsia 5. Osoite Honkala, 91500 Muhos. Talvisodassa korpr., kiv.mies. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa alikers., kiv.mies, puhelinmies, pion.varastonhoit. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Karjalan kannas. Sot.arvo ylikersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen rakennuslautakunta, asutuslautakunta.

JERKKOLA, Johannes, s. 10.9.1919 Impilahdella, elektroniko.

Puoliso Elvi Esteri o.s. Seppänen. Lapsia 3. Osoite Rivikuja 2 A 1, 91500 Muhos. Talvisodassa kp.- ja pk.ampuja, Svenska frivilligkåren. Taistelupaikat:

Salla. Jatkosodassa ylikers., radiomestari, kaukopartiomies, radisti, radiomekaaniko, VK/16. Pr. Taistelupaikat: Metsäpirtti, Tappari, Taipaleenjoki. Haavoittunut 26.2.1940 Märkäjärvellä. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo ylikersantti.

JOKELAINEN, Toivo Uno Eerikki, s.

11.1.1919 Muhoksella, autonkuljettaja. Puoliso Elma o.s. Henttunen. Lapsia 10. Osoite Mustolantie 3, 91500 Muhos. Talvisodassa alokas. Jatkosodassa taistelupaikat: Salla, Äänisniemi, Poventsan lohko, Karjalan kannas. Sot.arvo korpraali.

JOKELAINEN, Veikko Voitto Mikael, s.

27.4.1921 Oulussa, autonkuljettaja. Puoliso Laura Emilia o.s. Huovinen. Lapsia 2. Osoite Rönkkö, 91500 Muhos. Talvisodassa Laguksen div. Taistelupaikat: Syväri, Kivennapa, Summa, Rokkolanjoki. Jatkosodassa stm., vetovaunun kulj. Sot.arvo korpraali.

JOKI, Kalle Jalmari, s. 9.9.1901 Urjalassa, työnjohtaja. Puoliso Lyyti o.s. Matikainen. Lapsia 2. Jatkosodassa korpr, panssaritykin ampuja, kk.mies. Taistelupaikat: Enso, Karjalan kannas, Mainila, marraskuusta 1941 Lapin sotaan saakka Petsamossa linjojen vartiointitehtävissä. Kuollut 10.8.1992, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

JUNTTILA, Kalervo, s. 2.4.1927 Tyrnävällä, putkiasentaja. Puoliso Martta o.s. Mustonen. Lapsia 4. Osoite Viinikanojantie, 91500 Muhos. Venepäällikkönä miinoja raivaamassa, II Raivausosasto, Utön ja Haapasaaren vesistöillä v. 1947.

JUNTUNEN, Kaarlo Ilmari, s. 14.2.1917 Oulujoella, työmies. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Karhumäki, Karjalan kannas. Jatkosodassa stm., rintamapalveluksessa. Haavoittunut lievästi jatkosodassa.

JUNTUNEN, Toivo Alfred, s. 31.8.1914, maatyömies. Jatkosodassa stm. Uhtuan suunnalla kaatuneiden evakointikeskuksessa vuosina 1941 - 1944. Kuollut 14.8.1986, haudattu Muhokselle.

JUNTUNEN, Yrjö Kalle, s. 10.4.1926 Muhoksella. Puoliso Elvi o.s. Juurikka. Lapsia 5 + ottolapsi. Osoite 91510 Rova. Jatkosodassa stm., nostomies, 1. PionP/Utti.

JURVAKAINEN, Aarne Jaakop, s. 8.9.1920, maanviljelijä. Puoliso Anni Valpuri o.s. Jurvelin. Osoite Honkala, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Syväri, Karjalan kannas. Sot.arvo korpraali.

JURVAKAINEN, Kaarlo Pietari, s. 3.10.1924 Muhoksella, maanviljelijä. Osoite Honkala, 91500 Muhos. Jatkosodassa stm. Taistelupaikat: Uhtua, Karjalan kannas, Kuuterselkä. Haavoittunut 14.6.1944 Kuuterselässä, invalidi-% 45. Sot.arvo korpraali.

JURVAKAINEN, Martti Jaakko Olavi, s. 10.2.1926 Oulussa, rakennustyöläinen. Puoliso Aune Annikki o.s. Fors. Lapsia 2. Osoite Toivoniementie 11 A4, 90500 Oulu. Jatkosodassa jääkäri, nostomiespalvelusta, Koul.-K/Nurmes, Porokylä.

JURVAKAINEN, Niilo Matias, s. 28.8.1926 Muhoksella, liikemies. Puoliso Raija Sinikka o.s. Palokangas. Jatkosodassa stm., nostomies, PionP/Korian koulutuskeskus. Kuollut 15.9.1992, haudattu Muhokselle.

JURVELIN, Johan Fredrik (Hannes), s. 1.5.1903 Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Suomussalmi. Kuollut 27.5.1974, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

JUUSOLA, Antti Valdemar, s. 8.7.1913 Kempeleessä, maanviljelijä. Puoliso Aino o.s. Tikkanen. Lapsia 3. Talvisodassa kers., 18/PionP9. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa PionP34, JR 11. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoensuu, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestinki,

Lohivaara. Haavoittunut 30.6.1943 Jyväskylähdessä, invalidi-% 40. Kuollut 19.12.1979, haudattu Muhokselle.

JUUSOLA, Paavo Elias, s. 13.1.1926 Muhoksella, autoilija. Puoliso Irja o.s. Räisänen. Lapsia 5. Jatkosodassa pion., Rj.R 2, 3/Rj.P5. Kuollut 28.3.1990, haudattu Liminkan. Sot.arvo korpraali.

JUVANI, Aarne Johan Henrik, s. 18.6.1902 Muhoksella, kirvesmies. Puoliso Hilma o.s. Halonen. Lapsia 6. Talvisodassa stm., työjoukkueessa. Jatkosodassa stm., ajomies, 2/PionP34. Taistelupaikat: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Vuonniemi, Pistojoensuu, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan pohjoispuoli. Kuollut 16.2.1962, haudattu Muhokselle.

JUVANI, Aarne Johannes, s. 18.2.1926 Muhoksella, rakennusmestari. Puoliso Ritva Annikki o.s. Keskiaho. Lapsia 4. Osoite Lumikonkatu 18, 74130 Iisalmi. Jatkosodassa silta- ja tavaritehtävissä suojeluskunnan paikallisosastossa, nostomiespalvelusta, pion., PionP2/Utin koulutuskeskus. Sot.arvo korpraali.

JUVANI, Antti, s. 9.5.1898, maanviljelijä. Puoliso Aino Elisabet o.s. Halkovaara. Lapsia 1. Talvisodassa pion., 2/PionP9. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., PionP34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoensuu,

Korpivaara, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestingin itäpuoli. Kuollut 27.3.1981, haudattu Muhokselle.

JUVANI, Arvo Henrik, s. 25.11.1903 Muhoksella, puuseppä. 1. puoliso Aino o.s. Karhunsaaari, 2. puoliso Rauni o.s. Nissinen. Talvisodassa korpr., lääkintämies. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa kers., lääkintäaliups. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoensuu, Korpivaara, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestingin itäpuoli. Kuollut 19.10.1986, haudattu Muhokselle.

JUVANI, Johan Henrikki, s. 31.8.1924 Muhoksella, autoilija. Puoliso Taimi Kaarina o.s. Mäkelä. Lapsia 3. Osoite Ponkilantie 14D, 91500 Muhos. Jatkosodassa panssarimies, panssarivaununkulj. Taistelupaikat: Syväri, Kuuterselkä, Tali, Ihantala. Haavoittunut 3.7.1944 Ihantalassa, invalidi-% 10. Sot.arvo alikersantti.

JUVANI, Pauli Matias, s. 9.4.1914 Muhoksella, kirvesmies, puuseppä. Puoliso Lilja o.s. Nikula. Lapsia 4. Osoite Muhosperäntie, 91500 Muhos. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., PionP34. Taistelupaikat: Uhtua, Länsikannas, Kivennapa, Muolaa, Noskua, Vuoksi, Ihantala, Pohjois-Suomi.

JUVANI, Tauno Armas, s. 5.7.1926 Muhoksella. Jatkosodassa pion., nostomies, PionP1/Korian koulutuskeskus. Kuollut 21.12.1959, haudattu Muhokselle.

JUVANI, Toivo Henrik, s. 16.5.1923 Muhoksella, hitsaaja. Lapsia 4. Osoite Ahotie 17, 91500 Muhos. Talvisodassa ilmavartiosta. Jatkosodassa korpr., pion. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Kivennapa, Perkjärvi, Vuosalmi, Lapin sota.

JUVANI, Veikko Henrikki, s. 9.4.1912 Muhoksella, kirvesmies. Puoliso Anna Elina o.s. Leinonen. Lapsia 5. Talvisodassa alikers., ryhmänjoht. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa alikers., ryhmänjoht. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoiki, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestingin itäpuoli. Haavoittunut 21.1.1942 Röhössä. Kuollut 14.9.1962, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 1. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen rakennuslautakunta, vaalitoimikunta.

JUVANI, Väinö, s. 18.8.1924 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Kerttu o.s. Polvi. Lapsia 4. Osoite 10 Juvani, 91500 Muhos. Jatkosodassa stm., JR 33. Taistelupaikat: Karjala, Lapin sota. Haavoittunut Pohjolan radalla.

JÄÄLINOJA, Niilo Aabraham, s. 19.4.1904 Oulujoella, maanviljelijä. Puoliso Anna o.s. Autio. Lapsia 13. Talvisodassa korpr. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Säkkijärvi. Jatkosodassa alikers., kiv.ryhmänjoht. Vapautettu 4.6.1942. Taistelupaikat: Kananainen, Sohjana, Lohilahti, Uhtuan suunta, Kiestinki. Kuollut 3.4.1968, haudattu Muhokselle.

K

KAIKKONEN, Aarne Johannes, s. 4.8.1913 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Aili Elma o.s. Holappa. Lapsia 2. Talvisodassa pion., LTO 8. Jatkosodassa pion., PionP34, PionK/11. Pr. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Vuoninen, Pistojoiki, Uhtuan suunta, Lintula - Kivennapa, Kuutersekä, Onkamonkangas, Muolaa, Heinjoiki, Noskua - Vuoksen lohko, Ihantala. Haavoittunut 1.6.1943, 19.10.1944 sormen menetyksellä. Kuollut 9.4.1971, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

KAIKKONEN, Niilo Ilmari, s. 17.4.1923 Puolangalla, koneteknikko. Puoliso Katri Helena o.s. Karppinen. Lapsia 3. Talvisodan aikana Oulu, konepajateht., viilaaja, lähetti. Jatkosodassa korpr., PionP33. Taistelupaikat: Karjalan kannas. Haavoittunut 15.7.1944 Vuosalmella, invalidi-% 50. Kuollut 20.1.1987, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2, Sotainvalidien kultainen amr., SVR M1 krk.

KAIPONEN, Aaro Jaakoppi, s. 16.2.1916 Muhoksella, maanviljelijä, kirvesmies. Puoliso Tytyne Elisabet o.s. Lotvonen. Lapsia 2. Osoite 12 Pälli, 91500 Muhos. Talvisodassa stm., 11. Liik.K. Taistelupaikat: Salla, Säkkijärvi, Jousjärvi, Mäntyvaara, Märkäjärvi. Jatkosodassa alikers., ryhmänjoht. Taistelupaikat: Uhtuan ja Kiestingin suunnat. Sot.arvo kersantti.

KAIPONEN, Eino Pietari, s. 11.2.1917 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Elsa Maria o.s. Leskelä. Osoite Niittypirtti, 91500 Muhos. Talvisodassa ajomies, 18. PionK/Er.Pr.W, 3/PionP9. Taistelupaikat: Kuhmo. Sairastunut v. 1940. Jatkosodassa apupalvelumies, HTK/Kotijoukot, 52. SotaS. Sot.arvo korpraali.

KAIPONEN, Juho Jaakko, s. 5.1.1906 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Sylvi o.s. Heikkinen. Lapsia 5. Osoite Kaipola 12, 91500 Muhos. Talvisodassa alikers., ryhmänjoht. 1/PionP9. Taistelupaikat: Suomussalmi, Hulkonniemi, Raate. Jatkosodassa kers., ryhmänjoht., komentoryhmänjoht., 2/PionP34, 2. SiltaK. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vasovaara, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Vuoninen, Pistojoiki, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestingin itäpuoli, Lohivaara.

KAIPONEN, Martti, s. 14.6.1922 Muhoksella, rakennusmies. Puoliso Katri o.s. Välipirtti. Lapsia 1. Osoite Rivikuja 2, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Krivin lohko, Maaselän kannas, Ihantala, Pohjois-Suomi.

KAIPONEN, Toivo Pietari, s. 30.5.1920 Muhoksella, kirvesmies. Puoliso Eeva Sylvi o.s. Häikiö. Talvisodassa vapaaehtoisena. Taistelupaikat: Oulun sk.piiri, ilmavalvontaja muut vartiotehtävät Oulussa. Jatkosodassa viestimies. Taistelupaikat: 3/PionP4, E/PionP13, Pälkjärvi, Harlu, Rytty, Sortavala, Kiviniemi, itäinen Aunuksen kannas, Viipurin lahti. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo alikersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: kunnalliset luottamustoimet.

KAITASUO, Teppo, s. 15.6.1921 Salmisssa, LVI-mies. Puoliso Alli o.s. Koivuniemi. Lapsia 3. Talvisodassa taistelupaikat: Käsänsekä, Uomaa, Lemetti, Syskyjärvi. Jatkosodassa alikers. Taistelupaikat: Uhtua, Pohjois-Suomi. Haavoittunut 30.12.1942 Jyväskylässä. Kuollut 7.3.1981 Tampereella, haudattu Tampereelle.

KAITASUO, Vilho, s. 18.1.1924 Salmisssa, työmies. Puoliso Eeva o.s. Kelhä. Lapsia 2. Jatkosodassa pk.ampujan apul., kiv.mies, sotavankileirin vartiomies, Täyd.P5, 2/Rj.P3, 37. Sv.K, 36. Sv.K, 7. Sv.leiri. Kuollut 8.2.1991, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

KALLIO, Toivo, s. 25.9.1902 Kontokissa (Kenttjärvi), puutyömies. Puoliso Jenni o.s. Juurikka. Lapsia 5. Talvisodassa stm. Jatkosodassa alikers., varastonhoitajan apul., EV 6. Kuollut 23.11.1967, haudattu Muhokselle.

KANGAS, Kalervo Johannes, s. 11.3.1915

Rantsilassa, kauppias. Puoliso Lempi o.s. Turunen. Lapsia 2. Talvisodassa stm., ratsulähetä. Taistelupaikat: Savukoski, Märkäjärvi, Joutsijärvi, Vilajoki. Jatkosodassa korpr. Taistelupaikat: Kiestingin suunta. Haavoittunut 10.12.1941 Sohjanajoella. Kuollut 18.7.1985, haudattu Muhokselle. Sot.arvo alikersantti.

KANKAALA, Onni Samuli, s. 20.8.1908 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Riitta Katri o.s. Renvall. Lapsia 12. Talvisodassa stm., liikennekomppania, tienkorjausmies. Taistelupaikat: Salla, Säkkijärvi. Jatkosodassa stm., Linn.Rak.P, PionP34. Taistelupaikat: Ihantala, Tornio, Rovaniemi, Kittilä. Kuollut 13.11.1978, haudattu Muhokselle.

KARHU, Jouko Pellervo, s. 18.11.1914

Muhoksella, isännöitsijä. Puoliso Pirkko Kastehelmi o.s. Kangas. Osoite Peltokatu 18 B 42, 90120 Oulu. Talvisodassa alikers., sotilaspiirin käytössä. Taistelupaikat: Vänerikinnemi. Jatkosodassa alikers., kers., ylikers., vääpeli, pion.joukk.varajoht., teknillisen ryhmän pääll. Taistelupaikat: Salla, Kiestinki, Karhumäki, Syväri, Karjalan kannas. Haavoittunut, invalidi-% 20. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2. Sot.arvo ylivääpeli. Yhteiskunnalliset tehtävät: Sotainvalidien apuvälinehuolto, Rintamamiesveteraanien Oulun piiriyhdistyksen varainhoito.

KARHU, Seppo Ilmari, s. 26.3.1921 Mu-

hoksella, autoilija, maanviljelijä. Puoliso Elsa Maria o.s. Alatalo. Lapsia 4. Osoite Suohaukantie 1 F 1, 90250 Oulu. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Raate, Kuhmo. Jatkosodassa alikers., pst.ryhmänjoht., III AK kaukpartio, komentoryhmänjoht., SS Rottenführer (obegefr). Taistelupaikat: Uhtua, Säämäjärvi, Suojärvi, Kotajärvi, Vuontele, Ägläjärvi, Tolvajärvi, Ilomantsi, Etelä-Ukraina, Kaukasia. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2. Sot.arvo kersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Oulujokilaakson nuorisoseurapiirin varapuheenjohtaja, Muhoksen Nuorisoseuran puheenjohtaja, Oulun läänin ammattiautoilijaliiton johtokunnan jäsen, Muhoksen ammattiautoilijoiden puheenjohtaja

KARHULA, Jaakko, s. 26.10.1905 Mu-

hoksella, maanviljelijä. Puoliso Aune o.s. Karjalainen. Lapsia 4. Talvisodassa 13. PionK. Jatkosodassa pion., ajomies. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Vuonninen, Pistojoiki, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestingin torjuntataistelut. Kuollut 12.1.1987, haudattu Muhokselle.

KARIOJA, Johan Väinö, s. 1.8.1899 Kes-

tilässä, autoilija. Puoliso Anna o.s. Seppänen. Lapsia 8. Osallistunut talvi- ja jatkosotaan, pion. Kuollut 17.11.1967, haudattu Muhokselle.

KARIOJA, Väinö Viljam, s. 18.4.1925

Kestilässä, autoilija. Puoliso Kerttu Lempi Maria o.s. Pyykkö. Lapsia 4. Jatkosodassa 3/Ps.Koul.P, Ps.Korj. Kuollut 30.12.1982, haudattu Muhokselle.

KARJALAINEN, Pauli Johannes, s. 19.6.1910 Muhoksella, työmies. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa PionP32. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Kiestinki, Lapin sota. Kuollut 3.4.1972, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

KARJALAINEN, Sulo Viljo Johannes, s.

11.11.1919 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Margareta o.s. Säkkilä (kuollut). Lapsia 3. Osoite Rovastinojantie 3 B 4, 91500 Muhos. Jatkosodassa tykkimies. Taistelupaikat: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Vuonninen, Pistojoiki, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsi- ja pohjoispuoli. Sot.arvo korpraali.

KARMITSA, Eino Oskari, s. 4.8.1913,

liikemies. Puoliso Vieno o.s. Taskinen. Lapsia 2. Osoite Tuusniemi. Talvisodassa alikers., ryhmänjoht. Taistelupaikat: Ilomaa, Latvajärvi, Ruhtinaanmäki, Lemetti ym. Jatkoso-

dassa alikers., ryhmänjoht., Louhen radan suunta, Kokkosalmi, saksalaisten partio-koulutus- ja vartiopääll. Oulussa. Haavoittunut 13.2.1940 Koirinjoella, invalidi-% 25. Sot.arvo kersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksella sotainvalidien ja rintamamiesveteraanien sihteeri ja Tuusniemellä rintamamiesveteraanien puheenjohtaja.

KARPPILA, Niilo Kalervo, s. 24.10.1914

Muhoksella, kartoittaja. Puoliso Maria Elisabet o.s. Rahko. Lapsia 3. Talvisodassa joukk.varajoht., 18. PionK/Er.-Pr.W. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa joukk.varajoht., PionP34, PionK/11. Pr., kom.koul.aliups., Pion.Koul.K., varastonhoit., 3/PionP34. Taistelupaikat: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoiki, Korpijärvi, Tetrivaara, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestingin itäpuoli, Lohivaara. Haavoittunut 28.11.1941 Lohivaarassa. Kuollut 17.9.1984, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo ylikersantti.

KARPPILA, Pentti Johannes, s. 25.4.1921

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Helka Kaarina o.s. Tomperi. Lapsia 4. Jatkosodassa stm., PionP15, PionP2. Taistelupaikat: Kiestinki, Louhi, Ahvenlahti, Äänislinna, Syväri, Perkjärvi, Tali, Ihantala, Vuosalmi, Pohjois-Suomi. Kuollut 27.5.1989, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

KARPPINEN, Arvo, s. 20.3.1918 Mu-

hoksella, lämmittäjä. Puoliso Aili o.s. Heikkinen. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Uhtua, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Kuollut 1.6.1966, haudattu Muhokselle.

KARPPINEN, Erkki Paavali, s. 17.7.1925

Säräisniemellä, mekaniikko. Puoliso Tyyne Alisa o.s. Sulama. Lapsia 2. Jatkosodassa alikers., tykinjoht., 3. Kev.It.Ptri, 35. Kev.It.-Ptri, 6/It.R1. Taistelupaikat: Uhtuan suunta,

Laatokan koillispuoli, Pohjois-Suomi. Kuollut 22.9.1989 Lappeenrannassa, haudattu Lappeenrantaan.

KARPPINEN, Jaakko Valdemar, s. 27.3.1912 Tyrnävällä, kirvesmies. Puoliso Martta Johanna o.s. Dahlström. Lapsia 3. Talvisodassa stm., tst.lähetä. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa stm., autonkulj., keittäjä. Taistelupaikat: Kiestinki, Uhtuan suunta. Kuollut 21.8.1992, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

KARPPINEN, Klaus Ahti, s. 20.4.1913

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Anna Aili o.s. Tikkanen. Osoite Hyrkkäänmäki, 91500 Muhos. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Lintula, Kivennapa, torjuntataistelut VT-linjalla, Suulajärven pohjoispuoli. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Suomussalmi, Uhtua, Kuhmo, Kiestinki, Pohjois-Suomi. Haavoittunut v. 1940 Kuhmossa ja 23.8.1941 Korpilahdella. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

KARPPINEN, Martti Ilmari, s. 10.5.1912

Muhoksella, myyjä. Puoliso Martta Ellen o.s. Niemelä. Lapsia 4. Osoite: Ruiskuja 1, 91500 Muhos. Talvisodassa alikers., radiosähkötäjä, var.hoit. Taistelupaikat: Suomussalmi. Jatkosodassa kers., radiosähkötäjä, var.hoit. Taistelupaikat: Kivennapa, Muo-

laa, Heinjoki, Noskua - Vuoksen lohko, Ihantala, Pohjois-Suomi. Sot.arvo ylikersantti.

KARPPINEN, Olavi Johannes, s. 30.1.1915, pienviljelijä. Puoliso Eeva o.s. Heikkinen. Osoite Karhantie, 91500 Muhos. Talvisodassa korpr. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa alikers. Taistelupaikat: Uhtua, Kiestinki, Latvajärvi, Pistojoiki, Tetrivaara, Lohivaara, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi.

KARPPINEN, Paavo Olavi, s. 28.4.1914

Muhoksella, rakennustyömies. Puoliso Ida Maria o.s. Väyrynen. Talvisodassa pion., PionP9. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., PionP34. Taistelupaikat: Kursma, Pajulahti, Vuoninen, Pistojoiki, Uhtuan pohjoispuoli. Kuollut 27.11.1972, haudattu Muhokselle.

KARPPINEN, Pauli Olavi, s. 7.6.1915

Muhoksella, urakoitsija. Puoliso Ella o.s. Valkonen. Lapsia 2. Jatkosodassa kiv.mies, kk.mies, JR 11, JR 14. Taistelupaikat: Uhtua, Kiestinki, Laatokan Karjala, Säemäjärvi, Ägläjärvi, Tolvajärvi. Kuollut 1.10.1991, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

KARPPINEN, Pentti Nestori, s. 19.11.

1917 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Aune Maria o.s. Manelius. Lapsia 3. Talvisodassa pion. Jatkosodassa pion., moottoriponttoonikoulutus, kone-mies. Taistelupaikat: Lohivaara, Jelettijärvi. Kuollut 11.3.1989, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

KARPPINEN, Tauno Eemeli, s. 20.6.1922

Muhoksella, työnjohtaja. Puoliso Aune o.s. Inkinen. Lapsia 3. Osoite Konttilantie 21, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Krivin lohko, Maaselkä, Ihantala, Pohjois-Suomi.

KARPPINEN, Veikko, s. 27.9.1916

Muhoksella, työnjohtaja. Puoliso Kerttu o.s. Okkonen. Talvisodassa hevostyömies. Taistelupaikat: Maisniemi, Perkjärvi, Lavajärvi. Jatkosodassa korpr. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoiki, Uhtua, Kiestinki, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Kuollut 5.2.1991, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: SVR M1.

KARPPINEN, Väinö Henrik, s. 1.3.1911, pienviljelijä. Talvisodassa pion., huoltojoukot. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., huoltojoukot. Taistelupaikat: Kivennapa, Muolaa, Ihantala, Pohjois-Suomi. Kuollut 2.7.1990, haudattu Muhokselle.

KARPPINEN, Väinö Henriikki, s. 21.8.1926

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Kerttu Annikki o.s. Kempainen. Lapsia 3. Osoite Hyrkkäänmäki, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion., PionP1/Korian koulutuskeskus. Sot.arvo korpraali. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kirkkovaltuuston jäsen, maanjakotoimitusten uskottu mies.

KARPPINEN, Väinö Petter, s. 25.8.1926

Säräisniemellä, rakennusmestari. Puoliso Alli Lydia o.s. Parviainen. Lapsia 4. Osoite 91510 Rova. Jatkosodassa pion., liekinheitinmies, PionP1/Korian koulutuskeskus. Kunniamerkit: XXX, SL ar. ja maanpuolustusmitali. Sot.arvo alikersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen sotaveteraanit ry:n sihteeri, Muhoksen kotiseutuyhdistys ry:n puheenjohtaja.

KARPPINEN, Yrjö, s. 1.9.1910

Kestilässä, metallimies. Osoite Jokitie 3, 91500 Muhos. Talvisodassa alikers. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raatteen ympäristö. Jatkosodassa ylikers. Osa ajasta aseparajalla ja saksalaisten kanssa panssarios. Taistelupaikat: Suomussalmi.

KARPPINEN, Väinö Henrik, s. 1.3.1911, pienviljelijä. Talvisodassa pion., huoltojoukot. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., huoltojoukot. Taistelupaikat: Kivennapa, Muolaa, Ihantala, Pohjois-Suomi. Kuollut 2.7.1990, haudattu Muhokselle.

KARPPINEN, Väinö Henrik, s. 1.3.1911, pienviljelijä. Talvisodassa pion., huoltojoukot. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., huoltojoukot. Taistelupaikat: Kivennapa, Muolaa, Ihantala, Pohjois-Suomi. Kuollut 2.7.1990, haudattu Muhokselle.

KARPPINEN, Väinö Henrik, s. 1.3.1911, pienviljelijä. Talvisodassa pion., huoltojoukot. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., huoltojoukot. Taistelupaikat: Kivennapa, Muolaa, Ihantala, Pohjois-Suomi. Kuollut 2.7.1990, haudattu Muhokselle.

KARPPINEN, Väinö Henrik, s. 1.3.1911, pienviljelijä. Talvisodassa pion., huoltojoukot. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., huoltojoukot. Taistelupaikat: Kivennapa, Muolaa, Ihantala, Pohjois-Suomi. Kuollut 2.7.1990, haudattu Muhokselle.

KARPPINEN, Väinö Henrik, s. 1.3.1911, pienviljelijä. Talvisodassa pion., huoltojoukot. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., huoltojoukot. Taistelupaikat: Kivennapa, Muolaa, Ihantala, Pohjois-Suomi. Kuollut 2.7.1990, haudattu Muhokselle.

KASKI, Urho Emil, s. 22.11.1921 Ylikii-
mingissä, maalarina. Puo-
liso Elvi Ester o.s. Sark-
kinen. Lapsia 4. Jatko-
sodassa stm., kiv.mies,
ajomies. Taistelupaikat:
Maaselkä, Laatokan
Syväri. Haavoittunut
2.3.1942 Maaselässä.

Kuollut 31.7.1973, haudattu Muhokselle.

KASSINEN, Aarne Henrik, s. 15.9.1907
Muhoksella, maanvilje-
lijä. Puoliso Lyyli Ma-
ria o.s. Aho. Talviso-
dassa alikers., ryhmän-
joht. Taistelupaikat:
Suomussalmi, Raate,
Kuhmo. Jatkosodassa
kers., muonitusaliups.,
rakennustöiden joht. Taistelupaikat: Lat-
vajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoeki. Kuollut
12.5.1954, haudattu Muhokselle.

KASSINEN, Arvi Eemil, s. 30.8.1910 Mu-
hoksella, maanviljelijä.
Puoliso Impi Katri o.s.
Paso. Lapsia 6. Talviso-
dassa kiv.mies, lääkin-
tämies. Taistelupaikat:
Joutsijärvi, Märkäjärvi.
Jatkosodassa pion. Tais-
telupaikat: Uhtuan poh-
joispuoli, Karjalan kannas. Kuollut
30.12.1984, haudattu Muhokselle

KASSINEN, Arvo Johannes, s. 22.6.1918
Muhoksella, maanvilje-
lijä. Puoliso Lempi o.s.
Vimpari. Lapsia 6.
Osoite 91300 Ylikii-
minki. Talvisodassa
stm., kiv.mies. Taiste-
lupaikat: Kivennapa,
Kuuterselkä, Viipuri.
Jatkosodassa taistelupaikat: Uhtuan suun-
ta. Sot.arvo korpraali.

KASSINEN, Erkki Iisakki (Iikka), s.
25.4.1921 Utajärvellä,
maanviljelijä. Puoliso
Martta Elisabet o.s.
Huovinen. Lapsia 5.
Osoite Hyrkäs, 91500
Muhos. Talvisodassa
vapaaehtoinen, vartio-
tehtävät armeijan varas-
tolla ja rautatiekohteissa. Joutunut lento-
pommituksiin vartiopaikallaan. Jatkoso-
dassa panssarijääkäri, panssarintorjunta,
suorasuuntaustulitus ja etulinjan vartiointi,
tst.lähetä. Taistelupaikat: Louhen ja
Uhtuan suunta, Kuuterselkä, Vuoksi, Ihan-
tala, Lapin sota.

KASSINEN, Mauno Pietari, s. 20.1.1916
Muhoksella, Puoliso
Salme Ellen o.s. Hauru.
Lapsia 3. Talvisodassa
asealiups., sotavartio-
ryhmän aliups., PionK/
9. Div., Esik.K/11. Div.
Taistelupaikat: Rov-
niemi, Viipurinlahti,
Lapin ryhmän alueella. Jatkosodassa ase-
aliups., ryhmänjoht. PionP34, PionK/11.
Pr., SotaS. 32, PionP3. Taistelupaikat:
Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoeki, Tetri-
vaara, Uhtuan pohjoispuoli, Lohivaara.
Sot.arvo kersantti. Kuollut 10.11.1987,
haudattu Muhokselle

KASSINEN, Vieno Henrikki, s. 24.1.1913
Muhoksella, maanvilje-
lijä. Puoliso Elsa Maria
o.s. Tapio. Lapsia 3. Jat-
kosodassa korpr., auton
apumies, 2. AurausK,
Jv.Koul.K. 12, kenttä-
postikonttorin 6. tarkas-
tustoimisto, kenttäpos-
tipakkaaja Matkaselällä, sairastumisen jäl-
keen tarkastaja. Taistelupaikat Yli-Kuitti-
järvi, Vuoninen, Pistojoen ylitys. Sairas-
tunut 24.12.1942. Sot.arvo alikersantti.
Kuollut 6.5.1978, haudattu Muhokselle

KAUPPILA, Paavo, s. 19.2.1908 Oulu-
joella, maanviljelijä.
Puoliso Martta o.s. Kor-
honen. Lapsia 1. Talvi-
sodassa alikers., pion-
ryhmänjoht., 3/PionP9.
Taistelupaikat: Kuhmo.
Jatkosodassa ylikers.,
kompp.väpeli, Pion-
P34, 2. SiltaK. Taistelupaikat: Uhtuan poh-
joispuoli, Kiestingin itäpuoli. Kuollut
3.8.1972, haudattu Oulujoelle. Yhteiskun-
nalliset tehtävät: Muhoksen kunnanval-
tuusto.

KAUPPINEN, Martti Vilho, s. 10.2.1925
Lapinlahdella, porari.
Puoliso Katri Annikki
o.s. Isola. Lapsia 5.
Osoite Rivikuja 1 B 10,
91500 Muhos. Jatkoso-
dassa korpr., kenttävar-
tiomies. Taistelupaikat:
Uhtuan suunta, Karja-
lan kannas, Mestarinjärvi, Ino, Viipurin-
lahti.

KEINÄNEN, Aarne Einari, s. 27.9.1912
Muhoksella, kauppias.
Puoliso Anna Maria o.s.
Paukkeri. Lapsia 4.
Osoite Saaristokatu 46,
92100 Raahe. Talviso-
dassa pion. Taistelupai-
kat: Suomussalmi, Raa-
te, Kuhmo. Jatkosodas-
sa taistelupaikat: Vasovaara, Latvajärvi,
Vuokkiniemi, Pistojoeki, Tetrivaara, Uhtu-
an pohjoispuoli, Kiestinki, Lohivaara,
Pohjois-Suomi. Sot.arvo korpraali.

KEINÄNEN, Antti Juhani, s. 18.11.1910
Muhoksella, maanvilje-
lijä. Puoliso Milka Anna
(Anni). Lapsia 3. Talvi-
sodassa stm., partio- ja
viestitehtävissä. Taiste-
lupaikat: Suomussalmi.
Jatkosodassa korpr.
Taistelupaikat: Tiiksjar-

ven lentokenttä, Tampereen lentokenttä,
Äänislinna, Repola. Kuollut 21.7.1992,
haudattu Muhokselle.

KEINÄNEN, Arttu Aabrami, s. 16.1.1918
Muhoksella, kirves-
mies. Puoliso Siiri o.s.
Ojala. Lapsia 4. Osoite
Konttilantie 3, 91500
Muhos. Jatkosodassa
pion., alikers. Taistelu-
paikat: Pälkjärvi, Har-
lu, Rytty, Sortavala,
Kiviniemi, itäinen Aunuksen kannas. Kun-
niamerkit: SVR R1 ja SVR R2. Yhteis-
kunnalliset tehtävät: Muhoksen kunnan-
valtuusto ja kirkkovaltuusto, eri lautakun-
tien jäsen.

KEINÄNEN, Arvi Aleksanteri, s. 21.12.
1914 Muhoksella, ra-
kennusmestari. Puoliso
Aune Tellervo o.s. Mus-
tikka. Lapsia 3. Osoite
Pikkuholminkatu 1,
92130 Raahe. Talviso-
dassa pion., PionP9.
Taistelupaikat: Kuh-
mon Saunajärvi. Jatkosodassa korpr., ali-
kers., puuseppä, varastonhoit. Taistelupai-
kat: Uhtuan suunta, Karjalan kannas,
Pohjois-Suomi. Sot.arvokersantti. Yhteis-
kunnalliset tehtävät: Muhoksen kunnan
urheilulautakunnan puheenjohtaja 1947 -
1948, palolautakunnan jäsen.

KEINÄNEN, Arvo Olavi, s. 5.12.1924
Muhoksella, kirves-
mies. Puoliso Kirsti
Marjatta o.s. Korvala.
Lapsia 4. Osoite Keinu-
tie 3, 92140 Pattijoki.
Jatkosodassa pion. Tais-
telupaikat: Uhtuan
suunta, Uusikirkko,
Ihantala, Kuuterselkä - Onkamonkangas,
Muolaa, Heinjoki, Pohjois-Suomi. Sot.arvo
korpraali.

KEINÄNEN, Erkki Gunnar, s. 4.2.1913

Muhoksella, kirvesmies. Puoliso Aino. Lapsia 2. Osoite Ponkila, 91500 Muhos. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Raate, Suomussalmi, Kuhmo. Jatkosodassa autonkulj.

Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojärvi, Uhtua, Maaselän kannas, Syväri, Laatokan koillispuoli.

KEINÄNEN, Kalevi Mikael, s. 6.2.1918

Muhoksella, maanviljelijä, pitäjänneuvos. Puoliso Martta o.s. Korhonen. Lapsia 4. Osoite Ponkilantie 25, 91500 Muhos. Talvisodassa pion., joukk.johtajan lähetti, JR 39. Taistelu-

paikat: Pitkäranta, Lemetin motti, Uomaa. Jatkosodassa alikers., väepeli, 24. AutoK:n väepeli. Taistelupaikat: Uhtua, Karjalan kannas, Rovaniemi. Kunniamerkit: Vm. 1, Vm. 2 ja SVR M1. Sot.arvo kersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kunnanvaltuusto 1954 - 1988 (puheenjohtajana 1960 - 1962 ja 1978 - 1986), kirkkovaltuusto, sotaveteraaniiyhdistyksen puheenjohtaja 1986 -.

KEINÄNEN, Väinö Henrikki, s. 29.9.

1913, maanviljelijä. Puoliso Helmi o.s. Reinikka. Lapsia 4. Talvisodassa PionP18. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa taistelupaikat: Uhtuan suunta, Latvajärvi, Vuokkiniemi,

Kiestinki, Lohivaara, Karjalan kannas, Vuoksen lohko, Ihantalan lohko, Tornio, Rovaniemi, Muonio. Kuollut 16.12.1948, haudattu Muhokselle.

KEINÄNEN, Väinö Henrikki, s. 28.3.1925

Muhoksella, muurari. Puoliso Aira Ellen o.s. Klemettinen. Lapsia 3. Osoite 12 Mäkelänkangas, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Ihantala.

KERÄNEN, Aaro Veikko, s. 28.9.1910

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Martta o.s. Tikkanen. Talvisodassa korpr. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa kers., kirjuri. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojärvi,

Uhtuan pohjoispuoli, Kiestingistä itään, Lohivaara. Kuollut 30.12.1962 Oulussa, haudattu Muhokselle.

KERÄNEN, Heimo Ilmari, s. 17.12.1916

Kestilässä, talonhoitaja. Puoliso Martta o.s. Makkonen. Osoite Rantaholapantie 3 A, 91500 Muhos. Talvisodassa alikers., puhelinryhmänjoht., rautatiekorjausyksikkö. Jatkosodassa alikers., puhelinryhmänjoht., varastonhoit., PionP34. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Länsikannas, Lapin sota. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo kersantti.

KERÄNEN, Kaarlo Antero, s. 26.12.1924

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Rauha o.s. Kukkonen. Lapsia 5. Osoite Leivonkulma C 3, 91500 Muhos. Jatkosodassa stm., KRH komppania. Taistelupaikat: Laatokan poh-

joispuoli, Pohjois-Suomi. Sot.arvo korpraali.

KERÄNEN, Kaarlo Ilmari, s. 17.10.1915

Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa alikers., ryhmänjoht. Taistelupaikat: Kuhmon suunta. Jatkosodassa ylikers., vaatevar.hoit. Taistelupaikat: Hyrynsalmi, itärintama. Kuol-

lut 1.5.1991, haudattu Muhokselle.

KERÄNEN, Kalle Artturi, s. 10.7.1908

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Laina o.s. Salmi. Lapsia 6. Talvisodassa alikers. Jatkosodassa kers., ryhmän varajoht., pion.var.hoit. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Karjalan kannas, Vammelsuu, Kanneljärvi, Muolaa, Heinjoki, Antrea, Ihantala. Kuollut 3.7.1982, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 1 (2 kpl). Sot.arvo ylikersantti.

KERÄNEN, Kalle Valtteri, s. 5.1.1924

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Ines o.s. Alatalo. Lapsia 2. Jatkosodassa kers., PionP34. Taistelupaikat: Uhtua, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Kuollut 20.7.1974, haudattu Muhokselle.

KERÄNEN, Veikko Henrikki, s. 21.2.1911

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Rauha o.s. Hurmerinta. Lapsia 4. Talvisodassa alikers., 2/ PionP34. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa taistelupaikat: Uhtua, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Kuollut 14.3.1990, haudattu Muhokselle.

KERÄNEN, Vilho Jaakko, s. 17.7.1908

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Hilma o.s. Tervola. Lapsia 3. Talvisodassa taistelupaikat: Salla, Märkäjärvi. Jatkosodassa kers., PionP34. Taistelupaikat: Pistojärvi, Uhtua,

Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ihantala, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Kuollut 30.7.1972, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2.

KERÄNEN, Viljo Pekka, s. 22.4.1922

Muhoksella, kirvesmies. Puoliso Aino o.s. Karppinen. Lapsia 2. Jatkosodassa korpr., pion. Taistelupaikat: Rukajärvi. Kuollut 12.1.1985, haudattu Muhokselle.

KERÄNEN, Väinö, s. 1.10.1901 Muhok-

sella, maanviljelijä. Puoliso Aino o.s. Siikaaho. Lapsia 2. Talvisodassa pion., lääkintämies. Jatkosodassa taistelupaikat: Uhtuan suunta. Kuollut 19.2.1962, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

KERÄNEN, Väinö Mauno, s. 23.12.1919

Muhoksella, maanviljelijä, kirvesmies. Puoliso Kerttu o.s. Haapasalo. Lapsia 5. Jatkosodassa pion., JR 31, 3/ PionP24, Jv.Pion.joukkue/JR 10. Taistelupaikat: Kuhmo, Kolvasjärvi, Repola, Virta, Ontrosenvaara, Rukajärvi. Kuollut 22.8.1987, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

KERÄNEN, Väinö Valdemar, s. 7.5.1920

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Lahja o.s. Nurminen. Lapsia 3. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Sohjana, Kiestinki, Lohivaara, Länsikannas, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki,

Tornio, Muonio. Kuollut 28.8.1974, haudattu Muhokselle. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen Rintamamiesveteraanien johtokunta, Valion neuvottelukunta, Muhoksen raittiuslautakunta, Muhoksen tuomiokunnan lautamies.

KERÄNEN, Yrjö Henrikki, s. 26.12.1919

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Alli Annikki. Lapsia 3. Jatkosodassa pion., JR 31, 3/PionP24, Jv.Pion.joukkue/JR 10. Taistelupaikat Kolvasjärvi, Repola, Virrat, Omelia, Antrosenvaara, Rukajärvi. Kuollut 1.6.1988, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

KESKITALO, Olavi Valdemar, s. 23.7.1924

Tyrnävällä, sähkötekniikko. Puoliso Laura Kaarina o.s. Heikkinen. Lapsia 4. Osoite Rakuunatie 7 A 3, 00330 Helsinki. Jatkosodassa korpr., tst.lähetäjä, kiv. mies, II/JR 11, III/JR 16,

JK/19. Pr., Er.K/III AK. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Muna- ja Makkarakukkulat, Karjalan kannas, Tappari, Räikkölä, Taipale, Äyräpää. Kunniamerkit: Vm. 1, Vm. 2 ja SVR M1 krk.

KESKITALO, Veikko Ilmari, s. 9.11.1910,

pienviljelijä. Puoliso Johanna. Lapsia 2. Talvisodassa jääkäri, ajomies. 2/PionP9. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa 2/PionP34.

Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoeki, Lohivaara. Kuollut 5.6.1965, haudattu Muhokselle.

KESTI, Henno Sylvester, s. 9.4.1918 Muhoksella, metsätyönjohtaja. Jatkosodassa ylikers., pion.ryhmänjoht., joukk.varajoht., 3/PionP32. Taistelupaikat: Hangon lohko, Vehkuskela, Saarimäki, Koivumäki, Torasjärvi, Syvärin lohko, Viipurin luoteispuoli. Kunniamerkit: Vm. 1 ja VR 4. Kuollut 28.9.1947, haudattu Utajärvelle Sotkan hautausmaahan.

KESTI, Iisak Henrik, s. 20.8.1921

Muhoksella, kirvesmies. Puoliso Maija Kyllikki o.s. Raumala. Lapsia 4. Jatkosodassa alikers., pion.ryhmänjoht. Taistelupaikat: Krivin lohko, Maaselkä, Ihantala, Pohjois-Suomi. Kuollut

9.11.1974, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo kersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Kunnanhallituksen jäsen, eri lautakuntien jäsen.

KESTI, Martti Mikael, s. 30.1.1910 Muhoksella, rakennusmestari. Puoliso Siiri o.s. Klemetilä. Lapsia 2. Talvisodassa alikers., autonasentaja, 9. Liik.K. Jatkosodassa asentaja, työpisteen pääll., vartiointialiuks., 5. AutoVar., 27. AutoKorj., ETP/Pans.P, Er.JK, Sv.leiri 8. Kuollut, haudattu Ouluun.

KESTI, Oskar Gunnar, s. 15.10.1915 Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa pion., 18. PionK/Er.Pr.W. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., korpr., PionP34, PionK/11. Pr., moottoriveneen kulj., pelti-

seppä, III AK. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoeki, Kiestingin itäpuoli, Lohivaara, huoltotehtävissä Uhtuan suunnalla ja Karjalan kannaksella. Kuollut 6.2.1975 Muhoksella, haudattu Utajärvelle Sotkan hautausmaahan. Sot.arvo alikersantti.

KESTI, Pentti Juhani, s. 18.4.1925

Muhoksella, kirvesmies. Puoliso Aili o.s. Laatikainen. Lapsia 2. Osoite Lukkarinkangas, 91500 Muhos. Jatkosodassa miinaharavapion. Taistelupaikat: Syväri, Karjalan kannas. Kunniamerkit: Vm. 2.

KESTI, Urho Viktor, s. 21.1.1903 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Anna Sigrid. Lapsia 2. Talvisodassa radankorjauksessa Oulun seudulla. Jatkosodassa stm., autonkulj., 2/PionP2. Taistelupaikat: Laatokan pohjoispuoli, Pohjois-Aunus. Kuollut 14.4.1967, haudattu Utajärvelle Sotkan hautausmaahan.

KESÄNIEMI, Martti Feliks, s. 14.1.1910,

maanviljelijä. Puoliso Martta Maria o.s. Rahko. Lapsia 2. Osoite 91410 Jokirinne. Talvisodassa suojeluskunnan vartiotehtävissä. Jatkosodassa stm. pioneeri-joukoissa. Taistelupaikat: Kiestingin lohko, Laatokan pohjoispuoli, Aunuksen suunta.

KETTUNEN, Hille, s. 9.9.1909

Kaavilla, ylikatsastaja. Puoliso Martta o.s. Rautiainen. Lapsia 2. Osoite Tarmontie 43, 90530 Oulu. Talvisodassa alikers., 20. TalousK, Tykistö, rehumestari. Taistelupaikat: Lappeenranta,

Savitaipale. Jatkosodassa alikers.,

pion.ryhmänjoht., rehumestari, RTR 4. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Vuoninen, Pistojoeki, Äänisen rannikko-puolustus, Syväri, Äänislinna, Säämäjärvi, Suojärvi, Vilaniemi. Sot.arvo kersantti.

KIELA, Ahti Olavi, s. 20.11.1923, panostaja.

Puoliso Toini o.s. Peltoniemi. Lapsia 7. Jatkosodassa pion. 6. Div. Taistelupaikat: Ihantala, Pohjois-Suomi. Kuollut 29.1.1976, haudattu Muhokselle.

KINNULA, Vesa Kalevi, s. 29.5.1916,

maanviljelijä. Puoliso Elma Sanelma o.s. Pärnänen. Lapsia 6. Osoite 91510 Rova. Talvisodassa alikers., pion.ryhmänjoht. Taistelupaikat: Kuhmon suunta. Jatkosodassa kers.,

pion.ryhmänjoht., PionP34. Taistelupaikat: Uhtua, Tolvajärvi, Kuusamo. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo ylikersantti.

KINNUNEN, Kaarlo Johannes, s.

1.11.1921 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Anna Kaisa o.s. Vasala. Lapsia 2. Osoite Leppiniementie, 91500 Muhos. Talvisodassa vapaaehtoisena sotapolii-sina 10. S.Pol.K. Tais-

telupaikat: Laatokan koillispuoli. Jatkosodassa korpr. Taistelupaikat: Jelettijärvi, Kiestinki. Kunniamerkit: Vm. 2. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kunnanvaltuusto, Muhoksen Maamiesseura, kalatalouden eri järjestöt, Kajaani Oy:n hallintoneuvosto, Metsä-Tapion johtokunta.

KINNUNEN, Kalle Jaakko, s. 1.1.1918

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso kuollut. Lapsia 4. Osoite 12 Mattila, 91500

Muhos. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Muolaa. Jatkosodassa korpr., siltakompp., aurauskompp. Taistelupaikat: Uhtuan ja Kiestingin suunnat. Sot.arvo alikersantti.

KINNUNEN, Niilo Jaakko, s. 24.6.1913 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Aili Johanna o.s. Pohjola. Lapsia 3. Talvisodassa alikers., pion.ryhmänjoht. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa alikers., ruuhiryhmän varajoht., tienhoitoryhmänjoht. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Pohjois-Suomi. Kuollut 3.4.1979, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo kersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen Säästöpankin hallitus.

KINNUNEN, Toivo Ilmari, s. 6.10.1923 Muhoksella, mittakirvesmies. Puoliso Kerttu Katri Madilla o.s. Karppinen. Lapsia 3. Osoite Mäntykuja 9, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion. 1/PionP25, JK/JR5. Taistelupaikat: Maaselän suunta, Äänisen rannikkovartio, Karjalan kannas. Haavoittunut Maaselällä syyskuussa 1943, invalidi-% 35. Sot.arvo korpraali. Yhteiskunnalliset tehtävät: Kansakoulun johtokunta.

KINNUNEN, Väinö Daavid, s. 3.9.1912 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Jenni o.s. Lesonen. Lapsia 3. Jatkosodassa stm., vanginvartija. Taistelupaikat: Karjalan kannas. Kuollut 24.5.1983, haudattu Muhokselle.

KIVIHARJU, Iisakki (Iikka), s. 24.2.1922 Muhoksella, vaatturi. Puoliso Elsi Lempi Annikki o.s. Valkonen. Lapsia 2. Jatkosodassa pion., varusvarastonhoit. Taistelupaikat: Jelettijärvi, Syvärin asemataistelu, Karjalan

kannaksen viivytystaistelut, Pohjois-Suomi. Haavoittunut 29.4.1942 Jelettijärvellä. Kuollut 20.9.1950, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

KIVIHARJU, Johan Emil, s. 24.7.1902 Muhoksella, vaatturi. Puoliso Siiri o.s. Kesäniemi. Lapsia 2. Talvisodassa pion., räätäli, 2/PionP9. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa korpr., räätäli, varusvarastonhoit., 1/PionP34, 24. TalousK. Taistelupaikat: Vasovaara, Vuokkiniemi, Latvajärvi, Ponkalahti, Vuoninen, Pistojoensuu, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan pohjoispuoli. Kuollut 25.5.1980, haudattu Muhokselle.

KIVIHARJU, Kaarlo Matias, s. 9.9.1913 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Reeta Valpuri (Vappu) o.s. Tolonen. Lapsia 1. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa pion., kk:n patruunankantaja, 1/PionP34, 25. RajaK, HTK 11, 3/Rj.P 8. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoensuu, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestingin itäpuoli, Lohivaara, Vuokkiniemen erämaalohko, Tolvajärven eteläpuoli. Haavoittunut sirpaleista 30.11.1941 ja 24.5.1943, invalidi-% 30. Kuollut 17.11.1976, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

KIVIMÄKI, Orvo Oskari, s. 11.8.1924 Somerolla, teknillinen johtaja. Puoliso Raili o.s. Polvi. Lapsia 3. Jatkosodassa stm., E/It.P, 62. Raskas It.Ptri, Ilmavalvontaesikunta. Kuollut 5.4.1977, haudattu Muhokselle.

KIVINIEMI, Keijo Anton, s. 30.4.1924 Mäntyharjussa, maanviljelijä. Puoliso Terttu o.s. Saarela. Lapsia 3. Jatkosodassa stm., tst.lähetäjä, kirjuri. Taistelupaikat: Kanneljärvi, Valkeasaari, Viipurin kivisilta, Viipurinlahti.

Sot.arvo korpraali.

KLASILA, Kaarlo Johan Heikki, s. 10.6.1912 Haukiputaalla, maanviljelijä. Puoliso Irja o.s. Toppila. Lapsia 5. Talvisodassa kers., 11. Liik.K. Taistelupaikat: Salla, Säkkijärvi. Jatkosodassa PionP34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoensuu, Uhtuan länsipuoli, Jyväskylä, Tolvajärvi. Haavoittunut 3.8.1944 Tolvajärvellä. Kuollut 15.1.1971, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: VR 3, VR 4 ja VR 4 tlk. Sot.arvo yliluutnantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: MTK:n Muhoksen osaston puheenjohtaja.

KLASILA, Veikko Kalervo, s. 8.1.1921 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Helvi o.s. Myllyselkä. Lapsia 3. Osoite Leppioja, 91800 Tyrnävä. Talvisodassa stm., desanttitorjunta. Taistelupaikat: Juorkuna, Suomussalmi. Jatkosodassa alikers., psv.ajaja, psv.ajokouluttaja. Taistelupaikat: Syväri, Petroskoi, Karhumäki, Poventsa, Karjalan kannas. Haavoittunut 2.6.1942 Petroskoissa, invalidi-% 20. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo kersantti.

KLEMETTI, Niilo Matias, s. v. 1911 Muhoksella, työnjohtaja. Puoliso Helmi Maria o.s. Mettovaara. Lapsia 6. Jatkosodassa korpr. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Kiestinki, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Kuollut 20.3.1971, haudattu Muhokselle.

KOHTALO, Verner Henrik, s. 12.6.1926 Muhoksella, autoilija. Puoliso Elvi Elina o.s. Männistö. Jatkosodassa pion., pioneeriasentaja, nostomiespalvelusta, JR 1. Haavoittunut PionP2/Utin koulutuskeskus. Kuollut 5.1.1967, haudattu Muhokselle.

KOISTINEN, Eino Ilmari, s. 3.10.1919 Muhoksella. Jatkosodassa apupalvelumies, Jv.Koul.K. 23. Kuollut 2.3.1981, haudattu Muhokselle.

KOISTINEN, Kalle Aukusti Oskari, s. 12.1.1912 Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa pion., ajomies, 18. PionK/Er.Pr.W. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., PionP34. Taistelupaikat: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoensuu, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestingin itäpuoli, Karjalan kannas, Ihantala. Kuollut 2.4.1976, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

KOISTINEN, Matti Johannes, s. 15.12.1909 Muhoksella, korjausmies. Puoliso Alli o.s. Keränen. Talvisodassa stm., autonkulj., Erik.AutoK. Jatkosodassa korpr., alikers., autonkulj., 8. TienhoitoK, Er.P5. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Pohjan sk.piiri: Petsamon Nikkeli Oy. Kuollut 27.10.1977, haudattu Muhokselle.

KOISTINEN, Niilo Kalevi, s. 9.7.1926 Muhoksella. Jatkosodassa korpr., Pion.-Koul.K. Kuollut Helsingissä.

KOKKO, Yrjö Matias, s. 11.4.1908 Muhoksella, metsätyömies. Puoliso Hanna o.s. Myllyaho. Lapsia 5. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa korpr., alikers., komentoryhmänjoht. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoiki, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestingin itäpuoli, Lohivaara, Länsikannas, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Noskua - Vuoksen lohko, Ihantalan lohko, Pohjois-Suomi. Kuollut 9.8.1981, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo kersantti.

KONTU, August Anselm (Aukusti), s. 30.4.1922 Muhoksella, metsuri. Puoliso Laina Emilia o.s. Koivumaa. Lapsia 1. Jatkosodassa stm., korpr., kiv.mies, Linn.Psto 15, 7/15. Pr. Taistelupaikat: Länsisyväri, Vitele, Syskyjärvi, Pohjois-Suomi. Kuollut 8.3.1983, haudattu Muhokselle.

KONTU, Eelis Einari, s. 14.11.1920 Muhoksella, sekatyömies. Lapsia 4. Osoite Kellonhovi A 1, 90820 Kello. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Aunus, Syväri, Petroskoi, Pohjois-Suomi.

KONTU, Niilo Ilmari, s. 2.8.1908, maanviljelijä. Puoliso Fanni o.s. Vainiokangas. Lapsia 4. Osoite 12 Kontu, 91500 Muhos. Talvisodassa stm., ilmavartiopääll. Päivärinne. Jatkosodassa alikers., ilmalvonta-aseman pääll. Taistelupaikat: Kuusamo, Suomussalmi, Pohjois-Suomi. Kunniamerkit: Vm. 2.

KONTU, Väinö Iisakki, s. 7.6.1902 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Iris Maria o.s. Ähkynen. Osoite 12 Kontu, 91500 Muhos. Talvisodassa korpr., puhelinmies. Taistelupaikat: Salla, Säkkijärvi. Jatkosodassa alikers., asealiups., pion.ryhmänjoht. Taistelupaikat: Kursma, Pajulampi, Vuonninen, Uhtuan pohjoispuoli. Haavoittunut Uhtuan pohjoispuolella v. 1942.

KORHONEN, Reino Matias, s. 7.10.1911 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Siviä Birgitta o.s. Poutiainen. Lapsia 4. Talvisodassa alikers., KTR. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa alikers., Pion-P34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Pistojoiki, Uhtua. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo ylikersantti.

KORHONEN, Toivo Ensio, s. 23.7.1924 Utajärvellä, autonkuljettaja. Puoliso Anni o.s. Pekkala. Lapsia 3. Jatkosodassa korpr., PM.-Linn.Os. Taistelupaikat: Kiviniemi. Kuollut 23.6.1972, haudattu Muhokselle. Sot.arvo alikersantti.

KORPELA, Kaarlo Einari, s. 26.10.1914 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Aino Helmi Pyykkönen. Lapsia 3. Osoite 91410 Jokirinne. Talvisodassa korpr., PionP18. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa ryhmänjoht., PionP34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Uhtua, Pistojoiki, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestinki, Lohivaara, Kivennapa, Kuuterselkä, Noskua, Ihantalan lohko. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2. Sot.arvo kersantti.

KORPIKALLIO, Kalevi Albert, s. 17.9.1912 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Kaarina o.s. Mustonen. Lapsia 2. Talvisodassa alikers. Jatkosodassa kers. Kuollut 29.12.1974, haudattu Muhokselle. Sot.arvo väpeli. Yhteiskunnalliset tehtävät: Manttaalikuunnan uskottu mies, eläinsuojelulautakunta, Maamiesseuran puheenjohtaja 20 v.

KORPIKALLIO, Kallas Nestori, s. 5.12.1916 Muhoksella, liikennevirkaillija. Puoliso Liisa o.s. Karpio. Lapsia 2. Talvisodassa vänr., joukk.joht. Jatkosodassa luutn., kompp.-pääll. Taistelupaikat: Vuonninen, Pistojoiki, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan pohjoispuoli. Kuollut 23.10.1946, haudattu Muhoksen sankarihautaan. Kunniamerkit: VR 4 ja VR 4 tlk.

KORPIKALLIO, Vesa Albert, s. 14.11.1910, kauppias. Puoliso Jenni o.s. Rotonen. Lapsia 1. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Salla, Säkkijärvi. Jatkosodassa stm. Taistelupaikat: Kiestingin suunta. Kuollut 2.10.1965, haudattu Muhokselle.

KORTELAINE, Lauri, s. 6.11.1922 Salmassa, kirvesmies. Puoliso Elvi Anni Katariina o.s. Jurvelin. Lapsia 5. Jatkosodassa pion., E/JR 58, HTK/Kannaksen Ryhmä. Kuollut 18.10.1975, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

KORTELAINE, Pekka, s. 25.8.1911 Salmassa, maanviljelijä. Puoliso Saimi Maria o.s. Nykänen. Lapsia 5. Kuollut 2.2.1981, haudattu Muhokselle. Sot.arvo sotamies.

KORTELAINE, Vilho, s. 13.2.1914 Salmassa, maanviljelijä. Puoliso Olga o.s. Plaketti. Lapsia 3. Osoite Leivontie 7, 91500 Muhos. Talvisodassa kiv.mies. Taistelupaikat: Pitkäranta, Koirinonja. Jatkosodassa jääkäri, kss.mies. Taistelupaikat: Outajärvi, Kontakkijärvi. Sot.arvo korpraali.

KORVA, Iikka, s. 20.4.1908 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Helvi o.s. Laukkanen. Lapsia 9. Talvisodassa pion., alikers. Jatkosodassa pion., kers. Taistelupaikat: Uhtua, Karjalan kannas. Kuollut 25.7.1964, haudattu Muhokselle.

KORVA, Martti Johannes, s. 6.6.1913, maanviljelijä. Puoliso Helvi Katariina o.s. Mustonen. Lapsia 2. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa tst.lähetti. Taistelupaikat: Uhtua, Kiestinki, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Kuollut 2.9.1987, haudattu Muhokselle. Sot.arvo alikersantti.

KOSKELA, Tauno Alpo Jaakko, s. 23.12.1920 Muhoksella, kauppias. Puoliso Lyyli o.s. Räisänen. Lapsia 1. Osoite Perukka, 91500 Muhos. Jatkosodassa alikers. Taistelupaikat: Ilomantsi, Suojärvi, Äänislinna, Karhumäki, Syväri. Haavoittunut 16.6.1944 Tokarissa, invalidi-% 50. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2.

KOSULA, Väinö Iisakki, s. 10.5.1911 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Esteri o.s. Kangasolli. Lapsia 2. Talvisodassa pion., 18. PionK. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., puhelinmies, 2/PionP34, E/PionP34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoki, Korpivaara, Tetrivaara, Kiestin-

gin itäpuoli, Lohivaara, Länsikannas, Noskua - Vuoksen lohko, Pohjois-Suomi. Kuollut 6.4.1975, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali. Yhteiskunnalliset tehtävät: Taksoituslautakunta, kansakoulun johtokunta, nuorisoseuran esimies.

KOSUNEN, Tauno Heikki Ilmari, s. 5.11.1916, maanviljelijä, Puoliso Eeva Marja o.s. Ojantakanen. Lapsia 3. Osoite Paavolantie, 92430 Paavola. Talvisodassa pion, 18. PionK. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., ajomies, kiv.mies, tarkka-ampuja, 2/PionP34, PionK/11. Pr., SotaS. 32, 11. HTK, 6. K/JR 53, E/11/JR 53, 5. K/JR 53. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoki, Korpivaara, Tetrivaara, Kiestingin itäpuoli, Lohivaara, Uhtuan länsipuoli, Kuuterselkä, Länsikannas, Noskua - Vuoksen lohko, Vakkila. Haavoittunut 25.10.1941 Uhtuan pohjoispuolella, invalidi-% 10. Kunniamerkit: Vm. 2 ja vammaismerkki. Sot.arvo korpraali. Yhteiskunnalliset tehtävät: Sotainvalidien veljesliitto ja Sotaveteraaniliitto, MTK.

KOSUNEN, Vilho Mikael, s. 30.1.1908, maanviljelijä. Puoliso Anna-Liisa o.s. Heikkinen. Lapsia 2. Talvisodassa 18. PionK. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa PionP34. Taistelupaikat: Vasovaara, Vuokkiniemi, Vuonninen, Uhtua, Karjalan kannas, Muolaa, Heinjoki, Antrea, Ihantala, Pohjois-Suomi. Kuollut 8.10.1983, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

KOTIRANTA, Mikko Nikolai, s. 2.12.1915 Oulangalla, korjausmies. Osoite 91410 Jokirinne. Talvisodassa stm., tiedustelutehtävissä kaukopartiossa. Taistelupaikat: Petsamo, Salla, Kuolajärvi. Jatkosodassa taistelupaikat: Kiestingin suunta, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi.

KOUHIA, Eino, s. 26.12.1906 Kivennavalla, konemies. Puoliso Esteri o.s. Huuhtanen. Lapsia 2. Kuollut 11.11.1989, haudattu Muhokselle.

KOURI, Jouni Aito Matias, s. 25.2.1917 Sallassa, myyntipäällikkö. Puoliso Maija os. Pöyhönen. Lapsia 4. Osoite Kajaaninkatu 27 C 2, 90100 Oulu. Talvisodassa vänrikki, kk.-joukkueenjoht. ns. Sallanpataljoonassa. Taistelupaikat: Kuolajärvi, Salla, Kelloselkä, Märkäjärvi, Joutsijärvi. Jatkosodassa luutn., kapteeni, PionP34:n kompp.pääll. koko sodan ajan. Taistelupaikat: Uhtuan suunnalla: Lonkka, Vuonninen, Pistojoki, Malviainen, Röho; Karjalan kannaksella: Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Vuoksi, Ihantala; Lapin sodassa: Tornio, Rovaniemi, Kittilä, Muonio. Kunniamerkit VR 3 ja VR 4 (2 kpl). Sot.arvo majuri.

KUIVANEN, Toivo Veikko, s. 10.5.1921 Savitaipaleella, laitospäivystäjä. Puoliso Aino Hilda o.s. Aitta. Lapsia 3. Osoite Volantie 5, 91500 Muhos. Talvisodassa Lappeenrannan ilmavartiosta ja väestönsuojelutehtävissä. Jat-

kosodassa kp.mies. Taistelupaikat: Kannanoja - Nuijamaa, Ojajärvi, Kaukola, Räisälä, Konnitsa, Sakkola, Pyhäjärvi - Taipaleenjoki, Pasurinkangas, Valkjärvi, Kirjasalo, Lempaalanjärvi, Valkeasaari, Uusikirkko, Iivanala, Viipuri. Haavoittunut 20.8.1941 Sakkolassa ja 24.8.1942 Piispansaaressa, invalidi-% 10. Kunniamerkit: Vm. 2. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kunnan tilintarkastaja 20 v., Oulun ympäristön sairaalan hallituksessa 10 v., Muhoksen kirjastolautakunnan puheenjohtaja

KUKKOHOVI, Aukusti Johannes, s. 30.1.1914 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Elvi Amanda Kristiina o.s. Roininen. Lapsia 12. Talvisodassa alikers., kengitysseppä. Taistelupaikat: Uuras, Tervajoki. Jatkosodassa alikers., ryhmänjoht., seppä. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Vuonninen. Invalidi-% 20. Kuollut 5.2.1991, haudattu Muhokselle. Sot.arvo kersantti.

KUKKOHOVI, Eino Heikki, s. 7.8.1904, tiilenpolttaja. Puoliso Aili Raakel o.s. Sieppo. Lapsia 3. Talvisodassa viestimies, seppä. Jatkosodassa korpr., PionP34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoki, Korpivaara, Kiestinki, Lohivaara. Kuollut 11.1.1978, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali. Yhteiskunnalliset tehtävät: Pienviljelijäyhdistyksen rahastonhoitaja.

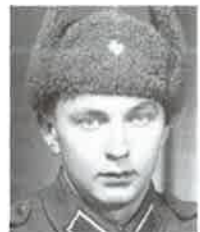
KUKKOHOVI, Johan Henrik (Hannes), s. 28.11.1900 Muhoksella, seppä. 1. puoliso Anna o.s. Seppänen, 2. puoliso Anna o.s. Oh-tonen. Lapsia 11. Talvisodassa stm., Oulu. Jatkosodassa stm., pataljoonan seppä. Taistelupaikat: Uhtuan lohko. Kuollut 18.11.1976, haudattu Muhokselle.

KUKKOHOVI, Pauli Iisakki, s. 14.5.1915 Muhoksella, pienviljelijä. Puoliso Sylvi Aliina o.s. Karppinen. Lapsia 8. Osoite Ahotie 2 D 17, 91500 Muhos. Talvisodassa stm., autonkulj. Taistelupaikat: Laatokan koillispuoli. Jatkosodassa stm., autonkulj. Taistelupaikat: Kiestinki, Kuusamo. Sot.arvo alikersantti.

KUKKOHOVI, Uno Aukusti, s. 8.5.1923 Muhoksella, työmestari. Puoliso Elli Rauha Marjatta o.s. Näppä. Lapsia 5. Osoite 92810 Pelonsuo. Talvisodassa sk.stm., siltavartio, desanttien kiinniotto mm. Puolangan korkeudella. Taistelupaikat: Isoruohosjärvi. Jatkosodassa alikers., pion., koneiden korjaaja. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Siiranmäki, Salmenkaita, Äyräpää, Valkjärvi, Punnus, Vuosalmi. Kunniamerkit: Vm. 1, Vm. 2 ja XXX. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kunnanhallitus, koululautakunta, tielautakunta.

KUKKOHOVI, Yrjö Ambrosius, s. 28.4.1903 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Lyylio o.s. Alakylmänen. Lapsia 6. Talvisodassa alikers., 2/KTR Oulu, KT-P/LR. Jatkosodassa alikers., 2/KTR 1. Taistelupaikat: Hiisjärvi, Vansjärvi. Kuollut 27.7.1969, haudattu Muhokselle.

KUKKONEN, Aarne Paavali, s. 17.2.1925, maanviljelijä. Puoliso Anna Katarina o.s. Kukkonen. Lapsia 7. Osoite Pääskyntie 3 A 9, 91500 Muhos. Jatkosodassa stm., Er.Psv.K, osasto Lagus 1/IP. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Invalidi-% 10. Kunniamerkit: Vm. 2.

KUKKONEN, Eino Johannes, s. 21.7.1924 Muhoksella, työmies. Puoliso Saimi o.s. Meriläinen. Lapsia 5. Osoite 10 Tuppu, 91500 Muhos. Jatkosodassa stm. Taistelupaikat: Uhtua, Jessoila, Suojärvi. Haavoittunut 16.7.1944 Vuonteleen maastossa, invalidi-% 35.

KUKKONEN, Ensio Aukusti, s. 8.7.1926 Muhoksella, koneteknikko. Puoliso Rauha Eila Marjatta o.s. Kaiponen. Lapsia 2. Osoite Svaanintie 8 A 1, 90230 Oulu. Jatkosodassa pion., PionP1/Korian koulutuskeskus. Yhteiskunnalliset tehtävät: Luottamustehtäviä ammattiyhdistysliikkeessä ja pienkiinteistöjärjestöissä.

KUKKONEN, Iikka, s. 20.10.1907 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Eeva o.s. Tuppurainen. Lapsia 5. Osoite Päiväkeskus, 91500 Muhos. Jatkosodassa stm., kiv.mies, Jv.Koul.K. 12. Taistelupaikat: Iivaara.

KUKKONEN, Johan Gustav (Kustaa), s. 16.5.1900 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Anna Amalia o.s. Juvani. Lapsia 7. Talvisodassa stm., pion.pataljoona. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa korpr. Taistelupaikat: Uhtua, Kiestinki. Kuollut 31.12.1970, haudattu Ouluun.

KUKKONEN, Johan Samuel, s. 30.7.1925 Muhoksella, sekatyömies. Osoite 10 Laukka, 91500 Muhos. Jatkosodassa nostomies, pion., Pion.Koul.K., 3/PionP 34, Pion.Os./JR 1. Taistelupaikat: Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Noskua - Vuoksen lohko, Ihantalan lohko, Pohjois-Suomi. Sot.arvo korpraali.

KUKKONEN, Johan Viktor (Jussi), s. 6.10.1907, maanviljelijä. Puoliso Anna o.s. Karppinen. Lapsia 1. avioliitosta 2 ja 2. avioliitosta 5. Talvisodassa res.stm., ajomies. Taistelupaikat: Salla, Säkijärvenrintama. Jatkosodassa pion., rivimies, 2/PionP34, Pion.joukkue/JR 32, 5/JR 53. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoiki, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan pohjois-

puoli, Kiestingin itäpuoli, Lohivaara, Karjalan kannas, Noskua - Vuoksen lohko, Lapin sota. Kuollut 15.1.1978, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

KUKKONEN, Kalle Aukusti Arvid, s. 18.2.1902 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Hilda o.s. Karjalainen. Lapsia 4. Jatkosodassa stm. Taistelupaikat: Suomussalmi, Kuhmo. Jatkosodassa 2/PionP34. Taistelupaikat: Uhtua, Karjalan kannas. Kuollut v. 1969, haudattu Muhokselle.

KUKKONEN, Lauri Samuli, s. 15.10.1925 Muhoksella, putkimies. Puoliso Jenni o.s. Viinikanoja. Lapsia 2. Osoite Jussilantie 40, 91500 Muhos. Jatkosodassa stm., tarkka-ampuja, lähetti. Taistelupaikat: Viipuri, Raivola, Valkeasaari, Harjuniemi. Sot.arvo korpraali.

KUKKONEN, Markus Artturi, s. 9.3.1912 Muhoksella, metsuri. Puoliso Milka Johanna o.s. Puolakanaho. Lapsia 1. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Kuhmo, Raate. Jatkosodassa pion., PionP34. Taistelupaikat: Uhtuan pohjoispuoli, Kiestinki, Lohivaara. Kuollut 3.9.1974, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

KUKKONEN, Pauli Henrik (Paavo), s. 13.2.1921 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Hellin Annikki Emilia o.s. Isohäätä. Lapsia 4. Osoite Honkala, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion., lähetti, puhelinmies, PionP36. Taiste-

lupaikat: Koiviston lohko, Rukajärvi, Ontrosenvaara, Maaselkä, Ihantala, Pohjois-Suomi. Haavoittunut Krivillä miinasta jalcoihin, haavoittunut myös Karhumäellä, invalidi-% 10. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo alikersantti.

KUKKONEN, Urho Jaakoppi, s. 4.5.1912, pienviljelijä. Puoliso

Toini o.s. Kärsämä. Lapsia 6. Talvisodassa pion., 2/PionP9. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa pion., PionP34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoeki, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan pohjoispuoli. Kuollut 3.6.1948 Oulussa.

KUKKONEN, Yrjö, s. 19.9.1908 Muhoksella, rakennusmies. Puoliso Fanny o.s. Puolakanaho. Lapsia 6. Osoite 12 Lotvonen, 91500 Muhos. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa korpr. Taistelupaikat: Kiestinki, Löytövaara, Kemi, Tornio.

KUKKONEN, Yrjö Jaakko, s. 17.11.1908, kirvesmies. Puoliso Jenni o.s. Laurila. Lapsia 6. Talvisodassa pion., PionP9. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Kiestinki. Kuollut 21.2.1948, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

KUKKONEN, Yrjö Jaakko, s. 17.11.1908, kirvesmies. Puoliso Jenni o.s. Laurila. Lapsia 6. Talvisodassa pion., PionP9. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Kiestinki. Kuollut 21.2.1948, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

KUOPPALA, Väinö Johannes, s. 22.9.1914 Ikaalisissa, maanviljelijä. Puoliso Aune Matilda o.s. Tikkanen. Lapsia 2. Osoite Hyrkäs, 91500 Muhos. Talvisodassa stm., kiv.mies. Taistelupaikat: Rautu, Lempaala. Jatkosodassa stm., kiv.mies. Taistelupaikat: Lempaala, Kurkijoki, Elisenvaara, Kilpola, Sirkiänsaari, Rautu. Sot.arvo korpraali.

KURIMUS, Lauri, s. 16.2.1912 Muhoksella, rautatieläinen. Osoite Muhostie 13, 91500 Muhos. Talvisodassa stm. Jatkosodassa rautatiepion., radan jälleenrakennustehtävissä Karjalassa. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

KYLMÄNEN, Juho Ilmari, s. 23.8.1914 Kestilässä, maanviljelijä. Puoliso Hanna Elisabet o.s. Huuskonen. Lapsia 5. Osoite Ahotie 3 A 1, 91500 Muhos. Talvisodassa stm., täydennyspataljoona. Taistelupaikat: Kollaanjoki. Jatkosodassa korpr., pion., kiv.mies, kenttävartiomies, lähetti, PionP34, 25. Rj.K, 1./Rj.P8. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoeki, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan suunta, Kiestingin itäpuoli, Lohivaara, Vuokkiniemen korpilohko, Tolvajärven eteläpuoli. Kunniamerkit: Vm. 2.

KYLMÄNEN, Niilo Henrik, s. 5.12.1909 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Toini Katriina o.s. Hyrkäs. Lapsia 5. Talvisodassa alikers., elintarvikehankinta. Taistelupaikat: Petsamo. Jatkosodassa alikers., talousaliups.,

KYLMÄNEN, Niilo Henrik, s. 5.12.1909 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Toini Katriina o.s. Hyrkäs. Lapsia 5. Talvisodassa alikers., elintarvikehankinta. Taistelupaikat: Petsamo. Jatkosodassa alikers., talousaliups.,

pion.ryhmänjoht., kirjuri aliups., postittaja, 1/PionP34, 2/PionP34, Pion.joukkue/JR 32, 3. Div. Esik. Taistelupaikat: Kursuma, Pajulampi, Vuoninen, Pistojoeki, Uhtuan pohjoispuoli, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Kuollut 18.7.1978, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2, Pohjois-Vienanristi. Yhteiskunnalliset tehtävät: Tyrnävän palovakuutusyhdistyksen hallitus, Muhoksen Osuuspankin hallintoneuvosto, Muhoksen tielautakunnan jäsen.

KYLMÄNEN, Reino Johannes, s. 30.9.1918, yliasentaja. Puoliso Helvi Margit o.s. Pasanen. Lapsia 5. Osoite Jussilantie 19, 91500 Muhos. Jatkosodassa alikers., pion., JR 31, PionP24, JR 10. Taistelupaikat: Kolvasjärvi, Repola, Omelia, Tiiksjärvi, Ontrosenvaara, Rukajärvi. Kunniamerkit: Vm. 2. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen vesi- ja vaalilautakunnan jäsen.

KYLMÄNEN, Tuure Emil, s. 4.3.1926 Muhoksella, pienviljelijä. Puoliso Rauni Margareta o.s. Holappa. Jatkosodassa pion., 4/Pion.Koul.K., Utti. Kuollut 4.7.1990, haudattu Muhokselle.

KÄRKI, Eino Aukusti, s. 26.10.1919 Haapavedellä, koulunjohtaja. Puoliso Toini Tellerovo o.s. Laakso. Lapsia 2. Osoite Limingankatu 5C 44, 90120 Oulu. Talvisodassa stm., kiv.mies. Taistelupaikat: Pitkäranta, Nietjärvi. Jatkosodassa alikers., ryhmänjoht. Taistelupaikat: Uuksalonpää, Veskelys, Maaselkä, Kruptsoila, Prääsantie, Säämäjoki. Haavoittunut 4.9.1941 Säämäjoki - Petroskoin

KÄRKI, Eino Aukusti, s. 26.10.1919 Haapavedellä, koulunjohtaja. Puoliso Toini Tellerovo o.s. Laakso. Lapsia 2. Osoite Limingankatu 5C 44, 90120 Oulu. Talvisodassa stm., kiv.mies. Taistelupaikat: Pitkäranta, Nietjärvi. Jatkosodassa alikers., ryhmänjoht. Taistelupaikat: Uuksalonpää, Veskelys, Maaselkä, Kruptsoila, Prääsantie, Säämäjoki. Haavoittunut 4.9.1941 Säämäjoki - Petroskoin

tiellä, invalidi-% 40. Kunniamerkit: Vm. 1, Vm. 2 ja SL ar. Sot.arvo kersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kirkkovaltuusto ja -neuvosto, kansakoululautakunta.

KÄRNÄ, Erkki Akseli, s. 23.1.1902 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Kerttu o.s. Juusola. Lapsia 4. Talvisodassa korpr., PionP9. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Kuollut 12.11.1975, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kunnanvaltuuston jäsen, Muhoksen Säästöpankin hallituksen puheenjohtaja, Muhoksen maanlunastuslautakunnan johtokunnassa maanluovuttajien edustajana.

KÄRNÄ, Kaarlo Andreas, s. 31.1.1913 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Irja o.s. Kangasolli. Lapsia 4. Talvisodassa korpr., pion. Jatkosodassa taistelupaikat: Kuhmo, Viipuri, Juustila, Tolvajärvi. Haavoittunut käteen. Kuollut 29.12.1989, haudattu Muhokselle. Sot.arvo alikersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Laitasaaren maamiesseura.

KÄRNÄ, Mauno Ilmari, s. 5.3.1905 Muhoksella, piiri-insinööri. Puoliso Helvi Kaarina o.s. Manninen. Lapsia 2. Osoite Koskitie 45 B 5, 90500 Oulu. Talvisodassa luutn., toimistouts., Oulun suojeluskunnan aluepääll. Jatkosodassa kapteeni, talousups., kompp.pääll., 3. Div. Esik., Kev.Os. 5, Linn.Rak.P504. Taistelupaikat: Vasovaara, Uhtuan suunta. Kunniamerkit VR 4.

KÄRNÄ, Mauno Ilmari, s. 5.3.1905 Muhoksella, piiri-insinööri. Puoliso Helvi Kaarina o.s. Manninen. Lapsia 2. Osoite Koskitie 45 B 5, 90500 Oulu. Talvisodassa luutn., toimistouts., Oulun suojeluskunnan aluepääll. Jatkosodassa kapteeni, talousups., kompp.pääll., 3. Div. Esik., Kev.Os. 5, Linn.Rak.P504. Taistelupaikat: Vasovaara, Uhtuan suunta. Kunniamerkit VR 4.

KÄRSÄMÄ, Leevi Matti Isak, s. 8.4.1921 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Rauni Sofia o.s. Säisä. Lapsia 5. Talvisodassa sotapoliisi. Taistelupaikat: Suomussalmi. Jatkosodassa stm., PionP15. Taistelupaikat: Kiestingin suunta, Uhtua, Äänisjärvi, Sungunniemi, Syväri, Karjala. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali. Yhteiskunnalliset tehtävät: verolautakunta, maatalouslautakunnan puheenjohtaja, hoitokunnan puheenjohtaja ja Oulun kaupunginvaltuuston valitsema luottamusmies.

KÄRSÄMÄ, Veikko, s. 30.5.1923, maanviljelijä. Puoliso Kaija. Lapsia 5. Osoite 10 Kärämä, 91500 Muhos. Jatkosodassa PionP33. Taistelupaikat: Karjalan kannas. Sot.arvo alikersantti.

KÖNÖ, Sakari Hemminki, s. 22.5.1911 Tyrnävällä, maanviljelijä. Puoliso Anna Johanna. Lapsia 5. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Kuhmo, Suomussalmi. Jatkosodassa alikers. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Kuollut 12.7.1982, haudattu Muhokselle.

L

LAAMANEN, Armas Johannes, s. 23.10.1915 Muhoksella, pienviljelijä. Talvisodassa pion., 18. PionK. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa taistelupaikat: Losakka, Kursma, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Kuollut 24.5.1974, haudattu Muhokselle.

LAHDENPERÄ, Johan Iisak (Juhani), s. 12.4.1917 Kemissä, sähkötekniikko. Puoliso Rakel o.s. Kiema. Lapsia 2 (1. avioliitosta). Osoite Kaislatie 7 N, 90160 Oulu. Talvisodassa alikers., kers., tst.lähettiliups., pataljoonan kevyen ryhmänjoht., Kev.Os.22, JR 27. Taistelupaikat: Suomussalmi, Kuhmo. Jatkosodassa kornetti, luutn., joukk.joht., pataljoonan tiedustelu-ups., kompp.pääll., JR 53, JR 101, 21. Pr. Taistelupaikat: Sohjana, Karhumäki, Porajärvi, Megri, Ilomantsin mottitaistelut. Haavoittunut 20.7.1941 Sohjanassa. Kunniamerkit: Vm. 1, VR 4 ja VR 4 tlk. Sot.arvo yliluutnantti.

LAITINEN, Tauno Kalevi, s. 10.9.1920 Muhoksella. Puoliso Ulla o.s. Tolonen. Lapsia 3. Talvisodassa pion., PionP13. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Karhumäki, Kontupohja, Säämäjärvi, Tolvajärvi. Kuollut 31.10.1983 Sotkamossa, haudattu Sotkamoon.

LAITINEN, Uuno, s. 2.3.1920 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Taimi o.s. Karppinen. Lapsia 2. Osoite Laitilantie, 91500 Muhos. Jatkosodassa kiv.mies. Taistelupaikat: Vellivaara, Kostamus, Porajärvi, Kontupohja, Karhumäki, Äänisenniemi. Sot.arvo korpraali.

LAITINEN, Yrjö Paavali (Paavo), s. 2.1.1923 Utajärvellä, jaostopäällikkö. Puoliso Ella Elisabet o.s. Seppänen. Lapsia 2. Osoite Pääskyntie 1, 91500 Muhos. Jatkosodassa korpr., tst.lähettiliups., kp.mies. Taistelupaikat:

Uhtua, Karjalan kannas, Lapin sota. Haavoittunut 25.6.1944 Noskuassa, invalidi-% 10. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2. Sot.arvo alikersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Useita valtion- ja kunnallishallinnon sekä seurakunnan ja talouselämän luottamustoimia.

LANKINEN, Aulis Johannes, s. 10.1.1917, varastomies. Puoliso Aili o.s. Kuosa. Lapsia 4. Osoite Lehtoseläntie, 91500 Muhos. Talvisodassa stm., ajomies, JR 69/Kev.Kol. Taistelupaikat: Kollaa. Jatkosodassa stm., monistaja, päämajan linnoitustoimisto. Tapaturma heinäkuussa 1941 sotatoimialueella Joutsenossa, invalidi-% 20. Sot.arvo alikersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kirkkoneuvostossa 7 v.

LASSILA, Erkki, s. 2.3.1912, maanviljelijä. Puoliso Bertta Kattariina o.s. Kinnunen. Lapsia 5. Talvisodassa kers. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa ylikers. Taistelupaikat: Uhtua, Itä-Karjala. Kuollut 9.5.1984, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Yhteiskunnalliset tehtävät: Metsänhoitoyhdistyksen puheenjohtaja.

LAUKKA, Oiva Antero, s. 12.7.1920 Haapavedellä, työmies. Puoliso Sylvi Kattariina o.s. Räihä. Lapsia 2. Osoite Murtomäki, 91500 Muhos. Jatkosodassa stm. Taistelupaikat: Uhtuan länsipuoli, Kiestinki-Ahvenlahti. Sot.arvo korpraali.

LAURILA, Viljo Johannes, s. 5.2.1918 Kajaanissa, sähköasentaja. Puoliso Eine Sofia o.s. Lankinen. Talvisodassa tiedustelutehtävissä, lääkintäaliups. Jatkosodassa kers., ylikers., eläinlääkintäaliups. Taistelupaikat: Karhumäen suunta, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Kuollut 21.6.1974, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

LEHIKONEN, Edvart Olavi, s. 27.11.1916 Muhoksella, työmies. Puoliso Jenni. Lapsia 3. Talvisodassa korpr., pion. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa korpr., pion. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoiki, Korpimaa, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestingin itäpuoli. Haavoittunut 13.8.1942 Uhtualla oikeaan reiteen ja polveen sekä 10.7.1944 ristiselkään ja oikeaan jalkaan. Kuollut 30.7.1953, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

LEHTOLA, Eetu Olavi, s. 28.12.1915 Muhoksella, autoilija. Puoliso Kyllikki. Jatkosodassa kers., autonkulj. Taistelupaikat: Uhtuan suunta. Kuollut 29.12.1983 Muhoksella, haudattu Myrskylään.

LEHTOLA, Kauko Abraham, s. 19.3.1918 Muhoksella, autonkuljettaja. Puoliso Vieno. Lapsia 2. Talvisodassa autonkuljettaja, AutoK/HuoltoR, 21. Autojoukkue. Taipaleen, Summan ja Kiestingin lohko. Jatkosodassa kuorma-autonkuljettaja, 42. AutoK. Taistelupaikat: Louhen, Uhtuan ja Maaselän suunta, Syvärin sillanpääasema, Viipurin luoteispuoli. Kuollut 5.5.1988, haudattu Raaheen. Kunniamerkit: Vm. 2.

LEHTOLA, Tauno Ensio, s. 1.1.1924 Muhoksella, maanviljelijä. Jatkosodassa nostomies, pion., Pion.Koul.K., PionP34. Taistelupaikat: Uhtua, VT-linja, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Noskua - Vuoksen lohko, Ihantala, Pohjois-Suomi. Kuollut 14.8.1957, haudattu Muhokselle.

LEINONEN, Eino Abraham, s. 22.2.1911 Paltamossa, maanviljelijä. Puoliso Saimi Matilda o.s. Karppinen. Lapsia 7. Talvisodassa stm., hyökkäysvaunun kulj., autonkulj. Taistelupaikat: Suomussalmi. Jatkosodassa stm., autonkulj. Taistelupaikat: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Vuonniemi, Pistojoensuu, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan pohjoispuoli. Kuollut 2.1.1985, haudattu Muhokselle. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kunnanhallitus, kirkkoneuvosto.

LEINONEN, Esko, s. 7.6.1921 Muhoksella, kuljetuspäällikkö. Puoliso Anna o.s. Karjalainen. Lapsia 2. Osoite Ahkiomaantie 10 B 10, 96300 Rovaniemi. Talvisodassa Muhoksen suojeluskunnan vartiointitehtävissä. Jatko-

sodassa stm., korpr., vänrikki, 14/JR 22, SS-Patalj., RUK v. 1944, 14/JR 11, E/JR 11. Taistelupaikat: Tuulos, Syväri, Kaukasus, Uhtua, Kivennapa, Heinjoki, Vuosalmen lohko, Ihantala, Tornio, Rovaniemi. Haavoittunut 23.1.1943 Zelinassa Ukrainassa ja 17.7.1944 Vuosalmella, invalidi-% 20. Kunniamerkit: VR 4. Sot.arvo luutnantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Rovaniemen maalaiskunnan kunnanvaltuusto 1972.

LEPPÄLÄ, Aleksanteri, s. 26.8.1921 Salmissa, työnjohtaja. Puoliso Ludmila o.s. Retsu. Lapsia 4. Osoite Volantie 1 B 7, 91500 Muhos. Talvisodassa vapaaehtoisena työkomennuksella rintama-alueella. Jatkosodassa korpr., tst.lähettiläs, I/JR 58. Taistelupaikat: Valkeasaari, Rajajoki, Uusikirkko, Viipurinlahti, Vilaniemi. Kunniamerkit: Vm. 2. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kunnanvaltuuston varajäsen, eri lautakuntien jäsen.

LEPPÄNEN, Janne, s. 15.11.1906 Suistamolla, maanviljelijä. Puoliso Iida o.s. Rumukainen. Lapsia 6. Osoite Arotie 2 A, 91500 Muhos. Talvisodassa korpr., pk.mies. Taistelupaikat: Känsäselkä, Uomaa, Tolvajärvi, Ägläjärvi, Viitavaara. Jatkosodassa korpr., vartiointitehtävät. Taistelupaikat: Uomaa, Impilahti. Haavoittunut 14.1.1940 Viitavaarassa. Kunniamerkit: Vm. 2 ja VR 4.

LESKELÄ, Anton, s. 12.12.1909 Muhoksella, maanviljelijä, mylläri. Osallistunut talvi- ja jatkosotaan. Kuollut 10.8.1977, haudattu Muhokselle.

LESKELÄ, Juho Heikki, s. 12.8.1925 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Anni Sofia o.s. Jaara. Lapsia 2. Osoite 12 Leskelä, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Lintula, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Ihantala, Lapin sota. Sot.arvo korpraali.

LESKELÄ, Niilo Eemeli, s. 12.3.1923 Kuusamossa, vanhempi konstaapeli. Puoliso Julia o.s. Pusula. Lapsia 5. Osoite Työmiehentie 8, 91500 Muhos. Talvisodassa Muhoksen sk:ssa ilmavalvontatehtävissä ja väestönsuojelulähettinä. Jatkosodassa pion., PionP14, tst.lähettiläs. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Sot.arvo alikersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Kunnallinen alkoholitarkastaja.

LESKELÄ, Toivo Ilmari, s. 27.11.1920 Muhoksella, autonkuljettaja. Puoliso Eeva o.s. Kaski. Lapsia 6. Osoite Jussilantie 44, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion., valonheitinmies, autonkulj. 2/PionP. Taistelupaikat: Pälkjärvi, Harlu, Sortavala, Rytty, Kiviniemi,

Syväri. Haavoittunut lokakuussa 1943 Karhumäen länsipuolella Suurlahdessa sirpaaleesta, invalidi-% 25. Sot.arvo korpraali.

LESKELÄ, Unto Johannes, s. 5.6.1924 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Jenni o.s. Pelkonen. Lapsia 2. Osoite Suokyläntie, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion., miinoitus- ja siltatöissä, 1/PionP34. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Karjalan kannas. Loukkaantunut 24.11.1943, hoidettu SotaS. 41:ssä, haavoittunut 11.6.1944 käteen vangiksi jouduessaan, sotavankina 10 kk, invalidi-% 15. Sot.arvo korpraali.

LESKELÄ, Urpo Henrik, s. 23.11.1912 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Annikki o.s. Mälkönen. Talvisodassa pion., kers. Taistelupaikat: Salla. Jatkosodassa ylikers. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Karjalan kannas. Kuollut 17.4.1987, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

LESKELÄ, Veikko Jaakko, s. 3.8.1914 Muhoksella, seurakuntamestari. Puoliso Lilja o.s. Rönkkö. Lapsia 5. Osoite Jussilantie 42, 91500 Muhos. Talvisodassa pion., alikers., kaukopartiossa, partioyhmänjoht. Taistelupaikat: Nurmes, Kuhmo. Jatkosodassa alikers., kers., talousaliups. Taistelupaikat: Kursma, Latvajärvi, Vasovaara, Vuokkiniemi, Vuonniemi, Uhtua, Karjalan kannas, Pyhäjärvi. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo ylikersantti.

LIPPONEN, Sulo Lennart, s. 28.9.1923,

myymälänhoitaja. Puoliso Jenni Valpuri o.s. Poutiainen. Lapsia 3. Osoite Veturitie 44, 91500 Muhos. Jatkosodassa korpr., vänr., kiv-ryhmänjoht., joukk.joht.

Taistelupaikat: Ostanlohko, Vuoksi, Kuparsaari, Vuosalmi, Tornio. Haavoittunut 6.10.1944 Torniossa, invalidi-% 30. Kunniamerkit: VR 4. Sot.arvo ylliluutnantti.

LOHELA, Heikki, s. 5.12.1909 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Aino o.s. Apaja. Lapsia 6. Talvisodassa alikers., kengitysseppä, 11. Liik.K. Taistelupaikat: Salla, Säkkijärvi. Jatkosodassa kers., kengitysseppä, patruunankantaja, PionP34, Esik./15.Pr. Taistelupaikat: Louhen suunta, Homoravitsa. Kuollut 24.1.1985, haudattu Muhokselle.

LOHELA, Jaakko, s. 24.10.1902 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Helmi o.s. Paavola. Lapsia 5. Talvisodassa stm., seppä, Oulu. Jatkosodassa stm., seppä, kengitysseppä, E/PionP34. Kuollut 20.7.1959, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit Vm. 2.

LOHELA, Matti Aleksanteri, s. 7.12.1904

Muhoksella, maanviljelijä, seppä. Puoliso Hanna o.s. Härkönen. Lapsia 2. Talvisodassa taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa korpr., pion., PionP34. Taistelupaikat: Uhtua, Karjalan kannas. Kuollut 27.7.1986, haudattu Muhokselle.

LOHELA, Toivo Armas, s. 5.7.1925 Mu-

hoksella, sekatyömies. 1. puoliso Vieno Hellin o.s. Hytönen, 2. puoliso Ilma Johanna o.s. Alajärvi. Lapsia 3. Jatkosodassa pion., I/PionP34. Taistelupaikat: Lintula - Kuuterselkä, Onkamo-

kangas, Länsikannas, Ihantala, Pohjois-Suomi. Haavoittunut 6.9.1944 Ihantalassa jalkoihin astuttuaan miinaan. Kuollut v. 1970, haudattu Sonkajärvelle. Sot.arvo korpraali.

LOMU, Pekka Petteri, s. 15.6.1907 Salmissa, maanviljelijä. Puoliso Katri o.s. Komila. Lapsia 9. Osoite 91500 Muhos. Talvisodassa stm., kiv.mies, JR 9. Taistelupaikat: Salmi, Ägläjärvi, Tolvajärvi. Haavoittunut 15.1.1940 Aittojoella, invalidi-% 35. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2. Yhteiskunnalliset tehtävät: Keskikoulun ja kansakoulun johtokunta.

LOMU, Vilho (Vasili), s. 9.10.1918 Sal-

missa, maanviljelijä. Osoite Murtomäki, 91500 Muhos. Talvisodassa stm., kp.mies. Taistelupaikat: Käsnäselkä, Uomaa, Tolvajärvi. Jatkosodassa stm., kp.mies. Taistelupaikat:

Kitee, Niinisyryjä, Karsikkovaara, Karjalan kannas. Haavoittunut 14.4.1943 Tapparissa ja 5.8.1944 Mukkolaisissa. Kunniamerkit: Vm. 1. Sot.arvo korpraali.

LOMU, Yrjö, s. 10.1.1907 Salmissa, työ-

mies. Talvisodassa kiv.mies. Taistelupaikat: Käsnäselkä, Uomaa, Tolvajärvi. Jatkosodassa kiv.mies. Taistelupaikat: Kitee, Niinisyryjä, Karsikkovaara, Karjalan kannas. Kuol-

lut 30.12.1972, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

LOTVOMAA, Pentti Henrikki, s.

28.10.1922 Oulussa, kirvesmies. Puoliso Eine o.s. Uitto. Lapsia 1. Jatkosodassa pion., PionP36. Taistelupaikat: Krivin lohko, Maaselkä, Ihantala, Pohjois-Suomi. Haavoittunut

8.8.1944 lievästi Ihantalassa. Kuollut 22.3.1992, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

LOTVONEN, Eino Henrikki, s. 6.1.1920

Muhoksella, liikkeenharjoittaja. Puoliso Maria o.s. Järvinen. Lapsia 2. Osoite Ihanakatu 2-4 B 21, 33100 Tampere. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Louhivaara, Vegarusjoki, Säämäjo-

ki, Kontupohja, Karhumäki, Äänisenniemi, Viipuri, Juustila, Tolvajärvi. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2.

LOTVONEN, Iikka Pietari, s. 6.12.1921

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Anna Saimi o.s. Seppänen. Lapsia 4. Osoite Suokyläntie, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Krivin lohko, Maaselkä, Ihantala,

Pohjois-Suomi. Sot.arvo korpraali.

LOTVONEN, Joonas Einari, s. 3.3.1922

Kestilässä, kirvesmies. Puoliso Eeva Emilia o.s. Pennanen. Lapsia 6. Ahotie 7, 91500 Muhos. Jatkosodassa korpr., kp.mies. Taistelupaikat: Uhtuan länsipuoli, Vuokkiniemen

korpilohko, Tolvajärven eteläpuoli. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo alikersantti.

LOTVONEN, Kaarlo Aabrami, s. 17.12.

1910 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Aune Johanna o.s. Kai-ponen. Lapsia 9. Talvisodassa korpr., pion. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pioneeri-

tehtävissä. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Kuollut 1.9.1975, haudattu Muhokselle.

LOTVONEN, Leevi Jaakoppi, s. 5.7.1914

Muhoksella, vartija. Puoliso Aino o.s. Kenttälä. Talvisodassa korpr., pion. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa alikers. Taistelupaikat: Sovajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoeki, Tetrivaara, Uhtua, Kiestinki, Lohivaara, Ihantala. Haavoittunut v. 1941 jalkaan ja v. 1942 olkapäähän. Kuollut 6.7.1981, haudattu Muhokselle.

LOTVONEN, Martti Einari, s. 5.12.1919

Muhoksella, vanhempi konstaapeli. Puoliso Lempä o.s. Keränen. Lapsia 5. Talvisodassa pion. Jatkosodassa pion., JR 10. Taistelupaikat: Kolvasjärvi, Rukajärvi, Repola.

Kuollut 5.4.1981, haudattu Oulujoen hautausmaahan. Sot.arvo korpraali.

LOTVONEN, Martti Olavi, s. 28.11.1924

Muhoksella, kirvesmies. Puoliso Alli o.s. Haapasalo. Lapsia 2. Osoite Jussilantie 9, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion., PionP34. Taistelupaikat: Uhtuan pohjoispuoli, Karjalan

kannas, Pohjois-Suomi. Sot.arvo korpraali.

LOTVONEN, Niilo Jaakoppi, s. 2.5.1921

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Laura Inkeri o.s. Alakopsa. Lapsia 2. Osoite Mattilanperäntie 3, 92260 Kopsa. Jatkosodassa pion., syöksyveneenkulj. Taistelupaikat: Uhtua,

Pistojoki, Kiestinki, Jelettijärvi, Karjalan kannas, Kauhasaari, Sakkola, Kyyrölä. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

LOTVONEN, Niilo Matias, s. 18.1.1917

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Liisa o.s. Ahlström. Lapsia 12. Talvisodassa korpr., pion. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa alikers., pion.ryhmänjoht. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoki, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtua, Kiestinki, Lohivaara, Karjalan kannas, Tornio. Haavoittunut 15.3.1940 Kuhmossa, invalidi-% 25. Kuollut 31.8.1965, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 1 ja VR 4.

LOTVONEN, Sulo Hemminki, s. 23.5.1915

Muhoksella, ulkojohtoasentaja. Puoliso Lyydi Maria o.s. Pekkala. Lapsia 2. Osoite Honkala, 91500 Muhos. Talvisodassa pion., 18 Pion.K. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa korpr., 1/PionP34. Taistelupaikat:

Kursma, Vuonninen, Pistojoki, Jyväskylä, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Haavoittunut 6.10.1944 Alatornion kiviaitalla. Sot.arvo alikersantti.

LOTVONEN, Viljo Juhani, s. 19.11.1925

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Aino o.s. Roininen. Jatkosodassa korpr., PionP34, JR 1. Taistelupaikat: Uhtua, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Noskua -

Vuoksen lohko, Pohjois-Suomi. Kuollut 12.9.1988, haudattu Muhokselle.

LUKKA, Jaakko Viljami (Viljo), s. 22.5.1901

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Kerttu Elisabet o.s. Leskelä. Lapsia 4. Talvisodassa puhelinmies, korpr., 18. PionK. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion.ryh-

mänjoht., PionP34. Taistelupaikat: Karhumäki, Vuonninen, Pistojoki, Poventsa. Kuollut 5.2.1988, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kirkkovaltuuston ja -neuvoston jäsen.

LUKKA, Martti, s. 9.7.1907

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Aini Elisabet o.s. Kangas. Lapsia 2. Osoite 91500 Muhos. Talvisodassa Muhoksen sk:n paikallispääll., toiminut mm. desanttien etsintäpartion johtajana. Jatkosodassa kers., tykinjohtaja raskaassa it-patterissa, IlmavalvontaP4 esikunta, kompanian vääpeli. Taistelupaikat: Lappi, Koillismaa. Kunniamerkit: SVR M1

krk. Yhteiskunnalliset tehtävät: Kotiseu-

tuneuvos, kunnalliset, osuustoiminnalliset sekä eri yhdistysten ja järjestöjen luottamustehtävät.

LUSIKKA, Eerikki, s. 20.10.1916

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Mirja Eleanora o.s. Törmä. Lapsia 2. Talvisodassa taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa korpr. Taistelupaikat: Uhtuan suunta. Kuollut 6.4. 1988, hau-

dattu Muhokselle.

LUSIKKA, Kaarlo Antero, s. 2.1.1920

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Vieno o.s. Alavesa. Lapsia 3. Osoite 91300 Ylikiminki. Jatkosodassa 3/PionP4, 1/PionP30, 3/PionP30, PionK/16. Pr. Taistelupaikat: Latvajärvi, Rautalahti, Tonteri, Metsäpirtti. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2. Sot.arvo alikersantti.

LUSIKKA, Vilho Johannes, s. 24.9.1921

Muhoksella, maanviljelijä. Eronnut. Lapsia 3. Jatkosodassa stm., kiv.mies, kp.mies, 9/JR 53. Taistelupaikat: Uhtuan länsipuoli, Karjalan kannas, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Nos-

kua - Vuoksen lohko, Ihantala, Lapin sota. Kuollut 31.12.1987, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

LYTTINEN, Eino Aukusti, s. 12.9.1909

Muhoksella, pienviljelijä. Puoliso Aili Vieno o.s. Männistö. Talvisodassa taistelupaikat: Salla, Säkkijärvi. Jatkosodassa tst.lähetäjä, 1/PionP34. Taistelupaikat: Pajulampi, Vuon-

ninen. Kuollut 17.5.1990, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

M

MAANINEN, Heikki (Feodor), s. 10.11.1912

Salmassa, maanviljelijä. Puoliso Liisa o.s. Mattila. Lapsia 8. Talvisodassa kers. Taistelupaikat: Käsänselkä, Uomaa. Haavoittunut 30.11. 1939 Uomaalla, invalidi-% 60.

Kuollut 13.2.1988, haudattu Raaheen. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2.

MAANINEN, Veikko, s. 16.3.1926

Salmassa, maanviljelijä. Puoliso Liisa Margareetta o.s. Toivanen. Lapsia 4. Osoite Murto-
mäki, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion., Saimaan kanavan sulkujen panostus ja vartiointi.

Taistelupaikat: Juustila, Lietjärvi. Haavoittunut 6.7.1944 Lietjärvellä.

MAKKONEN, Leevi Aleksanteri, s. 2.4.1925

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Laina Valpuri o.s. Mustonen. Lapsia 5. Jatkosodassa stm., kiv.mies. Taistelupaikat: Syväri, Uutujärvi, Mäkriä, Vi-

tele, Salmi, Pitkäranta, Lemetti. Kuollut 11.3.1989, haudattu Muhokselle.

MAKKONEN, Väinö Henrikki, s. 27.3.1915 Muhoksella, maanviljelijä. Osoite Peckala, 91500 Muhos. Jatkosodassa korpr., lähetti, 3/PionP34. Taistelupaikat: Vasovaara-Uhtuan suunta, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Sot.arvo alikersantti.

MANELIUS, Kaarlo Johannes, s. 2.11.1923 Lopella, maanviljelijä. Puoliso Kerttu Annikki o.s. Viikö (kuollut v. 1987). Lapsia 7. Osoite RataPELLONTIE 23 A 5, 91500 Muhos. Jatkosodassa kiv.mies, alikers., ryhmänjoht., komppanian kirjuri, pst.-ryhmänjoht., talousaliups. Taistelupaikat: Uhtuan länsipuoli, Kuittijärvi, Karjalan kannaksen viivytystaistelut, Lapin sota. Haavoittunut 7.7.1944 Vuosalmella, invalidi-% alle 10. Sot.arvo kersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kunnan luottamustehtävissä v. 1952 alkaen.

MANKINEN, Juho Aleksanteri (Jussi), s. 12.8.1906 Säräisniemellä, kansakoulunopettaja. Puoliso Aino Elina o.s. Leinonen. Lapsia 3. Osoite Toivoniementie 12, 90500 Oulu. Talvisodassa luutn., ammuskolonnan pääll., JR 26. Taistelupaikat: Vuoksela, Vuosalmi. Jatkosodassa kapteeni, kompp.pääll., pioneeri-, talous-, valistus- ja lähettiups., adjutantti, PionP34, JR 32, PionP15. Taistelupaikat: Juntusranta, Vuonninen, Pistojoeki, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestingin itäpuoli.

MARJANEN, Vilho, s. 12.10.1908 Salmisissa, maanviljelijä. Puoliso Anna o.s. Sepä. Lapsia 6. Talvisodassa kers., joukk.varajoht. Taistelupaikat: Käsnäselkä, Uomaa, Tolvajärvi, Honkavaara, Ristilampi, Ägläjärvi, Särkijärvi, Ignoila, Aittojoki. Jatkosodassa ylikers., joukk.joht. Taistelupaikat: Pirttipohja, Rantalahti, Voimäki, Sortavala, Aunus, Latva, Muurmannin rata, Uusikylä, Syväri, Karjalan kannas, Kilpuanjoki, Juustila. Kuollut 24.12.1978, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 1, VR 3 ja VR 4. Sot.arvo vääpeli.

MARJANEN, Yrjö (Jegor, Georg), s. 22.12.1921 Salmisissa. Puoliso Eeva o.s. Pekkala. Lapsia 4. Haavoittunut kolmesti, invalidi-% 25. Kuollut 4.4.1988, haudattu Muhokselle.

MARKUS, Martti Heikki, s. 4.6.1920 Tyrnävällä, maanviljelijä. Puoliso Rauha o.s. Halonen. Lapsia 3. Osoite Muhostie, 91500 Muhos. Jatkosodassa panssarimies, pp.lähetti, psv.ampuja. Taistelupaikat: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Vuonninen, Pistojoeki, Korpivaara, Petriavaara, Karjalan kannas. Kunniamerkit: Vm. 2.

MARTTILA, Jaakko Johannes, s. 1.7.1913 Tyrnävällä, pienviljelijä. Puoliso Anna Emilia o.s. Hämälä. Lapsia 6. Talvisodassa alikers., lääkintämies. Taistelupaikat: Suomussalmi. Jatkosodassa alikers. Taistelupaikat: Lapin sota, Tornio. Kuollut 22.12.1967, haudattu Muhokselle.

MARTTINEN, Vilho (Vasili), s. 29.4.1905 Salmisissa, maanviljelijä. Puoliso Anni o.s. Sepä. Lapsia 8. Talvisodassa kiv.mies, ajomies, I/Er.P9. Taistelupaikat: Käsnäselkä, Uomaa, Tolvajärvi, Ristisalmi, Ägläjärvi, Viitavaara. Jatkosodassa hevosmies, 53. Eläinlääkintäjoukkue. Haavoittunut vaikeasti 8.1.1940 Tolvajärven Viitavaarassa kranaatin sirpaleista keuhkoihin ja vasempaan jalkaan. Kuollut 18.3.1974, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

MENSIO, Nikolai, s. Salmisissa, maanviljelijä. Puoliso Sanni o.s. Hotti. Talvisodassa pk.mies. Taistelupaikat: Käsnäselkä, Uomaa, Tolvajärvi, Ägläjärvi, Viitavaara. Kuollut 22.11.1964, haudattu Helsinkiin.

MENSONEN, Johannes, s. 11.6.1902 Salmisissa. Puoliso Olga o.s. Pulliainen. Lapsia 7. Talvisodassa kiv.mies. Taistelupaikat: Uomaa, Tolvajärvi, Viitavaara. Jatkosodassa stm., sotapoliisi, JR 58. Taistelupaikat: Kitee, Matkaselkä, Karjalan kannas. Haavoittunut 14.5.1940 Viitavaarassa. Kuollut 18.5.1965, haudattu Muhokselle.

MERILÄINEN, Antti, s. 24.1.1898, työmies. Puoliso Sanna o.s. Karppinen. Lapsia 4. Talvisodassa korpr. Taistelupaikat: Pohjois-Suomi. Jatkosodassa korpr. Taistelupaikat: Uhtuan suunta. Kuollut 24.2.1974, haudattu Muhokselle.

MERTANIEMI, Arttu, s. 25.2.1913 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Siiri o.s. Räihä. Lapsia 1. Talvisodassa pion., 2/PionP9. Taistelupaikat: Suomussalmi, Kuhmo. Jatkosodassa alikers., PionP34. Taistelupaikat: Uhtua, Karjalan kannas. Haavoittunut Torniossa. Kuollut 24.5.1984, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 1.

MERTANIEMI, Arvo, s. 20.7.1907, maanviljelijä. Jatkosodassa 3. Armeijakunnan esikunta Taivalkosken Maijanlammella. Kuollut 20.5.1979, haudattu Muhokselle.

MERTANIEMI, Iikka Väinö, s. 16.2.1901 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Hilja o.s. Pyykkö. Lapsia 7. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Suomussalmi, Kuhmo. Jatkosodassa stm., ajomies, PionP34. Taistelupaikat: Sälväjärvi, Vuonninen, Pistojoeki, Kiestinki, Uhtuan pohjoispuoli. Kuollut 14.8.1974, haudattu Muhokselle.

MERTANIEMI, Johan Emil, s. 14.2.1899, maanviljelijä. Talvisodassa 15. SiltaK, Rovaniemi. Jatkosodassa korpr., PionP34. Taistelupaikat: Uhtua, Kuhmo. Kuollut 1.10.1955, haudattu Muhokselle.

MERTANIEMI, Otto Lennard, s. 26.2.1913, maanviljelijä. Osoite Ketolanoja 12, 91500 Muhos. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Kuhmo, Raate, Suomus-

salmi. Jatkosodassa kers., ryhmänjoht. Taistelupaikat: Uhtua, Vuokkiniemi, Pistojoiki, Kivennapa, Kittilä, Kolari. Haavoittunut 13.2.1940 Löytövaarassa. Kunniamerkit: Vm. 2.

METSÄPELTO, Aleksanteri, s. 24.4.1925, maanviljelijä. Jatkosodassa kk.mies., Täyd.P5, Täyd.P4, HTK 3, 5./JR 1. Taistelupaikat: Tuulosjoki, Lätäseno - Kilpisjärvi. Kuollut 12.10.1974, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

MIETTINEN, Juho, s. 13.10.1918 Kuopion maalaiskunnassa, maanviljelijä. Puoliso Aili Mirjam o.s. Käyhkö. Lapsia 6. Osoite 10 Tuomela, 91500 Muhos. Talvisodassa stm., viestimies. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Muolaa, Leipäsuu. Jatkosodassa korpr. Taistelupaikat: Tolvajärvi, Syväri. Kunniamerkit: Vm. 2 (2 kpl). Sot.arvo alikersantti.

Muolaa, Leipäsuu. Jatkosodassa korpr. Taistelupaikat: Tolvajärvi, Syväri. Kunniamerkit: Vm. 2 (2 kpl). Sot.arvo alikersantti.

MIKKOLA, Heikki Olavi, s. 21.4.1917 Iissä, maanviljelijä. Puoliso Helmi Maria o.s. Pyykkö. Lapsia 4. Osoite Tapanila, 91560 Kylmäänkylä. Jatkosodassa työvelvollinen, puolustusasemien teko. Taistelupaikat: Rukajärven suunta.

MOILANEN, Eelis Petter, s. 4.6.1909 Ylitorniolla, sekatyömies. Puoliso Irma. Lapsia 3. Talvisodassa stm., pion., 2/PionP2. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Haavoittunut 11.2.1940 Kuhmossa lieväs-

ti luodista jalkaan. Jatkosodassa ajomies, työvelv., 1/PionP34, 2/PionP34, Linn.Rak.P232. Taistelupaikat: Juntusranta, Vuonniinen, Uhtuan pohjoispuoli. Kuollut 12.8.1954, haudattu Muhokselle.

MUSTA, Reino Antero, s. 5.12.1924 Muhoksella, autonkuljettaja. Puoliso Aura o.s. Järvelin. Lapsia 4. Jatkosodassa korpr., panssarimies, Rynnäkkötykkipatteri/Ps.D. Taistelupaikat: Perkjärvi, Vuosalmi, Rovaniemi, Kemijärvi. Kuollut 22.12.1989, haudattu Muhokselle.

MUSTIKKA, Johannes Arttur, s. 19.6.1899 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Heimi o.s. Koskela. Lapsia 10. Talvisodassa stm., palveluttu Vaasassa. Jatkosodassa alikers., vartiomies, Linn.Psto 6, E/P4. Kuollut v. 1968, haudattu Muhokselle.

MUSTONEN, Aarne Jaakoppi, s. 20.9.1902 Muhoksella, metsätyömies. Talvisodassa tienkorjausryhmän korjausmies, 9. Liik.K, 11. Liik.K. Taistelupaikat: Sallan ja Säkijärven rintamat. Jatkosodassa apumies, 2. AurasK, 2/PionP34. Taistelupaikat: Sohjana, Kiestinki, Uhtuan pohjoispuoli. Kuollut v. 1965, haudattu Jällivaaraan Ruotsiin.

MUSTONEN, Arvid, s. 27.9.1900 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Aino Margareta o.s. Rautio. Lapsia 6. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Kuhmo, Sallan suunta. Jatkosodassa PionP34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Vuonniinen, Pistojoiki, Uhtuan pohjoispuoli. Kuollut 6.12.1954, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

tojoiki, Uhtuan pohjoispuoli. Kuollut 6.12.1954, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

MUSTONEN, Emil, s. 24.6.1913 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Anna Reeta os Tervo. Lapsia 1. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Suomussalmi. Jatkosodassa PionP34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Vuonniinen, Pistojoiki, Uhtuan pohjoispuoli, Pohjois-Suomi. Kuollut 30.1.1969, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

MUSTONEN, Iisak Albin (Iikka), s. 10.12.1903 Muhoksella, pienviljelijä. Puoliso Liisa Katariina. Lapsia 13. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Salla, Säkijärvi. Jatkosodassa korpr., pion., PionP34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Vuonniinen, Pistojoiki, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan pohjoispuoli. Kuollut 8.5.1984, haudattu Muhokselle.

MUSTONEN, Lennart Erkki, s. 15.4.1923 Muhoksella, sekatyömies. Osoite Hepo puisto A 7, 91500 Muhos. Jatkosodassa korpr., kiv.mies. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Karjalan kannas. Haavoittunut 7.8.1944 Vuosalmella.

MUSTONEN, Matti, s. 6.5.1895 Muhoksella, kirvesmies. Osallistunut vapaussotaan. Talvisodassa stm. Jatkosodassa työkompaniassa. Kuollut 27.9.1960, haudattu Muhokselle.

MUSTONEN, Väinö Augusti, s. 18.3.1899 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Eeva o.s. Leinonen. Lapsia 2. Osallistunut vapaussotaan. Talvisodassa alikers., hevostallin esimies toimipaikkana Oulu. Jatkosodassa PionP34. Taistelupaikat: Uhtua. Kuollut 22.11.1978, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: SL amr. ja SL ar. Yhteiskunnalliset tehtävät: 30 v Muhoksen kunnanvaltuustossa ja muissa kunnallisissa luottamustoimissa.

MUSTONEN, Yrjö, s. 15.4.1898 Muhoksella, pienviljelijä, kirvesmies. Puoliso Iida Sofia o.s. Leinonen. Lapsia 10. Talvisodassa jääkäri, kk.mies, KT-P/LR, TukiK/Er.-P17. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoiki, Tetrivaara, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestingin itäpuoli, Lohivaara. Kuollut 15.1.1961, haudattu Muhokselle.

MYKKÄNEN, Veikko Olavi, s. 9.1.1922 Iisalmen maalaiskunnassa, insinööri. Puoliso Anna-Liisa o.s. Väre. Osoite Kirkkotie 6 D 1, 91500 Muhos. Jatkosodassa alikers., tykistön tiedustelija-aliups. Taistelupaikat: Uhtuan pohjoispuoli, Jyväskylä, Kuuterselkä, Heinjoen pohjoispuoli. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo luutnantti.

MYLLYSELKÄ, Johannes (Ivan), s. 17.9.1905, maanviljelijä. Puoliso Olga o.s. Makkonen. Lapsia 5. Talvisodassa alikers., sotapoliisi. Taistelupaikat: Käsnäselkä, Uomaa, Lemetti. Jatkosodassa alikers. Kuollut 8.9.1964, haudattu Muhokselle.

MYLLYSELKÄ, Yrjö (Jegor), s. 3.11.1900 Salmassa, maanviljelijä. Puoliso Outi o.s. Vepsänen. Lapsia 10. Talvisodassa korpr., ajomies, Er. P9. Taistelupaikat: Käsnäselkä, Uomaa, Tolvajärvi, Ristisalmi, Ignoilanaho, Ägläjärvi, Viitavaara, Luglajoki. Jatkosodassa korpr., ajomies, JR 58. Taistelupaikat: Kitee, Kaakamo, Rautalahti, Karjalan kannas. Kuollut v. 1970, haudattu Muhokselle.

MÄKELÄ, Heimo Yrjö Elmeri, s. 1.12.1921 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Laura o.s. Salmi. Lapsia 4. Osoite 91410 Jokirinne. Jatkosodassa alikers., ryhmänjoht., JR 11. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Karjalan kannaksen lohko, Kiestinki, Pohjois-Suomi. Haavoittunut v. 1943 Uhtualla, invalidi-% 10. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2. Sot.arvo kersantti.

MÄNNISTÖ, Eino Johannes, s. 19.9.1923 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Alma Maria o.s. Kukkohovi. Lapsia 6. Osoite Rovastiojantie 16 A 3, 91500 Muhos. Jatkosodassa stm., vartiomies, jälkikoiran ohjaaja. Yhteiskunnalliset tehtävät: Kansakoulun johtokunnan jäsen, vaaliavustaja.

MÄNNISTÖ, Johannes, s. 6.6.1901 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Elisabet o.s. Jurvelin. Lapsia 10. Talvisodassa tykkimies, hevostmies 9. TieK. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa tykkimies, auton apumies, 4. SiltaK. Taistelupaikat: Kuittijärven, Vuonni-

senjoen ja Pistojoen ylitys. Kuollut 27.8.1980, haudattu Muhokselle.

MÄÄTTÄ, Antti, s. 8.9.1902 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Lilja o.s. Törmänen. Lapsia 6. Talvisodassa alikers., ryhmänjoht., PionP9. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa alikers., ryhmänjoht., PionP34. Taistelupaikat: Kursma, Pajulampi, Vuonainen, Pistojoeki, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestinki. Kuollut 19.5.1984, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

MÄÄTTÄ, Arvi Akseli, s. 21.3.1914 Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa pion., PionP9. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa pion., PionP34. Taistelupaikat: Suomussalmi, Vuokkiniemi, Vuonainen, Uhtuan pohjoispuoli, Karjalan kannas, Lapin sota. Haavoittunut jalkoihin. Kuollut 27.9.1948, haudattu Muhokselle.

MÄÄTTÄ, Esko Jaakop, s. 9.2.1922 Muhoksella, maanviljelijä. Osoite Ponkilantie 9, 91500 Muhos. Jatkosodassa korpr., päämajan ajomies, Mikkeli.

MÄÄTTÄ, Olavi Ilmari, s. 18.6.1917 Oulussa, maanviljelijä. Puoliso Martta o.s. Siltakoski. Lapsia 5. Osoite Pääskytie 3 A 2, 91500 Muhos. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Raivola, Kivennapa, Kyyrölä, Muolaa,

Leipäsuu, Kämärä, Heinjoki, Vuosalmi. Jatkosodassa korpr., PionP34. Taistelupaikat Raate, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Vuonainen, Pistojoeki, Kananainen, Uhtua, Karjalan kannas, Tornio, Rovaniemi. Sot.arvo alikersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kunnan eri lautakunnissa ja sairausvakuutustoimikunnassa, Huikolan maamiesseura 32 v., Kylmälänkylän vesiosuuskunnan perustajajäsen ja isännöitsijä, Muhoksen rintamamiesveteraanien puheenjohtaja v:sta 1983, Kylmälänkylän kalastuskunnan perustaja ja esimies, asutus- ja maatilaliiton johtokunnan jäsen.

MÄÄTTÄ, Vilho Abram, s. 12.11.1923 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Eva Valpuri o.s. Pikkuaho. Lapsia 1. Osoite JL 12 Tapio, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Kiestinki, Lohilahdi, Karjalan kannas, Metsäpirtti, Taipale. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

N

NIEMELÄ, Frans Valtteri, s. 17.1.1909 Muhoksella, rakennusmies. Puoliso Anna o.s. Karjalainen. Lapsia 2. Osoite Muhosperä, 91500 Muhos. Talvisodassa alikers., tienkorjausryhmänjoht. Taistelupaikat: Salla, Märkäjärvi. Jatkosodassa alikers., PionP34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Vuonainen, Pistojoeki. Sot.arvo kersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kunnanvaltuuston ja -hallituksen jäsen.

NIEMELÄ, Reino, s. 8.5.1923 Muhoksella, maanviljelijä. Osoite Ahotie 17 C 18, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion. Taiste-

lupaikat: Kiestinki, Ahvenlahti, Vuokkiniemi, Korpi, Tolvajärvi. Sot.arvo korpraali.

NIEMELÄ, Veeti Viljam, s. 10.12.1911, maanviljelijä. Puoliso Hilda Amanda o.s. Merilä. Lapsia 8. Talvisodassa PionP9. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa ylivääpeli, PionP34. Taistelupaikat: Juntusranta, Vuonainen, Uhtua, Kivesvaara, Muolaa, Heinjoki, Noskua - Vuoksen lohko, Pohjois-Suomi. Kuollut 16.2.1985, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, vaalilautakunta, tielautakunta, kunnan tilintarkastaja, Muhoksen maamiesseura, Muhoksen Urheilijain sihteeri.

NIEMI, Armas Aadolf, s. 7.2.1900 Koivistolla, maanviljelijä. Puoliso Anna Maria o.s. Kitula. Lapsia 6. Talvisodassa työkompaniassa Karjalan kannaksella Koivistolla. Jatkosodassa työkompaniassa Lemillä, Uhtualla ja Kiestingissä. Kuollut 15.9.1981, haudattu Muhokselle.

NURMI, Urho Ilmari, s. 6.12.1921 Limingassa, kirvesmies. Puoliso Saida Marjatta o.s. Korpela. Osoite Rönkö, 91500 Muhos. Jatkosodassa korpr., ts-lähetä. Taistelupaikat: Maaselkä, Laatokan Syväri, Saarimäki, Vitele. Haavoittunut 28.6.1944.

NURMIJOKI, Kalevi, s. 21.7.1925 Muhoksella, vanhempi vartija. Puoliso Signe Raili o.s. Nikkarinen. Lapsia 2. Osoite 74340 Sukeva. Jatkosodassa pion., PionP34, PionP/JR 1. Taistelupaikat: Kivennapa, Ihantala, Kuutersekä, Vuoksen lohko, Pohjois-Suomi. Kunniamerkit: Vm. 2.

NURMINEN, Rafael, s. 22.4.1926 Suistamolla, varastomies. Puoliso Marjatta Katriina Elisabet o.s. Musta. Jatkosodassa Jv.-Koul.K. 22. Kuollut 29.12.1990, haudattu Muhokselle.

NYKYRI, Toivo Armas, s. 18.11.1913 Muhoksella, sekatyömies. Eronnut. Lapsia 6. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Kuhmo, Suomussalmi. Jatkosodassa Uhtuan suunta, PionP34. Kuollut 1.6.1992, haudattu Oulujoen hautausmaahan.

NYKÄNEN, Alpo Iikka, s. 29.2.1920 Muhoksella, seppä. Puoliso Laina o.s. Haapalainen. Lapsia 1. Jatkosodassa korpr., kengitysseppä. Taistelupaikat: Rukajärvi. Kuollut 8.1.1990, haudattu Muhokselle. Sot.arvo alikersantti.

NYKÄNEN, Leevi Johannes, s. 12.12.1921 Muhoksella, pannotaja. Puoliso Lyyli Esteri o.s. Kukkohovi. Lapsia 5. Osoite Hepopuisto E 5, 91500 Muhos. Jatkosodassa rajajääkäri, tst.lähetti. Taistelupaikat: Kiestinki, Uhtuan lohko, Laatokan koillispuoli.

NYKÄNEN, Olavi Viljami, s. 17.11.1925 Muhoksella, lämmittäjä. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Lapin sota. Haavoittunut 14.6.1945 Lapissa. Kuollut 17.6.1983, haudattu Muhokselle.

NYKÄNEN, Pauli Kaarlo, s. 12.7.1914 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Eeva o.s. Seppänen. Lapsia 8. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Suomussalmi. Jatkosodassa taistelupaikat: Uhtuan suunta, Lappi. Kuollut 1.4.1979, haudattu Muhokselle.

NYLANDER, Lauri Henrik, s. 9.8.1912 Muhoksella, suntio. Lapsia 12. Talvisodassa pion, 18. Pion.K. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., ajomies, sairaankantaja, 1/PionP34. Taistelupaikat: Juntusranta, Kursuma, Pajulampi, Vuonninen, Pistojoeki, Uhtuan pohjoispuoli, Karhumäki, Salla, Karjalan kannas. Haavoittunut 27.11.1941

Uhtuan pohjoispuolella. Kuollut 6.12.1970, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

NÄPPÄ, Alpo Johannes, s. 9.6.1921 Kii-
mingissä, ulkojohto-
asentaja. Puoliso Siiri
Annikki o.s. Tiusanen.
Lapsia 4. Osoite Kori-
vaara, 91500 Muhos.
Jatkosodassa stm., kiv-
mies, kp.ampuja. Tais-
telupaikat: Uhtuan län-
sipuoli. Haavoittunut 25.1.1942 Kiskisjär-
vellä. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo ali-
kersantti.

O

OIKARAINEN, Juho Heikki, s. 15.2.1909 Kuusamossa, maanviljelijä. Puoliso Sylvi Sofia o.s. Määttä. Lapsia 5. Jatkosodassa stm., ajomies. Taistelupaikat: Lempaala, Kiviniemi, Vuosalmi, Vuoksela. Kuollut 12.4.1984, haudattu Muhokselle.

OIKARINEN, Eeli, s. 7.12.1910 Sotkamossa, maanviljelijä. Puoliso Martta Eveliina o.s. Möttönen. Lapsia 4. Talvisodassa stm., erik. koulutus, ajomies. Taistelupaikat: Suomussalmi, Kuhmo. Jatkosodassa stm., vartiopalvelus- ja ajomies, kk.mies. Taistelupaikat: Vasovaara, Latvajärvi, Vuonninen, Pistojoeki, Uhtuan länsipuoli. Haavoittunut 19.7.1941 Kurkijoella. Sairastunut 26.10.1941 Uhtuan länsipuolella korvasairauteen. Kuollut 14.3.1985, haudattu Muhokselle.

OIKARINEN, Heikki Edvard, s. 15.12.1903 Sotkamossa, maanviljelijä. Puoliso Elsa Helena o.s. Savilaakso. Lapsia 5. Talvisodassa stm., autonkulj. Taistelupaikat: Suomussalmi, Kuhmo. Jatkosodassa stm., autonkulj. Taistelupaikat: Uhtuan suunta. Kuollut 23.2.1990, haudattu Muhokselle. Yhteiskunnalliset tehtävät: Maamiesseuran puheenjohtaja.

OIKARINEN, Iikka Julius, s. 11.4.1914 Turtolassa, maanviljelijä. Puoliso Martta o.s. Piippo. Lapsia 10. Talvisodassa tiedusteluosasto. Taistelupaikat: Petsamo. Jatkosodassa PionP34. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Pistojoeki, Latvajärvi, Tornio, Kittilä. Kuollut 2.3.1977, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo alikersantti.

OIKARINEN, Jaakko Henrik, s. 21.1.1906 Oulujoella, autonkuljettaja. Puoliso Jenny o.s. Salinto. Lapsia 5. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Karjalan kannas. Kuollut 26.12.1953, haudattu Muhokselle.

OINAS, Lauri Jalmari, s. 3.1.1909 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Aune o.s. Tomperi. Lapsia 3. Osoite Suokyläntie, 91500 Muhos. Talvisodassa stm., 18. PionK, 1/PionP9. Taistelupaikat: Kuhmo, Suomussalmi, Raate. Jatkosodassa taistelupaikat: Latvajärvi,

Vuokkiniemi, Vuonninen, Pistojoiki, Uhtua, Länsikannas, Ahijärvi, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Noskua - Vuoksen lohko, Ihantala, Pohjois-Suomi. Kunniamerkit: Vm. 2.

OINAS, Olavi Vihtori, s. 15.12.1915 Rovaniemellä. Puoliso Kaisa Maria o.s. Saarenpää. Lapsia 6. Talvisodassa taistelupaikat: Suomussalmi. Jatkosodassa korpr., JR 12. Taistelupaikat: Louhi, Lohivaara, Kiestinki, Maaselän kannas, Ihantala, Lapin sota. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2 (2 kpl). Kuollut 1.4.1976, haudattu Muhokselle. Yhteiskunnalliset tehtävät: Kansakoulun johtokunta Muhoksella.

OJAJÄRVI, Oiva Johannes, s. 24.5.1926

Ylistarossa, työnopettaja. Puoliso Toini Annikki o.s. Uitto. Lapsia 4. Osoite Hepo-ojantie 10, 91500 Muhos. Jatkosodassa kiv.mies, pk.mies, Jv.Koul.K. 29, Jv.-Koul.K. 24. Sot.arvo korpraali.

OJALA, Eino Kustaa, s. 13.4.1909 Muhoksella, maanviljelijä.

Jatkosodassa syöksyveneenkulj., 4. SiltaK. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuonninen, Pistojoiki, Uhtua, Äyräpää. Kuollut 23.10.1976, haudattu Muhokselle.

OJALA, Johan Bartolomeus, s. 2.12.1907

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Eeva o.s. Mettovaara. Lapsia 2. Osoite JL 12 Sakari, 91410 Jokirinne. Talvisodassa ilmapartiassa Päivärinteellä. Jatkosodassa PionP34. Taiste-

lupaikat: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoiki, Uhtuan pohjoispuoli, Ahijärvi, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Noskua - Vuoksen lohko, Ihantalan lohko, Pohjois-Suomi. Sot.arvo korpraali.

OJALA, Pauli Pietari, s. 9.2.1914 Muhoksella, liikennepäällikkö.

Puoliso Enni Terttu o.s. Anttonen. Lapsia 2. Talvisodassa korpr., liikennepartiomies, autonkulj. Taistelupaikat: Petsamo, Salla, Säkkijärvi. Jatkosodassa alikers., sairasautokomppanian liikennemies. Taistelupaikat: Uhtua, Kiestinki, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Kuollut 4.10.1966, haudattu Muhokselle.

OJALA, Väinö Matias, s. 8.4.1920 Muhoksella, maanviljelijä.

Puoliso Vieno Hilja o.s. Alasaarela. Osoite JL 12 Sakari, 91500 Muhos. Talvisodassa vapaaehtoisena 21. Div:n sotapoliisijoukkueessa. Taistelupaikat: Karja-

lan kannas, Pyhäjärvi, Taipaleen ja Summan lohko, Räisälä. Jatkosodassa PionP34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Kiestinki, Lohivaara, Uhtuan pohjoispuoli, Noskua - Vuoksen lohko, Ihantala, Pohjois-Suomi. Haavoittunut Kiestingin Lohivaarassa päähän, invalidi-% 35. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2. Sot.arvo kersantti.

OJALA, Yrjö Henrik, s. 6.1.1906 Muhoksella, puuseppä, maanviljelijä.

Puoliso Elsa. Lapsia 4. Talvisodassa korpr., 18. PionK. Taistelupaikat: Kuhmon suunta. Jatkosodassa korpr., pion.ryhmän varajoht., 1/PionP34. Taiste-

lupaikat: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Vuonninen, Pistojoiki, Uhtuan pohjoispuoli. Haavoittunut Mustajärven taistelussa 2.11.1941 kylkeen. Kuollut 2.3.1986, haudattu Ouluun veteraaneille varattuun hautausmaahan.

OKSANEN, Lauri Ilmari, s. 23.3.1923,

kirvesmies. Puoliso Saimi o.s. Muhli. Lapsia 1. Osoite Ponkilantie 1, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion., lähetti, Esik.K/Pion.Koul.K., SotaS. 54, II/Pion.-Koul.K., I/Pion.Koul.K., 3. SiltaK. Taistelupaikat: Pohjois-Suomi.

ONATSU, Heikki Feodor, s. 4.7.1926 Salmisissa, kirvesmies. Puoliso Lahja o.s. Maaninen. Osoite Pääskyntie 7, 91500 Muhos. Jatkosodassa tykkimies, RTR 3, vartiointitehtävät ja maihinnousuyrityksen torjunta Käkisalmissa.

ONATSU, Pauli (Paavo), s. 5.1.1924 Salmisissa, maanviljelijä.

Puoliso Hilikka Inkeri o.s. Pirilä. Lapsia 7. Osoite Laninsoso, 91500 Muhos. Jatkosodassa jääkäri, pst.kiv.mies. Taistelupaikat: Syväri, Kuuttilahti, Pisi,

Vitele, Tulemajoki, Latvajärvi, Loimolanjoki, Ilomantsin mottitaistelut. Sot.arvo korpraali.

ONNISELKÄ, Vasili, s. 25.7.1925, maanviljelijä. Osoite Vainiontie 2 B 16, 91500 Muhos. Jatkosodassa tykkimies, merimies miinanraivaajassa. Taistelupaikat: Teikari, Tytärsaari, Suursaari.

ONNISELKÄ, Vilho, s. 28.12.1907 Salmisissa, maanviljelijä.

Puoliso Maija o.s. Luhtala. Lapsia 3. Talvisodassa kiv.mies. Taistelupaikat: Käsnäselkä, Uomaa, Tolvajärvi. Haavoittunut kahdesti Tolvajärvellä. Kuollut

21.12.1962, haudattu Muhokselle.

ONTERO, Matti Henrik, s. 5.6.1897, maanviljelijä. Puoliso Jenni Maria o.s. Carlenius. Lapsia 8. Jatkosodassa pion.

Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoiki, Uhtua. Kuollut Oulussa, haudattu Muhokselle.

OVASKA, Johannes (Jussi), s. 24.6.1909

Kirvussa, huoltopäällikkö. Puoliso Helmi Martta o.s. Patjas. Lapsia 3. Osoite Rataatie 5, 91500 Muhos. Talvisodassa ylikers., joukk.joht., hevosups., kompp.pääll., kuljetusos.joht., perustamis-, koulutus-, huolto- ja evakuointitehtävät. Perustamispaikat: Viipuri, Lahti, Liminka. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa vääpeli, luutn., joukk.joht., hevosups., huoltoups., kompp.pääll., varikon pääll. Taistelupaikat: Lieksa, Repola, Rukajärvi, Särkijärvi, Voldjärvi, Ilomantsi, Kemi. Kunniamerkit: Vm. 1, VR 4, VR 4 tlk., VR3 ja SL ar. Sot.arvo yliluutnantti.

OVASKA, Johannes (Jussi), s. 24.6.1909

Kirvussa, huoltopäällikkö. Puoliso Helmi Martta o.s. Patjas. Lapsia 3. Osoite Rataatie 5, 91500 Muhos. Talvisodassa ylikers., joukk.joht., hevosups., kompp.pääll., kuljetusos.joht., perustamis-, koulutus-, huolto- ja evakuointitehtävät. Perustamispaikat: Viipuri, Lahti, Liminka. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa vääpeli, luutn., joukk.joht., hevosups., huoltoups., kompp.pääll., varikon pääll. Taistelupaikat: Lieksa, Repola, Rukajärvi, Särkijärvi, Voldjärvi, Ilomantsi, Kemi. Kunniamerkit: Vm. 1, VR 4, VR 4 tlk., VR3 ja SL ar. Sot.arvo yliluutnantti.

P

PAAKKI, Svante Benjami, s. 11.4.1913 Oulujoella, puuseppä. Puoliso Katri Elisabet o.s. Pikkarainen. Jatkosodassa stm., ajomies, kiv.mies, III/JR 35, PM.Linn.Os. Taistelupaikat: Poventsa, Kanavan lohko, Suurlahden Hirvisuo, Maaselän kannas, Harjula. Kuollut 12.2.1976, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

PAAKKI, Yrjö Albert, s. 16.2.1923 Oulujoella, työnjohtaja. Puoliso Stava Marketta o.s. Valaja. Lapsia 3. Osoite Lehtoseläntie, 91500 Muhos. Jatkosodassa korpr., pk.ampuja. Taistelupaikat: Kontupohja, Ihantala, Posio.

PAAKKONEN, Eemil Arvid, s. 25.11.1907 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Hanna o.s. Saarenpää. Talvisodassa kaartilainen. Jatkosodassa työkompaniassa kesällä 1941. Kuollut 27.6.1976, haudattu Muhokselle.

PAASIMAA, Esko Pietari, s. 21.4.1922 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Maria Emilia o.s. Viittanen. Lapsia 1. Osoite Maahisentie 1 B 29, 90500 Oulu. Jatkosodassa stm. Taistelupaikat: Uhtua, Kiestinki.

PAASIMAA, Jaakko Henrik, s. 3.2.1910 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Mirjam o.s. Kontu. Lapsia 2. Talvisodassa stm., hevostamies. Taistelupaikat: Suomussalmi. Jatkosodassa varastomies. Taistelupaikat: Vasovaara, Uhtuan suunta. Kuollut 8.8.1975, haudattu Muhokselle.

PAASIMAA, Veikko, s. 17.1.1923 Ylikiimingissä, maanviljelijä. Puoliso Aino o.s. Koistinen. Lapsia 3. Osoite Lakkapää, 91500 Muhos. Jatkosodassa stm., kiv.mies., ajomies, 3/JR 3, Esik.K/JR 3.

PAAVOLA, Herman Kalevi, s. 23.12.1920 Muhoksella, kirvesmies. Puoliso Kerttu Tellervo o.s. Kangasolli. Lapsia 2. Jatkosodassa pion., pp.mekaanikko, 2/PionP3, 6. SiltaK. Taistelupaikat: Vallivaara, Kostamus, Pora-järvi, Kontupohja, Karhumäki, Äänisniemi, Viipuri, Juustila, Tolvajärvi. Kuollut 16.11.1986, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

PAKONEN, Vilho Johannes, s. 8.1.1926 Muhoksella, rakennusmies. Puoliso Irma o.s. Mylläri. Lapsia 1. Osoite 91510 Rova. Talvisodassa ilmahälytystehtäviä kotiseudulla. Jatkosodassa stm., Jv.Koul.K./Nurmes, Porkkalan evakuointi helmi-syyskuussa v. 1944. Uudestaan vakinaiseen palveluun 1945 Rj.P 4 Kemijärvi.

PARVIAINEN, Kaarlo Olavi, s. 11.8.1913 Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate. Jatkosodassa taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoeki, Uhtua, Karjalan kannas, Kivennapa, Vuoksi, Pohjois-Suomi. Kuollut 24.2.1978. Kunniamerkit: Vm. 2.

PARVIAINEN, Martti Albert, s. 25.2.1922 Muhoksella, sahateknikko. Puoliso Kerttu Liisa o.s. Kaipola. Jatkosodassa pion., tienhoitopion., PionP15, 8. TienhoitoK. Taistelupaikat: Kiestinki, Pohjois-Suomi. Kuollut 2.11.1985, haudattu Tampereelle. Kunniamerkit: Vm. 1.

PARVIAINEN, Väinö, s. 24.9.1915 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Helli Elisabeth o.s. Vaskuri. Lapsia 3. Osoite 91510 Rova. Talvisodassa alikers., puhelinaliups. Taistelupaikat: Salla, Säkkijärvi. Jatkosodassa kers., puhelinryhmänjoht., kuormasto- ja eläinlääkintäaliups. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Sot.arvo ylikersantti.

PASANEN, Olavi Iisakki, s. 26.8.1920 Tyrnävällä, työnopettaja. Puoliso Anni Valpuri o.s. Raappana. Lapsia 7. Osoite Murtomäki, 91500 Muhos. Jatkosodassa lääkärintäalikers., 3. Div. kaukotiedusteluosasto. Taistelupaikat: Kiestinki, Lohilahti, Uhtuan pohjois- ja eteläpuoli, Karjalan kannas, Lapin sota. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2. Sot.arvo kersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Eri tehtävissä Rintamamiesveteraanien Muhoksen osastossa.

PASONEN, Vilho Johannes, s. 12.2.1920 Mikkelin maalaiskunnassa, konttorinhoitaja. Puoliso Hilka o.s. Häkinen. Lapsia 2. Osoite Leivontie 7 A 2, 91500 Muhos. Talvisodassa vartiointi- ja pelastuspalvelu oman toimen ohella sk-piirissä Mikkelisä. Jatkosodassa kers., kirjuri- ja tiedustelualiups., Esik.Ptri/KTR 2, 2. ja 3. Ptri/KTR 2. Taistelupaikat: Tohmajärvi, Pirttipohja, Hä-

mekoski, Rytty, Okanmäki, Panilo, Pyhäjärvi, Sarri, Syväri-Östa ja Östa-Loimola viivytystaistelut. Kunniamerkit: Vm. 2.

PEKKALA, Eelis Olavi, s. 11.5.1917 Muhoksella, kirvesmies, eläk. Puoliso Selma Maria o.s. Haarahlitunen. Lapsia 5. Osoite 659 Pöhölä, 91999 Oulu. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Karjalan kannas. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Taipaleenjoki, Kursma, Pajulampi, Vuonninen, Pistojoeki, Uhtuan pohjoispuoli, Pohjois-Suomi. Sot.arvo korpraali.

PEKKALA, Eino, s. 5.4.1911 Muhoksella, sähköasentaja. Puoliso Maria Esteri o.s. Tuppurainen. Lapsia 2. Talvisodassa ajomies, 18. PionK. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., PionP34. Taistelupaikat: Uhtua, Pajulahti, Vuonninen, Pistojoeki, Kivennapa, Heinjoki, Noskua - Vuoksen lohko. Kuollut 16.7.1983, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

PEKKALA, Johan Artur, s. 24.12.1904 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Tyyne Maria o.s. Seppänen. Lapsia 1. Talvisodassa korpr., ajomies, 1. Liik.K. Taistelupaikat: Sallan ja Säkkijärven rintamat. Jatkosodassa korpr., pion., ajomies, tienhoitomies, 1/PionP34, 2/PionP34, 9. TienhoitoK. Taistelupaikat: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Uhtuan pohjoispuoli. Kuollut 27.8.1959, haudattu Muhokselle.

PEKKALA, Tuomas Jaakoppi, s. 21.12.1923 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Helli Aino Ilona o.s. Halonen. Lapsia 2. Jatkosodassa pion., 1/PionP25. Taistelupaikat: Maaselkä, Karjalan kannas. Kuollut 21.4.

1986, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

PEKKANEN, Otto, s. 7.3.1904 Lemillä, autoilija. Puoliso Elsa o.s. Suonio. Lapsia 5. Talvisodassa alik., jalkaväkikompp.ryhmänjoht., Er.AutoK, Petsamo, 1. K/Os.P. Taistelupaikat: Höyhenjärvi. Jatkosodassa

autonkulj., 36. RajaK. Taistelupaikat: Lapin rintama. Kuollut 10.3.1964, haudattu Muhokselle.

PELKONEN, Aarne Iisakki, s. 28.9.1912 Utajärvellä, sekatyömies. Puoliso Fanny Katariina o.s. Lähtevänoja. Lapsia 7. Talvisodassa stm., Oulussa. Jatkosodassa korpr., tst.lähetti, kaasusuojelumies. Tais-

telupaikat: Juntusranta, Vuokkinen, Uhtuan pohjoispuoli, Vuokkiniemi, Tolvajärven eteläpuoli. Kuollut 12.4.1979, haudattu Muhokselle. Sot.arvo alikersantti.

PELKONEN, Armas, s. 1.4.1916 Muhoksella, autonkuljettaja. Puoliso Lyyli Marjatta o.s. Dahlström. Osoite Hoitokuja B 16, 91500 Muhos. Jatkosodassa stm. Tais-

PELKONEN, Jaakko Heikki, s. 25.10.1923 Muhoksella, rakennustyömies. Puoliso Eeva Elina o.s. Ähkynen. Lapsia 3. Osoite Honkala, 91500 Muhos. Talvisodassa kotirintamalla lähetin tehtävissä. Jatkosodassa alik-

kers., lääkintäaliups. Taistelupaikat: Tali, Ihantala, Ylikiiminki, Lapin sota. Haavoittunut 27.6.1944 Ihantalassa. Kunniamerkit: SVR M1.

PELKONEN, Reino Iisakki, s. 20.7.1918 Muhoksella, huoltomies. Puoliso Sirkka Liisa o.s. Rissanen. Lapsia 2. Jatkosodassa ryhmänjoht., JR 10. Taistelupaikat: Rukajärven suunta, Repola, Ome-

lia. Kuollut 23.6.1991, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2. Sot.arvo ylikersantti.

PELKONEN, Tauno Einari, s. 18.12.1925 Muhoksella, maanviljelijä, autoilija. Puoliso Elsa o.s. Jaakkola. Osoite 12 Pelkonen, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Ihantala, Kivennapa, Kuuterselkä, Noskua, Heinjoki, Lapin sota.

PELKONEN, Veikko Johannes, s. 18.4.1923 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Bertta o.s. Valkonen. Lapsia 3. Osoite 10 Arola, 91500 Muhos. Jatkosodassa alikers., pion.ryhmänjoht. Tais-

telupaikat: Lintula, Kivennapa, Kuuterselkä, Onkamonkangas, Luulajärvi, Länsikannas, Muolaa, Heinjoki, Noskua, Ihantala. Sot.arvo kersantti.

PERTTULA, Kalle Johannes, s. 26.5.1905 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Aino Tuulikki o.s. Juvani. Lapsia 1. Talvisodassa pion., keittiömies. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa keittäjä, muonittaja. Taistelupaikat:

Kuusamo, Papinlampi, Vuonniainen, Pistojoki, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtua. Kuollut 17.6.1971, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

PESOLA, Ahti Armas, s. 24.2.1914 Muhoksella, työmies. Puoliso Kaisa Valpuri o.s. Väliaho. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Itärintama. Jatkosodassa 1/PionP34. Taistelupaikat: Kursma, Vuonniainen, Pistojoki, Jyvälah-

ti, Pohjois-Suomi. Kuollut 3.4.1954, haudattu Muhokselle.

PESOLA, Hannu Veikko, s. 21.5.1925 Muhoksella, pienviljelijä. Puoliso Aino Katariina o.s. Leskelä. Lapsia 2. Osoite JL 12 Kekkola, 91500 Muhos. Jatkosodassa stm., hevosmies, Pion.Koul.K., PionP21, PionP11, PionP15. Taistelupaikat: Syväri, Mäkriä, Sammatus, Vitele, Pitkäranta, Lemetti, Lapin sota. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

PESOLA, Martti Eberhard, s. 17.2.1907 Muhoksella, poliisi. 1. puoliso Meimi o.s. Pohjola, 2. puoliso Eeva o.s. Lahti. Lapsia 2. Talvisodassa kers., vapautusmääräyksen saaneena hoitanut konstaapelin

tointa Muhoksen nimismiespiirissä. Jatkosodassa 14. S.Pol.K, 6. S.Pol.K, III AK:n Esik., sotapoliisina ri-

koskuulustelija, päävartion pääll. Taistelupaikat: Sohjana, Kangasvaara. Kuollut 12.8.1970, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

PESOLA, Mauno Olavi, s. 31.1.1916 Muhoksella, levyseppä. Puoliso Selma o.s. Juustinenaho. Lapsia 3. Talvisodassa kers., Työkompp.väpeli/9. Div.-Esik. Jatkosodassa väpeli, joukk.varajoht., kompp.väpeli, esikun-

taväpeli. Taistelupaikat: Sovajärvi, Tuutijärvi, Polkuvaara, Vuorijärvi, Alakurtti, Voittojoki, Keski-Vilmajoki, Alavilmajoki, Maaselän puolustustaistelut, Ihantala, Pohjois-Suomi. Kuollut 27.7.1978, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2.

PESOLA, Tauno Ensio, s. 1.12.1913 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Ellen Esteri o.s. Heikkinen. Lapsia 4. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Lat-

järvi, Vuokkiniemi, Vuonniainen, Pistojoki, Uhtuan pohjoispuoli, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki. Haavoittunut 30.6.1944 Heinjoen pohjoispuolella, invalidi-% 40. Kuollut 7.4.1981, haudattu Muhokselle.

PESONEN, Pentti Yrjö Hesekiel, s. 20.4.1908, maanviljelijä. Puoliso Aino Sylvia o.s. Vainiokangas. Lapsia 2. Talvisodassa korpr., puhelinmies. Taistelupaikat: Salla, Säkkijärvi. Jatkosodassa puhelinryhmänjoht. Kuollut

21.11.1961, haudattu Muhokselle.

PIENINIEMI, Eelis, s. 4.9.1915 Utajärvellä, seurakuntamestari. Puoliso Alma o.s. Korhonen. Lapsia 2. Talvisodassa pioni. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa taistelupaikat: Uhtua, Karjalan kannas. Kuollut 6.12.1991, haudattu Muhokselle.

PIHLAJANIEMI, Arvo Johannes, s. 26.1.1924 Muhoksella, taksiautoilija. Puoliso Irja Irene o.s. Hiltunen. Lapsia 3. Osoite Armintie 10, 91500 Muhos. Jatkosodassa stm., autonkulj. Taistelupaikat: Uhtua, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi.

PIIPPO, Lauri Henrikki, s. 23.1.1922 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Vappu Annikki o.s. Korva. Lapsia 3. Jatkosodassa pioni., 4. Pion.Koul.K., 5. Pion.-Koul.K., Esik.K/Pion.-Koul.K. Loukkaantunut yksikössä 27.11.1941 ja 3.11.1942, invalidi-% 25. Kuollut 21.4.1972, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

PIIPPO, Leevi, s. 17.7.1924 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Kerttu o.s. Askonen. Lapsia 7. Osoite 91560 Kylmälänkylä. Jatkosodassa korpr., psv.ajaja, osasto Lagus 1/1P. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Pohjois-Suomi.

PIKKARAINEN, Heikki Valdemar (Valtu), s. 22.9.1925 Oulujoella, varastomies. Puoliso Eini Elina o.s. Silvennoinen. Lapsia 4. Osoite Ojapellontie 18 B 5, 91500 Muhos. Jatkosodassa tykkimies, mittamies. Taistelupaikat:

Kuuterselkä, Suuntajärvi, Muolaa, Heinjoki, Noskua - Vuoksen lohko, Ihantala, Pohjois-Suomi. Kunniamerkit: Vm. 2. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kunnanvaltuuston jäsen v. 1957 - 1975, kunnanhallituksen jäsen, eri lautakuntien jäsen, kuntainliittojen valtuustojen ja hallitusten jäsen, verolautakunta, sairausvakuutus- ja kansaneläketuimikunta.

PIKKARAINEN, Oskari, s. 17.8.1899 Oulujoella, metsätyömies. Talvisodassa kiv.mies, 4. KT-P/LR, Rovaniemi. Jatkosodassa varastomies, 17. A.Var.K. Taistelupaikat: Kiestingin suunta. Kuollut 29.5.1984, haudattu Muhokselle.

PIKKARAINEN, Sulo Armas, s. 12.11.1914 Oulujoella, kirvesmies. Puoliso Hilja o.s. Heikkinen. Lapsia 2. Talvisodassa taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa korpr. Taistelupaikat: Uhtuan pohjoispuoli, Vuokkiniemen erämaalohko, Tolvajärven eteläpuoli. Kuollut 28.3.1968, haudattu Oulujoelle. Kunniamerkit: Vm. 2.

PIKKARAINEN, Toivo Hemminki, s. 17.4.1918 Muhoksella, koneasentaja. Puoliso Elsa o.s. Kotila. Lapsia 3. Osoite Varsitie as 5, 91100 Ii. Talvisodassa ylikers. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Vasovaara, Kuhmo. Jatkosodassa taistelupaikat: Uhtua, Karjalan kannas, Tornion valtaus, Lapin jatkosota. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2.

PIKKUAHO, Aukusti, s. 7.4.1900 Pudasjärvellä, maanviljelijä. Puoliso Reetta Stina o.s. Heikkinen. Lapsia 6. Jatkosodassa PionP34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoeki. Kuollut 4.7.1983, haudattu Muhokselle.

PIRTTIKOSKI, Esko Anselmi, s. 12.6.1923 Utajärvellä, piirityönjohtaja. Puoliso Irja Elisabet o.s. Miettinen. Talvisodassa sotilaspoikana vartiotehtävissä. Jatkosodassa korpr., lähetti, pioni., Esik.K/PionK, 1/PionP35. Taistelupaikat: Syväri, Aunuksen karjala, Loimola. Haavoittunut Syvärillä 2.7.1943 ja 10.5.1944, invalidi-% 10. Kuollut 1.4.1988, haudattu Utajärvellä Niskan hautausmaahan. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2.

PITKÄÄHO, Martti Jalmari, s. 7.6.1913 Muhoksella, kirvesmies. Puoliso Hanna o.s. Keinänen. Lapsia 5. Talvisodassa korpr., pioni. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa korpr., pioni. Taistelupaikat: Uhtua. Haavoittunut 17.8.1941 Pistojoella, invalidi-% 35. Kuollut 8.11.1977, haudattu Muhokselle.

PITKÄNEN, Uno Herman, s. 26.2.1916 Kuusamossa, maanviljelijä. Puoliso Helli Maria o.s. Tikka. Lapsia 5. Osoite Ratatie 7, 91500 Muhos. Talvisodassa stm., patruunan kantaja. Taistelupaikat: Alassalmi, Kiantajärvi, Juntusranta. Jatkosodassa stm., pk. ampuja. Taistelupaikat: Sohjana, Kiestinki, Pinkosalmi. Haavoittunut 8.10.1941 Kangasvaarassa. Kunniamerkit: Vm. 1. Sot.arvo

korpraali. Yhteiskunnalliset tehtävät: Sosiaalilautakunnan jäsen, kirkkovaltuuston jäsen.

POHJOLA, Aaro Andreas, s. 1.11.1912 Muhoksella, maalari. Puoliso Hilma o.s. Juntunen. Lapsia 3. Talvisodassa pioni., syytyspuolen varastonhoit. Jatkosodassa pioni., syytyspuolen varastonhoit. Kuollut 7.9.1983, haudattu Muhokselle.

POHJOLA, Erkki, s. 21.3.1925 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Kirsti o.s. Tuunanen. Lapsia 4. Osoite Suokyläntie, 91500 Muhos. Jatkosodassa pioni., PionP21. Taistelupaikat: Syväri, Uukujärvi, Vitele, Salmi, Pitkäranta, Lemetti, Lapin sota.

POHJOLA, Johan Arttu, s. 27.10.1909, maanviljelijä. Puoliso Aino Emilia o.s. Junttila. Lapsia 1. Talvisodassa viestimiehenä. Jatkosodassa korpr., pioni., autonkulj., autokompp. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Kuollut 24.10.1950, haudattu Muhokselle.

POHJOLA, Kaarlo Aukusti, s. 15.2.1925 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Marjatta o.s. Pikkuaho. Lapsia 2. Osoite Puhakantie, 91500 Muhos. Jatkosodassa pioni., 2/PionP21, PionP11, PionP15. Taistelupaikat: Syväri, Pitkäranta, Uukujärvi, Mäkriä, Salmi, Lemetti, Lapin sota.

POHJOLA, Niilo Johannes, s. 21.12.1910

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Aino o.s. Määttä. Lapsia 3. Talvisodassa stm., ajomies, 2PionP9. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa pion., kiv.mies, PionP34, 10/JR 11, 24. Var.K. Taistelupaikat: Juntusranta, Vuonninen, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Noskua, Ihantala, Pohjois-Suomi. Kuollut 7.2.1987, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

POHJOLA, Urho Henrik, s. 25.7.1902

Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa stm., toimipaikkana pohjoisen sota-alueen elintarvikevarikko. Kuollut 23.10.1944, haudattu Muhokselle.

POHJOLA, Veikko Eerikki, s. 1.10.1918

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Kerttu o.s. Kinnunen. Lapsia 4. Talvisodassa stm., koulutuskeskuksessa. Jatkosodassa korpr., pst.-japk.miehenä, vetotraktorin kulj., korjaustyönjoht. Taistelupaikat: Säämäjärvi, Suoju, Rääsä, Petroskoi. Kunniamerkit: Vm. 2.

POLVI, Henrik Eemil (Heikki), s. 12.12.1901

Muhoksella, seppä. Puoliso Meimi o.s. Tomperi. Lapsia 1. Talvisodassa alikers., kengitysseppäaliups., EläinlääkintäK. Taistelupaikat: Märkäjärvi, Säkkijärvi. Jatkosodassa alikers., asealiups., asesepä, PionP34,

2. SiltaK. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Kiestinki. Kuollut 1.6.1987, haudattu Muhokselle.

POLVI, Jaakko Artturi, s. 20.1.1906

Muhoksella, seppä, maanviljelijä. Puoliso Martta Katariina o.s. Tomperi. Lapsia 9. Osoite Honkala, 91500 Muhos. Talvisodassa sillanrakennuskomppanian seppä. Jatkosodassa seppä,

kengitysseppä, hevosemies, PionP34, 10. Er.Linn.Rak.K. Taistelupaikat: Uhtua, Kiestinki, Karjalan kannas.

POLVI, Johan Ferdinand, s. 10.10.1898

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Jenni o.s. Tillman. Lapsia 7. Talvisodassa korpr., Rovaniemi, Oulu. Kuollut 7.5.1978, haudattu Muhokselle.

POROLA, Artturi Johannes, s. 3.7.1912

Kestilässä, maanviljelijä. Puoliso Vieno Maria o.s. Kylmäoja. Lapsia 5. Talvisodan taistelupaikat: Salla, Säkkijärvi. Jatkosodan taistelupaikat: Salla, Äänisniemi, Poventsa, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Kuollut 27.2.1992, haudattu Muhokselle. Sot.arvo vääpeli.

POROLA, Reino Iisakki, s. 30.9.1914

Muhoksella, liikkeenharjoittaja. Puoliso Anna Liisa o.s. Tauriainen. Lapsia 6. Talvisodassa pion., muonittaja, 1. Er.Pion.joukkue/JP 3. Jatkosodassa korpr., erikoislähetä, 1/PionP34.

Taistelupaikat: Uhtua, Karjalan kannas, Oulun ilmatorjunta. Kuollut 21.5.1986, haudattu Muhokselle. Yhteiskunnalliset tehtävät: Kylmälänkytän Nuorisoseuran esimies 10 v.

POROLA, Tauno Ilmari, s. 23.10.1916

Muhoksella, työnjohtaja. Puoliso Laila Johanna o.s. Kiviharju. Lapsia 1. Talvisodassa pion., alikers., ryhmänjoht. Taistelupaikat: Suomussalmi, Kuhmo. Jatkosodassa vääpeli,

joukk.joht. Taistelupaikat: Juntusranta, Vuonninen, Uhtua, Lintula, Kivennapa, Kuuterselkä, Onkamonkangas, Suulajärvi, Muolaa, Heinjoki, Noskua - Vuoksen lohko, Ihantala, Lapin sota. Kuollut 5.9.1981 Rovaniemellä, haudattu Rovaniemelle. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2. Sot.arvo ylivääpeli.

POROLA, Yrjö Jaakko, s. 5.7.1907

Kestilässä, maanviljelijä. Puoliso Tyyne Marja o.s. Rahko. Osoite 91510 Rova. Talvisodassa pion., 18. PionK. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa taistelupaikat: Kursma, Pajulampi, Vuonninen, Pistojohti, Uhtuan pohjoispuoli.

PORTAANKORVA, Aappo Anselm, s. 29.3.1907

Muhoksella, sekatyömies. Jatkosodassa stm., korpr., III AK Tienrak.P, TienhoitoK, PionP34. Taistelupaikat: Sohjananjoki, Kiestinki, Noskua - Vuoksen lohko, Ihantala, Pohjois-Suomi. Kuollut 4.3.1955, haudattu Muhokselle.

PORTAANKORVA, Eetu Vilhelmi, s. 3.7.1924

Muhoksella. Jatkosodassa stm. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Lapin sota. Kuollut 14.6.1989, haudattu Rovaniemelle.

PORTAANKORVA, Eino Johannes, s. 7.1.1926

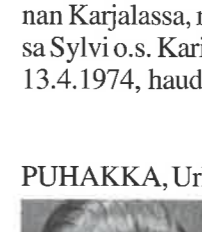
Muhoksella, kirvesmies. Osoite P.O.Box 242 Station B, Sudbury Ont., P3E4N5, Kanada. Jatkosodassa pion., nostomiespalvelusta, Pion.Koul.K./Utti, I P/Utti.

PORTAANKORVA, Erkki Stefanus, s. 26.12.1921

Muhoksella, työmies. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Uhtuan lohko, Kiestinki, Karjalan kannas. Kuollut 30.9.1965, haudattu Muhokselle.

POUTIAINEN, Mikko, s. 21.2.1909

Vienan Karjalassa, maanviljelijä. Puoliso Liisa Sylvi o.s. Karikoinen. Lapsia 1. Kuollut 13.4.1974, haudattu Muhokselle.

PUHAKKA, Urho, s. 5.8.1902

Muhoksella, työnjohtaja. Talvisodassa vapaaeht., tienkorjausmies. Taistelupaikat: Sallan ja Säkkijärven rintamat. Jatkosodassa alikers., pion-ryhmänjoht., varastonhoitaja, 1/PionP34.

Taistelupaikat: Juntusranta, Vuonninen, Uhtuan pohjoispuoli. Kuollut 13.5.1980, haudattu Muhokselle.

PUHAKKA, Väinö, s. 25.11.1918 Pudas-

järvellä, rakennusmes-
tari. Puoliso Eine Elina
o.s. Tuokkola. Lapsia 8.
Osoite Jussilantie 16,
91500 Muhos. Jatkoso-
dassa korpr., tykkimies,
apusuuntaaja, suuntaa-
ja. Taistelupaikat: Kuu-
tamolahti, Porajärvi, Paatene. Ontajärvi,
Rukajärvi. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo
alikersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät:
Muhoksen kirkkovaltuuston ja -neuvos-
ton jäsen, palolautakunnan puheenjohtaja,
kehitysvammaisten tukiyhdistyksen pu-
heenjohtaja.

PULKKA, Juho Arvid, s. 13.10.1903 Ii-
salmessa, rakennusmestari. Puoliso Vie-
no Martta o.s. Iisakka. Lapsia 7. Talvi- ja
jatkosodan aikana rakennusmestari puo-
lustusministeriön rakennustyömailla sota-
toimialueella. Kuollut 10.3.1987, hauda-
ttu Muhokselle. Yhteiskunnalliset tehtä-
vät: Muhoksen rakennuslautakunta ja sen
puheenjohtaja, Muhoksen seurakunnan
kirkkohallintokunta ja sen puheenjohtaja.

PULKKINEN, Jalmari, s. 26.3.1922 Raut-
järvellä, vahtimestari.

Puoliso Eila o.s. Leske-
lä. Lapsia 2. Osoite
Pääskyntie 3B 8, 91500
Muhos. Jatkosodassa
stm., JR 6. Taistelupaikat:
Viipuri, Impilahti,
Läskelä. Haavoittunut
3.7.1941 Jakolassa, invalidi-% 45. Kun-
niamerkit: Vm. 1, VR 1. Sot.arvo korpraali.
Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen
kunnanvaltuuston ja -hallituksen jäsen,
useiden lautakuntien jäsen.

PULLIAINEN, Nikolai, s. 26.2.1904 Sal-
missa, maanviljelijä.

Puoliso Akuliina o.s.
Marjanen. Lapsia 4.
Talvisodassa stm. Tais-
telupaikat: Käsnäselkä,
Uomaa, Tolvajärvi, Vii-
tavaara, Luglajoki. Jat-
kosodassa kk.mies.

Taistelupaikat: Alvettijärvi, Laulumaan-
tie, Lohjavaara, Lakijärvi. Kuollut
8.9.1969, haudattu Muhokselle. Kunnia-
merkit: Vm. 2.

PULLIAINEN, Sergei, s. 12.10.1914 Sal-
missa, maanviljelijä.

Puoliso Aino Aliisa o.s.
Rummukainen. Lapsia
4. Talvisodassa kiv-
mies. Taistelupaikat:
Käsnäselkä, Uomaa,
Tolvajärvi, Ristisalmi,
Ignoilanaho, Ägläjärvi.

Jatkosodassa kiv.mies, keittäjä. Taistelu-
paikat: Kiuttu, Niinisyrjä, Kaalamo, Kar-
jalan kannas, Metsäpirtti, Taipale, Sakko-
la. Haavoittunut 21.12.1939 Ägläjärvellä
ja 26.8.1941 Okamäessä, invalidi-% 10.
Kuollut 16.5.1991, haudattu Muhokselle.
Sot.arvo korpraali.

PUSULA, Viktor (Vihtori), s. 12.7.1913

Salmissa, maanviljelijä.
Puoliso Hilja Edith o.s.
Liukkonen. Lapsia 3.
Kuollut 3.7.1962, hau-
dattu Muhokselle.

PUTAALA, Jaakko Samuli, s. 11.1.1921

Muhoksella, maanvilje-
lijä, kirvesmies. Puoli-
so Eila o.s. Jatkola. Lapsia 3. Osoite 91510
Rova. Jatkosodassa
pion., räjäytystehtävät,
panssariajoneuvojen tu-
hoaminen, kaukopartio-

toiminta. Taistelupaikat: Krivi, Maaselkä,
Ihantala, Pohjois-Suomi. Kunniamerkit:
Vm. 1 ja Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

PUTAALA, Johan Andreas (Antti), s.

8.5.1923 Muhoksella,
aseseppä. Puoliso Kert-
tu Inkeri o.s. Virtanen.
Jatkosodassa stm. Tais-
telupaikat: Maaselkä,
Krivi, Ihantala, Pohjois-
Suomi. Haavoittunut lo-
kakuussa 1944 Rova-
niemen eteläpuolella, invalidi-% 100.
Kuollut 9.2.1974, haudattu Ouluun. Kun-
niamerkit: Vm. 1. Sot.arvo ylivääpeli.

PUTAALA, Johan Jaakob, s. 11.7.1898

Muhoksella, maatyön-
tekijä. Puoliso Helmi
o.s. Holappa. Lapsia 5.
Jatkosodassa PionP34.
Taistelupaikat: Uhtua,
Latvajärvi, Vuokkiniemi,
Pistojoki. Kuollut
5.3.1977, haudattu Kär-
sämälle.

PUTAALA, Pauli Hjalmar Anselmi, s.

1.6.1920 Muhoksella,
maanviljelijä, metsätyö-
mies. Puoliso Siiri In-
keri o.s. Väisänen. Lapsia 6. Jatkosodassa
pion., JR 53. Taistelupaikat:
Värtsilä, Pitkä-
ranta - Salmi, Helylä -
Kangasvaara, Uhtuan länsipuoli, Karjalan
kannas, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki,
Summa. Kuollut 21.10.1989, haudattu Mu-
hokselle.

PUTAALA, Väinö Henrikki, s. 16.7.1922

Muhoksella, työmies.
Osoite Honkala, 91500
Muhos. Jatkosodassa
korpr., pion. Taistelu-
paikat: Uhtuan pohjois-
puoli, Karjalan kannas,
Pohjois-Suomi.

PUTAALA, Väinö Jaakko, s. 24.11.1920

Muhoksella, maatyön-
tekijä. Talvisodassa va-
paaehtoisena sotapoliisijoukkueessa,
Laatokan koillispuoli. Kuol-
lut 3.2.1941, haudattu
Muhokselle.

PUUPPONEN, Paavo Antero, s. 13.12.

1911 Muhoksella,
diplomi-insinööri. Puo-
liso Anna-Liisa o.s. Lau-
ri. Lapsia 2. Osoite
21250 Masku. Talviso-
dassa luutn., joukk.joht.
Taistelupaikat: Kuhmo.
Jatkosodassa kapteeni,
toimistoups., Os. 4/14. Div. Esik., Os. 4/
Rannikkotykkirykmentin esikunta/Laa-
tokan 2. Pr., Os. 4/Maaselän kannaksen
ryhmän esikunta. Kunniamerkit: VR 3,
VR 4, Saksan K.Fr., SVR R1. Sot.arvo
majuri. Yhteiskunnalliset tehtävät: Osal-
listunut Kemin kunnallispolitiikkaan.

PUUPPONEN, Pekka Vilhelm, s.

19.7.1909 Muhoksella,
rakennusmestari. Puoli-
so Saara Liisa o.s. Hy-
tönen. Lapsia 2. Osoite
91510 Rova. Talviso-
dassa alikers., heittimen
joht., tuliaseman van-
hin. Taistelupaikat: Sal-
la - Joutsijärvi, Saijan puoli. Jatkosodassa
kers., tykinjoht., kotijoukot.

PUUSTI, Mauno Olavi, s. 29.4.1921 Muhoksella, koneenhoitaja. Puoliso Lempi Tellerovo o.s. Siira. Osoite Murtomäki, 91500 Muhos. Jatkosodassa korpr. Taistelupaikat: Uhtuan suunta. Invalidi-% 50.

PUUSTI, Veikko Johannes, s. 27.10.1918 Muhoksella, rakennustyömies. Puoliso Hilja o.s. Similä. Lapsia 2. Osoite 91510 Rova. Talvisodassa Korian koulutuskeskus. Jatkosodassa korpr., pion., ajomies. Taistelupaikat: Sohjana, Kiestinki, Äänisjärvi, Viipuri. Kunniamerkit: Vm. 2.

PYYKKÖ, Eero Eelis, s. 15.1.1917 Muhoksella, kirvesmies. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Suomussalmi, Kuhmo. Jatkosodassa pion., PionP34. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Karjalan kannas. Kuollut 28.12.1945, haudattu Muhokselle.

PYYKKÖ, Eino Iisakki, s. 30.3.1926 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Lempi o.s. Mustonen. Lapsia 4. Jatkosodassa pion., nostomiespalvelusta, PionP2/ Utin koulutuskeskus. Kuollut 22.10.1980, haudattu Ouluun.

PYYKKÖ, Matti, s. 6.10.1910 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Aili o.s. Karhula. Lapsia 6. Talvisodassa pion., PionP9. Taistelupaikat: Suomussalmi, Kuhmo. Jatkosodassa pion., PionP34. Taistelupaikat: Kiestingin suunta. Kuollut 16.10.1976, haudattu Muhokselle. Sot.arvo alikersantti.

PYYKKÖ, Sulho, s. 20.8.1909 Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa pion., PionP9. Taistelupaikat: Suomussalmi, Kuhmo. Jatkosodassa PionP34. Taistelupaikat: Kiestingin suunta. Kuollut 27.10.1978, haudattu Muhokselle.

PÄTSI, Eino Armas, s. 28.3.1916 Kuusamossa, maanviljelijä. Puoliso Hilda Susanna. Lapsia 1. Osoite Volantie 1, 91500 Muhos. Talvisodassa stm., kiv.-mies. Taistelupaikat: Suomussalmi, Alaranta, Kiantajärvi. Jatkosodassa stm., kk. ampuja, 1 KKK/JR 12, 12/JR 33. Taistelupaikat: Kiestinki, Ahvenlahti, Vienan kannas, Ihantala, Lapin sota.

PÄÄTALO, Eino Antti Aleksanteri, s. 17.9.1912 Oulujoella, maanviljelijä. Puoliso Lyydia o.s. Koskela. Lapsia 6. Talvisodassa pion. Jatkosodassa taistelupaikat: Uhtua, Ihantala, Tornio. Haavoittunut 4.10.1944 Torniossa vasempaan jalkaan. Kuollut 28.5.1977, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

PÖYRY, Paavo Allan, s. 24.2.1918 Laihialla. Puoliso Anna-Liisa o.s. Juusola. Lapsia 4. Osoite Korivaara, 91500 Muhos. Talvisodassa kiv.mies, PPP5. Taistelupaikat: Vironlahti. Jatkosodassa luutn., kiv.joukk.joht., kompp.päällikön sijainen, JR 59. Taistelupaikat: Tirimäki, Okonmäki, Annikanniemi, Rautalahti, Kaljala, Lempäälä, Rajajoki, Vilaniemi. Haavoittunut 2.9.1944 Rajajoella, invalidi-% 15. Kunniamerkit: VR 3 ja 4. Sot.arvo yliluutnantti.

PÖYTÄKANGAS, Väinö Viljami, s. 2.1.1918 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Ida o.s. Lohilahti. Lapsia 3. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Lintula, Kivennapa, Kyyrölä, Muolaanjärvi, Leipäsuu, Karisalmi, Tali. Jatkosodassa kiv.mies, 2/PionP15, Rj.P8, 3/Rj.P8. Taistelupaikat: Kiestinki, Vuokkiniemi, Tolvajärven eteläpuoli. Kuollut 8.4.1989, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

R

RAAPPANA, Pentti Antero, s. 9.1.1922 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Martta o.s. Kukkonen. Lapsia 4. Jatkosodassa JR 11. Taistelupaikat: Uhtua, Kiestinki, Ahvenlahti, Hiirelä, Ronnunkylä, Metsäkylän suunta, Kivennapa, Karjalan kannas, Heinjoki, Norkua, Vuoksi, Oulu, Tornio, Rovaniemi. Haavoittunut 9.2.1943 Alajärvellä rintakehään, invalidi-% 20. Kuollut 27.12.1973,

haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 1. Sot.arvo alikersantti.

RAHKO, Jaakko Henrikki, s. 12.12.1909 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Aune o.s. Lempinen. Lapsia 7. Talvisodassa ryhmänjoht. Taistelupaikat: Raate, Kuhmo. Jatkosodassa taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Uhtua, Karjalan kannas, Tornio, Rovaniemi, Kittilä. Kuollut 3.11.1966, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo alikersantti.

RAHKO, Johan Apram (Janne), s. 30.5.1911 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Maria Johanna. Lapsia 2. Talvisodassa alikers., tienkorjausryhmänjoht. Taistelupaikat: Salla, Säkkijärvi. Jatkosodassa ylikers., syöksyvenejoukk.joht. Taistelupaikat: Uhtua, Karjalan kannas, Viipurinlahti, Pohjois-Suomi. Haavoittunut v. 1941 Uhtuan suunnalla, luoti kädestä läpi. Kuollut 4.6.1991, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 1 ja SL ar. Sot.arvo vääpeli.

RAHKO, Juhani Päiviö, s. 29.1.1922 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Martta Elisabeth o.s. Hauru. Lapsia 8. Osoite 91510 Rova. Talvisodassa Muhoksen sk:ssa ilmavalvontatehtävissä ja desanttipartioissa. Jatkosodassa pion., vartiokompp., SotaS. 32, Oulu-Ii. Taistelupaikat: Pohjois-Suomi.

RAHKO, Lauri Matias, s. 30.12.1922 Muhoksella, maanviljelijä. Osoite 91510 Rova. Jatkosodassa pk.mies. Taistelupaikat: Uhtuan länsipuoli, Kiestinki-Ahvenlahden taist. Haavoittunut 30.10.1944 Torniossa. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

RAHKO, Paavo Johannes, s. 13.3.1926 Muhoksella, koneteknikko. Puoliso Lea o.s. Nissinen. Lapsia 4. Osoite Riipustie 3, 90250 Oulu. Jatkosodassa nostomies, PionP/Utin ja Korian koulutuskeskus. Sot.arvo alikersantti.

RAHKO, Tauno Petteri, s. 28.11.1921 Muhoksella, veturinkuljettaja. Puoliso Fanny o.s. Miettunen. Lapsia 4. Osoite Sotkantie 10 B, 90150 Oulu. Jatkosodassa Pion.Koul.K./Koria, komennettu VR:n palvelukseen 10.6.1942 ja toiminut sotatoimialueella Äänislinnassa, Tuntsassa, Karhumäessä ym. veturinlämmittäjänä/kuljettajana.

RAITIKAINEN, Jaakko Ensio, s. 18.7.1926 Kestilässä, maanviljelijä. Jatkosodassa pion., nostomies-palvelusta, PionP/Korian koulutuskeskus. Kuollut 8.3.1992, haudattu Muhokselle.

RAJATIE, Aleksanteri, s. 10.2.1925 Salmisissa, opettaja. Puoliso Elli Irene o.s. Marttinen. Lapsia 3. Osoite Rovastinojantie 3 A 6, 91500 Muhos. Jatkosodassa korpr., kk.ryhmänjoht. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Äyräpää-Vuosalmi. Sot.arvo yliluutnantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: 36 v. opetustehtävissä, koulunjohtaja, koulutoimenjohtaja, opetusneuvos.

RANTA, Allan Niilo Alvar, s. 1.8.1923 Haukiputaalla, työnjohtaja. 1. puoliso Sylvi o.s. Väinänen, 2. puoliso Lydia o.s. Virkberg. Lapsia 4. Jatkosodassa pion., 3. PionP31, 1. PionP31. Taistelupaikat: Sirkiän saari, Lumivaara, Lempaala, VT-linja, Vuosalmi, Tornio. Kuollut 7.9.1978, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

RANTA, Eero Akseli, s. 24.11.1906 Muhoksella, varaosamyyjä. Puoliso Lydia Ester Helena. Lapsia 1. Jatkosodassa ajomies, varastomies, Kolonna/JR 11, AutoK 5. Taistelupaikat: Vasovaara, Uhtua. Kuollut 20.8.1967, haudattu Muhokselle.

RANTA, Heimo Hilmar, s. 3.11.1917 Muhoksella, taksiautoilija. Puoliso Toini Katariina o.s. Kestihelia, eronnut. Lapsia 5. Osoite Valkolantie 6, 91500 Muhos. Talvisodassa alikers., 14. Div. Esik.K. Taistelupaikat: Tolvajärvi,

Ägläjärvi, Aittojoki. Jatkosodassa alikers., aurauskompp., joukk.varajoht. Taistelupaikat: Uhtua, Kiestinki. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo ylikersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Taksiliiton johtokunta 12 v.

RANTAKANGAS, Eino Henriikki, s. 1.11.1910 Muhoksella, työnjohtaja. Puoliso Salli o.s. Karppinen. Lapsia 3. Osoite Honkala, 91500 Muhos. Talvisodassa alikers., ryhmänjoht., kaukopartioprikaati Vuokko. Taistelupaikat: Kuhmo ja sieltä partiot eri suuntiin. Jatkosodassa kers., ryhmänjoht., syök-syveneasentaja, 2/PionP34, 4. SiltaK, 1. Er.syök-syveneK. Taistelupaikat: Kursma, Vuonninen, Pistojoiki, Jyväskylä, Uhtuan pohjoispuoli, Karjalan kannas, Viipurinlahti, Pohjois-Suomi. Haavoittunut v. 1941 Palokankaalla Uhtuan pohjoispuolella. Kunniamerkit: Vm. 1 (2 kpl) ja Vm. 2. Sot.arvo ylikersantti.

RANTAKANGAS, Pekka Paavali (Paavo), s. 19.3.1926 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Eeva Elisabet o.s. Holappa. Lapsia 3. Osoite Suokyläntie, 91500 Muhos. Jatkosodassa stm. II/Pion.-Koul.K./Utti. Kunniamerkit: SVR M1 krk. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kunnanvaltuusto 24 v., kunnanhallitus 4 v., sosiaalilautakunnan ja teknisen lautakunnan jäsen.

RANTAKANGAS, Seth Viljami, s. 19.1.1908 Muhoksella, maanviljelijä. Lapsia 3. Osoite Polvitie 1, 91500 Muhos. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Salla, Säkkijärvi. Jatkosodassa pk.mies. Taistelupaikat: Karjalan kan-

nas, Keski-Vuoksi, Tornio. Haavoittunut 5.10.1944 Torniossa, invalidi-% 15. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

RANTANEN, Yrjö Simeon, s. 5.1.1906 Urjalassa, maanviljelijä, liikemies. Puoliso Eeva Maria o.s. Holappa. Jatkosodassa kers., PionP34. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Karjalan kannas, Kivennapa, Heinjoki, Noskua - Vuoksen lohko. Kuollut 20.10.1975, haudattu Muhokselle.

RANTAPELKONEN, Tauno Kalevi, s. 5.5.1922 Paavolassa, maanviljelijä. Puoliso Hilma o.s. Kärkkäinen. Lapsia 7. Jatkosodassa korpr., kiv.mies, kp.mies, JR 11. Taistelupaikat: Länsikannas, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Vuosalmi, Lapin sota. Kuollut 13.6.1991, haudattu Muhokselle.

REKINEN, Iisak Alfred (Iikka), s. 9.7.1902 Muhoksella, pienviljelijä. Puoliso Lydia Katariina o.s. Päätalo. Lapsia 7. Talvisodassa pion., ajomies, PionP9. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa PionP34. Taistelupaikat: Kursma, Pajulahti, Vuonninen, Pistojoiki, Uhtuan pohjoispuoli. Kuollut 23.12.1990, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Yhteiskunnalliset tehtävät: Kansakoulun johtokunnassa.

REPO, Tauno Olavi, s. 19.7.1920 Parikkalassa, työmies. Puoliso Tyyne. Lapsia 3. Jatkosodassa alikers., kers., lääkintäaliups. Taistelupaikat: Räisälä, Sakkola, Karjalan kannas, Kivennapa, Viipuri, Valkjärvi, Valkeasaari. Kuollut 30.7.1976, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

RETSU, Vasili (Vilho), s. 27.3.1915 Salmissa, maanviljelijä. Puoliso Liisi o.s. Sepä. Lapsia 2. Osoite Asematie 1, 91500 Muhos. Talvisodassa kk-mies. Taistelupaikat: Käsnäselkä, Uomaa, Tolvajärvi, Ristisalmi, Ignoilanaho, Ägläjärvi. Jatkosodassa kk.mies. Taistelupaikat: Ala-Vilmajoki, Vienan Karjala. Sot.arvo korpraali.

RIMPELÄINEN, Aarne Arvid, s. 12.4.1924 Muhoksella, muurari. Puoliso Helga Lydia o.s. Galla. Lapsia 3. Talvisodan aikana Muhoksen sk:n tehtävissä ilmavalvonnassa ja siltavartiossa. Jatkosodassa pion., lääkintä- ja kaasualiups., 1/PionP34, 2/PionP34. Taistelupaikat: Uhtuan pohjoispuoli, Jyvälahti, Länsikannas, Pohjois-Suomi. Kuollut 30.8.1990, haudattu Ouluun. Sot.arvo korpraali.

ROININEN, Jaakko, s. 14.4.1897 Utajärvellä, maanviljelijä. Puoliso Kerttu o.s. Moilanen. Lapsia 4. Talvisodassa Tampereella muonitustehtävissä. Jatkosodassa alikers., ponttonimies. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Pistojoki. Kuollut 25.8.1986, haudattu Muhokselle.

RONKAINEN, Lauri Johannes, s. 13.5.1904 Kiihtelysvaarassa, urakoitsija. Puoliso Aini Anna o.s. Alm. Lapsia 9. Jatkosodassa kers., asealiups., joukk.joht., PionP34. Taistelupaikat: Pistojoki, Vuokkiniemi, Vasovaa- ra. Kuollut 10.2.1972, haudattu Muhok-

selle. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen rakennuslautakunnan jäsen.

RUOSTETSAARI, Reino, s. 9.11.1921 Nivalassa. Puoliso Rauha Kristiina o.s. Haikara. Lapsia 6. Osoite Pälli 12, 91500 Muhos. Jatkosodassa stm., kk-mies, JR 25. Taistelupaikat: Seesjärven Suurlahti, Karjalan kannas, Kaukjärvi, Summa, Karhumäki. Haavoittunut 26.6.1944 Karisalmella.

S

SAARELA, Aarne Johannes, s. 23.3.1914 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Liisa o.s. Rahko. Lapsia 6. Talvisodassa alikers., RaskasPsto 16. Taistelupaikat: Märkäjärvi, Karjalan kannas. Jatkosodassa taistelupaikat: Uhtua, Jelettijärvi, Karjalan kannas. Haavoittunut v. 1944 Karjalan kannaksella, invalidi-% 10. Kuollut 14.10.1977, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

SAARELA, Kaarlo, s. 2.3.1921 Muhoksella, maanviljelijä, Puoliso Hilja Helvi o.s. Pelkonen. Osoite Linnankatu 28-30 B 17, 90100 Oulu. Talvisodassa vapaaeht., stm. Taistelupaikat: Suomussalmi. Jatkosodassa: pion., PionP15, 9. Div. Taistelupaikat: Uhtua, Kiestinki, Salla, Rukajärvi, Karhumäki, Karjalan kannas. Haavoittunut 8.9.1941 Kangasvaarassa sirpaleesta, invalidi-% 15. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

SAARENPÄÄ, Ahti Johannes, s. 1.12.1921 Utajärvellä. Muuttanut Muhokselle 21.11.1940. Osallistunut jatkosotaan. Kuollut Ruotsissa 23.12.1976.

SAARI, Eero Heikki, s. 23.9.1924 Merijärvellä, vanhempi konstaapeli. Puoliso Anna o.s. Laitinen. Lapsia 3. Osoite Lehtose- läntie, 91500 Muhos. Jatkosodassa kiv.mies, pk.mies. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Pohjois-Suomi. Sot.arvo korpraali.

SAARIO, Alpo Aatami, s. 12.3.1912 Lammilla, autonkuljettaja. Puoliso Elma Irene o.s. Hyvärinen. Lapsia 3. Jatkosodassa stm., autonkulj., E/RaskasPsto 14. Taistelupaikat: Kitee, Saari, Jaakkima, Lahdenpohja, Vuoksenranta, Heinjoki, Muolaa, Kivennapa, Kuuttilahti, Lotinapelto, Syväri, Kuuterselkä, Suulajärvi, Huumola, Juustila, Ihantala, Vuosalmi. Kuollut 23.6.1992, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

SAASTAMOINEN, Eino Johannes, s. 25.3.1917 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Anna Eveliina o.s. Piippo. Osoite 10 Tuppu, 91500 Muhos. Jatkosodassa alikers. Taistelupaikat: Syväri, Karjalan kannas. Sot.arvo kersantti.

SAASTAMOINEN, Veikko Iisak, s. 12.6.1914 Muhoksella, pienviljelijä. Osoite 10 Tuppu, 91500 Muhos. Talvisodassa korpr., autonkulj. Taistelupaikat: Salla, Säkkijärvi. Jatkosodassa taistelupaikat: Kiestinki, Uhtua, Pohjois-Suomi. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo alikersantti.

SAJANTI, Urho Valdemar, s. 2.10.1917 Tampereella, agronomi, eläk. Puoliso Eila Eeva Esteri o.s. Pukka. Lapsia 3. Osoite Jokitie 3 A 3, 91500 Muhos. Talvisodassa stm., kiv.mies. Taistelupaikat: Taipaleenjoki. Jatkosodassa luutn., joukk.joht., kompp.pääll. Taistelupaikat: Uhtua, Kiestinki, Kivennapa, Muolaa, Ihantala, Lapin sota. Kunniamerkit: Vm. 2 ja VR 4. Sot.arvo yliluutnantti.

SALLINEN, Pauli Antti, s. 9.3.1925 Pielisjärvellä, kirvesmies. Puoliso Martta Hedvig o.s. Vepsänen. Lapsia 3. Jatkosodassa kiv.mies, pst.kiv.mies, 1/JP 2. Taistelupaikat: Uusikylä, Pitkäranta, Nietjärvi, Lemetti. Kuollut 8.11.1990, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

SALOW, Martti Iisakki, s. 27.7.1919 Muhoksella. Talvisodassa 3/Pion.Koul.K. Jatkosodassa pion., 3/PionP24, Esik.K/JR 10. Taistelupaikat: Kolvasjärvi - Repola - Virrat, Omelia - Ontrosenvaara - Rukajärvi. Kuollut 7.4.1988, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

SALOW, Pekka Aleksanteri, s. 18.12.1907 Muhoksella, muurari. Puoliso Iida o.s. Matero. Talvisodassa pion., ajomies, 18. PionK/Er.Pr.W. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa korpr., pion., ryhmänjoht., kiv.mies, 1/PionP34, 2/PionP34, Kiannan Laivue, 3/Er.P8. Taistelupaikat: Juntusranta, Vuonninen, Pistojoiki, Röhön tien varsi, Uhtuan pohjoispuoli. Haavoittunut 28.7.1941 lievästi Vuonnisen ja Uhtuan välillä sirpaleesta ja 30.5.1942 Röhön tien varrella miinasta, hoidettu SotaS. 32:ssa. Kuollut 28.6.1975, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

SALOW, Tauno Iisakki Aleksanteri, s. 2.4.1923 Muhoksella, paperityömies. Puoliso Eila o.s. Hämäläinen. Lapsia 4. Osoite 12 Uimonen, 91500 Muhos. Jatkosodassa stm., JR 53, JR 11. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Karjalan kannas, Kuuterselkä, Tornio, Rovaniemi, Kittilä. Haavoittunut 14.6.1944 Kuuterselässä.

SAVOLAINEN, Henry Bertil, s. 2.12.1919 Norjassa, autonkuljettaja. Puoliso Elma. Lapsia 1. Osoite Arotie 1, 91500 Muhos. Talvisodassakiv.mies, Viestikoul.K. Taistelupaikat: Petsamo. Jatkosodassakp.mies, 36. Rj.K, Yht.E.Roi. Taistelupaikat: Piksujeff, Kalastajasaarento, Lutto, Kemi, Pohjois-Suomi. Haavoittunut 7.10.1944 Kemissä. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo alikersantti.

SEPPÄ, Arvi, s. 15.8.1923 Salmissa, maanviljelijä. Puoliso Elvi o.s. Malkki. Lapsia 6. Osoite Hinaajatie, 90830 Haukipudas. Jatkosodassa korpr. Taistelupaikat: Paatene, Jolmajärvi. Haavoittunut 20.11.1942 Paateneessa, jäi vangiksi haavoittuneena. Oli n. 2 vuotta vankina. Invalidi-% 80.

SEPPÄ, Nikolai, s. 15.1.1917 Salmissa, varastomies. Puoliso Siiri o.s. Kosunen. Lapsia 2. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Käsänselkä, Uomaa, Tolvajärvi, Ägläjärvi. Jatkosodassa stm. Taistelupaikat: Kaalamo, Vannisenmäki, Karjalan kannas. Kuollut 30.7.1991, haudattu Ouluun. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kunnanvaltuuston jäsen ja puheenjohtaja

SEPPÄ, Santeri, s. 30.8.1918 Salmissa, maanviljelijä. Puoliso Rauha o.s. Retsu. Lapsia 5. Talvisodassa alikers. Jatkosodassa alikers. Taistelupaikat: Vuoniemi, Pinkanjoki, Pistojoiki, Korpjojoki, Hevosenkentä, Kangasvaara, Viipurin lahti, Kiviniemi. Kuollut 19.6.1990, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo kersantti.

SEPPÄ, Vasili, s. 21.1.1912 Salmissa, muurari. Puoliso Eeva Maria o.s. Tomperi. Lapsia 5. Talvisodassa stm., pk.ampuja. Taistelupaikat: Uomaa, Käsänselkä. Jatkosodassa pk.ampuja, kiv.mies. Kuollut 25.4.1978, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

SIEKKINEN, Jonne, s. 9.3.1902 Tynmävällä, autoilija. Puoliso Aune Lyydia o.s. Partanen. Lapsia 9. Osoite Taivalkoski. Osallistunut vapaus- ja heimosotaan. Talvisodassa kers., 38. Er.AutoK. Taistelupaikat: Suomussalmi, Säkkijärvi, Salla. Jatkosodassa ylikers., väpeli, AutoK 5. Kunniamerkit: Vm. 1.

SIEKKINEN, Niilo Jaakko, s. 19.11.1916 Oulussa, alikonemestari. Puoliso Helli o.s. Riiahio. Lapsia 2. Osoite Kanervatie C 14, 91410 Jokirinne. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa korpr., miinoittaja. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Sot.arvo alikersantti.

SIEKKINEN, Niilo Johannes, s. 9.8.1909 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Aili Maria o.s. Kaiponen. Lapsia 10. Talvisodassa korpr., 18. PionK. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa alikers., pion. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Vuonninen, Pistojoiki, Uhtuan pohjoispuoli. Haavoittunut 4.6.1944 Uhtuan pohjoispuolella, invalidi-% 70. Kuollut 3.12.1962, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo kersantti.

SIEPPO, Jaakko Valdemar, s. 21.9.1924 Muhoksella, työnjohtaja. Jatkosodassa stm. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Ollut saksalaisten vankina. Haavoittunut 10.11.1944. Kuollut 22.4.1976, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

SIEPPO, Mauno Sigurd, s. 23.7.1918, autonkuljettaja. Puoliso Valma o.s. Keränen. Lapsia 4. Osoite 91410 Jokirinne. Talvisodassa Korian koulutuskeskus. Jatkosodassa korpr. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Suojärvi, Ää-

nislinna, Karhumäki, Heinjoki, Kurkijoki, Elisenvaara. Haavoittunut vasempaan jalkaan elokuussa 1941. Kunniamerkit: Vm. 2. Yhteiskunnalliset tehtävät: Kansakoulun johtokunta, vaalilautakunta.

SIIKA-AHO, Antti, s. 27.4.1909 Muhoksella, kirjanpitokonsulentti. Puoliso Tyyne Edith o.s. Janatuinen. Lapsia 4. Osoite Varpushaukantie 1 D 35, 90250 Oulu. Talvisodassakers., partionjoht., lähi- ja kaukopartiotehtävät. Taistelupaikat: Kuhmo, Tolkeen seudut. Jatkosodassa joukk.joht. Taistelupaikat: Uhtuan suunta. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo ylikersantti.

SIIKA-AHO, Klaus Samuel, s. 3.6.1914 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Elsa Sofia o.s. Mustonen. Lapsia 11. Talvisodassa alikers., ryhmänjoht. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa kers., ylikers., joukk.varajoht., PionP34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Vuonninen, Pistojoiki, Uhtua. Kuollut 23.6.1981, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2. Sot.arvo väpeli. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen raittiuslautakunnan ja kirkkoneuvoston jäsen.

SIIRA, Johan Pietari, s. 19.9.1910 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Anna-Liisa o.s. Korhonen. Lapsia 2. Talvisodassa stm., puhelinmies. Taistelupaikat: Salla, Säkkijärvi. Jatkosodassa alikers., ryhmänjoht. Taistelu-

paikat: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Vuonniainen, Pistojoen, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtua, Karjalan kannas. Kuollut 20.9.1981, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit Vm. 1 ja Vm. 2. Sot.arvo kersantti.

SIIRA, Olavi Kalervo, s. 26.3.1918 Muhoksella, autonkuljettaja. Puoliso Anna o.s. Pyykkö. Lapsia 2. Osoite Kirkkokatu 36 A 206, 90100 Oulu. Talvisodassa stm., autonkulj., partiointi, 7. Er.AutoK. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Viipuri. Jatkosodassa stm., korpr. 6.12.1942, autonkulj., PionP34. Taistelupaikat: Vasovaara, Vuokkiniemi, Vuonniainen, Uhtuan suunta. Sot.arvo alikersantti.

SIMILÄ, Eero Iisakki, s. 17.5.1924 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Elma Elina o.s. Hyrkäs. Lapsia 1. Osoite Hyrkkäänmäki, 91500 Muhos. Jatkosodassa stm., pion. Taistelupaikat: Uhtuan pohjoispuoli, Länsikannas, Pohjois-Suomi. Sot.arvo korpraali.

SIMILÄ, Iikka, s. 6.10.1897 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Jenni Katariina o.s. Viinikanoja. Lapsia 9. Talvisodassa tykkimies, palvellut ylimääräisissä harjoituksissa, 5. Kompp./Täyd.Koul.K IV. Jatkosodassa korpr., auton apumies. Taistelupaikat: Kuittijärvi, Vuonniainenjoki, Pistojoen. Kuollut 23.10.1969, haudattu Muhokselle. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kirkkovaltuuston jäsen, sosiaalilautakunnan jäsen.

SIMILÄ, Kaarlo Valdemar, s. 7.3.1917 Muhoksella, varastomies. Puoliso Rauha o.s. Rantala. Lapsia 2. Jatkosodassa stm., keittäjä, autonkulj., PionP15, PionP34. Taistelupaikat: Uhtua, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Kuollut 28.2.1988, haudattu Muhokselle.

SIMILÄ, Kalle Ilmari, s. 24.5.1916 Muhoksella, hitsaaja, seppä. Puoliso Alma o.s. Rantala. Lapsia 2. Talvisodassa pion., 18. PionK. Taistelupaikat: Suomussalmi, Kuhmo. Jatkosodan ollut sairaalassa ja sairaalomalalla. Haavoittunut 29.1.1940 miinarajähdyksessä, invalidi-% 40. Kuollut 9.6.1978, haudattu Muhokselle.

SIMILÄ, Niilo Petter, s. 24.11.1913 Muhoksella, autoilija. Puoliso Elsa Aleksandra. Lapsia 4. Talvisodassa pion., keittiömies, 18. PionK/Er.Pr.W. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa korpr., autonkulj., 4. SiltaK, 9. TienhoitoK. Taistelupaikat: Ylä-Kuittijärvi, Vuonniainen- ja Pistojoen ylitykset. Kuollut 20.7.1962, haudattu Muhokselle.

SIMILÄ, Tauno Iisakki, s. 8.6.1919 Muhoksella, porari. Puoliso Kaino Annikki o.s. Pekkala. Lapsia 3. Jatkosodassa korpr., pion., PionP32. Taistelupaikat: Hangon lohko, Syväri, Karjalan kannas. Kuollut 19.6.1974, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

SIMILÄ, Toivo Henrik, s. 28.10.1909, sekatyöntekijä. Osallistunut sekä talvi- että jatkosotaan. Kuollut 22.4.1965, haudattu Muhokselle.

SIMILÄ, Väinö Johannes, s. 10.12.1917 Muhoksella, porari. Puoliso Ida o.s. Heikkinen. Lapsia 7. Talvisodassa: Talvella 1940 sotaväkeen. Jatkosodassa marraskuuhun 1944, jolloin kotiutettiin. Haavoittunut jatkosodassa. Kuollut 17.3.1990, haudattu Muhokselle.

SIRKKO, Juho, s. 21.6.1912 Salmassa, työmies. Puoliso Sylvia o.s. Salmentausta. Lapsia 7. Talvisodassa kers., joukk.joht. Taistelupaikat: Käsnäselkä, Uomaa, Kollaa, Tolvajärvi, Ägläjärvi. Haavoittunut 20.12.39 Kollaalla, invalidi-% 40. Kuollut 11.8.1980, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

SIVONEN, Kauko Kalevi, s. 3.9.1924 Oulussa, sähkötekniikko. Puoliso Saara Elina o.s. Hannala. Lapsia 3. Osoite Konttilantie 33, 91500 Muhos. Jatkosodassa tykkimies, radio-sähköttäjä. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Uhtua, Palojoen suunta. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

STENMAN, Heimo Fredrik, s. 28.12.1914 Tyrnävällä, työmies. Puoliso Martta o.s. Tomperi. Lapsia 3. Osoite 91510 Rova. Talvisodassa nostomies. Jatkosodassa pion., ajomies, JR 11/ Esik.K. Taistelupaikat:

Vasovaara, Uhtua, Karjalan kannas, Lapin sota. Kuollut 31.1.1992, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

STRÖMBERG, Eino Alfred, s. 5.12.1918 Lempäälässä, liikennöitsijä. Talvisodassa korpr., autonkulj., autovarikko, AutoK 2. Palveluspaikat: Lahti. Jatkosodassa alikers., autonkulj., 36. A.Var.K, 89. AutoK. Kuollut 23.4.1981, haudattu Muhokselle.

SUIKKANEN, Vilho, s. 4.11.1911 Ruokolahdella, muurari. Puoliso Emma o.s. Rahko. Lapsia 3. Osoite Pääskyntie 3 A 6, 91500 Muhos. Talvisodassa korpr., lääkintämies. Taistelupaikat: Siiranmäki. Jatkosodassa alikers., lääkintämies. Taistelupaikat: Laatokan luoteisrannikko, Karjalan kannas.

SUORSA, Kaarlo Samuel, s. 18.8.1919 Muhoksella, maanviljelijä. Jatkosodassa pion., 3/PionP4, 3/PionP28. Taistelupaikat: Sortavalan mlk, Sortavala, Kiviniemi, Aunuksen kannas, Pertjärvi, Suurkunsajärvi, Tuulosjoen sillanpäätäistelut, Tornionjokilaakso. Kuollut 25.7.1973, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

SUORSA, Leo Johannes, s. 5.3.1922 Muhoksella, pienviljelijä. Puoliso Aune Annikki o.s. Männikkö. Lapsia 3. Jatkosodassa stm., pk. ampujan apulainen. Taistelupaikat: Uhtuan länsipuoli, Kies-tinki, Ahvenlahti, Jyvä-

lahti. Sairastunut 28.12.1943, invalidi-% 100. Kuollut 8.5.1960, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

SÄLELAHTI, Toivo, s. 27.5.1916 Sallassa. Puoliso Hilja o.s. Kopsa. Lapsia 4. Talvisodassa kiv.mies. Taistelupaikat: Sallan suunta. Kuollut 21.5.1977, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

T

TAAVETTI, Veli Väinö, s. 4.1.1925 Paavolassa, opettaja. Puoliso Inkeri o.s. Auer. Lapsia 3. Osoite 91410 Jokirinne. Jatkosodassa stm., kk.ampuja. Taistelupaikat: Rukajärvi, Kemin seutu. Sot.arvo korpraali.

TALVINEN, Erkki Antero, s. 5.6.1907 Oulussa, pienviljelijä. Puoliso Hilja o.s. Hovila. Talvisodassa alikers., pion. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa pion., ryhmänjoht. Taistelupaikat: Juntusranta,

Vuonninen, Uhtuan pohjoispuoli. Haavoittunut 19.2.1940 Kuhmossa. Kuollut 21.12.1971, haudattu Muhokselle. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kunnan useissa lautakunnissa.

TAPIO, Kaarlo Heikki, s. 9.9.1906 Muhoksella, työmies. Puoliso Jenni o.s. Pelkonen. Lapsia 7. Talvisodassa pion., 2/PionP9. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa alikers. Taistelupaikat: Pistojoen suunta. Uhtuan pohjoispuoli. Kuollut 2.9.1990, haudattu Muhokselle.

TAPIO, Leevi Albert, s. 1.8.1904 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Vieno Raakel o.s. Lehtola. Lapsia 5. Talvisodassa pion., pk.ampuja, ajomies, 2/PionP9. Taistelupaikat: Hulkonniemi, Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa pion., ajomies, vartiomies, 2/PionP9, 3/PionP15, 2/PionP34, Sv.leiri 32, L93 Sv.K. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Pistojoen suunta. Haavoittunut 20.2.1940 Kuhmon Löytövaarassa ja 22.7.1941 Pistojoella vaikeasti. Kuollut 6.1.1990, haudattu Muhokselle.

TAPIO, Lennart Johannes, s. 30.12.1920 Muhoksella. Osoite Mechelininkatu 23 B 3, 00100 Helsinki. Jatkosodassa stm., kiv.mies, 6/JR 11, 7/JR 11. Taistelupaikat: Uhtuan länsipuoli, Kiestinki, Ahvenlahti, Jyväskylä, Hiirelä, Ronnunkylä, Metsäkylä, Länsikkana, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Noskua - Vuoksen lohko, Vuosalmi, Pohjois-Suomi. Haavoittunut 16.10.1944 Rovaniemellä.

TASKILA, Leevi Heikki, s. 1.1.1920 Haapavedellä, varastokortiston hoitaja. Puoliso Olga o.s. Myllyselkä. Lapsia 1. Osoite Lukkarinkangas, 91500 Muhos. Jatkosodassa korpr., alikers., tst.-lähetti, tst.aliups. Tais-

telupaikat: Nuijamaa, Hiitola, Timoskala, Kiviniemi, Taipaleenjoki, Rompala, Mustila, Lempaalanjärvi, Syväri, Viipuri, Lavola, Juustila, Tolvajärvi. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo kersantti.

TASKILA, Timo, s. 3.6.1923 Haapavedellä, koneasentaja. Osoite Hepopuisto B 8, 91500 Muhos. Jatkosodassa stm., pk.ampuja. Taistelupaikat: Lietma, Vansjärvi, Klyyvivaara.

TERVOLA, Antti, s. 15.9.1904 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Hilda o.s. Heikkinen. Talvisodassa pion., 2/PionP9. Taistelupaikat: Hulkonniemi, Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa pion., ajomies, vartiomies, 1/PionP34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoen suunta. Uhtuan pohjoispuoli. Kuollut 7.11.1983, haudattu Muhokselle.

TERVOLA, Iikka Viljami, s. 20.5.1909 Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa pion., 2/PionP9. Taistelupaikat: Hulkonniemi, Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa pion., kiv.mies, 1/PionP34, 2/PionP34, 3/PionP34, 10/JR 11, 24. ElintarvikevarikkoK. Taistelupaikat: Juntusranta, Vuonninen, Uhtuan pohjoispuoli, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Noskua, Ihantala, Pohjois-Suomi. Kuollut 22.10.1980, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

TERVOLA, Juho Heikki, s. 14.9.1906 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Reeta o.s. Holappa. Lapsia 7. Talvisodassa korpr. Jatkosodassa korpr. Taistelupaikat: Uhtuan suunta. Kuollut 16.1.1974, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

TERVOLA, Kaarlo, s. 4.11.1902 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Kirsti o.s. Penninkangas. Lapsia 4. Osoite Rataatie 13, 91500 Muhos. Talvisodassa pion., hevospion., muonituskulj., 2/PionP9. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa pion., hevospion., 1/PionP34, 3/PionP15, 2/PionP34. Taistelupaikat: Raate, Kiestinki, Uhtuan suunta.

TERVOLA, Matti, s. 29.3.1899 Muhoksella, kirvesmies, maanviljelijä. Talvisodassa tykkimies, kp.mies, RP14. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa auton apumies, 4. SiltaK. Taistelupaikat: Kuittijärven, Vuonnisenjoen ja Pistojoen ylitykset. Kotiutettu 9.5.1942, kuollut 11.7.1975, haudattu Muhokselle.

TERVOLA, Pauli Valtteri, s. 26.3.1914 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Martta o.s. Heinola. Talvisodassa pion., ajomies, 18. PionK, 3/PionP9. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa pion., 1/PionP34, PionK/11.Pr.,

3/PionP34, 2/PionP34. Taistelupaikat: Kursma, Pajulampi, Vuonnninen, Pistojo-ki, Uhtuan pohjoispuoli. Kuollut 17.8.1990, haudattu Muhokselle.

TERVONEN, Juho Paavali, s. 13.6.1903 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Maria o.s. Mehtonen. Lapsia 5. Osoite Töllintie 1, 91500 Muhos. Talvisodassa pion., PionP9. Taistelupaikat: Hulkonniemi, Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa pion., miinoittaja, autonapumies, PionP34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojo, Uhtuan pohjoispuoli, Kiestingin itäpuoli, Lohivaara. Haavoittunut yläleukaan, invalidi-% alle 10.

TIEPUOLI, Aleks, s. 5.3.1912 Salmissa, maanviljelijä. Puoliso Lahja Kristiina o.s. Kontu. Lapsia 4. Talvisodassa ajomies. Taistelupaikat: Käsnäselkä, Uomaa, Tolvajärvi, Ristisalmi, Ignoilanaho, Ägläjärvi, Viitavaara. Jatkosodassa ajomies, keittäjä. Taistelupaikat: Vellivaara, Lehmivaara, Kostamus, Seesjärven lohko, Paatene, Ilomantsi, Loimola, Pohjois-Suomi. Haavoittunut 22.9.1941 Kostamuksessa. Kuollut 26.4.1986, haudattu Muhokselle.

TIEPUOLI, Petter, s. 30.6.1918 Salmissa, maanviljelijä. Puoliso Aili Helena o.s. Kontu. Lapsia 1. Osoite Tikkalantie 1, 91500 Muhos. Talvisodassa stm., krh.mies. Taistelupaikat: Leppäsyvä, Loimola, Suistamo, Uomaa. Jatkosodassa stm. Taistelupaikat: Loimola, Syväri, Viipuri, Lavola, Juustila, Tolvajoki. Sot.arvo korpraali.

TIEPUOLI, Vasili (Vilho), s. 6.1.1909 Salmissa, maanviljelijä. Puoliso Anni o.s. Kujanto. Lapsia 4. Jatkosodassa kiv.mies, R.Linn./RPTV3, Sort.sk.piiri, 5. Jv.Koul.K. Taistelupaikat: Pohjois-Suomi, Kolosjoen var-
 tiopalvelus. Kuollut 23.11.1974, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

TIHINEN, Lauri Jaakko, s. 7.11.1923 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Helli o.s. Mettovaara. Lapsia 11. Osoite Lakkapää, 91500 Muhos. Jatkosodassa stm. Haavoittunut. 20.4.1943 Uhtuan länsipuolella. Kunniamerkit: Vm. 2. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen keskikoulun johtokunta, palolautakunta, Muhoskylän koulun johtokunta.

TIHINEN, Martti, s. 17.11.1908 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Martta Helena o.s. Pirttikoski. Lapsia 3. Osoite Leivonkulma B 1, 91500 Muhos. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Salla, Säkkijärvi. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Vuonnninen, Pistojo, Uhtua, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Ihantala, Noskua-Vuoksi, Pohjois-Suomi. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo alikersantti.

TIHINEN, Yrjö, s. 12.11.1915 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Katri o.s. Lippo. Lapsia 10. Talvisodassa pion., ajomies, 18. Pion-K. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa Pion-P34. Taistelupaikat: Vasovaara, Vuokkiniemi,

Vuonnninen, Uhtuan suunta, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Haavoittunut Torniossa lokakuussa 1944. Kuollut 2.4.1981, haudattu Muhokselle.

TIITTO, Erkki Jaakoppi, s. 1.7.1924 Haapajärvellä, tiemestari. Puoliso Lahja Elisabeth o.s. Koskenkorva. Osoite Kenttätie 5, 91500 Muhos. Jatkosodassa alikers., ryhmänjoht., kouluttaja, Jv.Koul.K. 12, Suomenlahden saaret/Saaristolaiivasto. Kunniamerkit: SL ar. Sot.arvo kersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen seurakunnan ja kunnan luottamustehtävät.

TIKANOJA, Matti Eenokki, s. 9.2.1921 Raahessa, tilanhoitaja. Puoliso Elvi o.s. Rautaoja. Lapsia 1. Jatkosodassa alikers., kiv.rhymänjoht. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Tyrjä, Akkaharju. Haavoittunut 7.8.1941 Akkaharjussa, invalidi-% 30. Kuollut 14.1.1983, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2. Sot.arvo ylikersantti.

TIKKANEN, Lauri Evert, s. 23.4.1922 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Helka. Lapsia 2. Jatkosodassa korpr., pk.ampujan apulainen, JR 11. Taistelupaikat: Uhtuan länsipuoli, Kiestinki, Ahvenlahti, Kivennapa. Haavoittunut 12.6.1944 Kivenavalla käsivarteen ja selkään. Kuollut 15.10.1976, haudattu Muhokselle.

TIKKANEN, Martti Matias, s. 11.7.1922 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Eeva o.s. Karhu. Lapsia 3. Osoite Muhostie 27, 91500 Muhos. Jatkosodassa stm., kiv.mies. Taistelupaikat: Uhtuan länsipuoli, Kiestinki, Ahvenlahti. Haavoittunut 9.2.1943 kenttävartio Alajärvessä. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

TIKKANEN, Olavi, s. 17.9.1917 Muhoksella, autonkuljettaja. Talvisodassa korpr., autonkulj., PionP4. Taistelupaikat: Laatokan koillispuoli, Lemetin motti, Ruhtinaanmäki. Jatkosodassa alikers., autonkulj. Taistelupaikat: Vienan-Karjala, Rukajärven suunta, Karjalan kannas. Kuollut 9.6.1964, haudattu Ouluun.

TIKKANEN, Väinö Johannes, s. 7.10.1913 Muhoksella. Puoliso Helinä o.s. Kärnä. Talvisodassa alikers., pion. Taistelupaikat: Salla, Säkkijärvi. Jatkosodassa alikers., kers., tst.lähetä, moottoripyörälähetä, autonkulj., PionP34, 5. ToimitusK, 2. ToimitusK. Taistelupaikat: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Vuonnninen, Pistojo, Uhtuan pohjoispuoli, Vuoksenranta. Kuollut 16.12.1975 Oulussa.

TILLMAN, Onni Einari, s. 18.11.1907 Ironwood, Michigan, USA. Liikkeenomistaja. Puoliso Jenny Maria o.s. Kylmänen. Lapsia 6. Talvisodassa työkomennuksella myllärinä. Jatkosodassa sotapolii-si. Taistelupaikat: Au-

nus, Prääsä, Lotinapelto, Äänislinna, Tornio. Kuollut 7.1.1982, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

TIMONEN, Heikki, s. 4.12.1909 Iissä, pienviljelijä. Puoliso Taimi Sofia o.s. Härkönen. Lapsia 3. Jatkosodassa stm. Taistelupaikat: Kiestinki, Salla. Kuollut 1.5.1983, haudattu Muhokselle.

TJÄDER, Toivo, s. 23.8.1923 Tynävällä, työmie. Puoliso Aili o.s. Juvani. Lapsia 4. Osoite Muhosperäntie, 91500 Muhos. Jatkosodassa stm., tarkka-ampuja. Taistelupaikat: Syväri, Pitkäranta. Haavoittunut vuonna 1944, invalidi-% 15.

TOIVONEN, Atte Henriikki, s. 20.10.1911 Peräseinäjoella, työmie. Talvisodassa stm. Jatkosodassa stm. Taistelupaikat: Lappi. Kuollut 30.9.1978, haudattu Ouluun.

TOMPERI, Erkki Akseli, s. 31.3.1926 Muhoksella, kirvesmie. Osoite JL 12 Könö, 91500 Muhos. Jatkosodassa kiv.mies, Jv.-Koul.K. 25/Nurmes. Sot.arvo korpraali.

TOMPERI, Johan Henrik (Heikki), s. 12.3.1909 Muhoksella, metsätyömie. Lapsia 2. Talvisodassa korpr. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa korpr. Taistelupaikat: Uhtua, Keski-Kannas, Pohjois-Suomi. Kuollut 17.7.1974, haudattu Muhokselle.

TOMPERI, Martti Heikki, s. 10.6.1910 Muhoksella, autonkuljettaja. Puoliso Toini o.s. Piippo. Lapsia 2. Jatkosodassa stm., kiv.mies, 3/JR 12. Taistelupaikat: Maaselän kannas, Povenssa, Kontupohja, Kentjärvi, Tolvajoki, Lutikkavaara, Lapin sota. Kuollut 18.5.1966, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

TOMPERI, Pauli Henriikki, s. 25.6.1922 Muhoksella, kirvesmie. Puoliso Aino Esteri o.s. Määttä. Lapsia 4. Osoite JL 12 Tomperi, 91500 Muhos. Jatkosodassa stm., pk.mies. Taistelupaikat: Uhtua, Kiestinki, Petsamo, Pohjois-Suomi. Haavoittunut 2.9.1942 Kiskukkulalla ja 19.8.1943 Petsamossa, invalidi-% 30. Kunniamerkit: VR 4.

TORKKELI, Kauno Erkki, s. 16.11.1914 Terijoella, kirvesmie. Puoliso Eila Ester o.s. Vartiainen. Lapsia 1. Talvisodassa stm., ammusvarastomie, VTP, 25. A.Var.K. Jatkosodassa viestimies, kirkasjohtomie, Puh.Lenn.-Joukkue/JR 11, Puh.Lenn.Joukkue/JR 7. Kuollut 26.8.1986, haudattu Muhokselle.

TUOMIKOSKI, Niilo, s. 17.5.1907 Pyhäjoella, maanviljelijä. Puoliso Lyyli o.s. Pelkonen. Lapsia 10. Talvisodassa väpeli, lääkintäaliups. Jatkosodassa väpeli, lääkintä- ja kaasusuojelualiups., autoaliups. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Vasovaara, Vuoninen. Kuollut 20.3.1978. Kunniamerkit: VR 4. Sot.arvo yliväpeli.

TUPPURAINEN, Jaakko, s. 7.11.1905 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Lyyti o.s. Kukkonen. Lapsia 11. Talvisodassakers. Taistelupaikat: Kemijärvi, Salla, Säkkijärvi. Jatkosodassa PionP34. Taistelupaikat: Uhtua, Kiestinki, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Kuollut 16.4.1986, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

TUPPURAINEN, Kaarle Iisakki (Kalle), s. 21.3.1911 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Anna Saara o.s. Pyy. Lapsia 11. Talvisodassakorpr., PionP9, JR 12. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa PionP34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuoninen, Pistojoeki, Lonkka. Haavoittunut 20.2.1940 Kuhmossa. Kuollut 13.5.1983, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

TYRVÄINEN, Arvi, s. 14.2.1904 Pieksämäellä, valokuvaaja. Puoliso Katri o.s. Ontero. Lapsia 3. Jatkosodassa kers., talousaliups., PionP34, 2. SiltaK. Kuollut 4.8.1959, haudattu Muhokselle.

TYYNELÄ, Olavi Akseli, s. 25.12.1919 Paavolassa, maanviljelijä. Puoliso Auli Maria o.s. Keränen. Lapsia 4. Osoite Suokyläntie, 91500 Muhos. Talvisodassa stm., kenttävartio. Taistelupaikat: Kuhmo, Lentiira. Jatkosodassa alikers., ylikers., ryhmänjoht., joukkovarajoht. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Kiestinki, Lohivaara, Vammelsuu, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Noskua - Vuoksen lohko, Tornio, Muonio. Haavoittunut 29.11.1941 Lohivaarassa. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen Säästöpankin isännistön puheenjohtaja.

U

UITTO, Eino Valteri, s. 11.8.1925 Muhoksella, pääkirjanpitäjä. Puoliso Arja Unelma o.s. Helin. Lapsia 3. Osoite Kraaselintie 7B, 90580 Oulu. Jatkosodassa korpr., pion., lähetti, pataljoonan muonavarastonhoit., kirjuri, JR 53, JR 1, PionP34. Taistelupaikat: Karjalan kannaksen viivytystaistelut, Pohjois-Suomi. Kunniamerkit: SVR M1 krk. Sot.arvo alikersantti.

UITTO, Feliks Iisakki, s. 28.2.1924 Muhoksella, maanviljelijä. 1. puoliso Irja o.s. Leinonen, 2. Puoliso Irja ent. Kärsämä o.s. Kukkola. Lapsia 3. Osoite Hepopuisto A 2, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion., 1/ PionP34. Taistelupaikat: Uhtuan pohjoispuoli, Lintula - Kivennapa, Kuuterselkä - Onkamonkangas, Suulajärvi, Muolaa, Noskua - Vuoksi, Ihantala, Pohjois-Suomi. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

UITTO, Onni Johannes, s. 19.7.1909 Muhoksella, kirvesmies. Puoliso Aino o.s. Lusua. Lapsia 8. Talvisodassa 19. Liik.K. Taistelupaikat: Salla, Säkkijärvi. Jatkosodassa korpr., autonapumies, kiv.mies, pikamoottoriveneen kulj., 4. SiltaK., Kenttähevossairaala 15. Kuollut 12.2.1977, haudattu Muhokselle.

UITTO, Sulo Armas, s. 13.1.1919 Muhoksella, työnjohtaja. Puoliso Bertta o.s. Kopakka. Lapsia 2. Osoite 3 New RD. Lake Ronkonkoma, N.Y. 11779 USA. Talvisodassa varusmies. Jatkosodassa vänrikki, kaukopartiojoht., joukk.joht., E/PionP5. Taistelupaikat: Uhtua, Äänislinna, Karhumäki, Kies-tinki. Haavoittunut 12.2.1942 Petrovski Jamissa. Kunniamerkit: Vm. 1, VR 3, VR 4 ja Saksalainen Rautaristi 2. Sot.arvo luutnantti.

UITTO, Tauno Johannes, s. 26.7.1923, sähköasentaja. Puoliso Helvi Inkeri o.s. Kukola. Lapsia 3. Jatkosodassa alikers., pion. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Uhtua. Kuollut 26.9. 1978, haudattu Muhokselle.

UKKOLA, Eino Kustaa, s. 18.11.1921 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Anna-Liisa o.s. Kontu. Lapsia 2. Jatkosodassa pion., pion.-varastonhoit., 3/Pion-P36. Haavoittunut 4.8. 1943 Hiisjärvellä. Kuollut 4.11.1976, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

UKKOLA, Johan Iisakki, s. 22.9.1909 Muhoksella. Talvisodassa ylikers. Taistelupaikat: Rovaniemi, Viipurinlahti. Jatkosodassa ylikers., radiosähkötäjä, JR 32. Taistelupaikat: Vasovaara, Latvajärvi, Ponkalahti, Vuon-ninen, Tetrivaara, Uhtuan länsipuoli, Kivennapa, Suulajärvi, Heinjoki, Noskua, Vuoksi, Tornio, Rovaniemi. Kuollut 7.10.1991, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

UKKOLA, Jouko Yrjö, s. 10.6.1918 Muhoksella, metsätyönjohtaja. Puoliso Martta Kattariina o.s. Tikkanen. Lapsia 2. Osallistunut talvi- ja jatkosotaan. Haavoittunut, invalidi-% 35. Kuollut 1.9. 1969, haudattu Muhokselle.

UKKOLA, Martti Aaprami, s. 17.3.1917 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Jenni o.s. Keränen. Lapsia 6. Talvisodassa ylikers., ryhmänjoht., 2. PionK. Taistelupaikat: Leipäsuu, Kämärä, Näätä-lä. Jatkosodassa Pion-P34, 11 Pr. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Vuon-ninen, Pistojoiki, Uhtuan pohjoispuoli, Pohjois-Suomi. Haavoittunut 10.3.1940 Näätälässä jalkoihin. Kuollut 30.10.1979, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2.

UKKOLA, Matti Johannes, s. 25.3.1913. Puoliso Lempi o.s. Hollappa. Talvisodassa pion., 2/PionP9. Taistelupaikat: Hulkonniemi, Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa pion., 1/PionP34, PionK/11.Pr., 3/PionP34, Esik.K/JR 11. Taistelupaikat: Juntusranta, Vuon-ninen, Uhtuan pohjoispuoli, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Kuollut 29.9.1952, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

UKKOLA, Pauli Ilmari, s. 1.10.1911, maanviljelijä. Kuollut 23.6.1948, haudattu Muhokselle.

UKKOLA, Tauno Jaakoppi, s. 26.7.1912 Muhoksella, maanviljelijä. Talvisodassa pion., 18. PionK. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa kirjuri, 34. Pion.kolonna, 12. Pion.Var.K. Taistelupaikat: Vasovaara, Vuokkiniemi, Vuon-ninen, Uhtuan suunta. Kuollut 29.12.1983, haudattu Muhokselle. Sot.arvo kersantti.

UKKOLA, Veikko Olavi, s. 31.12.1915 Muhoksella, sähköasentaja. Osoite Pelto-tie, 91500 Muhos. Talvisodassa alikers., 18. PionK. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa PionP34, 11.Pr. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Sot.arvo ylikersantti.

UKKOLA, Yrjö, s. 11.6.1917 Utajärvellä, kirvesmies. Puoliso Lyyli Laurila. Osoite 12 Anttila, 91500 Muhos. Talvisodassa tst.lähetti. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa tst.lähetti. Taistelupaikat: Syväri, Aunus, Kemi, Rovaniemi. Sot.arvo korpraali.

UKSILA, Leevi Gabriel, s. 12.3.1926 Muhoksella, maanviljelijä. Jatkosodassa stm. Taistelupaikat: Tornio, Rovaniemi. Kuollut 7.3.1991, haudattu Muhokselle.

UKSILA, Martti Henrikki, s. 21.10.1922 Muhoksella, maanviljelijä. Jatkosodassa stm. Haavoittunut 1944 pohjoisessa. Kuollut 16.1. 1952, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

V
VALKAMA, Pentti Olavi, s. 21.7.1921 Sysmässä, sähkömies. Puoliso Helli Serafiina o.s. Salo. Lapsia 1. Jatkosodassa stm., lentolaivue 35. Taistelupaikat: Immola, Petäjavesi. Kuollut 1.6.1991, haudattu Ouluun.

VALKONEN, Eino Matias Henrik, s. 25.2.1924, työmies. Puoliso Irja o.s. Saarela. Lapsia 8. Osoite Honkala, 91500

Muhos. Jatkosodassa pion., 1/PionP34. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Karjalan kannas, VT-linja, Kivennapa, Muolaa, Ihantala, Lapin sota. Sot.arvo korpraali.

VALKONEN, Kauko, s. 1.4.1923 Muhoksella. Osallistunut jatkosotaan. Kuollut 8.7.1973, haudattu Muhokselle.

VALKONEN, Lauri Akseli, s. 9.3.1919 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Anni Kustaava o.s. Männistö. Lapsia 7. Talvisodassa pion. Taistelupaikat: Enso, Jääski, Joutselkä, Porajärvi, Juustjärvi, Mäntyselkä, Kunesjärvi, Karhumäki. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Karhumäki, Tolvajärvi. Kuollut 7.10.1975, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

VALKONEN, Teuvo Petteri, s. 28.8.1924 Muhoksella, autoilija. Puoliso Aino o.s. Lippo. Lapsia 3. Jatkosodassa korpr., alikers., panssarivaunun ajaja. Taistelupaikat: Karjalan kannas, Kuuterselkä, Portinhoikka, Vuosalmi, Lapin sota. Kuollut 13.8.1984, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2. Sot.arvo kersantti.

VALKONEN, Väinö Iisakki, s. 20.6.1908, työmies. Osallistunut talvi- ja jatkosotaan. Kuollut 5.3.1974, haudattu Muhokselle.

VALTANEN, Eino Oskari, s. 3.5.1914, maanviljelijä. Puoliso Sylvi o.s. Mustonen. Lapsia 3. Osoite Karhantie, 91500 Muhos. Talvisodassa alikers., kuormastoaliups. Taistelupaikat: Suomussalmi. Jatkosodassa kers.,

lähettialiups. Taistelupaikat: Pläkkäjä, Omelia, Rukajärvi, Onkaperä, Outajoki. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo ylikersantti.

VASALA, Lauri Veikko, s. 18.5.1917 Oulussa, koneteknikko. Lapsia 2. Osoite Suokyläntie, 91500 Muhos. Talvisodassa tykkimies, reservijoukoissa. Jatkosodassa stm., puhelin- ja kiv.mies, I/JR 11, Lentovarikko 3, LentokenttäK/9. Div. Taistelupaikat: Vasovaara, Latvajärvi, Ponkalahti, Pistojoiki, Korpjärvi, Uhtuan länsipuoli, "Hevosenkä", Vuonninen. Sot.arvo korpraali. Yhteiskunnalliset tehtävät: Ammatti- ja urheilujärjestöjen eri tehtävissä n. 20 v., Oulun suojeluskunta 1934 - 1944, Parkanon sotaveteraanien johtokunta 5 v.

VEIJOLA, Lauri Henrik, s. 29.1.1911 Iissä, puuseppä. Puoliso Elsa o.s. Järvelä. Lapsia 4. Osoite Hepojuusto E 2, 91500 Muhos. Talvisodassa stm., pion., JR 25. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa stm., pion., PionP34. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Lapin sota. Sot.arvo alikersantti.

VESA, Emil Abraham, s. 25.2.1905 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Anni o.s. Tomperi. Lapsia 2. Talvisodassa korpr., ajomies. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa korpr., pion., muonittaja. Taistelupaikat: Kursma, Paajulampi, Vuonninen, Pistojoiki, Uhtuan pohjoispuoli. Kuollut 3.1.1972, haudattu Muhokselle.

VESA, Henrik Emanuel, s. 25.10.1902, varastonhoitaja. Puoliso Ester Aurora o.s. Nevala. Lapsia 4. Talvisodassa varastonhoit. Oulun sk.piiressä. Jatkosodassa väepeli, Muhoksen sk:n paikallispääll. Kuollut 7.12.1967, haudattu Muhokselle.

VIHATTULA, Aaro Mikael, s. 9.3.1922 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Helmi Maritta o.s. Pelkonen. Lapsia 8. Osoite 91600 Utajärvi. Jatkosodassa stm., kp.- ja pk.mies, JR 11. Taistelupaikat: Uhtuan länsipuoli, Kiestinki, Karjalan kannas, Kivennapa, Heinjoki, Lapin sota. Haavoittunut 26.6.1944 Ihantalassa ja 6.10.1944 Torniossa, invalidi-% 30. Kunniamerkit: Vm. 2 (2 kpl). Sot.arvo korpraali.

VIINIKANOJA, Aarne Henrik, s. 15.1.1897, maanviljelijä. 1. puoliso Kerttu o.s. Luoma-aho, kuollut 9.1.1933, 2. puoliso Lilja o.s. Siltakoski. Lapsia 8. Osallistunut vapaussotaan. Talvisodassa kk.komppaniassa. Taistelupaikat: Raate. Jatkosodassa korpr., pion., PionP34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoiki, Korpivaara, Uhtuan pohjoispuoli. Kuollut 9.8.1981, haudattu Muhokselle.

VIINIKANOJA, Kaarlo Hemming, s. 8.5.1925, autonkuljettaja. Puoliso Helmi o.s. Maaninen. Lapsia 2. Osoite Pääskyntie 5, 91500 Muhos. Jatkosodassa stm., pion., PionP21. Taistelupaikat: Syväri, Uutujärvi, Mäkriä, Salmi, Pitkäranta, Lemetti.

VIINIKANOJA, Mauno Henrik, s. 26.8.1903 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Olga Maria o.s. Tillman. Lapsia 7. Talvisodassa korpr., pion., 2/PionP9. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa pion., alikers., ryhmänjoht., varastoaliups., 1/PionP34, 2/PionP34, Pion.Var.K. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoiki. Kuollut 2.1.1970, haudattu Muhokselle.

VIKIÖ, Eino Matias, s. 17.2.1897, maanviljelijä. Lapsia 3. Talvisodassa tykkimies, Esik.Ptri/III/KTR 11, Tykistöskoulu K. 5. Jatkosodassa työpalvelusta, Jv.Koul.K. 18. Kuollut 9.4.1969, haudattu Muhokselle.

VIKIÖ, Veikko Ilmari, s. 19.8.1924 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Hilka o.s. Hoppa. Lapsia 3. Osoite Honkala, 91500 Muhos. Jatkosodassa pion. Taistelupaikat: Uhtuan pohjoispuoli, Lintula - Kivennapa, Kuuterselkä, Onkamonkangas, Suulajärven pohjoispuoli, Muolaa, Heinjoki, Noskuan - Vuoksen lohko, Ihantala, Tornio, Muonio. Sot.arvo korpraali.

VIMPARI, Olavi Kaarlo, s. 22.1.1923 Muhoksella, rakennusmestari. Puoliso Bertta o.s. Alakangas. Lapsia 10. Jatkosodassa kers., ryhmänjoht., kompp.-vääpeli. Taistelupaikat: Kiestinki, Ahvenlahti, Kivennapa, Tali, Vuosalmi. Kuollut 7.2.1990, haudattu Muhokselle. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kunnan ja seurakunnan luottamustehtävät.

VIMPARI, Pertti Jalmari, s. 7.6.1902 Ylikiimingissä, maanviljelijä. Puoliso Ella Rauha o.s. Runtti. Lapsia 11. Talvisodassa kiv.mies. Taistelupaikat: Viipurinlahti, Karjalan kannas. Jatkosodassa stm. Taistelupaikat: Uhtuan suunta. Kuollut 3.1.1967, haudattu Muhokselle.

VIMPARI, Sulo Jaakko, s. 5.5.1908 Muhoksella, maanviljelijä, vahtimestari. Puoliso Enni Ester o.s. Tikkanen. Lapsia 2. Talvisodassa lääkintämies. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate. Jatkosodassa lääkintämies, PionP34. Taistelupaikat: Uhtua, Vuosalmi, Pohjois-Suomi. Kuollut 29.10.1989, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali.

VIRKBERG (VIRMAJA), Jukka, s. 2.5.1910 Muhoksella, suutari. Puoliso Elma Vilmusenaho. Lapsia 6. Talvisodassa taistelupaikat: Uhtuan 3. Divisioona. Kuollut 20.3.1963 Faringessa, Ruotsissa.

VIRKBERG, Matti Henrik, s. 25.2.1913 Muhoksella, suutari. Puoliso Martta Emilia Sipola. Lapsia 6 ja toisesta avioliitosta 1. Talvisodassa taistelupaikat: Uhtua, Karjalan kannas. Kuollut 29.10.1982 Västeråsissa, Ruotsissa.

VIRKKUNEN, Aukusti Aleksanteri, s. 26.2.1906 Muhoksella, maanviljelijä. Osoite Rivikuja 1, 91500 Muhos. Talvisodassa stm., pion. Taistelupaikat: Suomussalmi, Raate, Kuhmo. Jatkosodassa korpr., PionP34. Taistelupaikat: Uhtuan pohjoispuoli, Kursma, Pajulampi, Vuonninen, Pistojoeki. Kunniamerkit: Vm. 2.

VIRKKUNEN, Matti Einari, s. 20.4.1919 Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Eeva o.s. Parviainen. Lapsia 8. Jatkosodassa stm., pion., JR 31, 3/PionP24. Taistelupaikat: Repola - Rukajärven suunta. Kuollut 25.11.1990, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2. Sot.arvo korpraali. Yhteiskunnalliset tehtävät: Eläkeliiton Muhoksen osaston puheenjohtaja.

VIRKKUNEN, Yrjö, s. 28.5.1910 Muhoksella, ratatyömies. Puoliso Lilja o.s. Heikkinen. Lapsia 1. Talvisodassa tykkimies, puhelinmies. Taistelupaikat: Kuhmo. Jatkosodassa stm., pion., hevosten hoitaja. Taistelupaikat: Kursma, Pajulampi, Juntusranta, Vuonninen, Pistojoeki, Uhtua, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Kuollut 27.6.1964, haudattu Muhokselle.

VOHO, Artturi Sakari, s. 8.11.1908 Posiolla, maanviljelijä. Puoliso Hilda o.s. Sääskilahti. Lapsia 12. Talvisodassa korpr., ryhmänjoht., ajomies. Taistelupaikat: Suomussalmi. Jatkosodassa korpr., lähetti, viestiratsastaja. Taistelupaikat: Killuntaivaara, Nurmitunturi, Voitajoki, Alasilmajoki, Ihantala, Vakkila. Kuollut 2.7.1988, haudattu Muhokselle. Sot.arvo alikersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kunnanvaltuuston jäsen.

VOLA, Johannes, s. 7.9.1923 Salmissa, kirvesmies. Puoliso Olga o.s. Laatokka. Lapsia 2. Osoite Volantie 3, 91500 Muhos. Jatkosodassa korpr., kk.mies, JR 30. Taistelupaikat: Syvärin rintama, Yliveden maasto, Juustila. Yhteiskunnalliset tehtävät: Rakennustyöväenliiton toimikunta.

VUORIO, Aleks, s. 17.3.1917 Salmissa, metsätyömies. Puoliso Vieno Esteri o.s. Tarvainen. Lapsia 8. Talvisodassa kiv.mies, kp.mies, pst.mies. Taistelupaikat: Kollaa. Jatkosodassa kiv.mies, rajavartiostomies. Taistelupaikat: Kuparsaari, Lyykylä, Muurakala, Kuolemajärvi, Lahdenperä, Lempäälä, Syväri. Haavoittunut 14.7.1942, invalidi-% 10. Kuollut 15.6.1977 Östersundissa Ruotsissa, jonne myös haudattu. Kunniamerkit: Vm. 2.

VUORIO, Johannes (Ivan), s. 9.1.1903 Salmissa, maanviljelijä. Puoliso Anni o.s. Maaninen. Lapsia 7. Talvisodassa stm., ilmavartija, linjamies, kirvesmies, IlmavalvontaK. Palvellut Kaakkois-Suomessa. Jatkosodassa korpr., pst.mies, Jv.Koul.K. 11. Taistelupaikat: Maaselän suunta. Kuollut 22.8.1976, haudattu Muhokselle.

VUORIO, Vilho (Vasili), s. 30.10.1910 Salmissa, maanviljelijä. Puoliso Julia o.s. Kalla. Lapsia 7. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Itä-Karjala, Karjalan kannas. Kuollut v. 1968, haudattu Muhokselle.

VÄLIAHO, Johannes, s. 24.2.1901 Muhoksella, kirvesmies. Puoliso Fanni Katariina o.s. Pellikka. Lapsia 3. Jatkosodassa stm., PionP34. Taistelupaikat: Kursma, Pajulampi, Vuoniemi, Pistojoeki, Uhtuan pohjoispuoli. Kuollut 20.11.1962, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 2.

VÄLIAHO, Tenho Johannes, s. 14.12.1923 Oulujoella, työmies. Puoliso Anni Emilia o.s. Viitala. Lapsia 3. Jatkosodassa stm., JR 53. Taistelupaikat: Uhtua, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Kuollut 28.4.1988, haudattu Muhokselle.

VÄLIMAA, Veikko Aaron, s. 4.2.1912

Isossakyrössä, rakennusmestari. Puoliso Vuokko Kyllikki o.s. Pankkonen. Lapsia 4. Osoite Nipukantie 10, 91500 Muhos. Talvisodassa kers., vääpeli, pion.ryhmänjoht.,

Esik.K. Taistelupaikat: Raate, Kiantajärvi, Pitkäranta. Jatkosodassa luutn., joukk.joht. Taistelupaikat: Aunus, Karjalan kannas. Kunniamerkit: VR 4. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen rakennuslautakunnan jäsen, vesilautakunnan sihteerii, kirkkohallintokunta, kirkkokuoro ja sen puheenjohtaja.

VÄLITALO, Mikko Efraim, s. 1.4.1921

Ylivieskassa, muurari. Puoliso Kerttu Annikki o.s. Alakangas. Lapsia 6. Osoite 91410 Jokirinne. Talvisodan taistelupaikat: Kaukopartio Kuhmon suunnalla. Jatkosodassa alikers., Ras-

kasPsto, KTR 5. Taistelupaikat: Valjärvi, Kirvu, Suojärvi, Vuontele, Ägljärvi. Invalidi-% 15. Kunniamerkit: Vm.2. Sot.arvo kersantti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kunnanvaltuuston jäsen v. 1954-1984, Päivärinteen sairaalan liittohallitus, Oulunsuun sairaalan valtuusto.

VÄRTTÖ, Lennart Ensio, s. 15.4.1925

Muhoksella, ylikonstaapeli. Puoliso Hilikka o.s. Hännikäinen. Lapsia 1. Osoite Volantie 1 B 9, 91500 Muhos. Jatkosodassa korpr., tutkavalvojana ilmavoimien viestijoukoissa Suomenlahden saaristossa. Kunniamerkit: XXX ja SVRM1 krk. Sot.arvo alikersantti.

Kunniamerkit: XXX ja SVRM1 krk. Sot.arvo alikersantti.

VÄYRYNEN, Lauri Einari, s. 28.11.1923

Kestilässä, myymälänhoitaja. Puoliso Kerttu Marjatta o.s. Huuskonen. Lapsia 2. Osoite Ratatie 5, 91500 Muhos. Talvisodassa linnoitustöissä Kuhmossa. Jatkosodassa stm.,

kk.ampuja. Taistelupaikat: Seesjärven Suurlahti, Kaukjärvi, Summa, Näykjärvi, Karisalmi. Haavoittunut 23.5.1943 Suurlahdella ja 28.6.1944 Karisalmella. Kunniamerkit: Vm. 2. Yhteiskunnalliset tehtävät: Kolmen kunnallisen lautakunnan jäsen Muhoksella.

VÄÄRÄ, Eino Ilmari, s. 6.7.1926 Muhok-

sella, ostoasiamies. Puoliso Paula o.s. Koivula. Lapsia 4. Jatkosodassa pion., nostomiespalvelusta, PionP1/Korian koulutuskeskus. Kuollut 14.11.1974, haudattu Muhokselle.

VÄÄRÄ, Verner Johan, s. 19.5.1922 Mu-

hoksella, maanviljelijä. Puoliso Aune Anna Irja o.s. Tervonen. Lapsia 4. Jatkosodassa stm. Taistelupaikat: Kivennapa, Muolaa, Heinjoki. Haavoittunut 3.10. 1944 Torniossa. Kuollut

7.8.1971, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: VR 2. Sot.arvo korpraali.

Y

YLIKINNUNEN, Leevi Kustaa, s. 28.1.

1913 Muhoksella, talolisen poika. Talvisodassa pion., ajomies. Taistelupaikat: Kuhmo, Rovaniemi. Jatkosodassa pion., ajomies. Taistelupaikat: Uhtuan suunta, Karhumäki. Kuollut

17.1.1989, haudattu Muhokselle. Sot.arvo korpraali.

YRJÄMÄ, Kaarlo Emil, s. 14.6.1900 Mu-

hoksella, maanviljelijä. Puoliso Taimi o.s. Kärnä. Lapsia 2. Osallistunut vapaussotaan. Talvisodassa stm., tykkimies. Taistelupaikat: Salla, Saija. Jatkosodassa alikers., pion.ryh-

mänjoht., PionP34. Taistelupaikat: Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pistojoeki, Kuittijärvi, Kiestinki. Kuollut 28.7.1989, haudattu Muhokselle.

YRJÄMÄ, Kauko Kaarlo, s. 5.2.1924

Muhoksella, maanviljelijä. Puoliso Enni o.s. Keränen. Lapsia 2. Osoite 12 Yrjämä, 91500 Muhos. Talvisodassa sk.vartio, Muhosjoen silta, aseman vesitorni. Jatkosodassa ali-

kers., pion.ryhmänjoht., 1/PionP34. Taistelupaikat: Uhtua, Noskua - Vuoksen lohko. Haavoittunut 5.10.1943 Röhössä ja 7.7.1944 Heinjoella. Invalidi-% 40. Kunniamerkit: Vm. 2 (2 kpl). Sot.arvo kersantti.

Ä

ÄHKYNEN, Arvo Abraham, s. 19.12.1921

Muhoksella, työmies. Jatkosodassa stm. Taistelupaikat: Karhumäki, Itä-Karjala. Kuollut 1. 12.1984, haudattu Muhokselle.

Karjalaiset sankarivainajat ja veteraanit

H

HATTARA, Vilho, s. 23.7.1923 Salmissa. Jatkosodassa stm. Taistelupaikat: Loimola. Kaatunut 20.7.1944 Loimolassa.

HOMILA, Stepan, s. 21.6.1918 Salmissa, maanviljelijä. Talvisodassa stm., JR 37. Taistelupaikat: Impilahti, Syskyjärvi. Kaatunut 8.1.1940 Impilahden Syskyjärvellä, haudattu Joensuuun.

HOTTI, Lauri, s. 24.4.1925 Salmissa, maanviljelijä. Puoliso Eeva o.s. Viiret. Lapsia 4. Osoite Hirosentie 32 B 7, 90140 Oulu. Jatkosodassa stm. Taistelupaikat: Tuulosjoki, Koirinoja, Pello, Muonio.

HOTTI, Yrjö, s. 14.1.1917 Salmissa, puuseppä. Talvisodassa stm., pk.mies. Taistelupaikat: Viipurinlahti. Jatkosodassa alikers., ryhm.joht. Taistelupaikat: Karjalan kannas. Kaatunut 28.8.1941 Viipurin edustalla, haudattu Salmiin.

HÄMÄLÄINEN, Pekka, s. 19.5.1900 Salmissa, metsätyömies. Talvisodassa stm., Er.P9. Taistelupaikat: Tolvajärvi, Laatokan koillispuoli. Kaatunut 12.12.1939 Tolvajärvellä, haudattu Joensuuun.

HÄMÄLÄINEN, Vilho, s. 29.3.1921 Salmissa, työmies. Talvisodassa stm., vapaaehtoinen. Taistelupaikat: Käsnäselkä, Uomaa, Laatokan koillispuoli. Kaatunut 18.2.1939 Laatokan koillispuolella, haudattu Salmiin.

HÄMÄLÄINEN, Väinö, s. 28.12.1913 Salmissa, metsätyömies. Talvisodassa stm., Er.P9. Taistelupaikat: Tolvajärvi, Laatokan koillispuoli. Kaatunut 8.12.1939 Tolvajärvellä, haudattu Sortavalan sankarihautaan.

J

JÄRVENPÄÄ, Vilho, s. Salmissa. Jatkosodassa stm.

K

KAITASUO, Aleksanteri, s. 12.4.1913 Salmissa, työmies. Talvisodassa stm., Er.P9. Taistelupaikat: Käsnäselkä, Uomaa. Kaatunut 8.1.1940, haudattu Salmiin.

KAITASUO, Feodor Heikki, s. 17.12.1917 Salmissa, metsätyömies. Talvisodassa jääkäri, 1/JP2. Taistelupaikat: Käsnäselkä, Uomaa, Lemetti, Syskyjärvi. Kaatunut 22.2.1940 Kämärällä, haudattu Salmiin.

KORTELAINEN, Väinö, s. Salmissa. Jatkosodassa stm.

KOTIKANGAS, Mikko, s. Salmissa. Jatkosodassa alikers. Kaatunut 23-vuotiaana 18.6.1944 Rokkalanjoella.

L

LEPPÄLÄ, Johannes, s. Salmissa. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Tolvajärvi. Kaatunut 27-vuotiaana 7.12.1939 Tolvajärvellä, haudattu Salmiin.

LOMU, Feodor, s. Salmissa. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Tolvajärvi. Kaatunut 27-vuotiaana 16.12.1939 Tolvajärvellä.

LOMU, Konstantin (Kosti), s. 2.6.1912 Salmissa. Talvisodassa korpr., pk. ampuja, Tst.Os. Tiikeri 1/Er.P9. Taistelupaikat: Saarijärvi, Uomaa. Jatkosodassa korpr. Kaatunut 11.7.1941 Sortavalan maalaiskunnassa.

LOMU, Pekka, s. Salmissa, maanviljelijä. Talvisodassa alikers., joukk.joht. Taistelupaikat: Käsnäselkä, Uomaa, Tolvajärvi. Kaatunut 16.12.1939 Tolvajärvellä, haudattu Salmiin.

M

MAANINEN, Heikki, s. 15.5.1905 Salmissa, piirityönjohtaja. Puoliso Katariina o.s. Sirkko. Talvisodassa kers., tst.lähetti. Taistelupaikat: Käsnäselkä, Uomaa, Tolvajärvi, Ignoilanaho, Ägläjärvi, Kollaa. Jatkosodassa kers., sissi, joukk.varajoht. Taistelupaikat: Äänislinna, Karhumäki, Maaselkä, Tuulos. Haavoittunut 16.12.1939 Ignoinahossa. Kuollut Juankoskella, haudattu Juankoskelle. Kunniamerkit: Vm. 1 ja Vm. 2.

MAANINEN, Santeri, s. 9.5.1917 Salmissa. Talvisodassa alikers., kk.ryhm.joht. Taistelupaikat: Käsnäselkä, Uomaa, Tolvajärvi. Kaatunut 8.12.1939 Tolvajärvellä, haudattu Salmiin.

MAANINEN, Santeri, s. 28.10.1921 Salmissa, metsäteknikko. Puoliso Arja Anita o.s. Jansson. Lapsia 1. Osoite Kauppakatu 17 A, 18100 Heinola. Talvisodan taistelupaikat: Kollaan lohko, Siiran motti.

MARJANEN, Johannes (Ivan, Jukka), s. 1.4.1919 Salmissa, vanginvartija. Puoliso Eliina. Osoite Kuopio. Talvisodassa vapaaeht., RT 13, Er.P39. Taistelupaikat: Käsnäselkä, Uomaa, Tolvajärvi. Jatkosodassa stm., kk.-ampuja, KKK/Rj.P3, 3/Rj.P7. Taistelupaikat Alakurtti, Uhtuan suunta, Kivijärvi, Tolvajärvi, Ristijärvi, Karhujärvi.

MARJANEN, Nikolai, s. 30.5.1919 Salmissa, maanviljelijä. Jatkosodassa korpr., sairankantaja, 4/II/JR8. Taistelupaikat: Korpiselän Niini-, Petäjä-, Havu- ja Ketrivaara, Soanlahden Prolanvaara. Kaatunut 15.7.1941

Soanlahdessa, haudattu Ulmalahden sotilashautausmaahan.

MARTTINEN, Aleksei, s. 9.2.1909 Salmissa, työnjohtaja. Puoliso Julia os. Ruuskanen. Lapsia 3. Talvisodassa alikers., ryhm.joht. Taistelupaikat: Tolvajärvi. Kaatunut 8.12.1939 Tolvajärvellä, haudattu Viinijärvellä.

MARTTINEN, Nikolai, s. 5.5.1917 Salmissa, maanviljelijä. Puoliso Maria o.s. Maaninen. Lapsia 1. Talvisodassa kers., lääkintäaliups. Kadonnut v. 1940 ja siunattu kadonneena 22.8.1940. Kunniamerkit: VR 4. Sot.arvo ylikersantti (ylennys ennen katoamista).

MARTTINEN, Viktor, s. v. 1924 Salmissa, maanviljelijä. Jatkosodassa stm., viestimies. Haavoittunut. Kuollut v. 1944 Imatralla sotasairaalassa ja haudattu Viinijärven sankarihautausmaalle.

MENSIO, Aleks, s. 10.3.1911 Salmissa, maanviljelijä. Puoliso Anni o.s. Marjanen. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Käsnäselkä -Uuksunjoki, Tolvajärvi. Kaatunut 7.12.1939 Tolvajärvellä, haudattu Salmiin.

MENSIO, Yrjö, s. 24.9.1913 Salmissa, metsäteknikko. Talvisodassa alikers. Taistelupaikat: Käsnäselkä, Uomaa, Tolvajärvi. Kaatunut 16.12.1939 Tolvajärvellä, haudattu Salmiin.

MENSONEN, Nikolai, s. Salmissa, työmies. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Käsnäselkä, Uomaa. Kaatunut, siunattu kentälle jääneenä.

MENSONEN, Vilho, s. Salmissa. Talvisodassa korpr. Taistelupaikat: Tolvajärvi. Kaatunut 31-vuotiaana 12.12.1939 Tolvajärvellä.

P

PLAKETTI, Petter (Pekka), s. 6.6.1912 Salmissa, maanviljelijä. Talvisodassa stm., Er.P9. Taistelupaikat: Tolvajärvi. Kaatunut 7.1.1940 Tolvajärvellä.

PULLIAINEN, Grigori, s. 17.11.1907 Salmissa, maanviljelijä. Talvisodassa stm., Er.P9. Taistelupaikat: Tolvajärvi. Kaatunut 8.12.1939 Tolvajärvellä.

PULLIAINEN, Johannes, s. 2.2.1912 Salmissa, maanviljelijä. Puoliso Katri os. Seppä. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Tolvajärvi. Kaatunut 14.1.1940 Tolvajärvellä, haudattu Salmin sankarihautausmaahan.

PULLIAINEN, Mikael, s. Salmissa, maanviljelijä. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Kollaa. Kaatunut 3.3.1940 Kollaalla.

PULLIAINEN, Vilho, s. Salmissa. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Tolvajärvi. Kaatunut 37-vuotiaana 14.1.1940 Tolvajärvellä.

PULLIAINEN, Vilho, s. Salmissa. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Ignoilanaho. Kaatunut 35-vuotiaana 16.12.1939 Ignoilahossa.

R

RETSU, Ivan Juho (Johannes), s. 20.6.1908 Käsnäselässä, sekatyömies. Puoliso Lyydia, os. Kortelainen. Lapsia 6. Talvisodassa stm., ajomies, Er.P9. Taistelupaikat: Käsnäselkä, Uomaa, Tolvajärvi, Ristisalmi, Ignoilanaho, Ägläjärvi, Viitavaara, Luglajoki. Jatkosodassa stm., tst.lähetä, 9/JR58. Kaatunut Kiteellä 11.7.1941, haudattu Kiteen sankarihautausmaahan.

RUMMUKAINEN, Otto Albert, s. 30.4.1915 Salmissa, työmies, talonpoika. Talvisodassa alikers., ryhm.joht., Er.P9. Taistelupaikat: Käsnäselkä, Uomaa, Tolvajärvi. Kaatunut 16.12.1939 Tolvajärvellä, haudattu Salmiin.

RUMMUKAINEN, Toivo, s. 4.7.1917 Salmissa, työnjohtaja. Puoliso Klaudia o.s. Maaninen. Lapsia 5. Jatkosodassa stm., kaasusuojelumies. Taistelupaikat: Kaalamo, Vanhisenmäki, Karjalan kannas. Haavoittunut 27.7.1941 Ruskealan Tikanmäellä vasempaan käsivarteeseen. Kuollut, haudattu Keiteleelle. Kunniamerkit: Vm. 2.

RÄTY, Eemeli, s. 7.5.1920 Salmissa, työmies. Jatkosodassa panssarijääkäri, pst.tkm, ajomies, Tyk.K/JR 1, 14/JR 1. Taistelupaikat: Kananoja, Nuijamaa, Ojajärvi, Kaukola, Kaarlahti, Räisälä, Konnitsa, Sakkola, Pyhäjärvi-Taipaleenjoki, Pasurinkangas, Valkjärvi, Kirjasalo, Lempaalanjärvi. Kadonnut 10.6.1944 Valkeasaaressa, julistettu oikeuden päätöksellä kuolleeksi 30.1.1950, kuolinaika 10.6.1944.

RÄTY, Otto, s. 23.6.1908 Salmissa, työmies. Puoliso Anni o.s. Lomu. Talvisodassa stm. Taistelupaikat: Käsnäselkä, Uomaa. Kaatunut 1.12.1939 kotiportille Uomaalla, haudattu Salmiin.

S

SAARINEN, Aleksander (Santeri), s. 16.11.1920 Salmissa. Jatkosodassa stm., ajomies, 5. patteri/TR 3. Taistelupaikat: Laatokan Karjala, Karjalan kannas, Aunus.

SAARINEN, Johannes (Juho), s. 1.2.1917 Salmissa, maanviljelijä. Talvisodassa alikers., kiv.ryhmänjoht., 7./JR 15, Jv.Koul.K. 6. Taistelupaikat: Muolaa, Paalan suunta.

Jatkosodassa kiv.ryhmänjoht., kiv.mies, 2/SissiP2, 3/JP. Taistelupaikat: Aholampi, Käsnäkoski, Rytty, Tohmajoki, Helylä, Kostamus, Porajärvi, Sautjärvi, Saunavaara, Juustjärvi, Stolbovan kylä, Maaselkä, Krivi, Tulvojan suunta, Lempaalan suunta. Haavoittunut 12.8.1944, hoidettu SotaS. 22:ssa.

SIILIN, Aleksanteri, s. 4.9.1915 Salmissa, työmies. Talvisodassa stm., Er.P8. Taistelupaikat: Lemetti. Haavoittunut 10.1.1940 Lemetissä, kuollut haavoihinsa 12.1.1940 SotaS. 16:ssa Sortavalassa, haudattu Salmiin.

SIRKKO, Vilho, s. 16.3.1924 Salmissa, konemekaanikko. Osoite 73500 Juankoski. Jatkosodassa stm., 1. Raut.It.KKK. Taistelupaikat: Pitkäranta, Viitele, Tuulos, Aunus, Mäkiä.

V

VUORIO, Pekka, s. Salmissa. Jatkosodassa stm. Kaatunut jatkosodassa.

Lotat ja rintamanaiset

A

AHVENLAMPI, Ines Katariina, s. 13.5.1915 Utajärvellä, keittäjä. Puoliso Kauno Seth Ahvenlampi. Lapsia 2. Osoite 91510 Rova. Talvisodassa keittäjä Oulun varuskunnassa. Jatkosodassa keittäjä Rovaniemellä.

ALA-KOJOLA, Kirsti o.s. Mäkelä, s. 26.9.1892, opettaja. Puoliso Gabriel Ala-Kojola. Lapsia 7. Ilmavalvontalottana Päivärinteellä. Sukkien ja lapasten kudenta rintamasotilaille, avustuspakettien ohjaus kotirintamalla niitä tarvitseville perheille, myös evakoille. Kuollut 9.1.1947.

AROLA, Aino Margaret, s. 30.11.1919 Muhoksella, vakuutusvirkaileija. Osoite Mechelininkatu 12-14 A 15, 00100 Helsinki. Talvisodassa ilmavalvontalottana Päivärinteen sairaalan katolla. Jatkosodassa erilaisissa muonitustehtävissä.

AROLA, Helli Kerttu, s. 14.5.1925 Viipurin läänin Pyhäjärvellä, verovalmistelija. Puoliso Veikko Jaakko Arola. Lapsia 4. Osoite: Virolahdenkuja 6, 04430 Järvenpää. Jatkosodassa lottana sotatoimialueella. Kunniamerkit: SVR M1.

B

BOGDANOFF, Iida Sinaida o.s. Huotari, s. 5.5.1918 Impilahdella. Puoliso Vilho Bogdanoff. Lapsia 4. Ajanut siirtolaisten karjaa länteen päin. Kuollut 21.10.1986, haudattu Muhokselle.

BRÄNNKÄRR, Iris Inkeri, s. 1.12.1923 Lieksassa, apuhoitaja. Puoliso Anders Justus Brännkärr. Lapsia 1. Osoite Kanervatie B 8, 91410 Jokirinne. Talvisodassa lottana, SotaS. 38, Lieksa. Väli rauhan aikana linnoitustöissä Nurmijärvellä. Kunniamerkit: Vm. 1.

E

ERVASTI, Aune Lilja Katariina, s. 23.1.1909 Muhoksella. Emäntä. Puoliso Eino Ervasti. Lapsia 2. Osoite 91510 Rova. Talvisodassa lottana kotirintamalla. Jatkosodassa lottana kotirintamalla.

ERVASTI, Toini o.s. Latvanen, s. 11.1.1914 Lapualla. Puoliso Väinö Eerikki Ervasti. Lapsia 1. Osoite Kangastie 5, 91500 Muhos. Ennen talvisotaa muonituslottana linnoitustöissä. Talvisodassa ilmavalvontalottana Muhoksella. Jatkosodassa lottana ilmavartiosta, ruokalan emäntänä Muhoksella.

ESKELINEN, Aili Johanna, s. 16.8.1909 Muhoksella, emäntä. Puoliso Eino Eskelinen. Lapsia 3. Osoite 91510 Rova. Talvisodassa ilmavalvontalottana Muhos, Päivärinteen sotasairaala. Jatkosodassa ilmavalvontalottana Muhos, Päivärinne.

H

HALONEN, Lea, s. 8.10.1912 Muhoksella, opettaja. Lotta Svärd-järjestön Muhoksen osaston puheenjohtaja. Talvisodassa ilmavartiassa. Kuollut 9.12.1941.

HANNUKARI, Kaisu o.s. Lämsä, s. 4.11.1923 Säräisniemellä, eläkeläinen. Puoliso Armas Hannukari. Lapsia 2. Osoite Veturitie 38, 91500 Muhos. Jatkosodan aikana keittiöapulaisena Sotavammassairaala 32:ssa Pohjolan poikakodissa.

HUOVINEN, Anna (Annikki), s. 18.4.1923 Rantasalmella, rautatieläinen. Puoliso Mikko Huovinen. Lapsia 6. Osoite Ratakatu 10 B 25, 90100 Oulu. Jatkosodassa lottana, toimistotehtävissä kenttäpostikonttori 1:ssä.

HUOVINEN, Hilikka Hellin o.s. Parviainen, s. 26.11.1920 Kouvolassa, ent. emäntä. Puoliso Kaarlo Huovinen. Osoite Ratakatu 14 B 5, 90100 Oulu. Talvisodassa lottana muonitustehtävissä Ylämaalla ja Säkkiärvellä. Jatkosodassa muonitukses-

sa, siirtolaisten huollossa ja tavaroiden kirjaamistehtävissä Lappeenrannassa. Yhteiskunnalliset tehtävät: Maatalousnaiset, diakoniatoimikunta.

HYRKÄS, Laina Johanna, s. 28.11.1915, laitosemäntä. Talvisodassa muonitus- ja lääkintälottana, Auto-K.V.7, SotaS. 34, SotaS. 32, Suomussalmella ja Raatteen tiellä. Kuollut 7.5.1989, haudattu Muhokselle.

I

INKALA, Iida Johanna, s. 21.4.1900 Muhoksella, postinhoitaja. Talvisodassa ilmavalvonnassa Päivärinteellä. Jatkosodassa muonitustehtävissä Muhoksella. Kuollut 27.10.1971, haudattu Muhokselle.

ISOJÄRVI, Aino o.s. Kuusela, s. 25.5.1920 Sallassa. Puoliso Reino Isojärvi. Lapsia 13. Osoite Muhostie 19, 91500 Muhos. Jatkosodassa eläinten kuljetus evakkoon Sallasta Alaveteliin ja hoito siellä. Yhteiskunnalliset tehtävät: SPR ystäväpalvelu, Sotaveteraanien Muhoksen osaston perustajajäsen.

ISOKANGAS, Eeva Senja Elina o.s. Aho, s. 10.11.1915 Muhoksella, emäntä. Puoliso Reino Matias Isokangas. Osoite Rivikuja 1 A, 91500 Muhos. Jatkosodassa muonitus- ja ilmavalvontalottana Leppiniemessä, Päivärinteellä, Paatenessa, Karhumäellä.

J

JUVANI, Anna Elina, s. 16.1.1921 Paltamossa, ruokalan emäntä. Puoliso Veikko Juvani. Lapsia 5. Osoite 12 Juvani, 91500 Muhos. Talvisodassa muonituslottana Kontiomäellä. Jatkosodassa lottana erilaisissa huolto- ja neuvontatehtävissä Suomussalmella. Kunniamerkit: Vm. 1, Rintamanaisten kultainen ansiomerkki, Sini-risti.

JUVANI, Rakel Maria o.s. Tihinen, s. 17.12.1924 Muhoksella, kotiavustaja. Lapsia 5. Jatkosodassa varuskorjaamossa, Iissä ja Oulussa v. 1944.

K

KARJALAINEN, Helga Helena o.s. Siekinen, s. 16.11.1918 Muhoksella. Puoliso Matti Karjalainen. Lapsia 3. Osoite Ratasatie 4, 90150 Oulu. Talvisodassa ilmavalvontalottana Päivärinteellä. Jatkosodassa SotaS. 32:ssa Oulussa, myöhemmin hoitanut haavoittuneita silloisessa piirimielisairaalassa yht. 5 vuotta.

KARPPILA, Helka Kaarina o.s. Tomperi, s. 17.2.1921 Muhoksella, emäntä. Puoliso Pentti Johannes Karppila. Lapsia 4. Talvi- ja jatkosodassa ilmavalvontaja ja muonituslottana Päivärinteellä. Kuollut 24.6.1965, haudattu Muhokselle.

KARPPINEN, Alli Lydyia o.s. Parviainen, s. 13.1.1928 Muhoksella, peruskoulunopettaja. Puoliso Väinö Petter Karppinen. Lapsia 4. Osoite 91510 Rova. Jatkosodassa pikukulottana Muhoksella ja Sotasairaala 32:ssa (Väinölässä) Pohjolan poikakodissa.

KAUPPINEN, Katri Annikki o.s. Isola, s. 4.11.1923 Muhoksella, perheenäiti. Puoliso Martti Vilho Kauppinen. Lapsia 5. Osoite Rivikuja B 10, 91500 Muhos. Jatkosodassa apusisarena Sotasairaala 31:ssä Kajaanissa.

KERÄNEN, Lahja Lemmitty, s. 11.6.1920 Porin maalaiskunnassa, emäntä. Puoliso Väinö Valdemar Keränen. Lapsia 3. Osoite 91510 Rova. Talvisodassa lottana kotirintaman tehtävissä. Jatkosodassa lottana. Muonittajana ja kenttäemäntänä Sallan ja Uhtuan suunnilla. Kunniamerkit: Vm. 2, rintamanaisten kultainen ansiomerkki, maatalousnaisten hopeinen ansiomerkki. Yhteiskunnalliset tehtävät: Maatalousnaisten puheenjohtaja, Valion edustajisto, Pohjois-Suomen rintamanaisten toimikunta.

KESÄNIEMI, Martta Maria ent. Holappa o.s. Rahko, s. 9.5.1918 Muhoksella. Puoliso Martti Feliks Kesäniemi. Lapsia 3. Osoite 91410 Jokirinne. Talvisodassa ilmavartiassa Päivärinteellä.

KETTUNEN, Martta o.s. Rautiainen, s. 23.10.1906 Karttulassa. Puoliso Hille Kettunen. Lapsia 2. Talvisodassa muonituslottana Muhoksella. Jatkosodassa muonituslottana Muhoksella. Kuollut 8.11.1981, haudattu Muhokselle.

KIELA, Toini Maria o.s. Peltoniemi, s. 16.6.1921, eläkeläinen. Lapsia 7. Osoite PPA 2, 91300 Ylikiiminki. Jatkosodassa muonituslottana Ylä-Uunitsalla.

KINNULA, Elma Sanelma, s. 4.7.1924 Sortavalan maalaiskunnassa. Osoite 91510 Rova. Puoliso Vesa Kalevi Kinnula. Lapsia 6.

KLASILA, Anna Armida o.s. Heikkinen, s. 13.3.1884 Oulussa, emäntä. Puoliso Heikki Klasila. Lapsia 2. Talvi- ja jatkosodan aikana muonituslottana Muhoksella, Muhoksen lottien johtokunnan jäsen. Kuollut 22.10.1965, haudattu Muhokselle.

KORPIKALLIO, Jenni, s. 6.1.1916 Pistojärvellä, kauppias. Puoliso Vesa Korpikallio. Talvisodassa ilmavalvonnassa ja puhelinkeskuksessa Muhoksella. Jatkosodassa toimisto- ja muonituslottana Pistojärvellä Suvannonkylien esikunnassa. Kuollut 14.3.1984, haudattu Muhokselle.

KORPIKALLIO, Martta Kaarina o.s. Mustonen, s. 3.5.1921 Kajaanissa, ent. talonemäntä. Puoliso Kalevi Albert Korpikallio. Lapsia 2. Osoite Asematie 7, 91500 Muhos. Jatkosodassa lääkintälotta, SotaS. Tilkka, Juntusranta, Jyväskylä, Kenttäsaaraala 22, Karjalan Maaselkä (Karhumäen suunta). Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen kirkkovaltuusto, kulttuurilautakunta, Sotainvalidien Muhoksen Naisjaoston johtokunta v:sta 1945, Rintamamiesveteraanien Naisjaoston puheenjohtaja.

KOSKELA, Lyyli Karoliina o.s. Räisänen, s. 6.1.1922, asuntolanhoitaja. Puoliso Tauno Alpo Jaakko Koskela. Lapsia 1. Osoite Perukka, 91500 Muhos. Talvisodassa lottana kanttiini- ja ilmavalvontatehtävissä Suomussalmen Alassalmella. Jatkosodassa ilmavalvontalottana Tyrämäellä. Kunniamerkit: Vm. 2.

KOVALAINEN, Elsa Sofia, ent. Siika-aho o.s. Mustonen, s. 11.5.1927 Paltamossa, sairaanhoitaja. Puoliso Kasper Kovalainen. Lapsia 11. Osoite 89600 Suomussalmi. Talvisodassa muonituslottana. Jatkosodassa ilmavalvontalottana, viestijaosto Mieslahti ilmavalvonta-asema.

KÄRNÄ, Irja Elviira, s. 6.8.1914 Muhoksella, emäntä. Puoliso Kalle Kärnä. Lapsia 4. Osoite PJ 12 Kärnä, 91500 Muhos. Talvisodassa ilmavalvontalottana Päivärinteellä. Jatkosodassa ilmavartiossa ja muonituksessa. Yhteiskunnalliset tehtävät: Maamiesseuran naisosasto, Laitasaaren Martat, Kosulankylän nuorisoseura.

KÄRNÄ, Salli Elisabet, s. 18.7.1899 Muhoksella, kirjastonhoitaja. Talvisodassa ilmavalvontalottana. Jatkosodassa lottatehtävissä sotasairaalamuhoksella. Kuollut 24.3.1975, haudattu Muhokselle.

L

LAAKSO, Elsa Marjatta o.s. Rahko, s. 3.3.1919 Muhoksella, kirjanpitäjä. Puoliso Kalle Henrik Laakso. Lapsia 5. Osoite Vanhatie, 91800 Tyrnävä. Jatkosodassa muonitus-tehtävissä.

LAITINEN, Ella Elisabet o.s. Seppänen, s. 7.10.1925 Utajärvellä, lippukassanhoitaja. Puoliso Yrjö Laitinen. Lapsia 2. Osoite Pääskyntie 1 B 6, 91500 Muhos. Talvi- ja jatkosodassa pikkulottana ilmavalvonta- ja muonitustehtävissä.

LAURILA, Eine Sofia, s. 13.5.1920 Kalaajoella, liikkeenharjoittaja. Osoite Leivontie 7 A 4, 91500 Muhos. Jatkosodassa ilmavalvontaja muonituslottana Muhoksella. Yhteiskunnalliset tehtävät: Suomen Kähertäjätyönantajaliitto ry:n varapuheenjohtaja

LEINONEN, Anna o.s. Karjalainen, rouva, s. 17.3.1924 Vuolijoenjoella. Puoliso Esko Leinonen. Osoite Ahkiomaantie 10 B 10, 96300 Rovaniemi. Jatkosodassa muonituslottana Helsingissä Päämajan radiopataljoonassa sekä Mikkelissä.

LEISTO, Juulia o.s. Mensakoff, s. 5.5.1919 Salmassa. Lapsia 1. Talvisodassa lottana Käsnäselässä, Uomaalla ja Sortavalassa. Jatkosodassa lottana erilaisissa tehtävissä koko sodan ajan. Kuollut 23.4.1980, haudattu Ouluun.

LIPPONEN, Jenni Valpuri (Vappu) o.s. Poutiainen, s. 14.1.1926 Utajärvellä, myyjä. Puoliso Sulo Lipponen. Lapsia 3. Osoite Veturitie 44, 91500 Muhos. Jatkosodassa muonituslottana Utajärven toimintayksikössä.

LOHELA, Hanna Kristiina o.s. Härkönen, s. 12.12.1916 Kuusamossa. Puoliso Matti Aleksanteri Lohela. Lapsia 2. Osoite 91510 Rova. Talvisodassa muonituslottana rajakomppaniassa Paanajärvellä. Jatkosodassa

muonitustehtävissä. Sijoituspaikat: Vartiokylä, Kostonvaara, Oulanka, Sohjana, Kiestinki, Hyrynsalmi, Posio.

LUKKA, Aini Elisabet o.s. Kangas, s. 20.11.1909 Tyrnävällä, sairaanhoitaja. Puoliso Martti Lukka. Lapsia 2. Osoite 91500 Muhos. Talvisodassa sairaanhoitajana Muhoksen ensiapuasemalla. Jatkosodassa hoitajana SotaS.

32:ssa kirurgisella osastolla Oulussa.

LUMILA, Eila Inkeri o.s. Poutiainen, s. 23.7.1922 Muhoksella. Puoliso Helge Samuel Lumila. Lapsia 3. Osoite Veräjätie 18, 90530 Oulu. Talvisodassa ilmavalvontalottana Muhoksella. Jatkosodassa jonkin verran lottatehtävissä Limingassa vuosina 1943 - 1944.

LUSIKKA, Vieno o.s. Alavesa, s. 1.6.1923, emäntä. Puoliso Kaarlo Lusikka. Lapsia 3. Osoite 91300 Ylikiiminki. Talvisodassa lottana ilmavartiossa Ylikiimingissä Vesaistenlinnalla. Jatkosodassa ollut Kuusamossa sotatoimialueella tekemässä pilkkeitä Postihallituksen ja armeijan autoihin ja sieltä tullut muonitamaan evakoita.

M

MAIJALA, Helvi Kristiina ent. Strömberg, o.s. Aitta, s. 12.7.1923 Utajärvellä, rouva. Puoliso Eino Alfred Strömberg. Lapsia 3. Talvisodassa ilmavalvonta- ja muonitustehtävissä. Jatkosodassa muonitustehtävissä.

MARKKULA, Anni o.s. Nurro, s. 27.7.1907, opettaja. Osoite Jokitie 3 A 2, 91500 Muhos. Jatkosodassa opettajana 2 vuotta Vienan Karjalassa.

MARKUS, Rauha Katarina, s. 10.9.1917 Muhoksella, herastuomari. Puoliso Martti Heikki Markus. Lapsia 3. Osoite Muhostie, 91500 Muhos. Talvisodassa ilmavalvonta-, siirtoväen vastaanotto-, majoitus- ja muonitustehtävissä.

MATTILA, Helvi Sofia, s. 26.12.1926 Pudasjärvellä, siivoaja. Puoliso Uno Mattila. Lapsia 4. Osoite Vainiontie 2 B 9, 91500 Muhos. Jatkosodassa karjan kuljetusta ja sukien sekä käsineiden tekoa armeijan tarpeisiin Puolangalla.

MENSIO, Anni o.s. Marjanen, s. 2.2.1916 Salmassa, rouva. Puoliso Aleksi Mensio. Osoite Siirtolantie 20, 91500 Muhos. Talvisodassa ilmavoimissa muonituslottana.

MERILÄ, Jenni Emilia o.s. Leskelä, s. 26.5.1922 Muhoksella, emäntä. Puoliso Matti Merilä. Lapsia 4. Osoite 42 Yliimerilä, 91600 Utajärvi. Talvi- ja jatkosodassa ilmavartiossa.

MÄKELÄ, Hilda Maria o.s. Ojala, s. 12.11.1911 Muhoksella, emäntä. Puoliso Reino Kustaa Mäkelä. Osoite Mäkelä, 93600 Kuusamo. Talvisodassa ilmavalvontalottana Päivärinteellä, jossa myös leivottiin armeijalle sekä kudottiin ja korjattiin vaatteita. Jatkosodassa armeijan vaatteiden korjausta, muonituspäällikkö evakoiden muonituksessa, evakoiden avustus Oulujoen ylityksessä. Yhteiskunnalliset tehtävät: Maa- ja kotitalousnaiset, Sotaveteraaninaiset.

N

NIEMI, Juulia o.s. Marjanen, s. 18.5.1924 Salmassa. Puoliso Pentti Niemi. Lapsia 4. Osoite Tullipirtintie 25 A 15, 70100 Kuopio. Jatkosodassa lottana toimistotehtävissä Kontiolahden sotilassairaалassa sotatoimialueella.

O

OJALA, Eeva Johanna, s. 9.7.1905 Ylikiimingissä, emäntä. Puoliso Johan Ojala. Lapsia 2. Talvisodassa ilmavartiossa. Jatkosodassa muonituslottana, evakoiden muonitus-, huolto- ja järjestelytehtävät. Kuollut 14.3.1988, haudattu Muhokselle.

OJALA, Elsa o.s. Onnela, s. 30.6.1910 Kemissä, rouva. Lapsia 4. Osoite Toivoniementie 11 as. 32, 90500 Oulu. Talvisodassa ilmavalvontalottana Muhoksella. Jatkosodassa lottana sotasairaалassa.

OJALA, Enni Terttu o.s. Anttonen, s. 11.9.1921 Kirvussa. Puoliso Pauli Ojala. Lapsia 2. Osoite Puolaajantie 16, 16300 Orimattila. Talvisodassa muonituslottana Karjalan kannaksella Kirvussa sotatoimialueella.

OJALA, Vieno Hilja, s. 18.8.1916 Yli-Iissä. Puoliso Väinö Ojala. Osoite JL 12 Sakari, 91500 Muhos. Talvisodassa linnoitustöissä Sallan Märkäjärvellä. Jatkosodassa SotaS. 32:ssa Oulussa.

ONATSU, Lahja, s. 20.2.1927, myyjä. Puoliso Heikki Onatsu. Osoite Pääskyntie 7, 91500 Muhos. Jatkosodassa vuonna 1944 lehmien kuljetus jalkaisin sotatoimialueelta pois. Reitti Käsnäselkä - Koirinoja - Rääkkylä - Kangaslampi.

P

PAAKKI, Katri Elisabet (Betti) o.s. Pikkarainen, s. 21.3.1917 Muhoksella. Puoliso Svante Paakki. Jatkosodassa apusisar, SotaS. 31:ssä Kajaanissa. Kuollut 7.10.1983, haudattu Muhokselle.

PAAKKONEN, Hanna Pauliina, s. 7.8.1911 Utajärvellä, emäntä. Puoliso Eemil Paakkonen. Osoite Vanhainkoti, 91500 Muhos. Talvisodassa ilmavalvontalottana Päivärinteellä. Jatkosodassa muonitustehtävissä Muhoksella. Yhteiskunnalliset tehtävät: Martat ja maatalousnaiset.

PESOLA, Eeva, ent. Seppänen o.s. Lahti, s. 24.11.1911 Kestilässä, sosiaalisihiteeri. Lapsia 2. Osoite Ahotie 3 A 6, 91500 Muhos. Talvisodassa muonituslottana evakkojen muonituksessa Vaalassa ja Säräisniemellä. Jatkosodassa muonituslottana Vaalassa ja Säräisniemen lentokentällä.

PESONEN, Helvi Kyllikki o.s. Kärnä, s. 21.11.1917 Muhoksella. Puoliso Raimo Pesonen. Lapsia 2. Talvisodassa ilmavalvontalottana Muhoksella. Jatkosodassa lääkintälotta, lääkintä- ja muonitustehtävissä rintamalla, tulkki Päivärinteellä. Kuollut 1.9.1991 Espoossa, haudattu Espooseen. Kunniamerkit: Vm. 2.

POHJOLA, Kerttu Johanna o.s. Kinnunen, s. 4.3.1916 Muhoksella. Puoliso Veikko Pohjola. Lapsia 3. Osoite Jussilantie 36, 91500 Muhos. Talvisodassa lottana muonitus-, ilmavartio- ja lääkintätehtävissä sijoituspaikkoina Muhos ja Oulu. Yhteiskunnalliset tehtävät: Maatalouden yhdistystoiminta.

POROLA, Anna Liisa o.s. Tauriainen, s. 27.11.1920 Suomussalmella, liikkeenharjoittaja. Puoliso Reino Porola. Lapsia 6.

Osoite 91560 Kylmälänkylä. Talvisodassa kerännyt karjaa rajaseudun tiloilta, kuljettanut sitä kävelemällä yli Suomen sekä hoitanut sitä palauttamiseen saakka.

POROLA, Vieno Maria o.s. Kylmäoja, s. 28.6.1913 Utajärvellä, kansakoulun opettaja. Puoliso Artturi Johannes Porola. Lapsia 5. Talvisodan aikana ilmavalvontatehtävissä Vaalassa. Jatkosodassa kenttäsaarialassa Kiestingin suunnalla.

PUTAALA, Eila Katariina o.s. Jatkola, s. 30.10.1924 Oulussa, emäntä, myymälänhoitaja. Puoliso Jaakko Putaala. Lapsia 3. Osoite 91510 Rova. Jatkosodassa ilmavalvontatehtävissä, tulkintehtävissä, AVL-Hirvas, Rovaniemen lentokenttä. Yhteiskunnalliset tehtävät: Maamiesseuratyö.

PUUPPONEN, Saara Liisa o.s. Hytönen, s. 12.2.1923. Puoliso Pekka Vilhelm Puupponen. Lapsia 2. Osoite 91510 Rova. Talvisodassa muonituslottana Kemissä ja Rovaniemellä. Välirauhan aikana aliupseerikoulun kanttiinissa. Jatkosodassa ilmavalvontakomppanian kirjurina Kemissä ja Rovaniemellä.

PUUSTI, Hilja Anna Margareta, s. 27.9.1921 Muhoksella, kotiäiti. Puoliso Veikko Puusti. Lapsia 2. Osoite 91510 Rova. Jatkosodassa muonituslottana, sijoituspaikkoina Petäjävesi, Karhumäki, Kursma, Suomussalmi, Hyrynsalmi, Sippola, Säkkijärvi, Espoo ja Suomenlinna. Kunniamerkit: Vm. 2.

PÖYRY, Anna-Liisa o.s. Juusola, s. 29.9.1923 Muhoksella, emäntä. Puoliso Paavo Pöyry. Lapsia 4. Osoite Korivaara, 91500 Muhos. Talvi- ja jatkosodan aikana ilmavalvontatehtävissä.

REPO, Tyne Ester o.s. Kemppainen, s. 30.11.1918. Puoliso Tauno Repo. Osoite Suvantokatu 10 D 33, 80100 Joensuu. Lotta.

RETSU, Siiri o.s. Seppä, s. 14.9.1918, emäntä. Puoliso Vilho (ent. Vasili) Retsu. Lapsia 2. Osoite Asematie, 91500 Muhos. Talvisodassa lottana Joensuun käsityökoululla ompeliossa. Jatkosodassa lottana kenttäkeittiöllä ja avustamassa sidontapaikalla haavoittuneita, Suomussalmelta Uhtualle. Sairastunut syyskuussa 1942 Sortavalassa, invalidi-% 10. Kunniamerkit: Vm. 2 ja Sininen risti.

R

RAAPPANA, Inkeri Kyllikki o.s. Skyttä, s. 28.5.1925 Valkealassa. Puoliso Pauli E. Raappana. Lapsia 3. Osoite Sauvatie 10 D, 90230 Oulu. Talvisodassa ilmavalvontalottana Muhoksella. Jatkosodassa ilmavalvontatehtävissä ja kanttiinilottana Suomussalmella.

RAHKO, Martta Elisabeth o.s. Hauru, s. 18.3.1924 Muhoksella, emäntä. Puoliso Juhani Päiviö Rahko. Lapsia 8. Jatkosodassa lottana muonitustehtävissä ja sotasairaala Onnelassa Muhoksella. Kuollut 28.9.1984, haudattu Muhokselle.

RANTAKANGAS, Salli Maria, s. 22.2.1917 Muhoksella, emäntä. Puoliso Eino Henrikki Rantakangas. Lapsia 3. Talvisodassa ilmavartio- ja muonituslottana Muhoksella. Jatkosodassa lottana Muhoksella.

S

SAARELA, Liisa o.s. Rahko, s. 2.6.1913 Muhoksella, emäntä. Puoliso Aarne Johannes Saarela. Lapsia 6. Talvisodassa ilmavalvontatehtävissä ja muonituslottana Muhos ja Päivärinne. Kuollut, haudattu Muhokselle.

SAJANTI, Eila Eeva Esteri o.s. Pokka, s. 30.9.1921 Tampereella, myymälänhoitaja, emäntä. Puoliso Urho Sajanti. Lapsia 3. Osoite Jokitie 3 A 3, 91500 Muhos. Lotta, Lotta Svärd Kannaksen toimisto Viipurissa. Viipurin autokomppania. Kunniamerkit: Vm. 2.

SEPPÄ, Rauha, s. 10.4.1925, emäntä. Puoliso Santeri Seppä. Lapsia 5. Osoite Lakkapää, 91500 Muhos. Talvi- ja jatkosodassa karjankuljetus- ja vanhustenhuoltotehtävissä.

SÄLELAHTI, Hilja, s. 24.7.1915 Jaakkimassa, eläkeläinen. Puoliso Toivo Sälelahiti. Lapsia 4. Osoite Viskaalinmäki, 91510 Rova. Talvisodassa lottana Bertta Särkisillan johtamissa tehtävissä. Evakuointi-, karjanhoito- ja kuljetustehtävät. Jaakkima, Lumivaara. Jatkosodassa työtuvan ja Ihalan koululla olleen esikunnan antamat tehtävät Jaakkiman Lumivaarassa.

T

TASKILA, Heli, s. 9.1.1927 Muhoksella, laskuttaja. Puoliso Hugo Taskila. Lapsia 4. Osoite Pääskystie 21 C 15, 90650 Oulu. Jatkosodassa ilmavalvontalottana Päivärinteen sairaalassa. Evakoiden muonituksessa Väinö Heimosen talossa. Kunniamerkit: SVR M2.

TASKILA, Olga, s. 3.4.1927 Salmassa, varastotyöntekijä. Puoliso Leevi Taskila. Osoite Lukkarinkangas, 91500 Muhos. Jatkosodan aikana kuljettanut karjaa sotatoimialueelta Käsnäselästä Kangaslamille Varkauden lähelle. Kuljetusaika 3 viikkoa.

TASKINEN, Irja Katariina o.s. Puupponen, s. 11.10.1905 Muhoksella, filosofian maisteri. Puoliso Väinö Taskinen. Talvisodassa lääkintälottana sotasaairaalassa ja Norjan pääambulanssissa 1940. Jatkosodassa Vienan Karjalassa kenttäsairaalassa 21.8.1941 saakka. Kuollut 4.10.1987, haudattu Muhokselle. Kunniamerkit: Vm. 1 Punaisen ristin kera, Vm. 2, Pohjois-Vienan risti. Yhteiskunnalliset tehtävät: Muhoksen keskikoulun rehtori. Vaikuttanut lukion saamiseen Muhokselle. Muhoksen kotiseutuyhdistyksen ja kotiseutumuseon perustajajäsen.

TILLMAN, Jenny o.s. Kylmänen, s. 29.10.1912 Muhoksella, eläk. Puoliso Onni Einari Tillman. Lapsia 6. Osoite Honkalantie, 91500 Muhos. Talvisodassa lottana, ilmavartiossa. Jatkosodassa puhe- ja linnavartiossa.

U

UKSILA, Anna-Liisa o.s. Tapio, s. 26.12.1923. Puoliso Kaarlo Henrik Uksila. Lapsia 3. Talvisodassa pikkulottana ilmavalvontavartiossa Päivärinteellä. Kunniamerkit: Sininen risti.

V

VASALA, Hilka, s. 12.2.1920 Muhoksella, eläkeläinen. Puoliso Aaro Vasala. Lapsia 5. Talvisodassa ilmavartiossa ja leipomassa sotasaairaalassa muonituslottana.

VASALA, Marja-Terttu o.s. Siekkinen, s. 3.3.1922 Muhoksella. Puoliso Urho Vasala. Lapsia 4. Osoite Vasankangas, 90310 Oulu. Talvisodassa ilmavalvontalottana Päivärinteellä. Jatkosodassa sairaalalottana Pohjolan poikakodissa, leipomassa Päivärinteellä ja evakkojen muonituksessa.

VIRTA, Anni o.s. Mensio, s. 15.2.1902 Salmassa, kauppias. Puoliso Urho Virta. Talvisodassa lottana Käsnäselässä, Uomaalla ja Sortavalassa. Kuollut 18.2.1990, haudattu Muhokselle.

VOUTILAINEN, Martta Eliina o.s. Siika-aho, s. 9.8.1918 Muhoksella, kanslisti. Puoliso Toivo Aulis Voutilainen. Osoite Kihokkitie 12 Y 5, 90160 Oulu. Talvisodassa lottana, ilmavartiointi ja evakuoidun väestön huolto. Jatkosodassa SotaS. 33:ssa Oulussa.

VÄLITALO, Kerttu Annikki, s. 4.9.1921, tiskaaja. Puoliso Mikko Välitalo. Lapsia 6. Osoite 91410 Jokirinne. Jatkosodassa muonituslottana Karhumäessä, Juntusrannalla ja Kosken- saarella.

Y

YRJÄMÄ, Enni Irene o.s. Keränen, s. 6.7.1924 Muhoksella, emäntä. Puoliso Kauko Yrjämä. Lapsia 2. Osoite 12 Yrjämä, 91500 Muhos. Talvisodassa pikkulottana, ilmavalvontavartio Päivärinteen sairaala. Jatkosodassa lottana muonitustehtävissä. Syksyllä v. 1944 pohjoisen sotatoimialueella.

